



BIBLIOTECĂ CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ

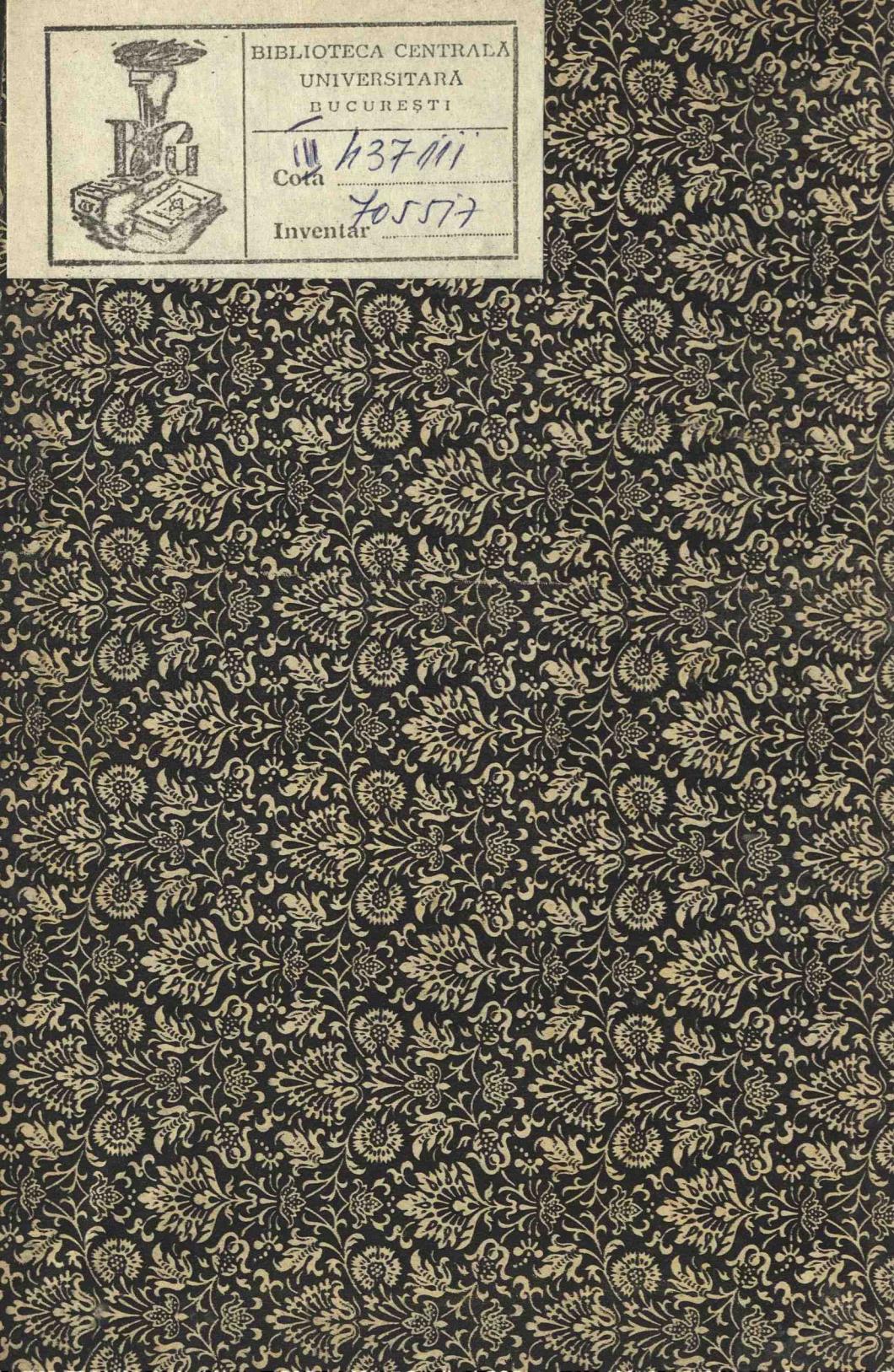
BUCUREŞTI

Cota

h37ii

Inventar

705577





SCRIERILE

PĂRINȚILOR APOSTOLESCII

TRADUSE

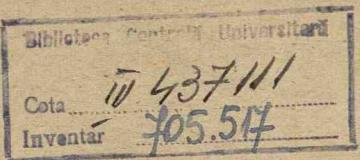
DE

DR IULIU OLARIU

Născut la 20 Ianuarie 1860 ^{PROFESOR} în Comuna Moșidan
Comitatul Caraș-Severin. Mort la 23 Noiembrie
1920 în Caransebeș. — 6 Decembrie

CARANSEBEŞ, 1892

EDITURA ȘI TIPARUL TIPOGRAFIEI ȘI LIBRĂRIEI DICEZANE



P R E F A T Ă.

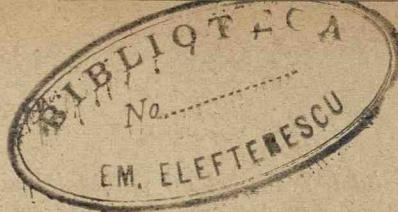
Pentru preot și teolog nu poate fi indiferent de cunoasce sau nu ceeace bărbați învețați și cu multă experiență au depus în scrierile lor cu privire la credință, cult, păstorirea credincioșilor, disciplină, etc. IntrâNSELE fiecare cărturar află legătura bisericii de acum cu cea intemeiată de Cristos, iar păstorul sufletește în special mijloacele polemice, apologetice, foarte necesare la apărarea adevărurilor creștine. Acestea ne explică fericirea care a simțit-o Ieronim că a fost învețăcelul lui Grigorie Nazianzeanul și Didim dela Alexandră. Si fără îndoială, oricare preot ar simți bucurie, de ar putea consulta în anumite împrejurări pe Ignatie, Iustin Martirul, Irineu, Tertulian, amândoi Grigorie, Vasile cel mare, Crizostom, Augustin etc. Limba însă în care aceștia au scris este pentru cei mai mulți neînteleasă. Serviț mare — cred — s'ar face bisericii, dacă s'ar începe traducerea celor mai importante opere ale acestor bărbați și s'ar forma o Bibliotecă a Părintilor bisericesci.

Traducerea de fată am făcut-o după textul original edat de Gebhardt, Harnack și Zahn: *Patrum apostolicorum Opera, textum ad fidem codicum et Graecorum et Latinorum adhibitis praestantisimis editionibus recensuerunt* (cei amintiți); Lipsca 1877; am mai consultat textul original edat de Hefele.

Caransebeș, în Octombrie 1892.

Traducătorul.





Epistola I. a lui Clement către Corinteni.

Biserica lui Dzeu care peregrinează la Roma, bisericii lui Dzeu care se află între străini în Corint, chiemeților sănți după voia lui Dzeu prin Domnul nostru Isus Cristos. Har și pace să se înmulțască voauă dela atotputernicul Dzeu prin Isus Cristos.

I. Fraților! Deoarece asupra noastră au venit pe neașteptate și necurmat nevoi și cercetări credem, deși cam târziu, a ne arunca privirile asupra întâmplărilor arzătoare din mijlocul vostru, cugetăm adeca, înbiților, la răscoala nepotrivită, străină, uricioasă și nemântuitoare pentru aleșii lui Dumnezeu, care unii oameni pripită și aroganți au aprins-o într-un foc mare, că prealăudatul, preacunoscutul și fiecarui plăcutul vostru nume mult este vorbit de rău. Cine găzduind la voi n-ar fi dat dovezi de credința voastră plină de vîrătă și tare? Cine n-ar fi admirat pietatea voastră înteleaptă și în Cristos măsurată? și n-ar fi lăudat ospitalitatea voastră? n-ar fi fericit cunoștința voastră perfectă și sigură? Căci voi toate faceați fără a căuta la persoană, și umblați în legile lui Dumnezeu, supuși mai marilor și arătând cinstea datorită presbiterilor vostru. Pe tineri îi învețați să-si îndrepte cugetele la lucruri modeste și finale; stăruiați ca femeile să înțeleagă toate cu conșcientă neprihănita, deamna și curată, să și iubiască bărbații cu iubire cuvenită; le învețați ca între marginile supunerii să înțeleagă de ale casei cu demnitate fiind totdeuna prudente.

II. Toți erați smeriți întru nimic îngâmându-vă, mai mult supuși decât poruncitorii, mai gata a da decât a lua, mulțumiți cu bunurile date de Dumnezeu. Și luând în samă cuvintele lui le păstrați cu îngrijire în inimile voastre și patimile lui erau înaintea ochilor vostru. Astfel întru toți se așa pace adâncă și curată, toți erau cuprinși de poftă nesațioasă a face binele, întru toți revârsarea Spiritului sănt era deplină. Plini de nizuinți sănți din inimă curată cu incredere cucernică întindeați mâinile la atotputernicul Dzeu rugându-l să fie milostiv, dacă ceva fără voie ati păcatuit. Ziua și noaptea ve întreceați între olaltă în binefacere către frați, ca să se mantuiască numărul aleșilor lui prin împărtășire și conșcientă. Erați simpli și nevinovați și nu purtați rău unul asupra altuia. Orice rezvrătire și dezbinare uriosă lucru era voauă. Ve întristăți pentru greșalele aproapelui; socotați de ale voastre scăderile (călcările) lor. Nu ve părea rău de nicio binefacere; gata erați spre orice lucru bun. Înzerăți cu viețuire deplină și venerabilă toate săvârșați în frica ei. Poruncile și aşezămintele Dului erau scrise pe păreții inimilor voastre.

III. Voi posedați toată gloria și cinstea, și s-au înțeleagă ceeaace este scris: *Mâncat-a și beai, s'a îngroșat și îngrășat, și a avârlit din*

picioare, cel iubit.¹⁾ De aci au purces jaluzie, pizmă, ceartă, sfadă, prigonire, cădere, rezbel și robie. Așa se ridicări cei necinstiti contra celor cinstiți, cei fără nume asupra celor renumiți,²⁾ cei neînțelepti asupra celor întelepti, tinerii contra bătrânilor. Pentru aceea mult s'au depărtat dreptatea și pacea, pentru că fiecare a părăsit frica lui Dzeu și a orbit în credința întrânsul, nu mai umblă în aşezăminte poruncilor lui, nu mai vietuesce cuvincios lui Cristos, ci fiecare umblă după poftele inimii sale rele nutrind invidie nedreaptă și necuvioasă, prin ce și moartea a intrat în lume.

IV. Căci scris este:³⁾ *Si după câteva zile a adus Cain din roadele pământului jertfă lui Dzeu, și Abel aduse și el din cele sătmărești ale oilor și din grăsimea lor. Si Iehova căută spre Abel și spre darurile lui, iar pe Cain și jertfele lui nu băgă în samă. Si foarte se întristă Cain și fruntea lui se plecă. Si zise Dzeu cătră Cain: Pentru te-ai întristat? și pentru că fruntea tăia plecat? Au doar n'ai păcătuit tu aducând jertfă după poruncă dar ne'mpărtind după dreptate? Liniștesc-te; de tine se ține dorința lui și tu-l vei stăpâni. Si vorbi Cain cătră Abel, fratele său: să mergem la câmp. Si când erau ei la câmp să-a sculat Cain asupra fratelui său Abel și l-a omorât. Vedeți, fraților, jaluzia și invidia au săvârșit ucidere de frate. Urmărit de jaluzie părintele nostru Iacob a fugit dela fața fratelui său Esau.⁴⁾ Jaluzia a prigonit pe Iosif păna la moarte și l-a dus în sclavie.⁵⁾ Jaluzia a silit pe Moisî să fugă dinaintea lui Faraon, regele Egiptului, pentru că trebui să audă dela cei din seminția sa: *Cine te-a pus judecător și domn asupra noastră?* Au doar vei să mă ucizi cum ai ucis eri pe egipteanul?⁶⁾ Din cauza jaluziei Aron și Miriam au fost siliți a petrece afară de tabără.⁷⁾ Jaluzia a aruncat pe Dataan și Abiron vîi în iad, pentru că s'au rezvrătit contra lui Moisî, servul lui Dzeu.⁸⁾ Din jaluzie a venit pizma asupra lui David, nu numai dela cei de alte seminții, ci fu urmărit chiar de Saul, regele lui Israîl.⁹⁾*

V. Dar să trecem peste exemplele din istoria veche și să venim la luptătorii mai aproape de noi. Să luăm pilde din veacul nostru. Din jaluzie și invidia au suferit goane stâlpii¹⁰⁾ cei mai mari și drepti (ai bisericii) și adecații au luptat păna la moarte. Să ne aducem aminte de fericiții apostoli. Petru fiind jertfa jaluziei nedrepte¹¹⁾ n'a indurat una sau doauă, ci mai multe nevoi și a ajuns astfel prin martiriu la locul gloriei ce i-să cuvenia. Pentru jaluzie și ceartă Paul a permis cununa răbdării,¹²⁾ de 7 ori¹³⁾ a purtat lanțuri, a fost silit să fugă, ucis cu pietri, predicând în răsărit și apus a luat lauda credinții sale. Învățând dreptate lumea întreagă și viind la marginile apusului a suferit martiriu sub stăpânitorii statului¹⁴⁾, astfel să a des-

¹⁾ Deut. 32, 15. ²⁾ Is. 3, 5. ³⁾ Gen. 4, 3—8. ⁴⁾ Gen. 27, 41 sq. ⁵⁾ Gen. 37, 9. Ex. 2, 14. ⁷⁾ Num. 12. ⁸⁾ Num. 16. ⁹⁾ 1. Reg. 19 sq. ¹⁰⁾ Gal. 2, 9. ¹¹⁾ Acta 1, 25. ¹²⁾ 1. Cor. 9, 24. ¹³⁾ 2. Cor. 11, 24. ¹⁴⁾ Mai probabil este că aici avem de înțeles pe Helius Caesarian și Polyclet care administrau țara când Nero în anul 67 petreceea în Grecia.

părtit de această lume și a călătorit la locul cel sănt ca cel mai strălucit exemplu al răbdării.

VI. La acești bărbați cu viață săntă se înșiră mulți aleși care pentru jaluzie au fost maltratați și chinuiți făcându-se noauă frumoase pilde. Din jaluzie chiar femei fură urmărite, ca Danais și Dirca, cari suferind chinuri groaznice și înfricosate au umblat întreaga cale a credinții agonisindu-și cunună nevesteșită, deși trupul lor era slab. Jaluzia a depărtat soții de bărbații lor falzificând cuvintele părintelui nostru Adam : *Aceasta e os din oasele mele și carne din carnea mea.¹⁾* Jaluzia și cearta au risipit cetăți mari, au nimicit națiuni întregi.

VII. Acestea, iubiților, nu scriem numai pentruca să vă învețăm, ci ca și noi să cugetăm asupra lor; căci noi stăm pe aceeaș arenă de luptă, avem aceeaș luptă. Drept aceea să părăsim gândurile deșarte și vanitoase, și să umblăm după canonul²⁾ cu bun nume și cinstiț al chiemării noastre, și să vedem ce este bun, plăcut și primit în ochii celuice ne-a făcut. Să îndreptăm privirile noastre la sâangele lui Cristos și să cunoascem cât este de prețuit lui Dzeu, Tatălui său, căci vîrsându-să pentru mânăuirea noastră a dobândit lumii întregi grația pocăinții. Să petrecem toate generațiunile omenimii și să învețăm, că din neam în neam Domnul a dat ocaziune spre pocăință celorce voiesc a se întoarce la dênsul. Noe³⁾ a predicat pocăință și cine l-a ascultat s'a mânătuit. Iona⁴⁾ a predicat ninivenilor peire, dar ei s'au abătut dela păcatele lor, au căutat să împace pe Dzeu cu rugăciuni umilite și au fost mânăuți, deși nu se țineau de poprul lui Dzeu.

VIII. Administratorii darului dzeesc inspirați de Spîritul sănt au predicat despre pocăință, și însuș Domnul univerzului a vorbit cu jurămînt de pocăință : *Viu sunt eu, zice Domnul, nu voiesc moartea păcătosului, ci pocăință.⁵⁾* adaogând o îndemnare potrivită : *Întoarce-te dela nedreptatea ta, casa lui Israîl.⁶⁾* Spune filor poporului meu : *De ar ajunge păcatele voastre dela cer la pămînt și de ar fi mai roșii ca carmezinul și mai negre ca sacul, dar vă întoarceți la mine din toată inima și ziceți „Părinte“, vă voi asculta ca pe un popor sănt.⁷⁾* Și în alt loc zice : *Spălați-vă, curătiți-vă, depărtați răutarea susținelor voastre dinaintea ochilor mei ; încetați a face rele, învețați-vă a face bine, căutați dreptatea, ajutați celui apăsat, faceți dreptate orfanului și apărăți dreptul văduvei, apoi veniți să ne judecăm, zice Domnul.* Și dacă păcatele voastre vor fi ca purpurul, le voi albi ca neaua ; dacă sunt ca stacojul le voi albi ca lâna, și de veți voi și mă veți asculta, veți gusta bunătățile pămîntului, iar de nu veți voi și nu mă veți asculta, sabie vă va înghiși : căci gura Domnului a grăit acestea.⁸⁾ Deci el a întărit prin finala sa voie că voiește pe toți care-l iubesc a-i face părtași pocăinții.

¹⁾ Gen. 2, 23. ²⁾ Gal. 6, 16. ³⁾ Gen. 7. ⁴⁾ Iona 3. ⁵⁾ Ezech. 33, 11.

⁶⁾ Ezech. 18, 30. ⁷⁾ Psal. 102, 11. Io. 1, 18. ⁸⁾ Is. 1, 16—20.

IX. Deci să ascultăm de voia lui maiestatică și glorioasă, cu umilită să cerem mila și bunătatea lui, cu genunchele plecate să cerem și să ne îndreptăm către îndurările sale, părând faptele deșarte, cearta și jaluzia ducătoare la moarte. Ne'ncetă să privim la ceice au servit maiestății sale glorioase până la sfârșit. Să luăm pe Enoch¹⁾ care întru răbdare astându-să drept a fost răpit, fără a avea urme de moartea lui. Noe,²⁾ astându-să drept, a predicat lumii renascere în urma slujbei sale, iar Domnul a măntuit prin el ființele cari cu un gând au intrat în corabie.

X. Avram, numit „prieten“³⁾ s'aflat credincios pentru că a crezut cuvintelor lui Dzeu. Acesta ascultând a ieșit din patria, seminția, din neamul și din casa tatălui său, ca părând o țară mică și o seminție slabă și o casă ne'nsemnată să moșteniască promisiunile lui Dzeu. Căci acesta i-a zis: *Ești din pământul tău și din seminția și din casa părintelui tău în pământul care îți voi arăta tie, și te voi face popor mare și te voi binecuvânta și voi face mare numele tău și vei fi binecuvântat. Si voi binecuvânta pe ceice te blasphemă, și voi blasphemă pe ceice te blasphemă, și se vor binecuvânta întru tine toate neamurile pământului.*⁴⁾ Să când să despărțit de Lot i-a zis Dzeu: Ridicând ochii tăi căută dela locul unde te află acum spre mișănoapte și spre mișăzzi, spre răsărit și spre apus. Tie și seminției tale în veci voi da pământul care tu îl vezi. Si voi face seminția ta ca pulberea pământului; dacă cineva va putea număra pulberea pământului, atunci și seminția ta să va număra.⁵⁾ Si iarăși zice: A scos afară Dzeu pe Avram și i-a zis: Privesc acum cerul și numără stelele dacă le poți număra; aşa va fi seminția ta. Si crezu Avram și i-să numără lui spre dreptate.⁶⁾ Pentru credință și ospitalitate i-să dăruit la bătrânețe prunc, și din ascultare l-a adus jertfă lui Dzeu pe unul din munții care-i arătase.

XI. Pentru ospitalitate și cucernicie Lot⁷⁾ a scăpat din Sodoma când împrejurimea întreagă a fost judecată de Dzeu cu foc și pucioasă; Domnul a dat doavadă că nu părăsesce pe ceice nădăjduesc întrânsul, iar pe ceice se aplacă întraltă parte să aruncă în chinuri și pedeapsă. Soția lui adeca, care eșise împreună, dar era de alt cuget și nu ținea la el, a fost pusă de pildă, aşa că până în zilele noastre este stâlp de sare ca toti să 'nteleagă, că ceice șovăiesc și se îndoiesc de puterea lui Dzeu vor fi spre judecată și semn pentru toate neamurile.

XII. Prin credință și ospitalitate s'a măntuit meretricea Rahab.⁸⁾ Căci trimițând Iosua, fiul lui Nun, spioni la Ierihon, cunoscu regele țării, că au venit să cerceteze țara lor, și a trimis bărbății ca să-i prindă voind să-i ucidă. Iar iubitoarea de oaspeți Rahab i-a primit pe ei (șponzi) și i-a ascuns în foisor sub mănușchi de in. Viind după aceea oamenii regelui și zicându-i: La tine au intrat bărbății care spionează țara noastră: scoate-i pentru că regele așa poruncesc, răspunse ea:

¹⁾ Gen. 5, 24. ²⁾ Gen. 6, 8 sq. ³⁾ Is. 41, 8. ⁴⁾ Gen. 12, 1—3. ⁵⁾ Gen. 13, 14—16. ⁶⁾ Gen. 15, 5, 6. ⁷⁾ Gen. 19. ⁸⁾ Iosua 2.

Bărbații pe care căutați, întradevăr au intrat la mine, dar îngrabă să au dus urmând calea lor; ea nu le arată pe aceștia. Iar bărbaților zise: acum cunosc că Domnul Dzeul vostru v-a dat voauă această cetate. Căci frică și cutremur au cuprins de voi pe ceice locuiesc întrânsa. Când veți ocupa-o măntuiți-mă pe mine și casa tatălui meu. Și au zis ei: fie dupăcum ai cerut. Când vei băga în samă că aproape suntem, să aduni pe toți ai tăi sub acoperemēntul tău și vor scăpa; căci căți vor fi afară de acoperemēnt vor pieri. Și-i spuseră să le facă semn legând funie carmezină la casă însămnând astfel, că prin sângele Domnului toți să vor măntui care cred și nădăduresc în Dzeu. Vedeti, iubitilor, femeea aceea nu avea numai credință, ci și profetie.

XIII. Fraților, smerindu-ne să ne lăpădăm de toată fala, îngăm-farea, neprudența și patima, și să facem ceeace e scris; căci zice Spîritul sănt: *Să nu se laude înțeleptul cu înțelepciunea sa, nici cel tare cu puterea sa, nici bogatul cu avuția sa; ci celce se laudă, să se laude în Domnul ca să-l caute și facă drept și dreptate.¹⁾* Mai vîrtos să ne aducem aminte de cuvintele Dului Isus, cari le-a grăit învîțând îngăduire și răbdare. Căci astfel grăesc: *Fiți milostivi ca să fiți miluți, ierăți pentruca și voauă să se ierte; precum faceți voi vi să va face; precum dați, astfel să va da și voauă; precum judecați veți fi judecați; cum faceți bine vi să va face voauă; cu care măsură veți măsura, să va măsura și voauă.²⁾* Cu această poruncă și aceste îndemnări să ne întărim că în smerenie să umblăm supuindu-ne preasântelor lui cuvinte; căci zice cuvîntul sănt: *Lă cine vói privi decât numai la cel bland și aşezat (liniștit) și la celce se teme de cuvintele mele.³⁾*

XIV. Bărbaților frați, este drept și echitabil a asculta mai mult de Dzeu, decât de ceice din mândrie și în urmă spiritului rezvrătititor său făcut conducețorii jaluziei mîrsave. Căci nu ne aruncăm numai în pagube momentane, ci în primejdii mari, dacă orbește ne dăm în voia unor oameni care asimăță la ceartă și partide ca să ne înstrei-neze din locul nostru cel bun. Cu toată blândețea și vom întîmpina totdeuna după mila și bunătatea creatorului nostru. Căci scris este: *Cei buni vor locui pămîntul, cei sără prihană pururea pe el vor rămânea; iar nelegiuții să vor stîrpi de pe el (pămînt)⁴⁾* Și iarăș zice: *Vîzut-am un nelegiuț îngămfat și ridicat ca cedrii Libanului; și trecînd nu mai era și am căutat locul lui și nu l-am mai putut aflat. Păstrează nevinovăția și căută la dreptate, căci omul pacinic are viitor.⁵⁾*

XV. Să ne alăturăm deci la ceice cu frica lui Dumnezeu nutresc pacea, și nu la ceice numai fățăresc pace. Căci zice undeva: *Acest popor mă cinstesce cu buzele, iar inima lor este departe de mine.⁶⁾* Și iarăș: *Cu gura lor au binecuvîntat, iar cu inima au blăstemat.⁷⁾* Și iarăș zice: *L-au iubit cu gura și l-au mințit cu limba lor; iar*

¹⁾ Ier. 9, 23. 24. 1. Cor. 1, 31. ²⁾ Mt. 5, 7. 6, 14. 7, 1 sq. Lc. 6, 31. 37 sq. ³⁾ Is. 66, 2. ⁴⁾ Prov. 2, 21 sq. ⁵⁾ Psal. 37, 35 sq. ⁶⁾ Is. 29, 13. ⁷⁾ Psal. 62, 5,

inima lor n'a fost dreaptă cătră dênsul, nici s'au aflat credincioși în legămentul lui.¹⁾ De aceea amușască buzele mincinoase; să nimicăscă Domnul toate buzele mincinoase, limba trușă, pe ceice zice: Voim să arătăm mărireia limbii noastre, buzele noastre sunt la noi; cine e domnul nostru? Pentru apăsarea săracilor și pentru suspinul lipsiștilor mă voi scula acum, zice Domnul; voi face mânăuire. Aceasta voi face în ziua mare.²⁾

XV. Căci Cristos este al celor smeriți și nu al celorce cu îngâmfare se ridică asupra turmei lui. Sceptrul maiestății lui Dzeu, Domnul Isus Cristos, n'a venit întru strălucirea îngâmfării și a mândriei, ci cu smerenie, dupăcum prezise despre dênsul Spîritul sănt; căci zice: Doamne, cine crezut-a scirea noastră? Si brațul Domnului cui s'a descoperit? Căci am vestit înaintea lui: ca un copil (este), ca rădecină în pămînt uscat; nu are chip nici mărire și noi l-am văzut și nu avea chip nici frumusețe, ci chipul lui necinstit era, nu să putea asemănă chipului omenesc; om era întru dureri și nevoi, cunoscând a purta boală, — căci se întorsese fața lui — disprețuit a fost și nu socotit. Acesta păcatele noastre poartă și pentru noi sufere dureri, iar noi am crezut, că el însuș e și în chin și în dureri și în maltratare. Dar el rănitu-s'a pentru păcatele noastre, zdrobitu-s'a pentru fărădelegile noastre. Pedeapsă aducătoare de pace noauă asupra lui; prin ranele lui noi toți ne-am mânăuit. Toți ca niște oi am rătăcit, rătăcit-a fiecare pe calea sa; iar Domnul l-a dat pentru păcatele noastre și el nu-și deschide gura de pricina maltratării. Adusu-s'a ca o oaie spre junghiere și cum un miel înaintea tunzătorului e mut, astfel n'a deschis nici el gura sa. Întru smerenie s'a răpit judecata lui. Cine va spune neamul lui? căci s'a luat de pe pămînt viața lui; prin cei fără de lege ai poporului meu a ajuns la moarte. Si voi da pe nelegiuți pentru mormîntul lui și pe cei bogați pentru moartea lui; căci el nedreptate n'a făcut, nici s'a aflat vicleșug în gura lui. Iar Domnul îl va curăță de plagă. Când îl veți aduce (jertfă) pentru păcate, sufletul vostru va aduce semență îndelungată. Si Domnul va lua din năcazul sufletului său, îi va arăta lumină și-l va înțelepți întru înțelegere, va da dreptate dreptului, care bine a slujit pentru mulți; și însuș va purta păcatele lor. De aceea va moșteni mulți și va împărți prada celor tari; pentru care sufletul lui s'a dat morții și a fost numărat cu cei fără de lege; și el a purtat păcatele multora și a fost dat pentru călcările lor.³⁾ Si iarăș însuș (Cristos) zice: Eu sunt vierme și nu om; batjocura oamenilor și disprețul poporului. Ceice m'au văzut m'au batjocurit, au hulit cu buzele, au cătinat din capete: a nădăduit în Domnul, mânăuiscă-l, scape-l, dacă l-a binevoit.⁴⁾

Vedeti, iubiștilor, ce pildă avem! Căci dacă Domnul astfel s'a înjosit, ce să facem noi, care prin el am intrat în jugul grătiei lui?

¹⁾ Psal. 78, 36 sq. ²⁾ Psal. 31, 19. 12, 3 sq. ³⁾ Is. 53, 1—12. ⁴⁾ Psal. 22, 7—9.

XVII. Să imităm pe ceice umblau în pei de capră și de oi¹⁾ predicând venirea lui Cristos; înțelegem adeca pe profetii Ilie și Elisei, apoi pe Ezechil, în urmă pe ceice au depus mărturie. Mare mărturie a primit Avram, numit prietenul lui Dzeu, iar el văzând maiestatea dzeească cu smerenie mărturisesc: *Iar eu sunt pământ și cenușă.*²⁾ De Iob încă să scrie: *Iob era drept și fără prihană, adevărat, temetor de Dzeu și străin de tot lucrul rău.*³⁾ Totuș el se acuza pe sine zicând: *Nimă nu-i curat de întinare, chiar dacă viața lui ar fi numai de o zi.*⁴⁾ Moisî fu numit cel credincios în întreaga casă a lui (Dzeu),⁵⁾ și prin oficiul lui Dzeu a judecat Egiptul cu biciuri și plăgi. Dar și acesta, deși era foarte înălțat, nu s'a mandrit, ci zice când a primit descoperire în rug: *Cine sunt eu că mă trimiți? Eu am organ slab și limbă grea.*⁶⁾ Și iarăș zice: *Eu sunt aburul oalei ce fierbe.*⁷⁾

XVIII. Ce vom zice de David, cui s'a dat mărturie zicându-i Dzeu: *Am aflat bărbat după inima mea, pe David, fiul lui Iesai; cu milă recinică l-am uns pe el?*⁸⁾ Dar și acesta zice cătră Dzeu: *Miluesc-mă Dzeule după mare mila ta, după mulțimea îndurărilor tale șterge fărădelegea mea. Mai vîrtoș mă spală de fărădelegea mea, și de păcatul meu mă curătesc; căci cunosc fărădelegea mea, și păcatul meu înaintea mea este pururea. Tie unuia am greșit, și rău înaintea ta am făcut; ca să te îndrepezi întru cuvintele tale și să învingi când te vei judeca. Căci iată adevărul ai iubit; cele nevezute și cele ascunse ale înțelepciunii tale mi-ai arătat. Stropi-mă-vei cu isop și mă voi curăti; spala-mă-vei și mai mult decât neaua voi albi. Auzului meu vei dă bucurie și veselie, bucura-se-vor oasele mele smerite. Întoarce fața ta de cătră păcatele mele și toate fărădelegile mele șterge. Înîmă curată zidesc întru mine, Dzeule, și spirit drept înnoesce întru cele din lăuntru ale mele. Nu mă lăpăda dela fața ta, și Spiritul tău cel sănt nu-l lua dela mine. Dă-mi bucuria măntuirii tale, și cu spirit stăpânitor mă întăresc. Învîță-voi pe cei fără de lege căile tale, și cei necucernici la tine se vor întoarce. Scoate-mă din săngiuri, Dzeule, Dzeul măntuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea ta. Doamne, deschide gura mea, și buzele mele vor vesti lauda ta. Dacă ai fi voit jertfă, aş fi dat; arderile de tot nu le binevoiesci. Jertfa lui Dzeu spirit zdrobit; inima zdrobită și smerită Dzeule nu vei disprețui.*⁹⁾

XIX. Smerenia și ascultarea supusă a atâtător bărați mari, și care au astfel de mărturii, ne-au îndrepatat nu numai pe noi, ci și pe oamenii de mai nainte care au primit cuvintele lui Dzeu cu frică și cu adevărul. Având noi parte de atâtea fapte mari și glorioase să alergăm spre tinta păcii, pusă noauă dintru început, necurmat să privim la Tatăl și creatorul universului întreg, să fim totdeauna credincioși mărețelor și prisositoarelor lui daruri și binefaceri ale păcii.

¹⁾ Evr. 6, 12. 11, 37. ²⁾ Gen. 18, 27. Is. 41, 8. ³⁾ Iob 1, 1. ⁴⁾ Iob 14, 4 sq. ⁵⁾ Num. 12, 7. ⁶⁾ Ex. 3, 11. 4, 10. ⁷⁾ De unde? ⁸⁾ Psal. 89, 21. ⁹⁾ Psal. 51 (50).

Să privim la el cu mintea noastră și să vedem cu ochii sufletului voia lui îndelungăriboare; să ne aducem aminte de nemărginita lui grație cătră întreaga făptură.

XX. În pace îl ascultă cerurile puse în mișcare prin conducerea lui. Ziua și noaptea fac preciz calea aşezată de el fără a se impiedica una pe alta. Soarele, luna și corul stelelor străbat în armonie, fără cea mai mică abatere, teremurile arătate lor. După voia lui pământul roditor dă la timpuri anumite cu prisosință hrană pentru oameni și animale și tuturor ființelor de pe el fără a detrage ori înstrăina ceva din cele poruncite de el. Aceste legi se supun adunăturile nepătrunse ale prăpastiilor și nemăsuratele teremuri ale lăuntru lui pământului țindu-se la un loc. Massa mării nemăsurate, strânsă după planul lui în patul său, nu trece marginile puse ei, ci ascultă de ce i-să poruncit. Căci el a zis: *Până aci vei ajunge, apoi se vor frângă valurile tale întru tine.*¹⁾ Oceanul nemărginit pentru oameni și lumile după el să guvernează după aceleași legi ale Domnului. Primăvara, vara, toamna și iarna urmează în pace una după alta. Stațiile vînturilor fără zăbavă își fac datorința la timpul său. Izvoară nesecate, făcute spre întărire și sănătatea oamenilor, fără încetare ofer oamenilor spre viață trăile lor. Si cele mai mici vietăți formează soțietățile lor în pace și armonie. Marele creator și stăpânul tuturor a poruncit ca toate acestea să fie în pace și armonie penetrând el să tuturor binefaceri, iar mai vîrtoș noauă care am alergat la îndurările sale prin Domnul nostru Isus Cristos; — cui fie cinste și mărire în vecii vecilor. Amîn.

XXI. Vedeti, iubiți, ca multele lui binefaceri să nu ne fie spre osindă dacă viațuim cu nevrednicie, ci în buna-nțelegeră să săvîrșim ceeace este frumos și placut în ochii lui. Căci zice oare unde: *Spiritu Domnului este sfesnic care cearcă cele din lăuntru ale corpului.*¹⁾ Trebuie să scim că el e aproape și nimic nu-i ascuns din gândurile și cuvintele noastre care le săvîrșim. Este deci drept că să nu ne abatem dela voia lui. Mai bine să ne poticnim de oamenii ne-nțelepti și ne-nțelegetori și îngâmfați și laudăroși în cuvintele lor decât de Dzeu. Să ne îngrijim de Domnul nostru Isus care să-a dat sângele său pentru noi; să cinstim pe prepoziții nostri, să stimăm pe bătrâni nostri, să crescem pe tineri în frica lui Dzeu, să îndemnăm pe femeile noastre la lucruri bune; ele să arate moravurile mult cinstite ale castității, voia nefățărită a ființii blânde, vocea să exprime modestia limbii lor; să nu iubiască numai după atragerea înimii, ci în măsură egală pe toți care cu sănătenie se tem de Dzeu. Copiii voștri să se crească în Cristos; să cunoască puterea smereniei la Dzeu, a iubirii caste, ce lueru frumos și mare este frica de densul, care măntue pe ceice curăț și cu sănătenie umblă întrânsa. Căci el cearcă gândurile și hotărîrile; a cărui suflare este în noi, și o ia când binevoiește.

) Iob 38, 11. ²⁾ Prov. 20, 27.

XXII. Acestea însă întăresc credința în Cristos; căci și el astfel ne agrăiesce prin Spîritusul sănt: *Veniți fiilor, ascultați-mă, frica Domnului vă voi înveța. Cine este omul care doresce viață, voiește să vadă zile bune? Feresce limba ta de rău și buzele tale să nu vorbiască vicleșug; depărtează-te de rău și fă binele, caută pace și o urmează. Ochii Domnului peste cei drepti și urechile lui spre rugăciunea lor; fața Domnului împotriva jăcătorilor de rele, ca să piardă de pe pămînt amintirea lor. Strigăt-a dreptul, și Domnul l-a auzit și l-a scăpat din toate nevoile lui. Multe sunt durerile păcătosului, iar pe ceice nădăjduesc în Domnul mila lui va împresora.*¹⁾

XXIII. Întru toate înduratul și binefăcătorul Părinte se îngrijeșce mult de ceice se tem de el, bucuros și de bună voie împărtășeșce harurile sale celorce se apropie de el cu cuget curat. Drept aceea să nu ne îndoim, și sufletul să nu se mândriască pentru darurile lui (părintelui) prisositoare și preamărite. Departe de noi fie ceeace este scris: *Nefericiți sunt șorätorii și ceice se îndoesc cu sufletul care zic: am auzit acestea și dela părinții nostri și iată am îmbătrânit și nimic din acestea nu s'a împlinit. O nebunilor, asemănăti-vă cu un arbore; luați viața de vie: mai întâi pierde frunza, apoi dau muguri, cresce frunza, infloresce, apoi se fac struguri acri, în urmă dulci.*²⁾ Vedeti, roadele unui arbore se coc în timp foarte scurt. Astfel cu adevărat incurând și deodată să va împlini și voia lui precum și Scriptura zice: *Încurând va veni și nu va zăbovi și fără de veste va veni Domnul în templul său, și săntul pe care voi așteptați.*³⁾

XXIV. Mult să cugetăm, iubiților, cum Domnul întruna a dovedit că va să fie înviere, al cărei incepetură a făcut pe Domnul Isus înviindu-l din morții. Să vedem, iubiților, învierea care în fiecare timp are loc. Ziua și noaptea ne înfățișează învierea; noaptea se culcă, se deșteaptă ziua, trece ziua, vine noaptea. Să observăm la roade; cum să samenă? Sămenătorul iasă și aruncă în pămînt semințe; care cade pe pămînt uscat și gol putrezesce, apoi puterea provedenții dzeesci face ca din putrejune să răsară, și din una (semintă) crește mai multe aducând rod.

XXV. Să privim la deosebitul fenomen din părțile răsăritene, adeca în Arabia și jur. Căci există o pasere numită fenix; aceasta se află totdeauna numai căte una trăind 500 de ani, fiind aproape de disecomponere prin moarte își face cuib din tămîne, smirnă și alte aromate, iar apropiindu-se ceasul morții se aşază întrânsul. Trecând carnea lui în putrejune se nasce un vierme, care nutrindu-se din cadavrul animalului mort capătă pene; apoi după ce s'a desvoltat pe deplin, ia cuibul în care erau oasele predecesorului și zboară cu ele din Arabia în cetatea numită Iliopol. În ziua mare când fiecine îl poate vedea vine zburând, punе oasele pe altarul soarelui, și se

¹⁾ Psal. 34, 12—18. 32, 10. ²⁾ De unde? cf. Iac. 1, 8. 2. Petru 3, 3. 4 și Mat. 24, 32. ³⁾ De unde? cf. Avac. 2, 3. Mal. 3, 1. Evr. 10, 37.

re'ntoarce de unde a venit. Preoții cercetează cu deamărunțul consemnările anilor și află că a venit după 500 de ani.

XXVI. Socotim a fi lucru mare și minunat dacă creatorul tuturor va învia pe ceice cu sănțenie i-au servit lui în increderea credinții adevărate, când cu invierea unei paseri ne dovedește nemărginita putere a promisiunii sale? Căci zice undeva: *Tu mă vei învia, și eu mă voi mărturisi ţie.¹⁾* și: *M'am culcat și am adurmit, m'am sculat, căci tu ești cu mine.* Si iarăș zice Iob: *Și vei învia carneea mea aceasta care toate acestea le-a suferit.²⁾*

XXVII. Cu această speranță să se lege deci sufletele noastre de cel credincios întru făgăduință și drept în judecăți. Celce a pronunciat a nu minti, cu atât mai puțin va minti; căci la Dzeu nimic e cu neputință decât minciuna. De aceea să se reaprindă întru noi credința lui, și vom înțelege că toate sunt lui aproape. Cu cuvântul măririi sale a adus toate întru existență, și cu un cuvânt le poate nimici. *Cine îi va zice: ce ai făcut? sau cine se va opune puterii tăriei lui?³⁾* Crează toate când și cum voiesce, nimic din cele aşezate de el nu va perî. El toate le vede și nimic nu e ascuns dinaintea sfatului lui, dacă *cerurile proclamă mărirea lui Dzeu, lucrul mânălor lui arată firmamentul; o zi spune alteia, și noaptea noptii dă scire; și nu sunt vorbe nici cuvinte, al căror sunet să nu fie înțeles.⁴⁾*

XXVIII. Fiindcă toate le vede și aude (Dzeu), să ne temem de el și să părăsim poftele uricioase ale faptelor rele, ca din mila lui să scăpăm de judecătile viitoare. Căci încotro va scăpa vrunul din noi de mâna lui puternică? care lume va primi pe celce se lăpădă și fugă dinaintea lui? Căci zice oare unde Scriptura: *Unde să mă duc și unde să mă ascund dinaintea ta? De mă voi sui în cer, tu acolo esci; de mă voi duce la marginile pămîntului, acolo dreapta ta; de mă voi arunca în prăpastii, acolo spiritul tău.⁵⁾* Încotro deci se va duce omul sau cum va scăpa de celce toate le cuprinde?

XXIX. Să ne apropiem deci de dênsul cu curățenia sufletului, să ridicăm cătră el mâni sânte și neprihănite,⁶⁾ să iubim pe bunul și înduratul nostru Părinte care ne-a făcut părtăși de alegerea sa. Căci astfel este scris: *Când cel prea înalt împărți popoare, când deosebi de olaltă pe fiil lui Adam, puse hotără popoarălor după numărul ăngerilor lui Dzeu. Partea lui Dzeu veni însă poporul său Iacob, Israîl soartea moștenirii lui.⁷⁾* Si întraltă loc zice: *Iată Domnul îs ia sîș popor din mijlocul popoarălor, cum ia omul prin osul din arie; și din acel popor va ieși sânta săntelor.⁷⁾*

XXX. Având deci noi parte la cele sânte să împlinim toate datorințele sănțeniei, să fugim de vorbirea de rîu, de lucrările necurate și vițioase, de îmbuibăre, pofta de înoire și de pofta urîtă,

¹⁾ De unde? Ps. 3, 6, 23, 4. ²⁾ Iob. 19, 26. ³⁾ Înțel. 12, 12, 11, 22. ⁴⁾ Psal. 19, 1 sq. ⁵⁾ Psal. 139, 7 sq. ⁶⁾ Deut. 32, 8 sq. ⁷⁾ Deut. 4, 34, 14, 2. Num. 18, 17, 2. Cron. 31, 14 Ezech. 48, 12.

de adulteriul vrednic de osindă, de mândria disprețuită. Căci Dzeu — zice — se opune celor mândri, iar celor smeriți le dă har.¹⁾ Să ne alăturăm deci la ceice au primit har dela Dzeu; să îmbrăcăm concordia prin smerenie și cumpătare abătând dela noi șoptirile și clevetirile, în fapte justificându-ne și nu cu cuvinte. Căci zice: *Cine vorbesce multe trebue să primiască și răspunsul; sau crede limbului că are dreptate? Fericit cel născut din femeie care nu trăesc mult. Nu vorbi multe.*²⁾ Lauda noastră fie în Domnul și nu din noi; Dzeu urăște laudele de sine. Alții să mărturisască fapta noastră bună, precum să a întâmplat cu părinții nostri, dreptii.³⁾ Cei afurisiți de Dzeu sunt îndrăzneți, aroganți și cutezători; iar cei binecuvântați de Dzeu dovedesc modestie, smerenie și blândete.

XXXI. Să ne alăturăm binecuvântării lui și să vedem cari sunt căile binecuvântării. Să gândim serios asupra celor întâmpilate dintru început. De ce a fost binecuvântat Avram?⁴⁾ nu doar pentru că a lărat dreptate și adevăr prin credință? Isac⁵⁾ cu deplină încredere să dat pe sine jertfă, pentru că înrevăzuse viitorul. Iacob⁶⁾ smerindu-se a părăsit țara sa din pricina fratelui seu și să dus la Laban și a slujit și a dobândit cele 12 sceptre ale lui Israel.

XXII. Gândind cineva serios asupra fiecărei fapte se va convinge de mărirea darurilor date prin el. Căci dela el (Iacob) se trag toti preotii și levitii care slujesc la altarul lui Dzeu; dintrânsul după carne Domnul Isus; din el prin Iuda regii,⁷⁾ principii și conducătorii; dar și celealte sceptre ale lui au cinste mare, precum i-a promis Dzeu: *Va fi seminția ta ca stelele cerului.*⁸⁾ Toți deci au fost preamăriți și renumiți nu prin ei însiși sau prin faptele lor, ori prin probitatea cu care au lărat, ci prin voia lui. Deci și noi, care prin voia lui am fost chimați în Cristos Isus, ne justificăm nu prin noi însine nici prin înțelepciune, cunoștință sau pietate ori faptele săvârșite întru curătenia inimii, ci prin credință, prin care atotputernicul Dzeu din veci pe toți a justificat. Lui fie onoare în vecii vecilor. Amén.

XXXIII. Ce să facem fraților? Vom fi lenesi întru binefacere și vom părasi iubirea? Domnul nu facă să se întâpte aceasta în mijlocul nostru, din contră să ne grăbim a săvârși cu statornicie și sîrghiuță orice lucru bun. Căci însuș creatorul și stăpânul univerzului se bucură de lucrurile sale. El a întărit adeca cu atotputernicia sa cerurile și le-a împodobit după înțelepciunea sa ne-nțeleasă; a osebit pămîntul de apa ce-l încunjura și l'a întărit pe temelia sigură a voii sale, iar ființele ce există pe el le-a făcut prin porunca sa; el a creat marea și ființele dintrânsa închizîndu-le acolo cu puterea sa. În urmă formă cu mâinile sale sânte și nepătate cea mai esențială și mai înaltă ființă în privința spiritului, pe om, expresiunea

¹⁾ Prov. 3, 34. Iac. 4, 6. 1. Petru 5, 5. ²⁾ Iob 11, 2 sq. ³⁾ Prov. 17, Rom. 2, 29. 1. Cor. 4, 5. 2. Cor. 10, 17. 18. ⁴⁾ Iac. 2, 21. ⁵⁾ Gen. 22. ⁶⁾ Gen. 28, 29. ⁷⁾ Rom. 9, 5. ⁸⁾ Gen. 22, 17. 28. 4.

chipului lui. Căci aşa grăeşte Dzeu: *Să facem om după chipul și
asemănarea noastră. Și a făcut Dzeu pe om, bărbat și femeie i-a
făcut pe ei.^{1]}* Dupăce toate acestea a săvîrșit Ie-a lăudat, binecuvîntat și zise: *Cresceți și vă înmulțiti.^{2]}* Vedem deci, că toți dreptii s'au împodobit cu fapte bune și însuș Domnul s'a bucurat înfrumusețându-se cu fapte bune. Având acest exemplu fără întârziere să facem voia lui săntă și din răsputeri să lucrăm faptele dreptății.

XXXIV. Lucrătorul bun cu îndrăzneală primește pânea lucru-lui său, iar cel leneș și zăbovitor nu cetează să privă în ochii celuice l-a năimit. Datorința noastră este deci să fim aplecați spre orice lucru bun; căci dintrânsul sunt toate. Căci ne prezice: *Iată Dom-nul și răsplata înaintea lui, va răsplăti fiecărui după fapta sa.³⁾* Din toată inima deci ne trage cătră sine pe noi credincioșii ca să nu fim târzi și leneși spre orice lucru bun. Fala și îndrăzneala noastră fie în el; să ne supunem voii lui, să privim cetele ângerilor lui care supuindu-se voii lui sunt gata spre slujbă. Căci zice Scriptura: *Zeci de mii de miriade stau împrejurul lui, și mii de mii îl slujesc, și strigă: sănt, sănt, sănt Domnul savoat, plină e zidirea întreagă de mărire lui.⁴⁾* Așadar și noi în bunățelegere la un loc adunându-ne ca dintr-o gură să strigăm cătră dênsul ne'ncetat, ca să ne facem părăși de promisiunile lui mari și glorioase. Căci zice: *Ochiul n'a văzut și ureche n'a auzit și la inima omului nu s'a înălțat ceeace a gătit celorce îl așteaptă.⁵⁾*

XXXV. Iubiților! cât de fericite și de admirabile sunt darurile lui Dzeu. Viață întru nemurire, strălucire în dreptate, adevăr în îndrăzniere, credință în ascultare, înfrânare într-o sănătate; toate acestea le avem înaintea noastră. Dar ce vor mai fi darurile gătite celorce îl așteaptă? Creatorul și părintele veacurilor, cel preasant, numai el cunoasce mulțimea și frumsețea lor. Din răsputeri să nizuim să fi aflați între ceice îl așteaptă, ca să fim părăși de darurile promise. Și cum să va întempla aceasta, iubitilor? Dacă gândirea noastră e întărită prin credință în Dzeu; dacă lucrăm după voia lui neprihănită și dacă urmăram calea adevărului lăpădând dela noi toată nedreptatea și fărădelegea, lăcomia, certele, vițile și îngelăciunea, șoptirile și clevetările, ura lui Dzeu, mândria, trufia, mărire de sine și neospitalitatea. Ceice fac acestea sunt urți lui Dzeu; nu numai ceice le fac, ci și ceice consumători. Căci zice Scriptura: *Celui nelegiuitor zice Dzeu: De ce înveți tu așezămintele mele și iai în gura ta legămentul meu? Tu urăscă înrăutătura și ai aruncat cuvintele mele înapoia ta. De ai văzut un fur, împreună ai fugit, și cu adulterii este partea ta. Gura ta a prisosit de răutate, și limba ta urzesce vicleșug. Săzând în soțietate clevetesci pe fratele tău, și asupra fiului mumei tale ai adus scandal. Acestea făcut-ai, iar eu am tăcut; socotit-ai poate nelegiuitorule, că sunt tie asemenea. Te voi vădi și te*

¹⁾ Gen. 1, 26. 27. ²⁾ Gen. 1, 28. ³⁾ Is. 40, 10, 62, 11. ⁴⁾ Dan. 7, 10. Is. 6, 3. ⁵⁾ 1. Cor. 2, 9.

voi pune înaintea fetii tale. Luăti samă de acestea ceice ați uitat de Dzeu, ca să nu vă răpiască ca un leu și să nu fie cine să vă scoată. Jertfa de laudă mă cinstesce, și acolo e calea, pe care îi voi arăta măntuirea lui Dzeu.¹⁾

XXXVI. Aceasta e calea, iubiților, pe care am aflat măntuirea noastră, pe Isus Cristos, arhiereul aducerilor noastre de jertfă, locuitorul și razimul slăbiciunii noastre. Prin el să privim la înălțimile cerului; prin el să vedem în oglindă fața lui nepătă și prea sublimă; prin el s-au deschis ochii inimii noastre; prin el învie mintea noastră slabă și întunecată spre lumina lui miraculoasă; prin el a binevoit Domnul ca să gustăm din cunoștința nemuritoare; el fiind strălucirea măririi lui este cu atât mai mare decât angerii, cu cât a moștenit un nume mai strălucit.²⁾ Căci aşa scrie: *Cel ce face pe angerii săi spirite și pe servii săi pară de foc.³⁾* Iar despre Fiul aşa grăcesc Domnul: *Fiul meu esci tu, eu astăzi te-am născut; cere dela mine, să-ți voi da popoară spre moștenire și marginile pământului drept stăpânire.⁴⁾* Și altă dată și zice: *Sezi deadreapta mea pănăce voi pune sub picioarele tale pe vrăjmașii tăi.⁵⁾* Cine sunt vrăjmașii? Cei rei și care se opun voii sale.

XXXVII. Fraților, să luptăm deci cu toată încordarea ținând poruncile lui neprihănite. Să căutăm la soldații comandanților nostri, în ce ordine, cu câtă supunere și ascultare împlinesc poruncile. Nu toți sunt generali, coloneli, căpitanii, sergenți etc., ei fiecare în postul său aduce la îndeplinire poruncile regelui și ale comandanților. Superiorii nu pot fi fără subalterni, dar nici aceștia fără cei dântăi; legătură există între toți și aceasta le dă putere. Să privim la trupul nostru: capul fără picioare nu are preț, nici picioarele fără cap; cele mai mici membre ale trupului nostru sunt necesare și folosite pentru întregul trup; dar toate conlucră și se supun unei conduceri, ca să intreg trupul să se afle bine.

XXXVIII. Să se măntuiască deci în Cristos Isus trupul nostru întreg, și să se supună fiecare aproapelui precum a fost și așezat în darul lui. Cel tare să nu disprețuască pe cel slab, cel slab să cinstiască pe cel tare; cel bogat să ajutore pe cel sărac, cel sărac să mulțămiască lui Dzeu că i-a dat pe unul care poartă de el grija în nevoi. Cel înțelept să nu-și arate înțelepciunea în cuvinte, ci în fapte bune; cel smerit⁶⁾ să nu se laude, ci să lase ca altul să-l laude; cel curat cu trupul să nu se îngâmfeze sciind că altul i-a dat darul înfrânrării. Fraților, să ne aducem aminte din ce materie suntem făcuți, cum și ca ce am intrat în lume; din ce morment și întuneric⁷⁾ ne-a chiemat în lumea sa creatorul și formatorul nostru, dupăce pregătise binefacerile sale înainte de a fi fost noi creați. Toate acestea avându-le dela el să-i mulțumim pentru toate.⁸⁾ Lui fie mărire în vecii vecilor. Amén.

¹⁾ Psal. 50, 16—23. ²⁾ Evr. 1, 3 sq. ³⁾ Psal. 104, 4. Evr. 1, 7. ⁴⁾ Psal. 2, 7 sq. Evr. 1, 5. ⁵⁾ Psal. 110, 1. Evr. 1, 13. ⁶⁾ Prov. 27, 2. ⁷⁾ Psal. 139, 15. ⁸⁾ 1. Tes. 5, 18.

XXXIX. Oamenii ne'ntelepti, ne'ntelegeritori, nebuni și neculți ne batjocuresc și rîd de noi voind a se înălța pe sine prin planurile lor. Ce poate face muritorul ? sau ce isprăvesce puterea celui născut ? Căci scris este : *Nu era chip înaintea ochilor mei, ci am auzit numai sunflare și voce. Cum ? Fi-va drept muritorul înaintea Domnului ? sau nevinovat bărbatul pentru lucrurile sale ? dacă nu se încrede în slugile sale și astă greșeli la ângerii săi;¹⁾ nici cerul nu e curat, înaintea lui ;²⁾ cu cât mai puțin³⁾ locitorii caselor de lut, între care și noi suntem din acelaș lut. I-a lovit ca niște molii, de dimineața până seara, mai mult nu existau; au perit pentru că nu puteau să-și ajute; suflat-a asupra lor și au murit pentru că nu areau înțelepciune. Dar strigă,⁴⁾ de te va auzi vrunul, sau de vei vedea vrunul din sănii ângerii; și întradevăr mânia răpesce pe cel ne'ntelept și ucide jaluzia pe cel rătăcit. Iar eu am văzut ne'ntelepti prințend rădecini; dar îngrabă au perit locuința lor. Departe stee copiii lor de măntuire, strivîți vor fi asupra ușelor celor slabî, și nu va fi cine să-i măntuiască; cele gătite lor mănâncă dreptii, iar ei din rele nu vor scăpa.*

XL. Fiind acestea destul de lămurite și pătrunzînd noi în adâncurile⁵⁾ cunoștinții dzeesci să împlinim după datorință în bună rînduială⁶⁾ câte a poruncit Domnul în anumite timpuri; să ținem aducerile (de jertfă) și servitele, și adeca nu a poruncit să se facă acestea cu volnicie și tără rînd, ci la anumite timpuri și oare. El însuș a hotărît cu voia sa înaltă unde și cine să-i slujască, ca toate săvîrșindu-se cu sănțenie în bunăvoie să fie bineplăcute voiei sale. Ceice isprăvesc la timpurile prescrise jertfele lor sunt bineplăcuți și fericiți, căci cine ține poruncile lui Dzeu nu poate rătăci. Căci arhiereului s-au încredințat servite proprii, preoții au cercul lor hotărît de lucrare, iar leviții au anumite slujbe; laicul e ținut de legile puse lor.

XLI. Fiecare din noi, fraților, să mulțamiască lui Dzeu în starea sa păstrând conșcientă bună, să nu calce măsura hotărîță a oficiului său cu demnitate. Fraților, nu pretutindene să aduc jertfe perpetue sau jertfe de vot, jertfe pentru păcate și vină, ci numai la Ierusalim; dar nici aci nu să jertfesă orișunde, ci înaintea sanctuarului pe altarul jertfelor, dupăce mai nainte arhiereul și liturgii amintiți au examinat darul (și declarat apt). Vedeti, fraților, cu cât de mai mare cunoștință ne am învrednicit, cu atât mai mult suntem expuși primejdiei.

XLII. Apostolii au primit evangelia pentru noi dela Domnul Isus Cristos, Isus Cristos dela Dzeu a fost trimis. Cristos deci dela Dzeu, iar apostolii dela Cristos; amândouă s-au făcut în bună rînduială din voia lui Dzeu. Dupăce au primit porunca și s-au încredințat pe deplin prin învierea Domnului Isus Cristos și au fost întăriți în cuvîntul lui Dzeu, înzestrați cu plinirea Spiritului sănt, au ieșit să predice despre apropiata împărătie a lui Dzeu. Predicând prin

¹⁾ Iob. 4, 16—18. ²⁾ Iob. 15, 15. 4, 19—5, 5. ³⁾ Iob. 4, 19—21. ⁴⁾ Iob. 5, 1—5. ⁵⁾ Rom. 11, 33. ⁶⁾ 1. Cor. 14, 40.

cetăți și sate au aşezat pârga lor, dupăce i-au examinat mai nainte în Spirit, de episcopi și diaconi pentru ceice vor crede. Dar aceasta nu e instituție nouă; căci de multe veacuri s'a scris de episcopi și diaconi. Astfel zice Scriptura oare unde: *Așeza-voi pe episcopii lor în dreptate și pe diaconii lor în credință.*¹⁾

XLIII. Si să ne mirăm oare dacă, căror Dzeu a încredințat în Cristos un atare lucru, au instituit pe cei amintiți? când și fericitul Moisî, *sluga credincioasă în întreaga casă*²⁾, toate a însemnat în sântele cărți ce i-s'a fost poruncit, cui au urmat ceialalți profeti mărturisind toți de a lui dare de legi. Căci acesta, născându-se jaluzie pentru preoție și certându-se între sine semințile, care să fie înfrumusetată cu acest nume mare, porunci (Moisî) ca căpeteniile celor 12 seminții să aducă toiege, pe cari să fie scrise numele seminților; le luă și legându-le le sigilă cu sigilul căpetenilor și le puse în corul mărturiei pe altarul lui Dzeu. Iar închizând cortul sigilă încuetorile precum facuse cu toegele și le zise: *Bărbați frați, a cărei toiag va înflori, acea seminție a ales Dzeu lui întru preoție și slujire.* A doua zi adună el întreg Israîlul, 600.000 de bărbați, porunci ca căpeteniile să cerceteze sigilele, deschise cortul mărturiei și aduse toegele. Si să afă că toiagul lui Aron nu numai înflorise, ci și rodise.³⁾ Ce gândiți, iubiți? nu scia aceasta Moisî încă mai nainte? Foarte bine o scia; dar ca să nu fie revoltă în Israîl făcu astfel, pentru că să se măriasă numele unuia adevăratului Dzeu. Lui fie onoare în vecii vecilor. Amîn.

XLIV. Si apostolii nostri sciură prin Domnul nostru Isus Cristos, că ceartă să va nasce din pricina oficiului episcopesc. De aceea în deplină cunoștință au aşezat pe cei amintiți încredințându-i deocamdată cu substituirea în păstorie că, dacă vor fi reposat, alți bărbați probați să le urmeze în ofici. Noi nu credem că e drept a depune din ofici pe acei bărbați, care au fost aşezăți de aceștia sau mai apoi de alți bărbați distinși cu consimțémentul întregii biserici, mai ales dacă neprihâniți grijesc de turma lui Cristos cu smerenie, liniște și desinteres și timp îndelungat toți le-au dat mărturie bună. Căci nu avem pecat mic, dacă depunem din oficiul episcopesc pe ceice fără prihană și cu sănțenie au adus jertfe. Fericiti preoții care percurgând calea vieții au ajuns la scăparea plină de roade și irevocabilă! ei nu trebuie să fie îngrijorați, că cineva îi va scoate din locul dobândit. Căci noi vedem, că voi ati depărtat din ofici pe unii, care vă faceau onoare implinindu-și oficiul fără prihană.

XLV. Fraților, voi iubiți cerțele și vă ocupați cu lucruri cari nu sunt folositoare la mântuire. Căutați cu deadinsul în scripturele adevărate, cuvintele Spiritului sănt. Convingeți-vă că întrările nu este scris nimic nedrept ori pervers. Nu veți afă așa că barbați sănți să fi lăpădat pe dreptii. Goane au îndurat dreptii, dar din partea celor neleguiți; închiși în temniță au fost de făcătorii de rele; uciși

¹⁾ Is. 60, 17. ²⁾ Num. 12, 7. Evr. 3, 2. 5. ³⁾ Num. 17.

de cei preocupați de zel nebun și nedrept. Acestea au suferit ei ca eroi. Căci ce vom zice, fraților? Fost-a Daniil¹⁾ aruncat în groapa leilor de ceice se tem de Dzeu? Anania, Azaria și Misail²⁾ au fost aruncați în cuptorul de foc de ceice mărturisesc cultul maiestatic și glorioz al celui preafnalt? Deloc. Cine au făcut acestea? Oameni abominabili și întinați cu tot felul de răutate i-au înverșunat la atare turbare încât au aruncat în peire pe bărbații care slujiau lui Dzeu cu propus sănt și neprihănit, nesciind că cel prefnalt este scutul și apărătorul celorce în conșcientă curată servesc numelui său atotdeplin. Lui fie mărire în vecii vecilor. Amîn. Ceice au fost statornici în incredere au moștenit mărire și onoare, au fost înălțați de Dzeu și înscrise întru amintirea lui în vecii vecilor. Amîn.

XLVI. Fraților, să ne lipim de aceste modele. Căci este scris: *Lipiți-vă de cei sănți, căci se sănțesc ceice se alătură lor.³⁾* Si iarăș întralt loc zice: *În soțietatea celui nevinovat, nevinovat te faci, în a celui ales, ales vei fi, iar cu cel strîmb, strîmb vei fi.⁴⁾* Să ne lipim deci de cei nevinovați și drepti; aceștia sunt aleșii lui Dzeu. De ce sunt la voi certe, sfezi, dezbinări, partide și război?⁵⁾ Doar nu avem noi un Dzeu și un Cristos⁶⁾ și un Spirit al grației, care să revîrsat peste noi? nu o chiemare în Cristos? De ce scrințim și rupem membrele lui Cristos și ne revoltăm contra trupului nostru, ba mergem aşa departe în nebunia noastră că uităm, că suntem membre unul altuia? Aduceți-vă aminte de cuvintele Domnului nostru Isus; căci zice: *Vai omului acestuia; mai bine i-ar fi lui, de nu s'ar fi născut, decât să scandalizeze pe unul dintre cei aleși; mai bine este lui să-și lege de grumaz o piatră de moară și să se arunce în mare, decât să scandalizeze pe unul din cei mici ai mei.⁷⁾* Dezbinările voastre pe mulți au sedus, pe mulți au descurajat,⁸⁾ aruncat în desperare, tuturor au pricinuit dureri; iar răscoala între voi durează și acum!

XLVII. Luați în mâni epistola fericitului apostol Paul! Ce via scris el îndată, la începutul predicării evangeliei? Cu adevărat inspirată fiind epistola lui via dat deslușiri despre el și Cheia și Apolo, pentru că și atunci voi erați părtinitori;⁹⁾ dar părtinirea de atunci mai puțin v'a aruncat în păcate; pentru că atunci ați luat parte unor apostoli cu bune mărturii și unui bărbat probat de ei. Acum însă, luați samă, ce oameni sunt care v-au sedus și au micșorat mărețul nume al frăției voastre mult lăudate. Iubiților, rușine, foarte mare rușine și insultă a vieții în Cristos este a auzi, că biserică întărită și veche din Corint se revoltă contra presbiterilor din pricina unor oameni. Dar această veste n'a pătruns numai la noi, ci și la cei de alte opiniuni (iudei și păgâni), să că pentru imprudența voastră să hulesce numele Domnului,¹⁰⁾ iar pe voi să aruncați în primejdie.

¹⁾ Dan. 6, 16 sq. ²⁾ Dan. 3, 19 sq. ³⁾ De unde? cf. 1. Cor. 7, 14. Sir. 6, 35. ⁴⁾ Psal. 18, 26. 27. ⁵⁾ Iac. 4, 1. ⁶⁾ Efiez. 4, 4. 1. Cor. 12, 13. ⁷⁾ Mt. 18, 6, 26, 24. Mc. 9, 12. Lc. 17, 2 ⁸⁾ 1. Cor. 3, 13 sq. ⁹⁾ 1. Cor. 1, 10. ¹⁰⁾ Rom. 2, 24. 1. Tim. 6, 1.

XLVIII. În grabă deci să delăturăm aceste stări, să cădem la picioarele Domnului și cu lacrimi să-i cerem iertare, ca fiind milostiv să se împace cu noi și să ne ducă iarăș la viața săntă și curată în dragostea frătească de mai nainte. Căci aceasta este poartă deschisă a dreptății spre viață, cum este scris: *Deschideți-mi porțile dreptății; pe acestea intrând voi lăuda pe Domnul. Aceasta e poarta Domnului, dreptii vor intra pe ea.*¹⁾ Sunt multe porti deschise, dar numai cea în dreptate, adecă în Cristos, fericesc pe ceice intră pe ea, care îi sănțenie și dreptate și au pregătit calea toate săvârșind fără frică. Poate fi cineva tare în credință, destoinic în pătrunderea cunoștinții creștine, început în judecarea cuvîntărilor, curat în fapte: cu atât mai mult dator este a fi smerit, cu cât mai mare se crede, și a urmări celece folosesc tuturor, și nu numai lui.²⁾

XLIX. Cine are dragostea lui Cristos să împliniască poruncile lui Cristos. Cine poate descrie legătura dragostei lui Dzeu?³⁾ Cine poate zugrăvi după evuiință frumuseță lui maiestatică? Nu să poate spune înăltimdea, la care duce dragostea. Dragostea ne leagă de Dzeu; dragostea acopere⁴⁾ mult me de păcate; dragostea toate le rabdă, e îndelungărdătoare întru toate; în dragoste nu e nimic ordinar, nimic trufas; dragostea nu cunoasce dezbinare, dragostea nu se revoltă, dragostea toate îndeplinește cu bună înțelegere; în dragoste s'au făcut desăvârșiri aleșii lui Dzeu; fără dragoste nimic nu e plăcut lui Dzeu. În dragoste ne-a tras la sine Domnul; din dragostea cătră noi a dat Domnul pentru noi săngele său, după voia lui Dzeu,⁵⁾ carne sa pentru a noastră, sufletul său pentru al nostru.

L. Vedeți, iubiților, cât de mare și vrednică de admirat este dragostea, și deplinătatea ei nu să poate descrie. Cine crede că o poate avea, dacă Dzeu nu-l va fi învrednicit de ea ca și pe alții? Să ne rugăm deci și să cerem dela mila lui, ca să vietuim în dragoste, departe de certe, neprihăniți. Generațiunile dela Adam până în zilele noastre toate au trecut; dar ceice s'au săvârșit în dragoste după grația dzeească, au locul pioșilor; care cu mărire se vor arăta la cercetarea împărăției lui Cristos. Căci să scrie: *Întrați în canere pe un moment scurt, pănăce va trece mânia și supărarea mea; și-mi voi aduce aminte într-o zi bună și vă voi invia din mormânt.*⁶⁾ Fericiti suntem, iubiților, dacă totdeauna am împlinit poruncile lui Dzeu în concordia iubirii, ca pentru iubire să ni se ierte păcatele. Căci scris este: *Fericiti sunt cărora s'au iertat abaterile și s'au acoperit păcatele; fericit bărbatul cui Domnul nu numără păcat, în gura lui nu este vicleșug.*⁷⁾ Această fericire privesc pe aleșii lui Dzeu prin Isus Cristos Domnul nostru. Lui fie onoare în vecii vecilor. Amén.

LI. Dacă deci seduși de vrun dușman am greșit ceva și am făcut rău, să ne rugăm de iertare; dar și conducătorii revoltei și ai dezbinării să aibă în vedere speranța comună. Căci ceice cu frică și

¹⁾ Psal. 118, 19, 20. ²⁾ 1. Cor. 10, 33. ³⁾ Col. 3, 14. ⁴⁾ 1. Cor. 13, 4 sq. Iac. 5, 20. 1. Petru 4, 8. ⁵⁾ Io. 3, 16, 15, 13. Gal. 1, 4. 1. Io. 4, 9. ⁶⁾ Is. 26, 40. Ezech. 37, 12. 13. ⁷⁾ Psal. 31, 1. 2.

dragoste caută a vietui, mai bucuros sufer ei nedreptate decât să facă aproapelui, mai bine să îndure ei împuțări, decât concordia predată noauă așa de frumoasă și dreaptă. Căci șade bine bărbatului a recunoasce greșalele sale, nu să-și învîrtoșească inima ca ceice se răsculără contra lui Moisí,¹⁾ servul Domnului, a căror condamnare e cunoscută. Fiind în viață s-au pogorit în iad și i-a înghițit moartea. Faraon,²⁾ armata și toti principii Egiptului, carăle cu conducătorii lor numai de aceea s-au cufundat în marea roșie și au perit, pentru că și-au învîrtoșat inima lor ne-nțeleaptă, deși Moisí, servul lui Dzeu, făcuse semne și minuni în țara Egiptului.

LII. Fraților, Domnul univerzului are de toate³⁾ El nu are lipsă de ceva, decât poate de mărturisire. Căci zice alesul David: *Lăuda-voi pe Domnul, și aceasta îi va plăcea mai mult decât un vițel tânăr cu coarne și copite; să vadă aceasta săracii și să se bucure.⁴⁾* Si iarăș zice: *Jertfesce lui Dzeu jertfă de laudă, și dă celui prea înalt voturile tale; și mă chiamă în ziua nevoiei tale, și te voi mântui și mă vei preamări.⁵⁾* Căci jertfa lui Dzeu spirit zdrobit.⁶⁾

LIII. Iubițiilor, voi cunoașteți și adeca foarte bine scripturele și ati pătruns zicerile lui Dzeu. Aduceți-vă deci aminte următoarele. Suindu-se Moisí pe munte și petrecând acolo 40 de zile și 40 de nopți în post și pocăință,⁷⁾ a grădit Dzeu cătră dânsul: *Moisí, Moisí, coboară îngribă de aci, căci a călcat legea poporul, care l-am scos din Egipt. Încurând s-au abătut dela calea ce le-am arătat-o, și-au făcut zei.⁸⁾* Si a zis Domnul cătră dânsul: *Odată și de doauăori ţi-am grădit: văzut-am acest popor, și iată vătos este la cerbice; las să-i stirpesc, și voi șterge numele lor de sub cer și te voi face pe tine popor mare, miraculos și mai însemnat decât acesta.* Si a zis Moisí: *Nu, Doamne! iartă păcatul poporului acestuia, sau șterge-mă din carteia celor vii.⁹⁾* O iubire nemărginită, o deplinătate ne-nțrecută! Deschis grăcesc servul cu stăpânul său, cere iertare pentru popor sau împreună cu dênsii voiesce aperi.

LIV. Cine între voi are inimă nobilă? cine inimă bună? cine plină de iubire? Să vorbiască. Dacă pentru mine s-au iscat răzvrătire, ceartă și dezbinări, părăsesc patria, mă duc unde voi și, împlinesc toate hotărîrile multimii; numai turma lui Cristos să viețuiască în pace cu presbiterii săi. Cel ce astfel face, căștigă mare nume în Domnul și fiecare loc va primi pe atarele. Căci a Domnului este cerul și plinirea lui.¹⁰⁾ Astfel au făcut și vor mai face ceice își îndreaptă viață după legea lui Dzeu, care nu pricinuesce părere de rău.

LV. Dar să luăm exemple și dela pagâni. Mulți regi și principi în urma unei ziceri a oraculului s-au dat pe sine morții în timp de epidemie contagioasă, ca să măntuiască pe cetăteni cu săngele lor. Mulți s-au depărtat din patrie ca să nu fie mai mult obiect de răz-

¹⁾ Num. 16. ²⁾ Ex. 14. Num. 12, 7. ³⁾ Acta 17, 25. ⁴⁾ Psal. 69, 31 sq. ⁵⁾ Psal. 50, 14 sq. ⁶⁾ Psal 51, 19. ⁷⁾ Ex. 34, 28. Deut. 9, 9. ⁸⁾ Ex. 32, 7 sq. Deut. 9, 12 sq. ⁹⁾ Ex. 32, 32. ¹⁰⁾ Psal. 24, 2.

vrătire. Cunoaseem mulți și între noi care au luat asuprași lanțuri ca să scape pe alții; mulți de bună voie s'au făcut sclavi ca cu răspalta căștigată să poată hrăni pe alții. Multe femei înzestrate cu harul dzeesc au săvărșit fapte eroice. Fericita Iudit¹⁾ a rugat pe bătrâni cetății, fiind aceasta împresorată, să-i dee voie a merge în tabera dușmanului. Expunându-se ea primejdiei a făcut aceasta din patriotism și iubire către poporul împresorat, iar Domnul a dat pe Olofern în mâinile unei femei. Unei primejdii nu mai mici s'a expus Estir²⁾ cea desăvărșită în credință ca să măntuiască cele 12 seminții ale lui Israîl când erau amenințate de a peri. Cu post și smerire s'a rugat la Domnul care vede toate, la Dzeul vecilor; acesta a văzut smerenia sufletului ei și măntuia poporul pentru care s'a expus primejdiei.

LVI. Drept aceea și noi să ne rugăm pentru ceice se află în oarecare păcat,³⁾ ca să li se dee mlădiere și smerenie ca să nu asculte voia noastră, ci a lui Dzeu. Căci aşa roditoare și deplină va fi amintirea lor la Dzeu și sănții lui cu îndurări. Iubiților, să primim orice învechitură, contra cărei nime să nu se revolte. Bine și foarte folositore sunt admonărilile ce le facem unul altuia; căci ne leagă de voia lui Dzeu. Așa zice adecă cuvântul sănt: *Domnul cu asprime m'a mustrat, dar morții nu m'a dat.⁴⁾* Caci pe cine iubesce Domnul îl mustră, pedepsesc pe fiul, pe care-l primesc.⁵⁾ Cel drept — zice — pedepsiască-m și în milă mustre-m; oleul păcătoșilor însă nicicând nu va unge capul meu.⁶⁾ Si iarăș zice: *Fericit omul pe care îl ceară: mustrarea celui atotputernic nu respinge; căci el pricinuiese întristare, dar o și depărtează; el lovesc, dar mâinile lui vindecă. De șase ori te scoate din nevoi, iar a șaptea oară răul nu te ajunge. În foamete te va scoate dela moarte, în război te va scăpa de mâna sabiei; de biciul limbii te va ascunde și n'ai să te temi de răul ce vine asupra-ți. Vei rîde de cei nedrepti și nelegiuți, nu te vei teme de fiarele sălbătice. Căci fiarele sălbătice vor fi cu tine în pace; apoi vei înțelege, că casa ta are pace; cortului tău nu va lipsi cele delipsă; vei vedea sămânța ta multă, copiii tăi ca iarba pământului. În mormânt vei intra ca grâul copt, tăiat la vreme, sau ca snopul strâns în momentul potrivit.⁷⁾* Vedeți, iubiților, care este scutul celor certați de Domnul; căci fiind Părinte bun ne pedepsesc, ca cu mustrarea să sântă să ne miluiască.

LVII. Care ați pricinuit răzvrătirea supușenți-vă presbiterilor și primiți pedeapsă spre pocăință, plecați genunchele înimii voastre. Fiți ascultători, lăpedați-vă de mândrie și de răutatea limbii voastre trufașe; căci mai bine este voauă a fi mici și onorați în turma lui Cristos, decât a fi scoși dela speranța lui pentru îngâmfare. Căci astfel scrie înțelepciunea atotdeplină: *Iată vă voi preda cuvântul spiritului meu și vă voi înveța cuvântul meu. Dupăce intruna am vorbit,*

¹⁾ Iudit 8 sq. ²⁾ Estir, 7. 8. ³⁾ Gal. 6. 1. ⁴⁾ Psal. 118, 18, ⁵⁾ Prov. 3, 12.

⁶⁾ Psal. 141, 5. ⁷⁾ Iob 5, 17—26.

iar voi n'ați ascultat, și am desvoltat ideile mele, iar voi nu le-ați luat în samă, ci fără putere ați făcut sfaturile mele, n'ați ascultat advertizările mele: de aceea voi rîde de peirea voastră, mă voi veseli când vine stricăciune asupra voastră, când fără veste izbucnesc între voi revoltă, pustiirea ca o fortună, sau vine asupra voastră strîmtorare și întristare. Va fi atunci că mă veți chiama și eu nu vă voi auzi; căuta-mă-vor oamenii răi, și nu mă vor afla; pentru că au urit înțelepciunea, n'au primit frica Domnului, n'au voit să între în sfaturile mele, au batjocurit mustrările mele. De aceea mănânce roadele căii lor și să se sature de a lor impietate. Pentru ceice nevinovați au nedreptățit să vor ucide, ispitirea va pierde pe cei impioși; celce ascultă de mine se va sălașlui în nădejde și va odihni fără frică de tot răul.¹⁾

LVIII. Să ascultăm deci de numele lui cel preasânt și preamarit, înțeleptindu-ne să fugim de amenințările amintite, ca supuindu-ne să odihnim în preasântul nume al măririi sale. Primiți sfatul nostru și nu vă va părea rău. Căci viu este Dzeu și viu Domnul Isus Cristos și Spiritul sănt, credința și speranța aleșilor, că dacă cineva în smerenie cu îngăduire neîntreruptă, fără parere de rău, face dreptățile și poruncile date de Dzeu, acesta e pus și onorat în numărul celor ce se măntuiesc prin Isus Cristos, prin care fie lui onoare în veci vecilor. Amín.

LIX. Dacă unii nu vor asculta de poruncile lui date prin noi, să scie că se aruncă în rătăcire și primejdie mare; iar noi suntem nevinovați de acest păcat și cerem, făcând cerere și rugăciune neîntreruptă, ca creatorul universului nevăzut să păzească numărul aleșilor săi în întreaga lume prin iubitul său fiu Isus Cristos, prin care ne-a chiamat dela întuneric la lumină, dela nescință la cunoașteță măririi numelui său, ca să sperăm în numele tău, începutul întregii creațuri, deschizându-ni-se ochii inimii să te cunoascem pe tine cel final întru cele înalte, cel sănt care între sănți te odihnesci; pe celce smeresci mândria trufașilor, împrăștii eugetele popoarălor; celce înalți pe cei smeriți și smeresci pe ceice se înalță; faci bogat și sărac, ucizi și dai viață, unicul binefăcător al spiritelor și Dzeul tuturor trupurilor; pe celce vede în adâncuri, cunoșteitorul faptelor omenesci, ajutorul celor primejduiți, măntuitorul celor desperați, creatorul și veghietorul tuturor spiritelor; pe celce și înmulțit popoarăle pe pămînt și din toti ai ales pe ceice te iubesc pe tine prin iubitul tău fiu Isus Cristos, prin care ne-ai crescut, sănțit și onorat. Arată-ne vrednicia ca să ne fi ajutător și scut. Măntuiesc pe ceice se află în nevoi, miluesc pe cei smeriți, ridică pe cei căzuți, arată-te celor legați, pe cei bolnavi vindecă, cercetează pe rătăciți din poporul tău; satură pe cei flămânzi, sloboade pe cei legați ai nostri, scoală pe ceice bolesc, măngăe pe cei desnađădăjduiți; cunoască toate popoărăle, că tu esci unicul Dzeu și Isus Cristos iubitul tău fiu, iar noi poporul și oile păsunii tale.

¹⁾ Prov. 3, 23—33.

LX. Tu ai arătat compoziția fluidă a lumii prin celce lucră în ea; tu, Doamne, ai făcut univerzul, cel credincios în toate generațiunile, drept în judecăți, minunat în putere și bunăcuvintă, înțelept în creare și precepțor în întărirea celor create, cel bun față de ceice se măntuesc și credincios celorce s-au încrezut în tine; milostiv și îndurat, iartă-ne fărădelegea și nedreptatea, păcatele și greșalele noastre. Nu număra toată greșala robilor tăi și a roabelor, și curățesce-ne cu curățenia adevărului tău, îndreaptă pașii nostri ca să umblăm în sănătenia inimii și să facem cele bune și bineplăcute tăie și stăpânilor nostri. Da, Doamne, arată față ta peste noi cu pace spre cele bune, ca să ne acoperi cu mâna ta cea puternică și să ne scoți cu brațul tău înalt din tot păcatul, să ne scapi de ceice cu nedreptate ne uresc. Dă-ne bunăntelegeră și pace nouă și tuturor care locuiesc pe pămînt, precum ai dăruit părintilor nostri care te-au chiemat cu credință și adevăr, ascultând de numele tău cel atotputernic și atotdeplin.

LXI. Principiilor și stăpânitorilor nostri de pe pămînt ai dat, Stăpâne, puterea domnirii lor prin puterea ta de mare cuvîntă și necunoscută, ca cunoșcend noi mărire și cinstea dată lor dela tine să ne supunem lor și să nu ne opunem voii tale. Acestora dăruiesc, Doamne, sănătate, pace, bunăvoie, tărie, ca fără rușine să administreze puterea dată lor. Căci tu, Stăpâne al cerurilor, regele veacurilor, ai dat fililor camenilor mărire și onoare și putere asupra celor de pe pămînt; tu, Doamne, îndreaptă sfatul lor după cele bune și bineplăcute tăie, ca întrebuințând cu cucernicie în pace și blănădeță puterea dată lor să afle la tine milă. Tăie, care singur poți face aceste bunătăți și mai mari cu noi, ne mărturisim prin arhiereul și mijlocitorul sufletelor noastre Isus Cristos, prin care fie tăie mărire și onoare acum, totdeuna și în vecii vecilor. Amîn.

LXII. Bărbaților frați, ne-am ocupat cu deamărunțul de cele ce se tîn de religiunea noastră, cără sunt foarte necesare celorce voiesc a-și îndrepta viața virtuoasă cu evlavie și dreptate. Am atins cele ce se rapoartă la credință, pocăință, iubirea adevărată, înfrâncare, prudență și răbdare, aducându-vă aminte, că voi trebue să plăceți atotputernicului Dzeu, în dreptate, adevăr, îndelungărăbdare, trăind în bunăvoie uitând răul în dragoste și pace cu îngăduire necurmata, cum au bineplăcut și părintii nostri de mai nainte care cu smerenie au cugetat la cele cătră Părintele și Dzeul și creatorul cătră toți oamenii. Să acestea cu atât mai vîertos vă le amintim, pentrucă sigur scim că scriem unor oameni credincioși și foarte onorați, care au pătruns cuvintele învățăturii lui Dzeu.

LXIII. Să cuvine ca ceice cunosc atâtea și astfel de învățături să-și plece grumazii și să asculte ca așa potolindu se rezvăratirea deșartă, în adevăr fără rușine să ajungem la scopul pus înaintea noastră. Ne-ați face multă bucurie dacă, ascultând de cele scrise de noi ajutați de Spiritul său, ați dezrădăcină necuvincioasa mănie a jaluziei dintre voi, urmând rugămintei noastre despre pace și bunăvoie cuprinsă în

această epistolă. Am trimis la voi bărbați credincioși și prudenti, care din tinerețe până la bătrânețe au petrecut între voi neprihăniți, care vor fi martori între voi și noi. Aceasta am făcut ca să vedeți, că totdeuna am grijat și grijim ca la voi de grabă să fie pace.

LXIV. Atotvăzătorul Dzeu și Stăpânul spiritelor și Domnul a toată carne, care a ales pe Domnul Isus Cristos și pe noi prin el a fi poporul moștenirii, deoarece fiecărui suflet, care chiamă numele lui înalt și sănt, credință, frică, pace, răbdare, stăruință, înfrîñare, curătenie și prudentă, spre bineplăcere numelui lui prin arhiereul și mijlocitorul nostru Isus Cristos, prin care fie glorie și mărire, putere și onoare, acum și în toate veacurile veacurilor. Amín.

LXV. Pe trimișii nostri Claudiu Efebus și pe Valeriu Biton împreună cu pe Fortunat trimiteți-i încurând la noi în pace cu veste dorită și așteptată despre pacea și buna voastră înțelegere și astfel și noi cât mai curând să ne bucurăm de bună rânduiala voastră.

Harul Domnului nostru Isus Cristos cu voi și cu toți de pre-tutindene care printrânsul au fost chiamați de Dzeu; prin Isus fie lui glorie, onoare, putere, mărire, tron vecinic, din veci și până în vecii vecilor. Amín.

Epistola II. a lui Clement către Corinteni.

I. Fraților, astfel să cugetăm despre Isus Cristos ca despre Dzeu, ca despre judecătorul¹⁾ viilor și al morților; să nu fim ușurătici față de mântuirea noastră. Căci cugetând cu ușurință despre ea vom și avea nădejde a dobândi lucruri ne'nsemnate. Și păcătuim dacă aceste lucruri le ascultăm cu indiferență, nesocotind, de unde, de cine și spre ce scop am fost chiemat și ce a trebuit Isus Cristos să patimiască pentru noi. Cu ce-i vom răsplăti? sau care rod vrednic de ceea ce el ni-a dat? câte binefaceri și mulțămim lui? Căci ni s'a dăruit lumina prin el, ca un părinte ne-a numit fiii săi, ne-a mântuit pe noi cei pierduți. Cu ce laudă îl vom lăuda, sau cu ce-i vom răsplăti pentru cele primite? Slăbite erau mintile noastre, ne închinam la petri, lemne, aur, argint și aramă, lucruri omenesci; întreaga noastră viață era numai moarte. Cuprinși eram de întuneric, întunecim groasă acoperia față noastră, dar prin voia lui am lăpădat negura deasupra noastră și iarăș am văzut. Căci s'a milostivit și ne-a mântuit ca un îndurat, după ce a văzut rătăcirea și pierzarea noastră și că nu avem speranță de mântuire decât numai la el. Căci ne-a chiemat pe noi care încă nu eram²⁾ și a voit ca dintru neființă să ne nascem.

II. Bucură-te cea stearpă care n'ai născut, dă glas de bucurie și strigă care n'ai suferit dureri de nascere; căci mai mulți sunt fiii celei părăsite decât ai celei cu bărbat.³⁾ Dacă zice: *bucură-te cea stearpă care n'ai născut* ne privesce pre noi; căci stearpă era biserică înainte de a fi căpătat copii. Dacă zice: *strigă cerice n'ai avut dureri de nascere* înțelege, că noi rugăciunile să le aducem cu simplitate, să nu strigăm ca cele ce au dureri de nascere. Dacă zice: *căci mai mulți sunt fiii celei părăsite decât ai celei cu bărbat* său întâmplat aceasta, pentru că poporul nostru părea părăsit de Dzeu, acum însă crezând suntem mai numeroși decât ceice credeau a avea pe Dzeu. Și iarăș zice altă Scriptură: *N'amt venit să chiem pe cei drepti, ci pe cei păcătoși.*⁴⁾ Aceasta însemnează că cei pierduți trebuiau mântuiți. Căci aceasta e lucru mare și minunat, nu a întări cele tari, ci cele slabe. Astfel și Cristos a voit să mântuiască cele pierdute,⁵⁾ și de aceea pe mulți a mântuit, căci venind ne-a chiemat pe noi care eram deja pierduți.

III. Această grație mare ne-a arătat el nouă. De aceea anțâia noastră datorință este ca ființe vii să nu jertfim zeilor morți și să nu ne închinăm lor, ci prințrânsul mai ales să cunoasem pe părințele adevărului. Dar ce însemnează cunoșința lui decât a nu tăgă-

¹⁾ Io. 5, 22. Acta 10, 42. 17, 31. 2. Tim. 4, 1. ²⁾ Psal. 116, 3. ³⁾ Rom. 4, 17. 9, 25. ⁴⁾ Is. 54, 1. ⁵⁾ Mt. 9, 13. ⁶⁾ Mt. 18, 11.

dui pe acela, prin care l-am cunoscut? Căci însuș zice: *Celce mărturisesc înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și eu înaintea lui Dzeu.*¹⁾ Asta e răspînătura noastră dacă îl mărturisim pe cel ce ne-a măntuit. Dar cum îl mărturisim? Dacă împlinim ceeace el poruncese și nu astupăm urechile de poruncile lui, nu-l onorăm numai cu buzele, ci din toată inima și din tot cugetul. Însuș zice la Isaia: *Acest popor mă cinstesce numai cu buzele, iar inima lui e depărte de mine.*²⁾

IV. Drept aceea nu numai să-l numim „Domn“, ceeace nu folosesc. Căci zice: *Nu celce îmi zice, Doamne, Doamne, să va mânțuă, ci celce face drptate.*³⁾ Deci, fraților, cu faptele îl onorăm, iubindu-ne între noi, dacă nu preacurvîm, nu clevetim pe alții, nu învidiem, ne înfrînăm, suntem milostivi, binevoitori; trebuie să și compătimim cu alții, să nu iubim argintul. Cu atari fapte îl mărturisim și nu cu cele contrare acestora. Să nu ne temem de oameni mai mult decât de Dzeu. De aceea întrucât astfel am fi făcut, zice Domnul: *De ați fi închiși în sinul meu și nu ați împlini poruncile mele, v-aș lăpăda afară și v-aș zice: duceți-vă dela mine, nu vă cunosc, de unde sunteți voi sărătorilor de rele?*⁴⁾

V. De aceea, fraților, părăsind căile lumii acesteia să împlinim voia celuice ne-a chiemat, și să nu ne temem că trebuie să ieşim din această lume. Căci zice Domnul: *Veți fi ca meii în mijlocul lupilor.* Iar Petru i-a răspuns: *Dar de sfâșie lupii meii?* Răspunsu-i-a Isus: *Mihi după moarte lor n'au să se teamă de lupi; nici voi nu vă temeți de ceice vă ucid, dar nimic nu vă pot face, ci vă temeți de celce după moarte are putere să arunce trupul și sufletul în focul iadului.*⁵⁾ Dar și cunoasăteți fraților, că petrecerea în lumea aceasta a acestei cărni este mărginită și scurtă, iar promisiunea lui Cristos mare și minunată, și odihnă în împărăția viitoare și în viața vecinică. Dar cum vom ajunge la acestea fără viață săntă și dreaptă, considerând străine lucrurile lumesci și nepoftindu-le? Căci dorind noi a poșede aceste lucruri ne abatem dela calea dreptății.

VI. Zice însă Domnul: *Nime nu poate sluji la doi stăpâni*⁶⁾. Dacă voim a sluji lui Dzeu și mamonei, nu ne este de folos. Căci ce folos este, de ar dobândi cineva lumea întreagă, iar sufletul l-ar pierde⁷⁾. Veacul de acum și cel viitor sunt doi dușmani. Acela predică preacurvie, pierzare, lăcomie și înșelăciune, acesta le opresce. Nu putem fi deci prietenii amândurora: lăpădându-ne de acela să ne ocupăm cu acesta. Credem că e mai bine a ură cele de aici, fiind lucruri ne-nsemnate, de durată scurtă și peritoare; iar pe cele de dincolo să le iubim, pentru că sunt bune și neperitoare. Făcând voia lui Cristos vom afla repaos; iar de nu, nimic nu ne poate măntui de pedeapsa vecină că dacă nu împlinim poruncile lui. Căci și însă Scriptura zice la Ezechil: *De ar invia Noe, Iob și Danil nu ar putea măntui urmașii lor din robies*⁸⁾. Dacă nici acești bărbați drepti nu

¹⁾ Mt. 10, 32. ²⁾ Is. 29, 13. ³⁾ Mt. 7, 21. ⁴⁾ De unde? ⁵⁾ De unde? cf. Mt. 10, 16. 28. Lc. 10, 3. 12, 4. 5. ⁶⁾ Lc. 16, 13. ⁷⁾ Mt. 16, 26. ⁸⁾ Ezech. 14, 14. 18. 20.

pot măntui cu faptele dreptății lor pe urmași, cu ce încredere putem noi intra în cetatea împărăției lui Dzeu, dacă n'am păstrat botezul sănt și neprihănit? Cine va fi apărătorul nostru dacă ne aflăm fără fapte sânte și drepte?

VII. Drept aceea, fraților, să luptăm sciind, că de față e luptă, și mulți intră în luptă, dar nu toți să încununează, ci numai ceice mult au ostenit și luptă până la sfârșit. Să luptăm deci, ca toți să căștigăm cununa. Să alergăm deci pe calea adevărată, luptă neperitoare, și mulți să intră și să luptăm, ca să fim și încununați; iar dacă nu toți putem fi încununați, cel puțin să fim aproape de cunună. Noi trebuie să scim, că întrând cineva în luptă peritoare, dacă comite abuzuri, e biciu și scos afară din arenă. Ce credeți? Ce va suferi cel ce abuzează la luptă nestricăciunii? Căci să zice de ceice nu păzește sigilul¹⁾: *Viermele lor nu va muri și focul lor nu să va stinge și rușine vor fi la toată carne²⁾.*

VIII. Să ne pocăim deci până suntem pe pămînt. Căci suntem în mâinile artistului. Căci precum olarul făcînd un vas, de nou îl formează dacă în mâinile sale s'a strîmbat și spart părăce e în lucru; dar nimic nu mai poate drege dacă l-a aruncat în cuporul de foc: aşa și noi din toată inima, până când suntem în lume, să simțim părere de rău pentru faptele rele săvîrșite în trup, ca să ne măntuim de Domnul până avem timp de pocăință; căci după ce am eșit din lume, acolo nu ne mai putem mărturisi sau îndrepta. Deci, fraților, să împlinim voia Părintelui, să păstrăm curat trupul nostru și să ținem poruncile Domnului, ca să primim viață vecinică. Căci zice Domnul în evangelie: *Dacă cele mici n-ați păstrat, cine vă va încredința lucruri mari?* Căci vă zic, dacă e cineva credincios în cele mici, este și în cele mari.³⁾ Drept aceea zice păzii în curațenie trupul vostru și sigilul nepăsat, ca să dobândești viață vecinică.

IX. Nime să nu cugete, că această carne nu va fi judecată și nu va învia. Înțelegeți în ce ați fost măntuitori, în ce ați văzut lumina,⁴⁾ decât în această carne fiind? Trebuie deci să ținem trupul nostru ca templul lui Dzeu⁵⁾. Căci precum în carne ați fost chiemat, în carne veți și mori. Precum Domnul Cristos, măntuitorul nostru, fiind mai nainte spirit, s'a făcut trup⁶⁾ și astfel ne-a chiemat: aşa și noi în această carne vom primi răspplată. Să ne iubim deci unul cu alții, ca toți să intră în împărăția lui Dzeu. Având timp de vindecare⁷⁾ să ne încredem tratamentului lui Dzeu răsplătindu-i. Cum? Pocăindu-ne din toată inima. Căci el toate scie de mai nainte și cunoasce lăuntrul nostru. Să-l lăudăm deci, dar nu numai cu gura, ci din inimă, ca să ne primiască de fi. Căci și Domnul zice: *Aceia sunt frații mei care fac voia Tatălui meu.*⁸⁾

¹⁾ Aşa să numește taina mirului, dar și Ioh. 10: 12. ²⁾ Is. 66, 24. ³⁾ De unde, cf. Mt. 25, 21. Lc. 16, 10—12. ⁴⁾ 1. Cor. 15, 12. ⁵⁾ 1. Cor. 3, 16. 6, 19. ⁶⁾ Io. 1, 14. ⁷⁾ Gal. 6, 16. ⁸⁾ Mt. 12, 50.

X. De aceea, fraților, să facem voia Tatălui care ne-a chiemat, ca să fim vii și să nizuim tot mai mult la virtute, iar reūtatea să o lăpădăm, care este înaintemergătoarea păcatului, să fugim de nereligiozitate, ca rēul să nu ne cuprindă. Făcând cu sîrguință cele bune, vom avea pace. De aceea nu e cu putință să o afle care de frica oamenilor să hotărâsc iubind mai mult plăcerile de acum, decât promisiunea viitoare. Si s'ar ierta, de ar face aceasta numai pentru sine; dar ei ne'ncetăt seduc cu învățăturile lor stricăcioase suflete nevinovate necugetând că să vor osîndi pentru sine și pentru ceice îi ascultă.

XI. Drept aceea cu inimă curată să slujim lui Dzeu și vom fi drepti; dacă însă nu slujim vom fi nefericiți pentrucă n'am crezut promisiunii. Căci grăcesc cuvîntul profetesc: *Nefericiți sunt șovăitorii care se îndoiesc în inima lor, care zic: De demult am auzit acestea și dela părinții nostri, iar noi zi de zi am așteptat și nimic n'am văzut. Nebunilor, asemănăți-vă arborelui, luați viața de vie; mai întâi cade frunza, apoi dău muguri, se fac struguri acri, în urmă se coc. Astfel și poporul meu a trecut prin nevoi și necazuri, apoi va primi bunătăți.¹⁾* Deci, fraților, să nu fim îndoelniți, ci sperând să fim răbdători, ca să dobândim și răspălată. Căci credincios e celce a promis că fiecarui va răsplăti după faptele sale. Făcând dreptate înaintea lui Dzeu vom intra în împărația lui și vom moșteni promisiunile, cari urechea nu le-a auzit, ochi nu le-a văzut, la inima omului nu s'au suiat.²⁾

XII. Drept aceea în fiecare moment să așteptăm împărația lui Dzeu în dragoste și dreptate, pentrucă nu scim ziua arătării lui Dzeu. Întrebând oarecine pe Domnul de ziua când va veni împărația lui a zis: *Când vor fi cele doauă una, cele din afară ca cele din lăuntru, și bărbatul cu femeea când nu va fi bărbat și femeie.³⁾ Cele doauă una sunt când vorbim între olaltă adevărul și în doauă trupuri fără fătănicie un suflet este. Cele din afară ca cele din lăuntru, adecă sufletul e partea din lăuntru, trupul cea din afară; precum să vezi trupul tău, aşa să se arate și sufletul în fapte bune. Bărbatul cu femeea când nu va fi bărbat nici femeie însemnează, că văzând frate pe soră nu cugetă la cele ale femeii, nici aceasta la cele ale bărbatului. Când veți face voi acestea, zice, va veni împărația Părințelui meu.*

XIII. Fraților, să ne pocăim odată, să ne deșteptăm la fapte bune; căci suntem plini de multă ne'ntelegiune și reūtate. Să lăpădăm dela noi păcatele de mai nainte și pocăindu-ne din inimă să ajungem la măntuire; să nu căutăm a plăcea oamenilor, nici să nu ne plăcem numai noauă, ci întru dreptate și oamenilor din afară (ad. de creștinism), ca să nu să huliașcă numele prin noi. Căci zice Domnul: *Totdeuna să hulesc numele meu între pagâni,⁴⁾ și: De aceea să hulesc numele meu; pentru ce? pentrucă nu faceți ceeace eu*

¹⁾ Vezi 1. ep. XXIII. ²⁾ 1. Cor. 2, 9. Is. 64, 4. ³⁾ De unde? cf. Clement Alexandr. Strom. 3, 9. 18. ⁴⁾ Is. 52, 5.

voiesc.¹⁾ Căci păgânii auzind cuvintele lui Dzeu din gura noastră le admiră ca mărețe și mari; apoi văzând că faptele noastre nu sunt vrednice de cuvintele acestea încep să hui zicând, că învețatura noastră este basm și rătăcire. Căci când vor auzi dela noi că zice Dzeu: *Nu aveți har de iubiți pe ceice vă iubesc, ci har aveți de iubiți pe dușmanii vostrii și pe ceice vă urăsc pe voi²⁾* — auzind acestea se vor mira de prisosință bunătății; iar când vor vedea nu numai că nu iubim pe ceice ne urăsc, ci nici pe ceice ne iubesc, vor ride de noi și vor hui numele.

XIV. Deci, fraților, să facem voia părintelui nostru Dzeu și vom fi numerați la adunarea spirituală de mai nainte, creată înainte de a fi fost soarele și Luna; iar dacă nu facem voia Domnului, cădem sub cuvintele Scripturii care zice: *Casu mea s'a făcut pesceră de tâlhari³⁾*. Să ne desfacem deci de adunarea vietii de acum, ca să ne mantuim. Nu cred că nu scăti, că biserică vie este trupul lui Cristos (căci zice Scriptura: *Dzeu a făcut pe om bărbat și femeie⁴⁾*): bărbatul este Cristos, iar femeea e biserică) și că după Scriptură și apostoli biserică nu e de aici, ci de sus. Căci era spirituală ca și Isus al nostru, care să așteat în zilele de pe urmă ca să ne mantuiască. Iar biserică fiind spirituală să așteat în trupul lui Cristos făcând învederat, că dacă o păstrează cineva din noi în trup și nu o nimicesce, o primesce în Spiritul sănt. Căci carne este icoana spiritului; cine nimicesce icoana nu poate lua parte la realitate. Așadar zice, fraților: păziți trupul ca să aveți parte de spirit. Dacă zicem că biserică e trupul și spiritul e Cristos urmează, că cine disprețuesce trupul disprețuesce și biserică. Acela nu se împărtășește de spirit, de Cristos. Acest trup se împărtășește de atare viață și nestricăciune lipindu-se de el spiritul, care nu să poate spune și grăi ce a gătit Domnul aleșilor săi.

XV. Cred că n'âm fost sgârciți cu sfâtuirea în privința înfrâñării, dupăce cineva nu numai se pocăiesce, ci se mantue pe sine și pe mine sfâtuitorul lui. Căci nu e mică plată a întoarce la mantuire un suflet rătăcit și pierdut. Căci avem răsplăta a ne da pe noi lui Dzeu creatorul, ca celce zice și ascultă cu credință și iubire să zică și asculte. Să fim deci statornici în ceeace am crezut drepti și sănți, ca cu îndrâzniere să cerem dela Dzeu care zice: *Înca vorbind tu, iată-mă⁵⁾*. Cuvîntul acesta cuprinde mare promisiune; Domnul arată că e foarte grabnic să da celuice cere dela el. Având parte de aşa mare bunătate să nu ne atragem dispăcerea de a nu ne împărtășești de atari bunuri. Căci dacă au placere mare aceste cuvinte pentru ceice le fac, apoi grea e și pedeapsa pentru ceice nu le ascultă.

XVI. Drept aceea, fraților, luând îndemn pentru pocăință, având vreme, să ne întoarcem la celce ne-a chiemat, la Dzeu, pănăce avem pe unul care ne primesce. Căci dacă ne lăpădăm de aceste plăceri și supunem sufletul nostru ca să nu săvîrșască poftele sale rele, vom

¹⁾ De unde? ²⁾ Lc. 6, 32 sq. ³⁾ Ier. 7, 11. ⁴⁾ Gen. 1, 27. ⁵⁾ Is. 58, 9.

fi părtași de mila lui Cristos. Înțelegeți că vine încă ziua judecății ca un cuptor ars și să vor nimici unele ceruri și pământul cum se topesce plumbul asupra focului; atunci să vor arăta cele ascunse și vădite vor fi faptele oamenilor. Bun Iucru este elemozina ca pocăință de păcate; mai bun este postul decât rugăciunea, iar milostenia decât amendoauă. *Iubirea acoperă multime de păcate,*¹⁾ rugăciunea din conșcientă bună scapă dela moarte. Fericit care s'a aflat având acestea în prisosință, căci milostenia ușurează păcatele.

XVII. Să ne pocăim deci din toată inima, ca să nu piară vrunul din noi. Căci dacă având poruncă, și o facem aceasta, a ne despărți de idoli și a ne învăță, cu cât mai ales nu trebuie să piară sufletul care cunoasce pe Dzeu. Să ne îngrijim deci de noi însine și de cei slabii ca să se ridice la cele bune, ca toți să ne mândruim și ne întoarcem unul pe altul, și să ne învățăm. Să să nu cugetăm că credem și e destul cele ce ne-au învățat preoții nostri, ci și acasă având vreme să ne aducem aminte de poruncile Domnului și să nu ne cufundăm în plăcerile lumesci, ci cu atât mai vîrtoș să căutăm a propăși în poruncile Domnului, ca toți aceeași gândind să fim aduși la viață. Căci zice Domnul: *Veni voi să adun toate popoarele, semințiile și limbile.*¹⁾ Aceasta înțelege însă de ziua arătării sale, când venind ne va răscumpăra pe fiecare după faptele sale. Să vor vedea mărire și puterea lui cei necredincioși și se vor mira văzând cetea lumii în Isus zicând: Vai noauă, căci tu erai și nu am sciat, și nu am crezut și n'am ascultat de presbiterii care vestiau noauă despre mândruirea noastră. Să viermele lor nu va pieri și focul lor nu se va strângă și vor fi vădenie la toată carne.²⁾ Ziua aceea este a judecății, când să vor arăta ceice între noi au disprețuit și hulit poruncile lui Isus Cristos. Iar dreptii care au făcut bine și au suferit chinuri și au urât plăcerile sufletului, când vor vedea pe ceice s'au bătut și au tăgăduit pe Isus cu cuyentul ori cu faptele, că să pedepsesc cu chinurile focului nestins, vor da mărire Dzeului lor zicând, că are speranță în Dzeu celce i-a slujit din toată inima.

XVIII. Să noi să fim între ceice mulțumesc, au slujit lui Dzeu, și nu între impioșii care să vor judeca. Căci și eu însuși fiind de tot păcătos și nefugind de ispită, ci afăndu-mă în organele diavolului, mă sirguesc a urma dreptatea, de aș putea cât mai mult să mă apropii de ea, căci mă tem de judecata viitoare.

XIX. Deci, fraților și surorilor, în numele lui Dzeu vă aduc aminte de rugamintea ca să luate în samă cele scrise, ca să vă mândruți pe voi și pe celce lăți cetit. Căci cer plata voastră ca să vă pocăiți din toată inima, căstigându-vă mândruire și viață. Făcând aceasta veți fi modelul tinerilor, care voiesc a îngriji de pietate și bunătatea lui Dzeu. Să nu e neplăcut lucru nici ne superăm noi cei neînțelepti, dacă cineva vă poate face înțelepti și abate dela nedreptate la dreptate. Căci noi săvîrșim unele rele și nu știm din cauza îndo-

¹⁾ Is. 66, 18. ²⁾ Is. 66, 24.

ielii și a necredinții ce să afă în piepturile noastre și întunecăm mintile cu fapte deserte. Să facem deci dreptatea ca să ne măntuim. Fericiti ceice ascultă de aceste dispoziții; dacă și sufer timp scurt în lumea aceasta, vor gusta din rodul nemuritor al învierii. Să nu se întristeze deci cel pios, dacă se afă acum în strîmtoare; pe deșul il așteaptă acel timp fericit: înviind iarăș cu părinții se va veseli în veacul ne'ntristării.

XX. Dar să nu spăimânte mintea voastră nici aceea, că vedem pe cei nedrepți bogați și asuprind pe servitorii lui Dzeu. Să credem fraților și surorilor: în viața aceasta luptăm și suferim încercare dela Dzeul cel viu, ca în cea viitoare să dobândim cununa. Nime din cei drepti n'a fost încununat îndată, ci a așteptat. Căci dacă Dzeu îndată ar fi răsplătit dreptilor, am avea neguțătorie și nu servire de Dzeu. Căci credem a fi drepti urmând nu ceeace e lucru evlavios, ci ce aduce căștig. De aceea judecata dzeească a lăpădat pe spiritul nedrept și l-a pus în legături.

Unuia Dzeu nevăzut, Tatăl adevărului, care ne-a trimis pe Măntuitorul și Începătorul nestricăciunii prin care a arătat noauă adevărul și viața cerească, lui fie onoare în vecii vecilor! Amin.

Epistola lui Barnaba.

I. Salutare, fiilor și ficelelor, în numele celuice ne-a iubit, în pace!

Fiind mari și bogate îndreptările lui Dzeu cătră voi, foarte mult mě bucur de spiritele voastre fericite și preamărite; de aceea că fiind plantați ați primit harul darului spiritual. De aceea și mai mult îmi doresc fericire nădăjduind mântuire, căci věd întradever că s'a revērat asupra voastră dela cel bogat (Dzeu) spiritul dragostei Domnului: întru atâta m'a pus în mirare vederea voastră cea dorită. Deși sunt convins și conștient, că vorbind voauă sciu multe, pentru că Domnul m'a însoțit pe calea dreptății, totuș mě věd silit și eu însumi ca să vě iubesc mai mult decât sufletul meu, căci credință mare și iubire locuiesc în mijlocul vostru cu speranța vieții lui. Aceasta deci socotind, că purtând grija de voi să vě împărtășesc o parte din ceeace am primit, voi avea răspălată fiindcă am slujit la atari spirite; de aceea m'am grăbit a vě împărtășii unele, ca cu credința voastră să aveți cunoștință deplină. Există 3 porunci ale Domnului: speranța vieții, începutul și sfîrșitul credinței noastre; și dreptatea, începutul și sfîrșitul judecății; dragostea bucuriei și veseliei, mărturie faptelor dreptății. Căci Domnul ne-a făcut cunoscute prin profeti cele trecute și prezente, iar din cele viitoare ne-a făcut să gustăm pârga. Vězând noi cum fiecare din acestea se realizează, precum a zis el, trebuie să ne apropiem de frica lui mai bogăți și mai înălțați. Eu însă nu ca învățător, ci ca unul din voi, vě voi atrage atenționarea asupra unor lucruri, cari în imprejurările de față vě vor face mare bucurie.

II. Fiind deci zilele rele¹⁾ și având putere celce lucră întrânsenele²⁾ îndreptând atenționarea asupra noastră trebuie să căutăm îndreptările Domnului. Ajutorii credinții noastre sunt: frica și stăruința, iar împreună cu noi luptă îndelungărdădarea și înfrânarea. Dacă acestea rămân curate în lucrul Domnului, se bucură împreună înțelepciunea, înțelegerea, sciința și cunoștința. Căci prin toți profetii ni s'a spus, că el n'are trebuință de jertfe, arderi de tot, nici de aducerii zicend: *Ce-mi trebuesce mulțimea jertfelor voastre, zice Domnul. Sunt sătul de arderi de tot, și săul meilor, săngele taurilor și al țapilor nu-l voi esc nici când veniți să vě arătați mie. Cine a cerut acestea din mânilo voastre? să nu mai adaogați a călca curtea mea; zadarnic este, chiar când aduceți jertfa de mâncare; tămâia este mie uriciune; nu sufer lunele noue nici sabatele voastre.³⁾* El a desfînat acestea ca legea nouă a Domnului nostru Isus Cristos, care n'are lipsă de jug, să nu fie îmbinată cu jertfa ce o aduc oamenii. Căci iarăș zice cătră ei: *Doar am poruncit eu părinților vostrui eșind din pămentul*

¹⁾ Efez. 5, 16. ²⁾ Efez. 2, 2. 1. Petru 5, 8. ³⁾ Is. 1, 11—13.

Egiptului, să-mi aducă arderi de tot și jertfe?¹⁾ sau le-am poruncit aceasta: Fiecare din voi să nu nutriască în inima sa nedreptate față de aproapele și nu iubiți jurământul mincinos.²⁾ Nefind neînțelepti să 'nțelegem intențiunea bunătății Părintelui nostru; căci el zice cătră noi, ca nu asemănându-ne acelora să rătăcim, să căutăm a ne aprobia de el. Cătră noi grăsesce el astfel: *Jerfă lui Dzeu înima zdrobită, mireazmă binemiroisoare Domnului inima care preamăresce pe celce a creat-o.*³⁾ Deci, fraților, foarte mult să ne îngrijim de mântuirea noastră, ca să nu ne seducă vicleanul pe căile ascunse ale rătăcirii și să ne îndepărteze de viață.

III. Altădată vorbesce cătră ei de acestea: *De ce poziți mie, zice Domnul, încât azi vocea voastră să aude cu mare zgromot?* nu acest post am ales eu, zice Domnul, nu pe un om care îs slăbesce sufletul, chiar de vi-ați pleca capul ca inelul și sac ați îmbrăca și ați presera cenușă, nici aşa nu să va numi post primit.⁴⁾ Iar nouăne zice: *Iată postul care am ales, zice Domnul: nu pe un om care-și slăbesce sufletul, ci desfă tot nodul nedreptății, rupe lațurile contractelor siluite, slobozi pe cei vulnerați și nimicesce orice obligațiune (scrioare) nedreaptă. Dă pâne celor flământi și îmbracă pe cel gol; primescă în casa ta pe cel fără căpetă și văzând pe unul mai mic nu-l disprețui și nici pe vrunul din casele semenției tale. Atunci lumina ta va răsări ca zorile și iute vor cresce hainele (alții: vindecarea) tale, înaintea ta va merge dreptatea și mărireia lui Dzeu te va înconjura. Atunci vei striga și Dzeu te va auzi, încă vorbind tu va zice: iată-mă; când vei lăpăda dela tine lanțurile, ridicarea mânilor și curvențul de murmurare, și vei dă celui flămând pânea ta din inimă și ești milostiv cătră un suflet smerit.*⁵⁾ De aceea, fraților, cel îndelungărdător prevăzând că în simplicitate va crede poporul pregătit în cel iubit al său, ne-a învățat despre toate încă mai nainte ca să nu cădem ca prozeliti în legea lor.

IV. Drept aceea trebuie asupra întrebărilor de față mult să cugetăm și să cercetăm cari ne pot mântui. Cu desăvârșire să fugim deci de toate faptele nedreptății, ca să nu ne coprindă faptele nedreptății; să urmăm rătăcirea timpului de acum, ca să iubim cele viitoare. Sufletul nostru să nu aibă repaos ca dobândind deplină libertate să alerge împreună cu cei peccătoși și rei, nici să nu ne asemănam lor. Scandalul deplin s'a ivit deja, de care este scris, precum zice Enoch⁶⁾. Căci cu acel scop a scurtat Stăpânul timpurile și zilele, ca să se grăbiască cel iubit al său și să ajungă la moștenire. Și profetul astfel grăsesce: *Zece împărați vor stăpâni pe pămînt, și apoi se va ridica un rege mic, care deodată va răsturna 3 dintre regi.*⁷⁾ Asemenea zice Danil de aceasta: *Și am văzut fiara a 4. rea, puternică și mai sălbatică decât toate fiarele de pe pămînt, și cum din ea au crescut 10 coarne, și între ele unul mic, absces străin, și cum smeri deodată 3 din coarne.*⁸⁾ Trebuie deci să înțelegeți. Dar și pen-

¹⁾ Ier. 7, 22 sq. ²⁾ Zah. 8, 17. ³⁾ Psal. 51, 19. ⁴⁾ Is. 58, 4, sq. ⁵⁾ Is. 58, 6—10. ⁶⁾ De unde? ⁷⁾ Dan. 7, 24. ⁸⁾ Dan. 7, 7 sq.

tru aceasta vă rog ca unul din voi, pentru că pe toti și pe fiecare iubesc mai mult decât sufletul meu, să fiți băgători de seamă și să nu vă asemănăti unor oameni, grămadind păcat peste păcat și zicând că legămentul lor e și al nostru. Da, și al nostru; dar aceia (Iudeii) l-au pierdut deja pentru totdeauna precând Moisi l-a primit. Căci zice Scriptura: *Și era Moisi în munte postind 40 de zile și 40 de nopți și a primit dela Domnul legămentul, tablele de piatră scrise cu degetul mâinii Domnului*¹⁾. Dar ei s-au întors la idoli și au pierdut legămentul. Căci astfel zice Domnul: *Moisi, Moisi, pogoară-te îngribă, căci poporul tău a făcut fărădelege, pe care i-ai scos din pământul Egiptului.*²⁾ Și a văzut Moisi și aruncă tablele din mâni și s'a sfărmat legămentul lor ca să se sigileze în inimile noastre cela al iubitului său Isus în speranța credinții întrânsul. Voind a vă scrie despre multe, nu ca învățător, ci ca unul care vă iubesc, mi-am dat toată silință, să nu omit în epistola mea nimic din ceeaace avem. Deci să fim băgători de seamă în zilele din urmă. Căci nimic nu ne va folosi tot timpul credinții noastre, dacă nu ne opunem în aceste tim-puri nelegiuite și viitoarelor scandaluri cum să cuvine filor lui Dzeu, ca cel întunecat să nu se poată străcure. Să fugim deci de toată desărtaciunea, să urmăm cu totul faptele căii rele. Să nu vă izolați unul de altul ca cum deja ati fi drepti, ci adunându-vă în acelaș loc certați ce este de folos tuturor. Căci zice Scriptura: *Vai celorce în ochii lor se cred prudenti și înțelepți.*³⁾ Să ne facem spirituali, un templu desevărsit lui Dzeu! Întrucât atîrnă de noi să nizuim la frica lui Dzeu⁴⁾ și să luptăm să ne poruncile lui, ca să ne veselim întru îndreptările lui. Domnul nu caută la față judecând lumea.⁵⁾ Fiecare va primi după faptele sale: este bun, dreptatea să va merge înainte; este rău, răsplata răutății înaintea lui.⁶⁾ Să nu ne liniscim⁷⁾ cu chiemarea și să durmim în păcatele noastre, iar stăpânul cel rău să ne ia în stăpânire și să ne arunce afară din împărația Domnului. Fraților, cugetați și asupra acestui lucru! Ati văzut câte semne și minuni s-au făcut în Israil, și totuș au fost lăpădați. De aceea să fim cu luare aminte, ca să nu ne nimeriască ceeaace scrie: *Mulți sunt chiamați, dar puțini aleși.*⁸⁾

V. De aceea a primit Domnul a-și da trupul său, ca să ne curățăm prin iertarea păcatelor, adecă cu stropirea săngelui său.⁹⁾ Căci scris este de dênsul cătră Israil și noi zicând: *Fost-a rănit pentru fărădelegile noastre, pentru păcatele noastre maltratat și cu ranele lui noi ne-am mantuit. Ca o oaie să a dus spre junghiere, ca un miel ce nu-și deschide gura înaintea tunzătorului.*¹⁰⁾ Fără îndoială suntem dători a multumi Domnului, că ne-a făcut cunoscute cele din trecut și ne-a înțelepțit întru cele de față, și nu suntem neînțele-gători întru cele viitoare. Căci zice Scriptura: *Nu fără dreptate să pun paserilor lațuri.*¹¹⁾ Aceasta însemnează, că cu dreptate pier-

¹⁾ Ex. 31, 18. 34, 28. ²⁾ Ex. 32, 7. 19. Deut. 9, 12. ³⁾ Is. 5, 21. ⁴⁾ Is. 33, 18. ⁵⁾ Gal. 2, 6. 1. Cor. 3, 8. 1. Petru 1, 17. ⁶⁾ Is. 58, 8. ⁷⁾ Mt. 25, 5. ⁸⁾ Mt. 20, 16. 22, 14. ⁹⁾ 1. Petru 1, 2. ¹⁰⁾ Is. 58, 5. 7. ¹¹⁾ Prov. 1, 17.

omul care având cunoștință căii dreptății umbără pe calea întunericului. Dar înă și aceasta, fraților! Domnul a luat asupraș a suferi pentru sufletul nostru fiind stăpânul lumii, cui a zis Dzeu la întemeierea lumii: *Să facem om după chipul și asemănarea noastră.*¹⁾ Dar cum a primit el a suferi din mâinile oamenilor? Ascultați. Profetii, având har dela el, au prezis despre dênsul. Iar el — fiindcă trebuia să se arête în trup, să nimiciască moartea și să arête învierea din morți — a primit a suferi, ca să împliniască făgăduința dată părinților, să-și pregătiască sieși popor nou și petrecând pe pămînt să arête că va și judeca dupăce a sâvîrșit învierea. Apoi învăță pe Israhil, făcu semne și minuni mari, predică și-l iubi foarte mult. Iar când alese pe apostoli, care aveau să vestiască evangelia lui — fiind ei cu totul întinăti de păcate — ca să arête că *n'a venit să chieme pe cei drepti ci pe păcătoși,*²⁾ atunci s'a arătat pe sine a fi Dzeu. Căci de năr fi venit în trup, oamenii nu s'ar fi măntuit văzându-l; când nu pot privi la razele soarelui, care odată nu va mai fi, este lucrul mâinilor lui. Mai departe de aceea a venit fiul lui Dzeu în trup, ca să ajungă la deplină măsură păcatele celorce au urmărit pe profetii lui până la moarte.³⁾ De aceea a suferit el. Căci zice Dzeu de rănirea cărnii⁴⁾ sale că vine dela ei: *Când vor fi bătut pe pasto-rul lor, atunci părăsite vor fi oile turmei.*⁵⁾ El însă a voit astfel să pătimiască.⁶⁾ Căci trebuia să pătimiască pe lemn. Căci zice un profet de el: *Crucișă sufletul meu de sabie*⁷⁾ și: *Străpunge carnea mea, căci adunarea neleguiiților s'a ridicat contra mea.*⁸⁾ Si iarăș zice: Iată dat-am spatele mele spre bătăi și fălcile mele spre lovitură, iar fața mea am făcut-o ca piatra tare.⁹⁾

VI. Dupăce a împlinit însărcinarea, ce zice? Cine mă judecă? să se arête; sau cine e protivnicul? să se apropie de servul Domnului. Vai roaue, căci toți veți îmbătrâni ca o haină, molia re va mânca.¹⁰⁾ Si iarăș zice profetul, întrucât e pus ca piatră vîrtoasă și strivită: Iată pun în temeliile Sionului o piatră prețioasă aleasă, piatra unghiului, de mult preț. Apoi ce zice? Si cine se încredе ei, va fi viu în reci.¹¹⁾ Speranța noastră este în o piatră? Nu, ci Domnul în putere s'a pus trupul, căci zice: Si m'a pus ca o piatră vîrtoasă.¹²⁾ Apoi zice profetul: Piatra, care ziditorii n'au băgat-o în seamă, aceasta s'a făcut în capul unghiului.¹³⁾ Si iarăș zice: Aceasta e ziua mare și minunată, care a făcut-o Domnul.¹⁴⁾ Vă seriu cam simplu, ca să mă înțelegeți pe mine, lăpădătura dragostei voastre. Ce zice iarăș profetul? Încunjuratu-mă adunarea celor răi, împresuratu-mă cu albinele fagurii,¹⁵⁾ și: Asupra hainei mele au aruncat sorți. Deoarece avea să se arête în carne și să pătimiască, s'au descoperit mai nainte patimile lui. Căci zice profetul cătră Israhil: Vai de sufletul lor, căci ne au plănit rele contra loru-și zicând: Să lovim pe cel drept, căci ne

¹⁾ Gen. 1, 26. ²⁾ Mt. 9, 13. ³⁾ Mt. 23, 31. ⁴⁾ Is. 53, 8. ⁵⁾ Zah. 13, 6.

⁶⁾ Mt. 26, 31. ⁷⁾ Psal. 22, 21. 119, 120. ⁸⁾ Psal. 22, 17. ⁹⁾ Is. 50, 6 sq. ¹⁰⁾ Is.

50, 8 sq. ¹¹⁾ Is. 28, 16. ¹²⁾ Is. 50, 7. ¹³⁾ Psal. 118, 22. ¹⁴⁾ Psal. 118, 24.

¹⁵⁾ Psal. 22, 17. 19. 118, 12.

este spre greutate.¹⁾ Ce zice alt profet, Moisi? *Iată aceste grăeșe Domnul Dumnezeu: Întrați în pământul cel bun, care a făgăduit cu jurămînt lui Avram, Isac și Iacob și să-l luați în moștenire, țara unde curge lapte și miere.*²⁾ Ascultați ce zice gnoza: Sperați în Isus, care vi să va descoperi în trup. Căci omul e pămînt care pătimesce, pentru că din pămînt a fost făcut Adam. Ce mai însemnează în pămînt bun; țara unde curge lapte și miere? Binecuvîntat fie Domnul, fraților, care ne-a făcut a înțelege și pîetrunde cele ascunse ale lui. Căci profetul zice: Cine poate înțelege o asemănare a Domnului decât înțeleptul, învîțatul, care iubesc pe Domnul său? Înoindu-ne prin iertarea păcatelor, ne-a dat alt chip, avem suflet de copil, ca cum de nou ne-ar fi făcut. Căci pe noi ne privesc când zice Scriptura ca cătră Fiul: *Să facem om după chipul și asemănarea noastră, care să stăpâniască animalele pămîntului și paserile cerului și pescii mării.* Iar vîzând Domnul făptura noastră bună zise: *Cresceti și vă înmulțiti și umpleți pămîntul.*³⁾ Așa a vorbit cătră Fiul. Mai departe îți voi dovedi, cum grăeșe cătră noi. A doua creare a sîvîrșit-o mai pe urmă. Zice Domnul: *Iată cele de pe urmă le voi face ca cele din-tai.*⁴⁾ Asupra acesteia a predicat profetul: *Întrați în pămîntul unde curge lapte și miere și-l luați în stăpânire.* Vezi dar, noi am fost de nou creați, precum zice iarăș la alt profet: *Iată, zice Domnul, voi scoate din aceia — adeca pe care mai nainte vîzuse Spiritul Domnului — inimile de piatră și le voi da altele de carne.*⁵⁾ Căci însuș avea să se arête în carne și să locuiască în noi. Templu sănt este, fraților, lui Dzeu locuința inimii noastre. Căci iarăș zice Domnul: *Când mă voi arăta Domnului Dzeului meu și mă voi preamări?* Răspunde: *Te voi mărturisi în adunarea fraților mei și-ți voi cânta psalmi în adunarea sănților.*⁶⁾ Așadar noi suntem care au fost introdusi în pămîntul cel bun. Ce însemnează laptele și mierea? Copilul să nutrește mai întâi cu miere, apoi cu lapte. Astfel și noi vom viețui în credința promisiunii și nutriți de cuvînt după care am ocupat țara. Am zis însă mai sus: *Să se înmulțească, crească și stăpâniască pescii.* Cine poate acum stăpâni peste animale, pesci sau paserile cerului? Căci trebuie să scim că stăpânirea însemnează putere, ca să poată deplin supune. Deși aceasta acum nu să realizează, totuș pe noi ne privesc; când și noi vom fi cu totul desîvîrșiți ca să putem moșteni legămîntul Domnului.

VII. Deci cugetați, filii ai bunei voiri, că bunul Domn toate ni le-a descoperit mai nainte, ca să scim, cui să mulțumim și pe cine să lăudăm pentru toate. Dacă deci Fiul lui Dzeu, fiind domn și judecătorul viilor și morților, a pătimit ca ranele lui să ne dea viață, să credem că Fiul lui Dzeu n'ar fi putut pătimi decât numai pentru noi. Chiar răstignit fiind a beut fiere și oțet.⁷⁾ Ascultați, cum au închipuit aceasta preoții templului. Cu poruncă scrisă a poruncit

¹⁾ Is. 3, 9. ²⁾ Ex. 33, 1. 3 sq. ³⁾ Gen. 1, 26. 28. ⁴⁾ De unde? cf. 2. Cor. 5, 17. Is. 43, 18. 19. ⁵⁾ Ezech. 11, 19. 36, 26. ⁶⁾ Psal. 42, 3. 22, 23. ⁷⁾ Psal. 69, 22. Mt. 27, 48.

Domnul: *Cine nu ține postul să piară cu moarte.¹⁾* Dupăce înșuș avea să jertfiască pentru păcatele noastre vasul spiritului său, pentru că să se împliniască și tipul în Isac, întrucât a fost adus pe altar. Ce zice la profet? *Și vor mânca din țapul jertfit în timp de post pentru toate păcatele.²⁾* Fiți foarte atenți! Iar preoții numai să mă-nânce cu oțet măruntale nespălate. De ce? Pentru că mă veți adăpa cu fiere și oțet, pe mine care voesc să aduc carneea mea jertfă pentru păcatele poporului meu celui nou, mâncați-le singuri, iar poporul să postiască și jeliască în sac și cenușă; ca să arête că trebuie multe să sufere din partea lor. Înțelegeți ce a poruncit: *Luați 2 țăpi frumoși și asemene de mari și-i aduceti, și să iee preotul pe unul spre ardere de tot pentru păcate.³⁾* Dar cu al 2. ce să facă? *Blăstemat fie,* zice, *al doilea.* Băgați seama cum să arată tipul lui Isus. *Toți îl scuipați și-l străpungeți și puneti lână carmezină împrejurul capului și-l aruncați astfel în pustiu.⁴⁾ Și dupăce său împlinit acestea, duce un ducător țapul în pustiu, ia lâna și o pune pe mur, ale cărui roade le mâncăm afându-le pe câmp; numai acest tufiș spinos are roade dulci. Ce însemnează aceasta? Băgați seama. *Unul pe altar, al doilea blăstemat, și celui blăstemat să pune cunună;* pentru că într-o zi îl vor vedea îmbrăcat în haină mohorită și vor zice: Nu este acesta, pe care noi am răstignit dupăce mai nainte l-am batjocurit și scuipat? Cu adevărat acesta era, care atunci se zicea pe sine Fiul lui Dzeu. Dar, de ce asemene de mari (tapii)? *Asemene, frumoși și egali sunt ei, pentru că să se spăimânte de asemănarea țapului când îl vor vedea viind.* De aceea consideră țapul tip al lui Isus care avea să pătimiască. Ce însemnează că lâna se pune pe spini? Aceasta e pentru biserică tip al lui Isus, ca voind el a lăua lâna carmezină trebuie multe să pătimiască, pentru că spinul cauzează dureri celuice cu puterea voiesce a-l ocupa. Astfel, zice el, și ceice voiesc să mă vadă și ajungă în împărăția mea trebuie cu necazuri și suferință să mă ia în posesiune.*

VIII. Ce tip, credeti voi, este în porunca dată lui Israel, ca bărbății cu desăvârșire păcătoși să aducă jertfă o vacă roșie, s'o jungie și ardă; apoi copiii să iee și pună cenușă în vase, să se lege de un toiac lână carmezină pe lemn (vezi iarăș tipul crucii, iar lâna carmezină) și isop, și astfel să stropiască acești copii pe fiecare din popor, ca să se curătească de păcatele lor?⁵⁾ Vedeți ce simplu vorbesce cu voi: junca este Isus, bărbății care jertfesc sunt păcătoșii care l-au dus la junghiere. După aceea nu mai sunt păcătoși, nici au numele de păcătoși. Copiii care stropesc simbolizează pe ceice vestesc nouă iertarea păcatelor și curățirea inimii, întrucât le-a dat putere a predica evangelia și sunt 12 spre mărturie seminției lor (Israel are 12 seminții). De ce sunt 3 copii care stropesc? Mărturisesc de Avram, Isac și Iacob că au fost bărbății însemnați. De ce să legat lâna de toiac? Pentru că împărăția lui Isus aternă pe toiac și pentru că în veci viează ceice speră întrânsul. De ce e lâna și

¹⁾ Lev, 23. 29. ²⁾ De unde? ³⁾ Lev. 16, 7 sq. ⁴⁾ De unde? ⁵⁾ Num, 19, 2 sq.

isopul la un loc? Pentru că în împărăția lui vin zile rele și întunecăse, prin cari ne măntuim; căci cel bolnav cu trupul se vindecă de sucul isopului. Si de aceea noi înțelegem aceste lucruri, iar aceia nu, pentru că n'au ascultat vocea Domnului.

IX. Căci iarăș vorbesce de urechi, cum a tăiat împrejur inimile noastre.¹⁾ Zice Domnul la profet: *Au ascultat de mine cum au auzit cu urechile lor.*²⁾ Si iarăș zice: *'ei de departe vor auzi și esperia ceeace am făcut.*³⁾ Si: *Tăiați împrejur,* zice Domnul, *inimile voastre.*⁴⁾ Si iarăș zice: *Ascultați Israile, acestea grăsesce Domnul Dzeul tău.*⁵⁾ Altădată profetesce spiritul Domnului: *Cine voiesce în veci să fie viu?* *Să asculte cu toată sirguința de vocea servului meu.*⁶⁾ Si iarăș zice: *Ascultați cerule, ia aminte pământule, căci Domnul a grădit acestea întru mărturie.*⁷⁾ Si iarăș zice: *Ascultați cuvîntul Domnului, voi domnitorii acestui popor.*⁸⁾ Si iarăș: *Ascultați, fiilor, vocea celuice strigă în pustiu.*⁹⁾ Așadar ne-a tăiat el împrejur urechile ca auzind cuvîntul lui să credem. Tăierea împrejur însă e stearsă, în care Iudeii atâtă s'au încrezut; pentru că a zis că tăierea împrejur nu va fi în carne. Dar ei au călcăt legile lui, pentru că un anger rău și îndemna. Zice lor: *ACESTE grăsesce voauă Domnul Dzeul vostru* (aici astăzi poruncă): *Nu sămănați în spini; tăiați-vă împrejur pentru Domnul vostru*¹⁰⁾. Ce zice cu aceasta? *Tăiați împrejur cerbicoșia inimii voastre, și cerbicea voastră să nu se înverloșeze.*¹¹⁾ Si iarăș: *Iată, zice Domnul, toate popoarele sunt netăiate împrejur, iar acest popor e netăiat împrejur la inimă.*¹²⁾ Dar vei zice: Tăierea împrejur este sigil pentru popor. Dar tăiați împrejur sunt toți Sirienii, Arabii și toți preoții idolilor. Doar și aceștia sunt din legămentul lor? Si Egiptenii au tăierea împrejur. Din acestea, filori, învețați cu prisosință, că Avram, care mai ântâi a introdus tăierea împrejur, a săvîrșit-o privind în spirit la Isus, din care cauză a și ales 3 litere ale misticei. Căci zice: *Si tăia Avram împrejur din casa sa 318 bărbăți.*¹³⁾ Care e cunoștință ce i-s'a dat? Înțelegeți mai nainte numărul 18, apoi 300. În 18 este 10 un Iota (I) 8 un Ita (H): ai *Isus*. Mai avea încă crucea în T (Tav) să exprime grația Măntuitorului nostru, de aceea zice Scriptura „și 300“. Ea deci fără îndoială se rapoartă la Isus în cele 3 litere, iar prin ceealaltă la cruce. Celce a sădit în voi unicul dar al învețăturii sale scie, că dela mine altul n'a auzit cuvinte mai adevărate; dar sciu că voi sunteți vrednici de aceasta.

X. De ce a zis Moisi: *Să nu mâncați porc, vultur, uli, ciocură, pesce fără solzi?*¹⁴⁾ a voit să dea înțelesul spiritului la 3 dogme. De aceea le și zice în Deuteronomiu: *Si voi înrăea pe poporul meu judecătile mele.*¹⁵⁾ Nemâncarea aceasta nu este poruncă a lui Dzeu, căci Moisi vorbesce în spirit. El anume a amintit carnea de porc voind a zice: nu te alătura oamenilor care samănă cu porcii; aceștia

¹⁾ Lev. 19, 23. Deut. 21, 12. ²⁾ Psal. 18, 45. ³⁾ Is. 33, 13. ⁴⁾ Ier. 4, 4.

⁵⁾ Ier. 7, 2. ⁶⁾ Psal. 34, 13. ⁷⁾ Is. 1, 2. ⁸⁾ Is. 1, 10. ⁹⁾ Is. 40, 3. ¹⁰⁾ Ier. 4, 3.

¹¹⁾ Ier. 7, 26. Deut. 10, 16. ¹²⁾ Ier. 9, 25. 26. ¹³⁾ Gen. 17, 23 sq. cf. 14, 14.

¹⁴⁾ Lev. 11. Deut. 14. ¹⁵⁾ Deut. 4, 1.

când sunt sătui de toate uită de stăpânul lor, iar când au lipsă să recunoșc, ca și porcul, pănăce mănâncă nu cunoasce pe stăpânul său, iar flămând grohăe și cum capătă de mâncare îndată tace. *Nici să nu mănânci vultur, uli, corb nici cioară.* El zice nu te alătura nici te asemăna oamenilor, care nu sciu a-și agonisi cu muncă și sudoare cele ale traiului, ci în nedreptatea lor răpesc bunul străin și pândesc pe ceice trăiesc în curătenie și caută împrejur de ar putea nedreptăți pe cineva din lăcomie, precum singure aceste zburătoare nu-și agonisesc mâncarea cu muncă, ei trăindăvesc pândind că să poată mâncă carne străină, adeverată ciună cu reuștea lor. *Și să nu mănânci, zice, smirena, polip și caracatiță.* Zice: nu te asemăna alăturându-te oamenilor, care păni în sfîrșit sunt nelegiuți și deja sunt condamnați la moarte, cum și acești pesci numai sunt blâstemați a petrece în adâncuri, nu fioată ca ceialalți pe suprafață, ci trăiesc pe fundul mării. *Dar să nu mănânci nici iepure,* zice el. De ce? Nu prostitui copii, nici te asemăna celorce fac aceasta. Iepurile adese schimbă în an locașul; căci căți ani a trăit, atâtea locașuri a avut. *Să nu mănânci nici hienă;* zice adeca nu fi preacurvar, nici prostitutitor de copii, și altele de asemenea. De ce? Acest animal anume schimbă în fiecare an sexul, e când bărbat, când femeie. Uricioasă a fost lui însă și nevăstuica. Căci zice: *Să nu te asameni acelora, de care auzim că din necurătie cu gura fac nelegiuire, nici să te alături la cele desfrînate, cari cu gura fac nelegiuire.* Căci acest animal concepe cu gura. Moisi în privința mâncării lor a statutorit deci în înțelesul spiritual 3 învățături, iar ei le-au înțeles după pofta cărnii lor ca cum ar vorbi de mâncări în înțeles propriu. David ia înțelesul mai înalt, spiritual al acestor învățături și zice: *Fericit bărbatul care nu umbără în sfatul nelegiuitorilor, precum și pescii prin întuneric pătrund în adânc; și în calea păcătoșilor nu stă, precum fac oamenii care numai la aparență se tem de Domnul, ca și porcul, și pe scaunul ciunii nu sede¹⁾* ca paserile cari pândesc după pradă. Cu acestea înțelegeți deplin și cele despre mâncare. Iarăș zice Moisi: *Mâncăți tot ce are unghia despicate și rumegă.²⁾* Ce însemnează? Celce (animalul) primește nutreț cunoasce pe celce i-a dat și săturându-se să mulțumește cu bucurie. Bine a cugetat Moisi dând porunca. Ce cugetă el? Trebuie să ne alăturăm celorce se tem de Domnul; care se îngrijesc din inimă de porunca primită a cuvântului; care vorbesc și păzesc dreptățile Domnului; care sciu că îngrijirea este lucru plin de bucurie și care (aşa zicenl) rumgă cuvântul Domnului. Ce însemnează: *unghia despicate?* Că și cel drept umblă în această lume și așteaptă veacul cel sănăt. Vedeți ce lucruri bune a pus Moisi ca lege! Dar de unde să înțeleagă ori pătrundă aceia? Iar noi înțelegând poruncile după adever grăim dupăcum a voit Domnul. De aceia a tăiat împrejur urechile noastre și inimile, ca să înțelegem acestea.

¹⁾ Psal. 1, 1. ²⁾ Lev. 11, 3.

XI. Să scrutăm însă, de a îngrijit Domnul a descoperi ceva despre apă și cruce. Despre apă scrie către Israîl, ca nu vor primi botezul, care aduce iertarea păcatelor, ci vor întrebuința altele. Căci zice profetul: *Spăimîntă te cerule, pămîntule înfricosază-te, căci două rele a făcut poporul meu; m'a părăsit pe mine izvorul vieții și s'a săpat cisternele morții.*¹⁾ Este doar piatră steașă săntul meu munte Sion? Veți fi ca puții paserii care au zburat luându-li-se culbul.²⁾ Si iarăș zice profetul: *Eu voi merge înaintea ta și voi delătura munții și voi sfârîma porțile de aramă și voi sparge zăvoare de ter, și-ți voi da tesăure ascunse, secrete, nerăzute, ca să scii că eu sunt Domnul Dzeu.*³⁾ Si: *Vei locui în pescera înaltă a întăriturii de stânci.*⁴⁾ Si: *Credincioasă este apa lui; veți vedea rege cu maiestate, și sunfetul vostru va îngriji de frica Domnului.*⁵⁾ Si iarăș zice la alt profet: *Cine face arestea este ca arborele plantat lângă curgerile apelor, care dă fructul său la timp, a cărui frunză nu cade, și tot ce produce, prosperează. Nu aşa cei impioși, nu, ci ca pleava care o spulberă vîntul de pe jața pămîntului. De aceea nelegiuitorii nu se vor putea ține la judecată, nici păcătoșii în adunarea dreptilor, iar calea nelegiuitorilor va peri.*⁶⁾ Înțelegeți, cum a însemnat deodată apa și crucea. Căci zice: *Fericiti, care sperând în cruce s-au pogorât în apă, căci plata, zice, o voi da-o la timpul său.* Iar acum zice: *frunzele nu cad, adeca: orice cuvînt iasă din gura voastră în credință și dragoste, multora va fi spire întoarcere și speranță.* Si alt profet zice: *Si era renumită țara lui Iacob la tot pămîntul.*⁷⁾ Aceasta însemnează: va preamări vasul spiritului său. Apoi ce zice: *Si un rîu curgea spre dreapta, iar pe malurile lui erau arbori; cine mânâncă din ei va trăi în veci.*⁸⁾ Aceasta însemnează, că noi ne vom pogorî în apă încărcați de tina păcatelor și ieșind vom purta ca rod în inimă frica (lui Dzeu) și speranța în Isus în spirit. *Si cine va mâncă din ei va fi viu în veci* însemnează: cine ascultă cele grăite și crede, va viețui în veci.

XII. De asemenea lămurit vorbesce despre cruce la alt profet, care zice: *Când se vor împlini acestea?* zice Domnul: *Când copacul căzut iarăș se va scula, și când sânge va curge din lemn.*⁹⁾ Aici ai profetie de cruce și celce avea să se răstigniască. Iarăș grăesce la Moisi, când Israîl fusese atacat de neamuri străine,¹⁰⁾ și ca să aducă aminte celor atacați, că pentru păcatele lor au fost condamnați la moarte. grăesce spiritul în inima lui Moisi, să facă tip al crucii și a celuice avea să pătimască, căci de nu vor spera întrînsul, în veci vor fi în război. Moisi aşază pe o înălțime 2 scuturi unul peste altul și fiind aşa mai sus decât toți să intins mânile. Si aşa Israîl a învins. Apoi lăsându-le în jos, începură de nou a muri. De ce? ca să cunoască că nu pot fi mântuiți de nu speră întrînsul. La alt profet zice: *Toată ziua am intins mânile după un popor neascultător*

¹⁾ Ier. 2, 12, 13. ²⁾ Is. 16, 1, 2. ³⁾ Is. 45, 2, 3. ⁴⁾ Is. 33, 16. ⁵⁾ Is. 33, 16 sq. ⁶⁾ Psal. 1, 3—6. ⁷⁾ De unde? cf. Tef. 3, 19. ⁸⁾ Ezech. 47, 1—12? ⁹⁾ De unde? 4. Ezra 5, 5. ¹⁰⁾ Ex. 17.

și care se opune căii dreptății mele.¹⁾ Și iară Moisi dă un tip al lui Isus, — că trebuie să pătimască și va face vîi el, pe care crezuseră că l-au omorât în semnul crucii — când Israîl a fost trântit la pămînt.²⁾ Domnul a lăsat să-i musce deosebiți șerpi și muriră (după ce călcarea în Eva să săvîrșit prin șarpe) ca să le dovediască că pentru călcarea lor au ajuns în nevoie mortii. Deși chiar acest Moisi poruncise: *Să nu vă faceți zeu, nici cioplît nici turnat*, totuș însuș face unul spre a fi tipul lui Isus. Moisi face un șarpe de aramă, îl întărescă de o prăjină și chiamă poporul. Adunându-se se roagă de Moisi ca să se roage pentru vindecarea lor. Iar Moisi le-a răspuns: De va mușca pe cineva un șarpe, să vină la șarpele aşezat în prăjină, și cu credință să nădăjduiască că-l poate face viu, deși e mort, și îndată se va vindeca. Și făcură astfel. Și în acestea ai mărireia lui Isus, căci toate sunt în el și spre el. Ce mai zice Moisi lui Isus, fiul lui Navi, când îi dă acest nume ca unui profet,³⁾ numai cu scopul ca poporul să audă, că Tatăl toate descopere fiului lui Navi cele de fiul său Isus? Și dupăce i-a dat acest nume zice Moisi lui Isus, când îl trimite a spiona țara: *Ia carte în mânila tale și scrie ceeace zice Domnul, că din rădăcină va stirpi fiul lui Dzeu la sfîrșitul zilelor întreaga casă a lui Amalec.*⁴⁾ Vezi iarăș Isus, descoperit în tip și trup nu ca fiul unui om ci fiul lui Dzeu.. Dupăce însă vor începe a zice că Cristos este fiul lui David,⁵⁾ însuș David profesăce cu frică și cunoșcend rătăcirea păcătoșilor: *Zis-a Domnul Domnului meu: șezi deadreapta mea până voi pune pe dușmanii tăi asternut picioarelor tale.*⁶⁾ Iar Isaia zice: *Zis-a Domnul lui Cristos, Domnul meu, pe care l-am prins de dreapta, ca să asculte popoarele de el, și voi lua dela regi puterea.*⁷⁾ Vezi, cum David îl numește Domnul și nu fiu.

XIII. Să vedem de este moștenitor acest popor sau cel de mai nainte, și dacă legămîntul ne privește pe noi sau pe aceia. Ascultați ce zice Scriptura despre popor: *Isac s'a rugat pentru femeea sa, Rebeca, care era stearpă;*⁸⁾ și concepu. Apoi ieși Rebeca să întrebe pe Domnul. Și a zis Domnul ei: *Două sunt în pântecele tău și două popoare în simbol tău, și un popor va stăpâni pe celalalt, și cel mai mare va servi celui mai mic.*⁹⁾ Voi trebue să știți cine e Isac și cine Rebeca, și la cine a cugetat zicînd, acest popor va fi mai mare decât celalalt. În altă profetie grăcesc și mai lămurit Iacob cătră Iosif: *Iată, Domnul nu m'a lipsit dela fața sa; adu la mine pe fiii tăi, ca să-i binecuvînt.*¹⁰⁾ Și a adus pe Efraim și Manase cu dorință să binecuvînte pe Manase, căci era mai bîtrân; Iosif îl duse adecă la mâna dreaptă a tătâne-s'o Iacob. Iar Iacob privi în spirit tipul viitorului popor. Și ce zice? *Iacob făcu cu mânila semnul crucii și puse dreapta pe capul lui Efraim, al doilea și mai tînăr, și îl binecuvîntă.* Și zise Iosif cătră Iacob: *Pune dreapta ta pe capul lui*

¹⁾ Is. 65, 2. ²⁾ Num. 21, 6 sq. cf. Io. 3, 14. ³⁾ Num. 13, 17. ⁴⁾ Ex. 17, 14. ⁵⁾ Mt. 22, 43 sq. ⁶⁾ Psal. 110, 1. ⁷⁾ Is. 45, 1. ⁸⁾ Gen. 25, 21. ⁹⁾ Gen. 25, 23. ¹⁰⁾ Gen. 48, 11. 9.

Manase, căci este ăntâinăscutul meu fiu. Si a răspuns Iacob lui Iosif: Sciu, fiul meu, sciu; dar cel mai mare va fi supus celui mai mic. Si aşa primi binecuvântarea.¹⁾ Vedeti asupra căror a dispus ca să fie ăntâiul popor și moștenitorul legămentului. Dacă și prin Avram să amintesc apoi avem măsura deplină a cunoștinții noastre. Ce zice lui Avram, când ca unicul drept este aşezat întru dreptate? Iată, te-am pus, Avrame, întru părinte popoarelor, cari în netăierea împrejur cred în Domnul.²⁾

XIV. Da; dar să cercetăm, de întradevăr a și dat (Domnul) legămentul promis părinților cu jurămînt? A dat; iar ei n'au fost vrednici a-l primi pentru păcatele lor. Căci zice profetul: *Era Moisi pe muntele Sinai postind 40 de zile și 40 de nopți, ca să primiască dela Domnul legămentul menit pentru popor. Si a primit Moisi dela Domnul 2 table scrise cu mâna Domnului în spirit.³⁾ Si luându-le Moisi s'a pogorît să le dea poporului. Si a zis Domnul cătră Moisi: Moisi, Moisi, pogoară îngribă, cări poporul tău, pe care l-a scos din pămîntul Egiptului, a făcut nelegătură. Si văzu Moisi că să au turnat chipuri și aruncă din mâni tablele, și aşa se sfârîmară tablele legămentului Domnului.⁴⁾ Moisi a primit, iar ei n'au fost vre lănci. Dar ascultați, în ce chip noi le-am primit. Moisi le-a primit ca serv.⁵⁾ iar nouă ne-a dat însuș Domnul a fi poporul moștenirii, pătimind pentru noi. El s'a arătat apoi ca aceia de o parte să umple măsura păcatelor lor, de altă parte noi, care suntem hotărîti prin el a fi moștenitori, să primim legămentul Domnului prin Isus, care spre aceasta a fost ales, ca prin arătarea sa să scoată din întuneric ini-mile noastre predate morții și nedreptății rătăciri, cu cuvîntul să întemeieze nou legăment. Căci este scris cum i-a poruncit Părintele să ne scoată din întuneric și să-și gătiască popor sănăt. Zice profetul: *Eu Domnul Dzeul tău te-am chiemat întru dreptate, și te voi lăua de mâna și te voi întări, și te-am dat întru legămentul neamului, spre lumina popoarelor, ca să deschizi ochii celor orbi, să scoți din lanțuri pe cei legați și din închisoare pe ceice sed în întuneric.⁶⁾ Noi scim de unde am fost răscumpărați. Si iarăș zice profetul: *Iată te-am pus lumina popoarelor, ca să fi măntuire până la marginea pămîntului; aşa grăsesce Domnul Dzeu, care te măntuesce.⁷⁾ Si iarăș grăsesce profetul: *Spiritul Domnului peste mine, pentru că m'a uns a binevesti har celor sărmani, m'a trimis să vindec pe cei zdrobiți de inimă, să restesc libertate celor prinși, orbilor vedere, să proclaim anul îndurării Domnului și ziua răsplătirii, să măngâi pe toți întristății.⁸⁾****

XV. Mai departe este scris despre Sâmbătă în cele 10 cuvinte cu cari a grăit pe muntele Sinai cu Moisi față în față: *Să sănăti sabatul Domnului cu mâni curate și inimă curată.⁹⁾ Altunde zice: *De vor păzi fiii mei sabatul, voi pune mila mea asupra lor.¹⁰⁾ De sabat vorbesce la începutul creării. Si a făcut Dzeu în 6 zile lucruri**

¹⁾ Gen. 48, 18. 19. ²⁾ Gen. 15, 6. 17, 5. Rom. 4, 11 sq. ³⁾ Ex. 24, 18. 31, 18. ⁴⁾ Ex. 32, 7 sq. ⁵⁾ Evr. 3, 5. ⁶⁾ Is. 42, 6. 7. ⁷⁾ Is. 49, 6. ⁸⁾ Is. 61, 1 sq. ⁹⁾ Ex. 20, 8. Deut. 5, 12. ¹⁰⁾ Ier. 17, 24.

rile mânilor sale și a sfîrșit în ziua a 7. și s'a odihnit întrânsa, și a sănăt-o.¹⁾ Luati seama, fiilor, ce zice: A sfîrșit în 6 zile, adecă în 6000 de ani Domnul toate a sfîrșit. Căci ziua la dênsul este ca 1000 de ani. El însuș mărturisesc aceasta zicând: Iată ziua de azi este ca 1000 de ani.²⁾ Așadar, fiilor, toate să vor sfîrși în 6 zile, adecă în 6000 de ani. Si s'a odihnit în ziua a șaptea, adecă: când va veni Fiul său și va pune capăt timpului nelăguirii și va judeca pe cei fără de lege și va schimba soare, lună și stele, atunci în fericiere va odihni în ziua a șaptea. Mai departe zice: Sângeșce-o cu mâni curate și inimă curată. Dacă cineva poate sănăt ziua sănătă de Dzeu, fără numai având inimă curată, suntem cu totul în rătăcire. Neputându-se aceasta întâmpla acum, apoi în deplină pace o vom sănăt-o când vom putea, dupăce însine am fost justificați și avem promisiunea, când nu va mai fi în noi neleguiire, ci toate Domnul le va fi înoinit; atunci vom putea-o sănăt, fiind noi mai nante sănătă. În urmă le zice: Nu-mi mai plac lunele nouă, nici sabatele voastre.³⁾ Înțelegeti ce zice: Nu sabatele de acum sunt bineprimite, ci acela care am pus, pe care-l voi face — dupăce toate vor odihni — începutul unei noave zile a opta, adecă începutul unei lumi noi. De aceea și sărbătam ziua a 8. cu bucurie, în care și Isus a înviat din morți, apoi arătându-se să a suiat la cer.⁴⁾

XVI. Mai departe vă vorbesc și despre templu, cum acei nerociți rătăcind, au sperat în zidirea lor ca cum ar fi casa lui Dzeu, și nu în Dzeu, creatorul lor. Căci mai că păgânii l-au cinstit în templul lor. Dar auziți, cum grăsesce Domnul când îl desfînteaază: Cine a măsurat cerul cu palma sau pământul cu mâna goală? Nu eu? zice Domnul. Cerul îmi este tron, pământul scaun picioarelor mele; ce casă mi veți zidi sau în care loc voi odihni?⁵⁾ Înțelegeti, că deșartă și speranța lor. Mai departe zice: Iată ceice au risipit acest templu, iardăș îl vor zidi.⁶⁾ Ce să și întâmplă. Pentru că au început rezbel templul lor a fost risipit de dușmani. Iar acum ei și supușii dușmanilor îl vor zidi. Apoi a descoperit cum să se va nimici cetatea, templul și poporul israelitan. Căci zice Scriptura: Si va fi în zilele de pe urmă, va da pierzării Domnul oile pășunii, staful și turnul lor de pază.⁷⁾ Si s'a întâmplat precum a prezis Domnul. Să ceretăm dacă există templul lui Dzeu. Există unul acolo unde zice că-l va zidi și înzestra. Căci este scris: Si la sfîrșitul septembriei cu pompă să se va zidi templu lui Dzeu în numele Domnului.⁸⁾ Eu găsesc, că există încă templu. Cum să se va zidi în numele Domnului? Ascultați. Înainte de a fi crezut noi în Dzeu locuința inimii noastre era supusă putrejuniei și săracă ca un edifici de templu făcut de mâni omenesci; pentru că era plină de idolatrie, o casă de demoni, căci noi făceam cele contrare lui Dzeu. Să se va zidi în numele Domnului. Înțelegeti, pentru că templul Domnului să fie edifici maiestos. Cum?

¹⁾ Gen. 2, 2. ²⁾ Psal. 90, 4. ³⁾ Is. 1, 13. ⁴⁾ Cea mai veche mărturie de sărbarea Duminică în biserică veche. ⁵⁾ Is. 40, 12, 66, 1. ⁶⁾ Is. 49, 17. ⁷⁾ Is. 5, Ier. 25. Miha 4. ⁸⁾ Dan. 9, 24—27. Agheu 2, 10.

Ascultați. Primind iertarea păcatelor și sperând în numele ne-am înoit, am fost creați de nou; de aceea în locuința noastră locuiesc cu adevărat Dzeu întru noi. Cum? Cuvântul speranții, chiemarea lui la promisiune, înțelepciunea aşezămintelor, poruncile învățăturii, el însuș profetind în noi, însuș locuind; deschide noauă, care eram supuși morții, ușa templului, adeca gura, apoi dându-ne pocăință ne introduce în templul nestricăcios. Celce voiesc a se măntui nu privesc la om, ci la celce locuiesc întrânsul și-i vorbesc, și se miră de aceea, că nici când n'a auzit pe cineva vorbind astfel, nici n'a dorit el însuș a auzi aceasta. Acesta e templu spiritual zidit lui Dzeu.

XVII. Cât mi-au iertat puterile, speră sufletul meu că după dorința mea din întrebările timpului de față, necesare spre măntuire, n'âm pierdut nici una din vedere, espuindu-le și explicându-le voauă căt se poate de simplu. Căci de aș voi să vă scriu de lucrurile prezente sau viitoare poate nu ati înțelege, fiind ele imbrăcate în asemănări. Aceste ar fi deci espuse.

XVIII. Să trecem la altfel de cunoștință și învățătură. Sunt 2 căi ale învățăturii și puterii; a luminii și a intunecului. Mare deosebire există între ele. Pe una sunt înainteluminători ângerii lui Dzeu, pe a doua ângerii satanei. Unul e Domn din veci și păna în veci, altul stăpânul acestui veac al nelegiurii.

XIX. Calea luminii este aceasta: De voiesc cineva să ajungă la ținta propusă umblând pe ea, trebuie să nizuiască cu fapte bune. Iar cunoștința dată noauă ca să putem umbla pe această cale este următoarea: Să iubesci pe creatorul tău, să te temi de formatorul tău, să preamăresc pe celce te-a răscumpărat din moarte; fi curat la inimă și bogat în spirit; nu te lipi de ceice umblă calea morții, urășce tot ce nu e placut lui Dzeu, urășce toată fătărcicia; nu călca poruncile Domnului. Nu te înălța pe tine însuși, fii smerit cătră toți. Nu vîna mărire. Nu sfătuie reu contra aproapelui; nu lăsa să intre sumeție în sufletul tău. Nu curvi,¹⁾ nu fii adulter, nu prostituă copiii. Nu să audă cuvântul tău despre Dzeu în vro necurăție. Nu căuta la persoană când ai să mustri pe cineva pentru greșală. Fii bland, sociabil, tremură²⁾ pentru cuvintele auzite. Nu ținea minte răul fratelui tău; nu fii îndoelnic de să va întâmpla ceva ori nu; nu lăua îndeșert numele Domnului.³⁾ Iubesc pe aproapele mai mult decât sufletul tău. Nu ucide copil prin lăpedare și nu ucide omul după nascere. Nu trage⁴⁾ mâna dela fiul tău sau dela fica ta, ci din pruncie învăță-i frica lui Dzeu. Nu pofti cele ale aproapelui, nu fii poftitor de avere. Nu te alătura cu sufletul de cei mândri, ci umblă cu cei smeriți și drepti. Răul ce te ajunge fie ceva spre bine, sciind că fără Dzeu nimic nu se întâmplă. Nu fii nestatornic, nici cu 2 limbi. Supune-te domnilor⁵⁾ ca tipul lui Dzeu

¹⁾ Ex. 20, 13. 14. Mt. 7, 6. ²⁾ Is. 66, 2. ³⁾ Ex. 20, 7. ⁴⁾ Efez. 6, 4.
⁵⁾ Efez. 6, 5.

cū stimă și reverință. Nu fii cătră sluga ori slujnica ta cu amărăciune, care în acelaș Dzeu nădăjduesc, ca să nu aibi a te teme de Dzeul care este peste voi doi; căci n'a venit să cheme după persoană,¹⁾ ci pe ceice i-a gătit spre aceasta Spiritul.²⁾ În toate aproapele tēu să aibă parte, și să nu zici că este ceva numai al tēu; căci dacă sunteți toți părtăși la cele nestricăcioase, cu cât mai ales sunteți la cele peritoare. Nu te grăbi cu limba; căci gura este cursa morții. Cât e cu puțină păstreză sufletul curat. Nu întinde cu bucurie mâinile de a lúa, trăgându-le înapoi la dare. Ca lumina ochiului iubesc pe celce vorbesc tēe cu cuvēntul lui Dzeu. Noaptea și ziua adu-ți aminte de ziua judecății, zilnic caută fața sănților, sau ostenuindu-te cu cuvēntul și mergând să-i māngă-i și îngrijind a māntui sufletul învētând, sau ocupă-te cu lucru de mānă ca să te răscumperi de păcatele tale. Nu găndi mult când dai, nici nu murmura dând, vei cunoasce cine răsplătesce bine. Păstreză cele primite, fără a adaoga sau omite ceva. Până în sfîrșit urășce rēul. Judecă cu dreptate. Nu face dezbinări, fă pace împăcând pe cei dezbinăți. Mărturisescetă păcatele. Când mergi să te rogi conștiența ta nu fie rea. Aceasta e calea luminii.

XX. Calea intunecului însă e strîmbă și plină de blăstēm. Căci este calea morții vecinice cu pedeapsă; pe care se află ceeace pierde sufletul: idolatria, nerușinarea, năsuința nemăsurată după putere, fățărnicia, duplicitatea inimii, adulteriu, omorul, răpirea, māndria, călcarea, violența, răutatea, volnicia, descăntătoria, magia, pofta de avere, indiferența cătră Dzeu. Prigonesc pe cei buni, urăsc adevărul, iubesc minciuna, nu cunosc răsplata dreptății, nu se alătură la ce e bun, nu judecă după dreptate, nu ajutoră pe văduvă și orfan, nu veghează spre frica lui Dzeu, ci spre rēu, de cari sunt departe blândeță și răbdarea, iubesc deșertăciunea, caută căștigul, nu sunt milostivi cătră séraci, nu se ostenesc pentru cel asuprit, îscusiți în defăimare, necunoscători ai creatorului lor, omoritori de copii, nimicitori ai chipului lui Dzeu, se întorc dela cel lipsit și asupresc pe cel asuprit, apărătorii bogăților, judecători nelegiuți ai séracilor, păcătoși desăvîrșiti.

XXI. Cuvincios este, ca celce învață îndreptările Domnului, espuse mai nainte, să și umble întrâNSELE. Căci cine face acestea să va preamări în împărăția lui Dzeu; iar celce face acelea va pieri împreună cu lucrurile sale. De aceea este înviere, răsplătire. Rog pe cei nobili, de voiți a primi sfat dela bună intențiunea mea: voi aveți în jurul vostru totdeuna oameni, căror puteți ajuta, nu-i părăsiți. Aproape este ziua, când toate vor pieri împreună cu rēul. Aproape este Domnul și răsplata lui. Încă vă mai rog: Fiti voauă însivă buni legislatori, fiți voauă însivă buni sfătuitori, depărtați din mijlocul vostru orice fățărnicie. Iar Dzeu, guvernatorul univerzului întreg, vă va da înțelepciune, înțelegere, pătrundere, cunoștință în-

¹⁾ Efez. 6, 9. ²⁾ Rom. 8, 29. 30.

dreptărilor lui, răbdare. Faceți-vă învățății lui Dzeu, căutați ceeaace cere Domnul dela voi și împliniți, ca să vă măntuiți la ziua judecății. De țineți în minte vro binefacere, aduceți-vă aminte de mine, co-prințend în inimile voastre cele espuse, ca nizuința și veghierea să conducă la bine. Vă rog și cer ca doavadă a grației. Până când mai este cu voi vasul nobil (al Spiritului) nu întrelăsați nimic din acestea, ci cu stăruință cercetați și împliniți orice poruncă; căci acestea sunt lucruri vrednice. De aceea mi-am și dat silința a vă serie întucăt mi-a fost cu putință ca să vă fac bucurie. Fiți sănătoși și fericiti, filor ai dragostei și păcii! Domnul măririi și a tot harul fie cu spiritul vostru!

Fragmentele lui Papia. (Cu mărturiiile scriitorilor vechi).

I.

Când și creația re'noită și măntuită va aduce roade multe din mâncarea universală, din roaua cerului și rodirea pământului: dupăcum amintiau bětrâni care au vězut pe Ioan, învětăcelul Domnului, că au auzit dela děnsul, în ce chip Domnul a învětat de acele timpuri zicēnd:

„Vor veni zile, în cari vor produce viile, fiecare avēnd 10.000 de viete și într-o viță câte 10.000 de loze, și într-o viță câte 10.000 de vlaștari și în fiecare vlaștar câte 10.000 de struguri, și în fiecare strugure 10.000 de bobite și fiecare bobita tescuită va da 25 de metrite de vin. Si când cineva va lua una din acele sânte bobite, alta va striga: eu sunt bobita mai bună, ia-mě, prin mine binecuvîntă pe Domnul. De asemenea va produce sămîntă de grâu 10.000 de spice, fiecare spic va avea 10.000 de grăunțe și fiecare grăunte 10 fonti de făină albă curată: și celelalte poame și grăunțe și ierburi vor avea asemenea acestora: și toate animalele se vor nutri din plantele pământului, vor fi între olaltă în pace și bunăcuvîntă, supuse omului cu toată supunerea.“

Despre acestea mărturisesc în scris și Papia, ascultătorul lui Ioan, soțul lui Policarp, bărbat vechi, în a 4. carte a sa: dela el avem adeca 5 cărți (Eus. H. E. 3, 39). Apoi adaogă zicēnd:

„Acestea le cred credincioșii. Iar lui Iuda, zice, care avea să-l vindă și necrezēnd l-a întrebat: cum să vor întâmpla cele zise de Domnul? i-a răspuns Domnul: Vor vedea ceice vor trăi atunci“

(Irin. V, 33, 3 sq. Mass. Harvey T. II. p. 417 sq.)

II.

Iar scierile lui Papia sunt 5 la număr, cari să și numesc „Explicările istoriei domnesci“. De acestea face amintire și Irineu ca de unele cari singure i-să atrbuie, rostindu-se cam astfel: Acestea și etc. cf. Irineu, V, 33, 4. Atâtă Irineu. Iar Papia însuș în introducerea cuvintelor sale nu zice că a auzit și vězut pe sănții apostoli, dar afirmă a fi primit ceeace se ține de credință dela prietenii acestora zicēnd: „Nu voi cruța nici o osteneală a scrie la un loc cu explicările ceeace bine am învětat dela cei bětrâni și de ce bine îmi aduc aminte întărind așa adevărul lor. Căci nu m'am ținut de ceice vorbesc multe, cum fac unii, ci de ceice învăță adevărul, nici de ceice învăță învětături străine, ci de care propun cele date de Domnul a le crede și cari izvoresc din adevărul însuș. De am întâlnit pe vrunul care petrecuse cu cei bětrâni l-am întrehat cu totadinsul despre cuvențările lor: ce a grăit Andrei, Petru sau Filip, Toma ori Iacob,

Ioan ori Matei, sau altul din învățăceii Domnului, ce zic Aristion și bětrânul Ioan, învățăceii lui Ioan. Căci n'am crezut a scoate mult folos din carte cât mai vîrtoș din graiul viu al bărbătailor din viață."

Aici se cuvine a observa, că numele Ioan să amintesce de 2 ori, dintre care unul să amintesce împreună cu Petru, Iacob și Matei și ceialalti, înțelegând fără îndoială pe evangelistul Ioan, iar pe al doilea Ioan îl înșiră cu alții deosebindu-i de numărul apostolilor, numind înaintea lui pe Aristion, și-l numesce lămurit bětrân, ceeace întăresce istorisirea celorce zic, că în Azia existau 2 bărbăți cu acelaș nume, că în Efez sunt 2 monumente sepulcrale și fiecare poartă numele Ioan. Acestea să nu pierdem din vedere; căci probabil este că al 2. Ioan, dacă cineva nu primesce pe cel dântai, a văzut descoreșirea cunoscută sub numele lui Ioan. Papia, de care vorbim, mărturisesc deci că a primit cuvențările apostolilor dela învățăceii lor, afirmă însă că pe Aristion și Ioan însuși i-a văzut. Cu numele de multeori și amintesce, iar în scriurile sale dă loc tradițiilor lor. Aceste să nu fie lucruri fără importanță.

Se cuvine la locurile tratate ale lui Papia să adaogăm alte cuvinte ale lui, în cari istorisesc unele lucuri minunate ca întâmplări primite din tradiție. Că Filip apostolul a petrecut cu ficele sale în Ierapol scim din cele precedente, acum voim a adaoga o istorie minunată, care s'o fi auzit Papia, contemporanul lor, dela ficele lui Filip. El istorisesc adecă că unul a înviat din morți, iar altă minune istorisesc de Iust, numit Barsaba, care a běut venin omoritor, dar din grația Domnului nimic nu i-s'a întâmplat. Despre acest Iust spune Istoria apostolilor, că sănții apostoli după înălțarea Domnului la cer l-au propus cu pe Matia rugându-se a să hotără pentru unul soarta în locul vînzătorului Iuda ca să se completeze aşa numărul lor, iar Scriptura istoriei zice: „Și au propus pe 2, pe Iosif, numit Barsaba, numit și Iust, și pe Matia; și rugându-se au zis. Acelaș (Papia) încă și altele istorisesc ce ar fi primit din tradiție, unele asemănări necunoscute și învățături ale Măntuitorului, apoi și altele de caracter mai mult fabulos. La acestea aparține și afirmarea lui, că după învierea morților 1000 de ani împărația lui Cristos va fi văzută pe pămînt. Eu cred că el a interpretat falz istorisirile primite dela apostoli neînțelegând unele ceeace ei au vorbit în simboale cu înțeles mistic. Căci pare a fi fost foarte mărginit de spirit, cel puțin aşa rezultă din scriurile sale; totuș dădu anză și altora la asemene rătăciri, care se provocau la acest bărbat vechi, aşa Irineu și alții care au fost de această părere. Opului său mai adaogă el și alte istorisiri ale deja amintitului Aristion despre cuvențările Domnului, precum și tradiții ale bětrânlui Ioan, asupra căror atrăgînd atenția cetitorilor doritori de sciri mă sămăt necesitat a aminti la locurile lui Papia, deja amintite, încă tradiția despre Marcu, autorul evangheliei, care sună:

„Și aceasta mai zise presbiterul: Marcu a devenit dragomanul lui Petru și cu sîrguință a scris celece și aducea aminte, nu în or-

dine, câte a vorbit și făcut Cristos. Căci n'a auzit pe Domnul, nici i-a urmat, iar mai târziu, cum am zis, (umbla) cu Petru, care întocmia învățământul după trebuințe și nu după urmarea strictă a cuvântărilor Domnului, încât Marcu n'a gresit dacă a însemnat unele cum își aducea aminte. El numai de aceea a purtat grijă, să nu omită ceva din cele auzite nici să spună vrun neadever".

Acestea istorisesce Papia despre Marcu. Despre Matei se rostesc astfel:

"Matei a scris cuvântăriile în dialectul evreesc, fiecare însă le explică după putință".

Acelaș mai întrebuițea și mărturii din epistola 1. a lui Ioan, de asemenea a lui Petru. El mai tratează și altă istorie despre femeia acuzată la Domnul pentru multe păcate, care să afă în evangelia după Evrei. Am crezut că pelângă cele amintite și acestea sunt vrednice a fi cunoscute.

(Eus. H. E. 3, 39 ed. Heinichen: cf. Rufin H. E. ed. P. T. Cacciari P. I. p. 172. Niceph. H. E. ed. Fronto Duc. T. I. p. 252).

III.

A lui Apolinarie. Iuda n'a murit în spânzurătoare, ci a trăit fiind luat jos înainte de a se sugruma. și aceasta mărturisesce Istoria apostolilor, că plecându-se înainte a plesnit prin mijloc și i-s'au vîrsat intestinele. Papia învățăcelul lui Ioan istorisesce acestea mai pe larg, zicînd în cartea 4. a expunerii cuvintelor Domnului:

"În această lume Iuda a petrecut ca un deosebit exemplu al impietății umflându-i-se întrată corporul că un car trecînd fără grijă l-a călcat, dar nici însuș (nu purta) greutatea capului. Sprîncenele ochilor, zic, erau aşa de umflate că absolut nu putea vedea lumină, medicul nu-i putea vedea ochii nici cu sonda aşa se afundaseră; părțile genitale erau mai uricioase decât orice spurcăciune, arătau mai mari și întreceau corporul întreg. Adunându-se puroi și viermi îl maltratau până la nesuferire. După multe chinuri și pedepse zic, că a murit în locul său care de miros a devenit pustiu și nelocuit până acum, dar nici acum nime nu se poate aprobia de acel loc, de nu cumva ține mâinile la nas. Atâtă vîrsare s'a făcut din trupul lui și asupra pămîntului.

(Textus constit. est e Catena ad Acta SS. Apost. ed. Cramer. Oxon. 1838 p. 12 sq. Theophylact. in Acta 1, 18 sq. Cat. ad Evang. S. Matth. et S. Marc. ed. Cramer, Oxon. 1840 p. 231. Oecum. in Act. 2. Boissonade, Anecdot. Graec. Par. 1830 T. II p. 464 sq. Scholion in Act. 1, 18 Ap. Ch. F. Matthaei (Apostelgesch. 1872 p. 304). Theophil. Opp. ed. Ven. 1754 T. I. p. 154. Euthym. Zigab. in IV Evv. T. I. p. 1085 ed. Matth).

IV.

Papia astfel la cuvinte: "Fiecarui, învederat este că din vechii sănătiți ângerii, a dat stăpânirea asupra ordinei lumii și bine a stăpâni le-a poruncit", și înădătă zice: "Întru nimic nu s'a arătat necesitatea a completa rînduiala lor".

(Andreas Caesariensis in Apoc. c. 34, serm. 12 ed. Morel. Opp. S. Chrysost. p. 52).

V.

Despre cartea inspirată de Dzeu (Apocalipsa lui Ioan) credem a nu mai lungi vorba, înțeleg pe fericiții Grigorie Teologul și Ciril, mai vîrtoș că și cei de mai nainte, Papia, Irineu, Metodie și Ipolit mărturisesc că este vrednică de crezément.

(Andreas Caesariensis in praef. in Apoc. p. 2).

VI.

Luând îndemn dela Papia din Ierapol, care mult a petrecut cu celce să'a răzimat de piept, și dela Clement, Panten preotul Alexandriei și dela înțeleptul Amoniu, explicătorii vechilor și ântâielor sinoade, care socotiau că cele 6 zile se rapoartă la Cristos și biserică^a.

(Anast. Sinaita, Contempl. anagog. in hexaëm. lib. I. B. PP. Par. 1589, T. I. p. 183).

VII.

Cei mai vechi exegēti ai bisericilor, înțeleg pe Filo filozoful, contemporanul apostolilor, și pe Papia din Ierapol care mult a petrecut cu evangelistul Ioan . . . și cei de pelângă dênișii spiritualicesc au raportat cele despre paradis la biserică și Cristos.

(Anast. Sin. I. c. I. VII. p. 269; Graece primus Nolte ea edid. in Tüb. Theol. Quartalschr. 1867 p. 56).

VIII.

Ceice săvîrșesc răutate contra lui Dzeu i-au numit sclavi, ceeace arată și Papia în ântâia carte a explicărilor și Clement Alexandrinul în Pedagog.

(Maximus Confessor. Schol. in libr. Dionys. Opp. Dionys. ed. Cord. I. p. 32 de eccl. hierarch. c. 2).

IX.

Cuget că acestea vorbesc în enigmă Papia dela Ierapol din Azia care era atunci episcop și statornicul soț al dzeescului Ioan evangelistul. Căci acest Papia în a 4. carte a explicărilor domnesci zice, că la inviere va fi dezlegare de poruncile pentru mâncări. Si Irineu dela Lugdun aceeaș zice în a 5. carte contra ereziilor și dovedește afirmarea sa cu susamintul Papia.

(Max. Confess. I. c. p. 422 de eccl. hier. c. 7).

X.

Dar nici (primesce Stefan) pe Papia, episcopul Ierapolei și martir, nici pe Irineu săntul episcop al Lugdunului, care zic că în împărăția cerurilor este dezlegare de unele mâncări trupesci.

(Photius Biblioth. ed Bekker 1824 p. 291, Cod. 232 e Stephani Gob. Opp.)

XI.

După Domițian a stăpânit Nerva un an, care rechiemând pe Ioan de pe insula i-a dat voie a locui în Efez. Fiind el unicul în

viață din cei 12 învățăci și a scrie evangelia după sine să învrednică. Căci Papia, episcopul Ierapolei, fiind martor ocular în a 2. carte a Istoriei domnesci zice, că a fost ucis de Iudei; și a împlinit cu fratele său prezicerea lui Cristos despre dânsii, mărturia și consumătul lor în aceasta. Căci le-a zis Domnul: Puteti bea păharul care eu beu? și răspunzând plini de bucurie și hotărire: Păharul meu, zice, veți bea și cu botezul cu care eu mă botez vă veți boteza. Și cu drept cuvânt, căci Dzeu nu poate minti. Așa istorisește și pre-învățatul Origen în explicarea evangheliei după Matei, că a învățat dela urmășii apostolilor, că Ioan a mărturisit precum dăduse el aceasta să se înțeleagă. Dar și poliistorul Eusebie în Istoria bisericească (3, 1) zice: „Toma a mers în Partia. Ioan în Azia, unde petrecând a murit în Efez“.

(Ex Georg. Hamart. saec. IX Chron. cod. Coisl. ed. Nolte, Tüb. Theol. Quartalschr. 1862 p. 466 sq.; cf. Georg. Hamart. Chronic. ad. Ed. de Muralto 1859 Proleg. p. XVII sq.).

XII.

Renumit era în acele timpuri în Azia Policarp, învățăcelul apostolilor, care primise episcopia comunei din Smirna dela ceice au văzut și slujit Domnului. Cunoscut era atunci și Papia, episcopul comunei din Ierapol (un bărbat foarte învățat și cunoscător al Scripturii).

(Eusebie, H. E. 3, 36, 1. 2 ed. Heinichen).

XIII.

Irineu și alții istorisește că Ioan, teologul și apostolul, a trăit până pe timpurile lui Traian; îl cunoșteau învățăcei și Papia dela Ieropol și Policarp, episcopul Smirnei.

(Eusebie, Chron. Syncell. 655, 14 ad Olymp. 220 ed. A. Schoene. Vol. II p. 162).

XIV.

Papia, învățăcelul lui Ioan, episcopul Ierapolei în Azia, a scris 5 volume intitulate „Espinarea cuvintelor Domnului“. În acestea, — după afirmarea din prefată — n'a urmat drept autori deosebitele păreri, ci pe apostoli, zicând: „Am fost atent la celece a grăit Andrei, Petru, Filip, Toma, Iacob, Ioan, Matei sau altul din învățăcei Domnului; ce au grăit Aristion și bătrânul Ioan, învățăcei Domnului. Căci nu-mi folosesc tocmai mult cetirea cărților cât mai vîrtoș glasul viu care sună până acum în autorii lor. Din acestea reesă că în catalogul numelor, altul este Ioan numit între apostoli, și altul bătrânul Ioan, înșirat după Aristion. Acestea zicem pentru părerea de mai sus, care am auzit dela mai mulți, că cele 2 epistole din urmă ale lui Ioan nu sunt ale apostolului, ci ale bătrânlui. Acesta zice-să a fi enunțat și tradiția evreiească despre cei 1000 de ani, i-au urmat apoi Irineu și Apolinarie și alții care zic, că după înviere Domnul

în trup va stăpânii cu sănții. Aceasta crede chiar Tertulian în cartea despre speranța credincioșilor și Victorin dela Petabio și Lactanțiu.

(Hieronym. De vir. ill. 18 opp. ed Vallarsius T. II. p. 859).

XV.

Falză veste ai primit că eu aş fi tradus cărțile lui Iosif și ale sănților Papia și Policarp; căci nu am cuvenita linișce, nici îmi permit puterile a traduce în altă limbă lucruri de frumșetă aşa mare.

(Hieronym. ad Lucinium Ep. 71 (28) c. 5 Opp. ed. Vall. Tom. I. p. 434)

XVI.

Irineu istorisesce.... învățăcelul lui Papia care a ascultat pe Ioan evangelistul.

(Hieronym. ad Theodoram Ep. 75 (29) c. 3. Opp. ed. Vall. T. I. p. 454)

XVII.

Cu săntul Policarp au suferit martiriu în Smirna 8 Filadelfeni; în Pergam alții, între care era Papia și alți mulți, a căror moarte de martiri să păstrează înscris.

(Chronic. pasch. ad Olymp. 235 b ed. Dindorf vol. I p. 481)

XVIII.

Incepe dovada după Ioan.

Evangelia lui Ioan este publicată și dată bisericilor de Ioan pănă acum ca un întreg; precum relatează Papia din Ieropol, iubitul învățăcel al lui Ioan, în cele 5 cărți străine, adeca din urmă. A scris adeca evangelia întradevăr dictându-i Ioan. Iar ereticul Martion, fiind desaprobat de acesta, pentru că înveța lucruri contrare, a fost lăpădat de Ioan. Acesta i-a dus scrierile sau epistolele dela frații din Pont.

(Vatic. Alex. Nr. 14 Bibl. Lat. (Evv.) saec. IX. ed. I. M. Thomasius Cardinalis. Opp. I. p. 344 Romae 1747, cf. Tischendorf, N. T. Graece Edit. VIII. crit. mai 1869 vol. I. p. 967 sq.)

XIX.

În urma tuturor Ioan, numit fiul tunetului, fiind foarte bătrân — cum ne spun Irineu, Eusebie și alți credincioși, istorici, pe temeiul tradiției — contra erziei groaznice care se ivise în acel timp a dictat evangelia învățăcelului său Papia, care trăia în Ieropol, ca să întregiască cuvântul celorce înaintea lui predicaseră păgânilor din toată lumea.

(Ex catena Graec. PP. in S. Ioan, ex antiquissimo Graeco cod. msto nunc primum in lucem edita a B. Corderio, Antverp. 1630)

Epistola către Diognet.

I. Dupăce věd, escelente Diognete, că ai deosebit zel a cunoasce învětătura creștinilor și că cercetezi cu totadinsul și cu sirguință dela ei: cărui Dzeu s'au increzut și cum îl cinstesc, că pun puțin preț pe lumea aceasta și disprețuesc moartea, nu consideră zeii Elinilor de atari, nu primesc credința deșartă a Iudeilor, cătă iubire au unul către altul, și de ce această religiune sau direcțiune abia acum a intrat în viață și nū mai nainte:implinesc această dorință a ta și rog pe Dzeu, care dăruiesce mijloacele a asculta și a vorbi, să-mi dea puterea a vorbi astfel ca auzitorul să aibă cât mai mare căstig, iar tēe (să dee) a asculta încât celce vorbesce să nu fie întristat.

II. Lapědă deci toate eugetările cari au ocupat spiritul tēu preocupaṇdu-te, desbracă datina mincinoasă și fi om nou ca dintru început, deoarece asculti învětătură nouă, precum însuți mărturisesci; nu vedea numai cu ochii, ci și cu mintea, ce ființă și ce chip au ceice și numiți voi zei. Au nu este unul piatră ca aceea pe care umbli? nu este altul aramă, cu nimic mai bună decât vasele de cari ne folosim? altul lemn deja putred? altul argint, pe care trebue să-l păzească cineva ca să nu-l fure? altul fer ros de rugină, ajtul lut, care întru nimic nu se deosebesce de celce se întrebunțeză și pre scopuri de tot josnice? nu sunt alcătuite prin foc și fer? Nu a făcut pe unul petrarul, pe altul turnătorul, pe altul argintarul, și pe altul olarul? Înainte de a li să fi dat de aceștia forma zeilor nu din fiecare să pută face orice? Nu ar putea meșteșugarii, de ar voi, să facă din uneltele de aceeaș materie, asemenea chipuri? Ceeace voi acum cinstiți ca zei nu ar putea deveni unelte asemenea celoralte? Au nu toate sunt mute, oarbe, fără viață, fără simțire, nemișcate, supuse putrejunii, peritoare? Si aceasta numiți voi zei, acestora slujiti, la acestea vă închinăți! lor întru toate veți fi asemene. De aceea uriți voi pe creștini, pentru că nu cred că aceștia sunt zei. Nu-i disprețuiți oare voi mai mult, deși cugetați că-i venerați și credeti în ei? Au nu mai mult și batjocuriți și huliți voi espuind pe cei de piatră și lut fără pază spre închinare, iar pe cei de aur și argint noaptea și închideți, ziua puneti să-i strâjască ca să nu-l fure cineva? Pecând voi cugetați că-i cinstiți, mai mult și desonorăți, dacă pot aceasta observa, iar de n'au simțire, apoi dovediți aceasta cu sânge și aburul de grăsime slujindu-le. Să rabde aceasta unul din voi, lase unul a face aceasta cu sine! Dar nici un om nu va suferi atare tratare, căci simțesce și are minte; piatra însă rabdă, pentru că nu are simțire. Asupra întrebării că creștinii n'au slujit acestor zei aș avea mai multe să vorbesc; pe cîne însă cele precedente nu-l mulțumesc, e superfluu a-i spune mai multe.

III. Mai departe cred că vei fi mai curios și, de ce creștinii nu cinstesc pe Dzeu ca Iudeii. Dacă Iudeii nu țin cultul lui Dzeu

espus mai nainte și numai pe unul cinstesc ca Dzeu dintre toți și cred că e Domn (fac bine); iar de îl cinstesc în acelaș chip ca cei de mai nainte, apoi greșesc. Căci jertfind Elinii zeilor fără simțire și muți dovedesc că sunt fără minte, apoi și aceștia ar trebui să consideră ceeace aduc lui Dzeu ca cum ar avea lipsă de ele, că este ne bunie și nu cult. Pentru că celce a făcut cerul și pământul și toate cele dintrâNSELE și ne dă toate ce cerem, doar nu are lipsă de nimic din ceeace dă celor ce cugetă că ei dau. Iar ceice și jertfesc sânge, grăsime și animale întregi crezând a-l cinsti îndeosebi, par a nu se deosebi cu nimic de ceice în acelaș chip onorează idolii muți, care nu pot gusta din această onoare; ei cred că cineva poate dăruî celuice n'are lipsă de nimic.

IV. Cred că n'ai trebuință a auzi dela mine cât de precauți sunt cu privire la mâncări, despre superstiția lor în privința sâbătelor, mândria lor cu tăierea împrejur, ținuta lor în punctul posturilor și a lunelor noue, cari toate sunt ridicolă și nu merită a fi luate în considerare. Căci cum poate fi cu drept a întrebuiță unele din ceeace a zidit Dzeu spre folosul oamenilor ca bune, iar altele a disprețui ca nefolosoitoare și superflue? A zice despre Dzeu că opresce orice lucru bun în zi de Sâmbătă, nu este fărădelege? Mai departe a se lăuda cu mutilarea cărnii ca o mărturie a alegerii, ca cum ar fi îndeosebi iubiți de Dzeu, nu merită a fi luat în bătaie de joc? A ședea asupra stelelor și lunei spre a observa lunele și zilele judecând după propria închipuire hotărârile lui Dzeu și schimbarea timpurilor, unele pentru sărbători, altele pentru jale — cine va ține acestea de cult adeverat și nu mai vîrtos de ne bunie? Cred că îndestul ai putut observa, că creștinii cu drept se rețin de deșertăciunea și rătăcirea Iudeilor, de curiozitatea și fala lor; misteriul religiunii lor însă nu aștepta să țî-l împărtășească vrun om.

V. Căci creștinii nu se deosebesc de ceialalți oameni prin patrie, limbă ori moravuri. Ei nu locuiesc numai în anumite cetăți, nici nu au limba proprie, nici duc o viață deosebită. Mai departe această învățătură nu e din întâmplare, nici născocire a oamenilor poftitorii de înnoiri, ba nici nu se razină de părerea oamenilor, cum fac unii. Ei locuiesc în cetățile Elinilor și barbarilor, cum l-a nimerit soartea, se acomodează moravurilor tărîi în privința vestmintelor, locuinții și a întregii vietă, totuș manifestează în lucrarea lor publică constituțione vrednică de admirat. Ei locuiesc în patria proprie ca străini; iau parte la toate ca cetăteni, toate le rabdă ca străini; fiecare străinătate li e patrie, și fiecare patrie e străină. Se căsătoresc ca și ceialalți; nasc copii; dar nu-i expun. În masa lor comună, dar nu ordinără¹⁾). Sunt în carne, dar nu viețuesc după carne. Petrec pe pământ, dar umblă în cer. Se supun legilor existente, dar cu viață lor întrec toate legile. Iubesc pe toți și sunt de toți urmăriți. Nime nu-i cunoasce și toți și condamnă; uciși sunt, dar iarăș învie.

¹⁾ Alte manuscrise cetesc aici *κοιτήν* = pat.

Săraci sunt și pe mulți îmbogățesc; de toate au lipsă și în toate au prisos. Disprețuiți sunt și cu toată necinstea preamăriți; hulici sunt și aflați drepti; amărți sunt și binecuvântă; batjocuriți fiind onorează. Fac bine dar sunt pedepsiți ca făcători de rele. Pedepsiți fiind se bucură ca cum li s'ar da viață. Iudeii fi combat ca pe eterodoci, iar Grecii fi urmăresc, și totuș ceice fi urăsc nu pot spune cauza dușmaniei lor.

VI. Ca să mă exprim pe scurt, ce este sufletul în trup, sunt creștinii în lume. Sufletul este împrășiat în toate membrele trupului, iar creștinii prin toate cetățile lumii. Sufletul locuiesce în trup, dar nu este din trup; și creștinii există în lume, dar nu sunt din lume. Sufletul nevezut este închis în trupul văzut; și creștinii să văd în lume existând, dar religiunea lor rămâne nevezută. Carnea urăse sufletul și-l urmăresce, deși nu-i face nici un rău, pentru că o împiedecă a săvârși poftele sale; urăse și lumea pe creștini fără a fi fost nedreptățită de ei, pentru că se opun plăcerilor ei. Sufletul iubesc carne care îl urăse și membrele ei; și creștinii iubesc pe ceice fi urăsc. Sufletul e închis în trup, dar el ține la un loc trupul; și creștinii sunt închiși de lume ca într-o hisoare, dar ei țin la olaltă lumea. Sufletul nemuritor locuiește în trupul muritor; și creștinii petrec acum întru cele trecătoare așteptând nestricăciunea în cer. Sufletul având mâncare și beutură slabă se face mai perfect, și creștinii zilnic fiind pedepsiți (cu moarte) se înmulțesc tot mai tare. În această stare i-a pus Dzeu, pe care nu o pot călca.

VII. Precum am zis deja, ei n'au primit aceasta ca descoperire pămîntească, nici nu cred ei a păzi cu atâta îngrijire o idee muntoare, nu li s'a dat spre administrare lucruri omenesci. Ci întradevăr atotstăpânitorul, atotcreatorul și nevezutul Dzeu, el însuș din ceruri a plantat și întărit în inimile oamenilor adevărul și cuvântul sănt și nepriceput, nu a trimis el — ca cum ar crede cineva — pe un servitor, d. e. un ânger sau stăpânie sau altcineva între ceice îngrijesc de lume sau sunt în redință cu conducerea în cer, ci pe însuș artistul și formatorul tuturor, prin care a făcut cerurile, a închis mările în marginile lor cuvenite, ale cărui misterii toate elementele le păstrează cu credință, dela care soarele a primit de a ține măsura cursului zilnic, de care ascultă luna când și poruncesc să lumineze noaptea, cui se supun stelele care însoțesc luna în cale, care toate a rănduit, deosebit și supus omului, cerurile și ce este în cer, pămîntul și ce este pe pămînt, marea și ce este în mare, focul, aerul, adâncul, cele din înălțime și adâncime și ce se află între acestea; pe acesta a trimis la dênsii. Poate, cum ar crede cineva, a predica tiranie, frică și spaimă? Nu; ci cu blândețe și îndelungă-răbdare, ca un rege pe fiul său, ca pe Dzeu l-a trimis, ca pe un om la oameni, ca pe un măntuitor, ca pe cel ce convinge și nu silesce, căci la Dzeu nu este silă. L'a trimis să chieme nu să urmăriască, să iubească nu să judece. Ca judecător îl va trimite mai apoi, și cine va sta la arătarea lui?.. (Nu vezi) cum (creștinii) sunt aruncați

la animale sălbaticice ca să se la pede de Domnul, și totuș nu-i pot îndupela? Nu vezi, că cu cât mai mult sunt (creștini) pedepsiți, cu atât mai tare alții înmulțesc șirurile lor? Acestea nu samănă a fi lucruri omenesci; ele dovedesc revenirea lui.

VIII. Cine din oameni a sciut ce este Dzeu înainte de a se fi arătat? Sau te mulțumesc cuvintele deșerte și nebunesci ale filozofilor vostri vrednici de crezământ? din care unii afirmă că focul este Dzeu (unde însă vor ajunge numesc Dzeu), alții apa, alții unul din elementele create de Dzeu. De ar fi adevărată una din aceste învețături, atunci oricare din celelalte creațuri încă poate fi în acest chip Dzeu. Dar acestea sunt fantazme și amăgiri ale înșelătorilor. Dintre oameni nime n'a văzut pe Dzeu, nici l-a făcut cunoscut, el însuș s'a făcut pe sine cunoscut. S'a arătat pe sine în credință, care singură poate vedea pe Dzeu. Căci Dzeu, stăpânul și creatorul tuturor lucrurilor, celce toate a făcut și le-a aşezat în ordine, n'a fost numai iubitor de oameni, ci și îndelungrăbdător. Dar el totdeauna așa a fost, este și va fi: bland, bun, nemânos și adevărat, fiind singur bun. Când s'a ocupat însă cu această idee mare și negrăită a împărășit-o numai Fiului. Pecând păstra în taină sfatul său înțelept părea că nu poartă grija de noi și este indiferent; iar după ce a descoperit prin Fiul său cel iubit și a arătat cele pregătite din veci, ne-a dat tuturor a lăua parte la bunătățile lui, a vedea și înțelege ceeace cine ar fi așteptat din noi?

IX. Toate acestea le-a sciut după planul său numai el și Fiul, până în timpul de curând ne-a lăsat deci, după dorința noastră, să fim mănați de boldurile noastre neînfrâname, conduși de plăceri și pofte, nu ca cum s'ar fi bucurat de păcatele noastre, ci pentru că fiind îndelungrăbdător le supoartă, nici pentru că încuvință timpul acela al nedreptății, ci fiindcă a pus în lucrare timpul de acum al dreptății, ca să se dovediască din faptele timpului trecut că suntem nevrednici, iar acum suntem vrednici prin grația lui Dzeu și după ce am arătat neputința noastră de a intra prin noi în împărația lui Dzeu, să fim în stare să intra acum prin puterea lui. Iar când se umpluse măsura nedreptății noastre și deplin se arătase, că răspînse ei este pedeapsă și moarte, a venit timpul, pe care îl hotărîse Dzeu spre a-și arăta grația și puterea sa (o prisositoare dragoste a lui Dzeu în urma iubirii de oameni!), nu ne-a urit, nici ne-a lăpădat, nici a răzbunat relele noastre, ci s'a arătat îndelungrăbdător, ne-a suportat, compătimindu-ne însuș a luat asupraș păcatele noastre, a dat pe însuș Fiul său preț pentru noi, pe cel sănătate pentru cei nelegiuții, pe cel fără păcat pentru păcătoși, pe cel drept pentru cei nedrepti, pe cel nastricăios pentru cei peritori, pe cel nemuritor pentru cei muritori. Ce alta era în stare să acopere păcatele noastre decât numai dreptatea lui? În cine ne-am fi putut justifica noi nelegiuții și impioșii decât numai în fiul lui Dzeu? Ce schimb dulce! ce provedență neînteleasă! ce binefacere neașteptată; ca fărădelegea multora să se ascundă într-un drept, dreptatea unuia să îndrepte pe mulți nedrepti! Dove-

dind el în timpul trecut neputința naturii noastre de a ne pune în posesiunea vieții, iar acum a arătat pe Măntuitorul care poate măntui și cele neputincioase, apoi a voit cu acestea să ne aducă la credință în grăția lui, să vedem întrânsul pe hrănitorul, părintele, învățătorul, sfătuitorul, medicul, înțelepciunea, lumina, onoarea, mărire, puterea și viața noastră, să nu ne îngrijim de hrană și îmbrăcăminte.

X. De doresci și tu această credință, apoi mai întâi vei cunoaște pe Tatăl. Căci Dzeu a iubit pe oameni, pentru care a făcut lumea, căror a supus toate (pe pămînt); le-a dat grai, rațiune; numai ei privesc în sus la dênsul, i-a făcut după chipul său, le-a trimis pe unul născut Fiul său; căror a predicat împărăția în cer, care o va da celorce îl iubesc. Ce bucurie îți va face o atare cunoștință? Cât vei iubi pe cel ce încă mai nainte te-a iubit? Iar iubindu-l vei urma bunătatea lui. Si nu te mira, că omul poate imita pe Dzeu; poate, dacă voiesc. Căci adeverata fericire nu este a stăpâni pe ceialalți oameni, a avea mai mult decât cei mai slabii, a fi bogat și a asupri pe cei supuși, nici în aceasta imitează cineva pe Dzeu, căci acestea sunt afară de maiestatea lui; ci cine poartă sarcina aproapelui, este aplicat a ajutora pe cel mai slab unde este el mai tare, cel ce dă celor lipsiți din cele primite dela Dzeu se arată întocmai ca Dzeu primitorilor — acela imitează pe Dzeu. — Petrecând pe acest pămînt vei mai vedea apoi, că un Dzeu stăpânește în cer, atunci vei începe a grăi tainele lui Dzeu; vei iubi și admira pe cei pedepsiți pentrucă nu s-au lăpădat de Dzeu; atunci vei condamna amăgirea și rătăcirea lumii, când vei înțelege a viețui cu adeverat în cer, când vei disprețui ceea ce să consideră aici moarte, când te vei teme de adeverata moarte, care așteaptă pe cei condamnați la focul vecinic, care va pedepsi până în sfîrșit pe cei predați lui. Atunci vei admira pe ceice sufer foc pentru dreptate și-i vei ferici când vei cunoaște acel foc . . .

* * *

XI. Nu propun lucruri străine, nici nu cercetez lucruri absurde, ci mă fac învățătorul popoarelor deoarece sunt învățăcelul apostolilor. Cele primite împărtășesc învățăceilor care sunt vrednici de adever. Căci cine nu va purta grija, fiind bine inițiat și născut pentru cuvențul grațios, ca cu temei să învețe ceea ce învățăceilor să așteaptă prin Cuvîntul, care Cuvînt le-a descoperit, a vorbit cu îndrăznire, necredincioșii însă nu l-au primit, dar învățăceilor cu deamărunțul a propus, pe care el i-a crezut vrednici a cunoaște tainele lui Dzeu? De aceea a trimis el pe Cuvîntul ca să se arête lumii, care de poporul său a fost necinstit, fiind predicit de apostoli a fost primit cu credință de păgâni. Acesta cel din început, cel de nou ivit, cel de mult aflat și totdeauna nou născut în inimile credincioșilor. Acesta cel totdeauna numit azi Fiul meu, prin care biserică se învăță și harul sporesc în cei sănți, care dă înțelegere, descorepe tainele, vestesc timpuri, se bucură de credincioși, dăruiesc

pe ceice caută, care n'au stricat barierele credinții nici n'au schimbat hotărële aşezate de părinți. Atunci să va preamări frica legii, să va sărba darul profetilor, să va întări credința evangeliștilor, să va păstra tradiția apostolilor și va salta harul bisericii. Dacă nu vei întrista acest har vei cunoasce ce zice Cuvântul prin ceice voiesce și când și place. Căci ce am încercat noi cu zel a espune după voia și porunca Cuvântului, vă împărtășim cu dragoste pentru celce ne-a descooperit.

XII. Cetind voi acestea și ascultând cu sirguință veți înțelege ceeace dă Dzeu celorce îl iubesc cu adevărat, vor deveni rai de plăceri, vor produce de sine pomi plini de roade, împodobiți cu tot felul de roade. Căci pe acest pămînt este un pom al cunoștinții și vieții; dar nu cel al cunoștinții omoare, ci al neascultării. Cuvintele Scripturii nu sunt fără de înțeles, pentru că lămurește zice, că Dzeu dintru început a aşezat în mijlocul raiului un pom al cunoștinții și al vieții, însemnând prin cunoștință viața. Deoarece însă cei dintru început nu au înțrebuințat-o bine, au fost arătați goi prin înșelăciunea șarpelei. Căci nu există viață fără cunoștință, nici cunoștință sigură fără viață adevărată; de aceea sunt sădite amândouă una lângă alta. Însemnatatea aceasta are apostolul în vedere condamnând cunoștința care fără adevăr să aplică în învățătura ei la viață zicând: *Cunoștința îngâmfează, iar dragostea zidesce*¹⁾. Căci cine crede a sci ceva fără cunoștință adevărată și mărturisită de viață, nu scie nimic; șarpele îl va înșela, pentru că n'a iubit viața. Iar cel ce cu frică își adună cunoștință și caută viață, sădesce așteptând roade în speranță. Înima ta fie tie cunoștință, iar viață cuvântul adevărat, care pătrunde internul. Luând de aici un pom și dobândind rod, totdeauna vei aduna ceeace doresce Dzeu, de ce nu se atinge șarpele, și unde rătăcirea nu are loc; unde Eva nu slăbesce, ci să pastrează fecioară în credință; mântuirea se arată, apostolii se înțelepătesc, paștele Domnului se apropie, coruri se adună și se aşază cu multă pompă, se bucură Cuvântul care înviață pe sănți, prin care Tatăl să preamăresc. Lui fie onoare în vecii vecilor. Amin.

¹⁾ 1. Cor. 8, 1.

Epistola lui Ignatie către Efezeni.

Ignatie, numit și de Dzeu purtătorul, salută biserică prea fericită din Efezul Aziei în Isus Cristos și în bucurie nesfîrșită pe cea binecuvîntată în putere și plinirea lui Dzeu Părintele, care din veci a fost hotărîtă a fi totdeuna în mărire neschimbată, unită, aleasă în adevărata patimă după voia Părintelui și a lui Isus Cristos, Dzeul nostru.

I. Primind eu numele vostru cel mult iubit în Dzeu, pe care cu drept natural îl aveți pentru credință și dragostea în Cristos Isus, Mântuitorul nostru; făcîndu-vă imitători ai lui Dzeu, reaprîndîndu-vă în sângele lui Dzeu atî împlinit o faptă cu adevărât fratească. Căci auzind voi, că dela Siria am fost pus în legături pentru numele comun și speranța noastră, atî grăbit a mă vedea, care speram de a ajunge prin rugăciunile voastre să fiu aruncat la animale, ca să mă pot face învîțăcelul lui. Multimea voastră deci am primit-o în numele lui Dzeu în Onisim, a cărui dragoste întrece orice laudă, care vă este episcop în trup; doresc numai ca voi să-l iubiți cu dragostea lui Isus Cristos și toți să fiți lui asemene. Căci binecuvîntat fie celce dându-vă grătie v-a învrednicit a avea atare episcop.

II. Ce privesce pe Buru, conslujitorul meu, care fiindu-vă diacon dela Dzeu merită toată lauda, doresc numai ca să fie statornic în cinstea lui spre lauda voastră și a episcopului. Si Crocus, care e vrednic de Dzeu și de voi, în care am văzut chipul iubirii voastre, mă întărit în toate chipurile — precum și pe el să-l întăriască Tatăl lui Isus Cristos, împreună cu pe Onisim și Buru, Euplus și Fronton, în care am văzut iubirea voastră. Totdeuna să mă bucur pentru voi, de cumva sunt vrednic de aceasta. Să cuvine deci ca voi în tot chipul să preamăriți pe Isus Cristos care v-a preamărit pe voi, ca alcătuîți într-o supunere să fiți supuși episcopului și presbiteriului, sănțindu-vă în toată privință.

III. Nu vă dau porunci ca cum aș fi ceva. Căci dacă sunt legat pentru numele lui Isus, încă nu sunt desăvîrșit în Isus Cristos. Căci acum sunt la începutul școalei și vă grăesc ca la conînvîțători. Eu aș trebui uns din partea voastră cu credință, admonare, răbdare și îndelungărăbdare. Dar fiindcă dragostea nu mă lasă să tăcea înaintea voastră, de aceea mi-am propus a vă îndemna ca mâna în mâna să mergeți cu cugetul lui Dzeu, căci și Isus Cristos, viața noastră ne-despărțită, este cugetul Tatălui, precum și episcopiei așezăți în cele mai depărtate țări sunt în cugetul lui Isus Cristos.

IV. De aceea să cuvine a merge mâna în mâna cu cugetul episcopului, cum intradevăr și faceti. Căci presbiteriul vostru vrednic de laudă, vrednic de Dzeu, trăiesc în aşa bună înțelegere cu episcopul, ca coardele cu chitara. De aceea să cântă Isus Cristos în concordia

și dragostea voastră consunătoare. Și fiecare fie un cor, ca astfel consunând în concordie, în unitatea lui Dzeu să primiți tonul și să cântați cu o voce Tatălui prin Isus Cristos, ca să vă asculte și cunoască în ceeace faceți bine, care sunt membrele Fiului său. Vă este deci de folos a fi statornici în unitate nepărată, ca aşa totdeuna să aveți parte de Dzeu.

V. Dacă eu în timp aşa scurt am intrat cu episcopul vostru în aşa intim raport, care nu este omenesc, ci spiritual: cu cât mai vîrtoș vă fericesc pe voi care sunteți împreună cu dânsul ca biserică cu Cristos și ca Isus Cristos cu Părintele, ca aşa toate în unitate să armonizeze. Nime să nu se însale; cine nu este în lăuntrul altarului, nu poate lua parte la pânea lui Dzeu. Căci dacă are putere mare rugăciunea unuia sau altuia, cu cât mai vîrtoș ceea cea a episcopului și a bisericii întregi? Cel ce nu e de față la cultul public comun e deja îngâmfat și s'a condamnat deja pe sine însuș. Căci este scris: *Dzeu se opune celor mândri.*¹⁾ Să purtăm deci grija ca să nu ne opunem episcopului, ca să fim supuși lui Dzeu.

VI. Și întrucât vede cineva pe episcop tăcând, cu atât mai mult să-l cinstiască; căci noi trebuie să primim pe oricine ar trimite stăpânul întru economia sa, ca cum ar fi cel ce l-a trimis. Deci să privim în episcop pe însuș Domnul. Însuș Onisim laudă foarte mult bună ordinea voastră în Dzeu: că toți viețuți după adevăr, și că între voi nu există erezie. Ci voi nu ascultați mai mult la altul decât la Isus Cristos, care grăsesce în adevăr.

VII. Căci unii îndatinează cu viclenie a purta numele (lui Cristos), iar fac fapte nevrednice de Dzeu. De aceștia să vă feriți ca de fiare sălbaticice. Căci sunt câni turbați care mușcă pe sub ascuns; de aceea păziți-vă de ei, pentru că mușcătura lor se vindecă cu greu. Numai un medic este, care e carne și spirit, făcut și nefăcut, născut Dzeu în trup, în moarte viață adevărată, din Maria și din Dzeu, mai întâi pătimitor și apoi nepătimitor, Isus Cristos, Domnul nostru.

VIII. Nime să nu vă însale! după cum nici nu lăsați să vă însale, fiind cu desăvârșire ai lui Dzeu. Căci dacă n'a izbucnit întru voi ceartă, care v-ar putea cauza dureri, atunci viețuți după Dzeu. De măș putea face lăpedătura voastră ca să fiu măturat de voi Efezenilor, comuna mult lăudată pentru veci! Ceice sunt de carne nu pot săvârși cele spirituale, nici cei spirituali cele ale cărnii; precum nici credința cele ale necredinții, nici necredința ale credinții. Dar și cele ce voi săvârși după carne devin spirituale; căci toate lucrăți în Isus Cristos.

IX. Am înțeles însă, că de acolo au trecut unii pe aici, care predică învățătură rea; pe care nu i-ați lăsat să samene între voi sămînță rea, astupându-vă urechile ca să nu primiți ceeace samenă, ca unii care sunteți pietri ale templului Tatălui, pregătiți pentru zidirea lui Dzeu Tatăl, înălțați întru cele înalte prin mașina Isus

¹⁾ 1 Petru 5, 5.

Cristos, adecă prin cruce, fiind Spiritul sănt frângheie. Credința vă este calauza, dragostea calea ce duce la Dzeu. Fiți deci toți călători, purtători de Dzeu, ai templului, lui Cristos, ai sănților, cu desăvârșire împodobiți cu poruncile lui Isus Cristos; de aceea mă și bucur, că m'am învrednicit, scriindu-vă a mă consulta cu voi și a mă bucura, că după întreaga voastră viață nimic nu iubiți mai presus de Dzeu.

X. Dar și pentru ceialalți rugați-vă necontentit. Căci e speranță că se vor pocăi, ca să fie părtași ai lui Dzeu. Îngrijiți deci, ca cel puțin din faptele voastre se iee învățătură. Față de îngâmfarea lor fiți blânzi, modești contra maniei de a se lăuda, contra hulelor lor aveți rugăciunile, față de rătăcirea lor întăriți-vă în credință, fiți amicabili când vă tratează aspru, nici când nu căutați a-i imita. Să ne arătăm lor frați în îngăduire; să nizuim a imita din respirerii pe Domnul — cine a răbdat mai multă nedreptate, răpire și dispreț? — ca nime să nu se facă între voi planta diavolului; ci rămâneți curați și prudenti în Isus Cristos cu trupul și spiritul.

XI. Aci sunt zilele din urmă; rămâne deci ca să ne înfricoșăm și temem de îndelungărdarea lui Dzeu, ca să nu fie spre condamnarea noastră. Căci sau ne temem de mânia viitoare, sau iubim grăția de acum; una din două: numai afându-ne în Isus Cristos să vețuim cu adevărat! Afară de el nimic să nu iubiți, pentru care suferă aceste legături, mărgăritare spirituale, în cari fie-mi dăruită a învia prin rugăciunile voastre, de cari totdeuna doresc a fi părtaş, ca aşa să particip la soartea creștinilor din Efez, care totdeuna au consumat cu apostolii în puterea lui Isus Cristos.

XII. Sciu ce sunt și cui scriu. Sunt un condamnat, iar voi miluiți; eu în primejdie, voi întăriți. Voi sunteți stațiunea celorce se duc la Dzeu, împreună inițiați ai lui Paul, care a fost sănțit, a suferit martiriu, cel preafericit, în ale cărui urme doresc a umbla, ca să atflu pe Dzeu, care își aduce aminte de voi în Isus Cristos într epistolă întreagă.

XIII. Purtați deci grija să vă adunați cât să poate de adese la sărbarea euharistiei lui Dzeu și la preamarirea lui. Căci adunându-vă adese la cult să sfârșimă puterile satanei, și să nimicesc stricăciunea lui în concordia credinții voastre. Nimic nu e mai bun ca pacea, care nimicesc toate războalele puterilor ceresci și pământesci.

XIV. Acestea voi toate le veți cunoasce de veți avea în Isus cu desăvârșire credință și dragoste, care este începutul și sfîrșitul vieții; începutul este credință, iar sfîrșitul dragostea. Amândouă însă, puse în unire, este Dzeu; altele ce aparțin la pietate sunt din acestea. Nume predicând credință păcatușe, nici nu urăsc cel ce iubesc. *Pomul se cunoasce din roadele sale¹⁾.* Astfel și ceice se mărturisesc ai lui Cristos sunt cunoscuți din faptele lor. Căci nu să întreabă aici de o mărturisire momentană, ci de statornicie în credință, de se află cineva probat până la sfîrșit.

¹⁾ Mt. 12, 33.

XV. Mai bine este a tăcea și a fi decât a vorbi și a nu fi. Frumos lucru este a învăța, de face cineva cum învață. Unul este deci învățător, care a zis și s'a împlinit¹⁾; dar și ceeace tăcând a făcut sunt vrednice de Tatâl. Cine posede întrudevăr cuvântul lui Isus poate auzi și tăcerea lui, ca să fie deplin, ca să lucreze prin ceeace tace și să fie cunoscut din celece tace. Domnul cunoasce toate, aproape sunt de el chiar și tainele noastre. De aceea să facem ca cum ar locui în noi, ca să fim templul lui și el însuș să fie în noi, Dzeul nostru; precum și este și se va arăta înaintea feții noastre; deci cu dreptate este ca să-l iubim.

XVI. Nu vă înșelați, fraților. Ceice strică casa *nu vor mosceni împărăția lui Dzeu*²⁾. Dacă mor ceice săvârșesc acestea în carne, cu cât mai vîrtoș, dacă cineva nimicescă cu învățături rele credința în Dzeu, pentru care Isus Cristos s'a răstignit? Celce astfel s'a întinat va ajunge în foul nestins, asemenea și cine ascultă de el.

XVII. De aceea Domnul a primit ungere pe capul său, ca să sufle asupra bisericii sale nestrîcăciune.³⁾ Nu lăsați deci ca să vă ungă cu miroslul urât al învățăturii stăpânului acestei lumi, să nu vă prindă în robie dela viață ce așteptați. De ce nu suntem toți înțelepți, primind cunoștința lui Dzeu, care este Isus Cristos? Cât de neînțelepțesce pierim, desconsiderând darul, pe care Domnul l-a trimis cu adevărat?

XVIII. Spiritul meu este numai lăpădătura crucii, care e scandală celor necredincioși, iar nouă mânătire și viață vecinică. *Unde e înțeleptul, unde cercetătorul?*⁴⁾ unde fala așa numiților luminați? Căci Domnul nostru Isus Cristos a fost conceput de Maria după economia lui Dzeu din semența lui David, dar din Spiritul său; care s'a născut și s'a botezat, ca prin patima să săcraze apa.

XIX. Stăpânul acestei lumi n'a cunoscut fecioria Mariei și nascerea ei, asemenea și moartea Domnului: trei taine foarte mari, săvârșite în toată liniștea lui Dzeu. Cum însă s'au făcut ele cunoscute veacurilor? Stea a luminat pe cer mai tare decât celealte stele, și lumina ei era cum nu să poate spune, nouitatea ei a produs mirare. Celealte stele împreună cu soarele, luna dansau împrejurul stelei; iar ea neconcenit revîrsa lumină peste celealte. Pe toți a pus în uimire întrebarea, de unde această arătare neasemănătă între ele. Atunci s'a descompus magia, a dispărut orice legătură a reușății; s'a desrădicat nescința, s'a nimicit împărăția veche deoarece Dzeu s'a arătat în trup omenesc spre înnoirea vieții vecinice. A început a fi ceeace la Dzeu demult era gata. Atunci toate au început să se mișcă, căci avea să se delăture moartea.

XX. Dacă mă învrednicesc Isus Cristos în urma rugăciunii voastre și este voia lui, vă voi explica mai deaproape cele începute într-o două carte ce vă voi scrie: economia mânătirii prin omul cel nou Isus Cristos, în credință și dragostea întrînsul, în patima

¹⁾ Psal. 33, 9. ²⁾ Cor. 6, 9 sq. ³⁾ Mt 26, 7. Io. 12, 3. ⁴⁾ 1. Cor. 1, 20.

și învierea lui. Mai vîrtoș (voi face adecă aceasta), dacă Domnul îmi va descoperi ceva. Toți, bărbat de bărbat în grație, adunați-vă la un loc în Isus Cristos, care după trup e din neamul lui David, fiul omului și al lui Dzeu, ca așa să ascultați de episcop și preoți cu o inimă, frângând o pâne, care e mijlocul nemuririi, antidot ca să nu murim, ci să viețuim totdeauna în Isus Cristos.

XII. Mai scumpi decât viață îmi sunteți voi și pe care voi l-ați trimis la Smirna spre onoarea lui Dzeu, de unde vă și scriu, mulțumind Domnului, înbind pe Policarp ca și pe voi. Aduceți-vă aminte de mine, ca de voi Isus Cristos. Rugați-vă pentru biserică din Siria, de unde legat sunt dus la Roma, eu, care sunt cel din urmă între credincioșii de acolo, că am fost învrednicit a fi aflat spre onoarea lui Dzeu. Rămâneți cu Dzeu Tatăl și Isus Cristos, speranța noastră comună.

Epistola lui Ignatie cătră Magnezieni.

Ignatie, purtătorul de Dzeu, bisericii din Magnezia lângă Meandru, binecuvîntată în harul lui Dzeu Tatăl în Cristos Isus Mântuitorul nostru, în care o salut și-i doresc toate bucuriile în Dzeu Tatăl, în Isus Cristos.

I. Auzind de dragostea voastră bineordinată în Dzeu, mi-am propus cu bucurie a vă vorbi în credința lui Isus Cristos. Pentru că am fost învrednicit de numele preapălăcut lui Dzeu, preamăresc în lanțurile cari port bisericile și le doresc unire cu trupul și spiritul lui Isus Cristos, care totdeauna este viața noastră, credința și iubirea cari sunt neîntrecute, și ceeace e mai mare, cu Isus și cu Tatăl; în care ne vom împărtăși de Dzeu, dacă ne opunem și învingem orice atac al stăpânului acestui veac.

II. Am fost învrednicit a vă vedea în Damas, episcopul vostru vrednic de Dzeu și în vrednicii presbiteri Bassus și Apollonius și conslujitorul meu, diaconul Zotion, pe care bucuros să dori să fie al meu, căci se supune episcopului ca harului lui Dzeu, și presbiteriului ca legii lui Isus Cristos.

III. Să cuvine ca voi să nu exploatați tineretele episcopului vostru ci să-i arătați toată cinstea, văzând întrânsul puterea lui Dzeu, precum am esperiat că fac și sănții presbiteri care nu exploatează tineretele lui, ci ca înțelepti în Dzeu i-se supun, dar nu lui, ci Părintelui lui Isus Cristos, episcopul tuturor. Deci întru onoarea celuice ne-a voit pe noi să cuvine să-i ne supunem fără fătănicie; căci nime însăși pe episcopul văzut, ci pe cel nevăzut îl batjocuresc. O atare faptă însă nu se rapoartă la trup, ci la Dzeu care cunoasce cele ascunse.

IV. Să cuvine deci să fim, nu numai să ne numim creștini; precum și unii zic că există episcop, dar fac toate fără dênsul. Aceștia îmi par a nu avea conșcientă bună, căci nu se înfățișează la cult tari în conșcientă și după orânduirile existente.

V. Deoarece lucrurile au un sfîrșit și avem înaintea noastră moartea și viața, voiesc și fiecare să ajungă la locul său.¹⁾ Precum există 2 soiuri de monete, unele a lui Dzeu, altele ale lumii, și fiecare poartă pe sine caracterul său, aşa necredincioșii poartă semnul lumii acesteia, iar credincioșii în iubire caracterul lui Dzeu Tatăl prin Isus Cristos; dacă nu de bună voie alegem moartea întru patimile lui, nu este nici viața lui întru noi.

VI. Privind eu în persoanele amintite întreaga comună în credință și dragoste și o iubesc, o admonez, să se strădui toate săvîrșească în armonie cu Dzeu, presidând episcopul în locul lui Dzeu, presbiterii ocupând locul sfatului apostolilor, iar diaconii care îmi

¹⁾ Acta 1, 25.

sunt mult iubiți, fiind încredințați cu servitul lui Isus Cristos, care înainte de veacuri era la Tatăl și s'a arătat la sfârșit. Toți deci luând aceeași dispoziție cu Dzeu, stimări-vă unul pe altul, și nimeni să caute la aproapele săi după măsura cărnii, ci mai vîrtoș vă iubiți totdeuna în Isus Cristos.¹⁾ Nimic să nu fie între voi ce v-ar putea dezbină, ci în înțelegere cu episcopul și prepoziții să fiți după modelul și învățătura nestricăciunii.

VII. Precum deci Fiul nimic n'a făcut fără Tatăl fiind uniți, nici el însuș, nici prin apostoli: astfel nici voi să nu luerăți ceva fără episcop și presbiteri; nici să nu vi să pară ceva bun a vă aduna în locuri separate, ci în locul public comun. O rugăciune, o cerere, o minte, o speranță în dragoste, în bucurie neprihănăită, care este Isus Cristos, decât care nu este ceva mai bun. Toți vă adunați ca într-un templu al lui Dzeu, ca la un altar, la un Isus Cristos, care a ieșit dela un părinte, este în acest Unul și se reîntoarce la dânsul.

VIII. Nu vă înselați de învățăturile străine, nici prin basme vechi, cari sunt nefolositoare.²⁾ Căci dacă viețuim încă după legea iudaizantă recunoassem, că n'am primit harul. Căci dzeescii profeti au viețuit după Isus Cristos. De aceea au și fost urmăriți, fiind inspirați de harul lui, ca să dovedească pe deplin credincioșilor, că este un Dzeu, care să aibă descoperit prin Fiul său Isus Cristos, care este Cuvântul, iesit din tăcere, care intru toate a bineplăcut celuice l-a trimis.³⁾

IX. Dacă să au întors la fnoirea speranții ceice trăiau după referințele vechi și nu mai țin sabatul, ci viețuiesc după ziua domnească, în care a răsărit și viața noastră întrânsul și moartea lui — ceeace unii neagă; prin care misteriu noi am primit credință; și prin acesta stăruim, ca să fim învățăciii lui Isus Cristos, unicul nostru învățător — cum vom putea viețui fără dânsul; ai cărui învățăci erau în spirit și profetii, așteptându-l de învățător; și de aceea el i-a deșteptat din morți, pentru că l-au așteptat cu dreptate.⁴⁾

X. Să nu să deci nesimțitorii față de bunătatea lui. Căci dacă ne-ai imita, după faptele noastre, n'am mai exista. De aceea făcându-ne învățăciile lui, să învățăm să trăi după creștinism. Căci cine chiamă încă alt nume afară de acesta, nu este al lui Dzeu. Lăpedați deci aluatul rău, învechit și înacrit și îmbrăcați nouătatea, care este Isus Cristos. Sărați-vă întrânsul, ca să nu piară vrunul între voi, după ce veți fi cunoscuți după miroslul vostru. Nu să cuvine a vorbi de Isus Cristos și a viețui jidovesce. Căci creștinismul n'a primit credință în iudaizm, ci iudaizmul în creștinism, în care toată limba crezând se întrunesc cu Dzeu.

XI. Acestea, iubiților, (scriu) nu ca cum aș sci că sunt între voi care astfel cred, ci ca cel mai mic între voi voiesc să vă feresc, ca să nu cădeți în unghița închipuirii deșerte, ci deplină întăriți să fiți în convingerea despre nascere, patimă și învierea întamplate sub

¹⁾ Tit. 2, 7. ²⁾ 1. Tim. 1, 4. Tit. 1, 14. 3, 9. ³⁾ Ioan 8, 29. ⁴⁾ Mt. 27, 52 sq.

stăpânirea lui Pilat din Pont; săvârșită cu adevărat și sigur de Isus Cristos, speranța noastră, de care, fie, ca nime din voi să nu se depărteze.

XII. Aș voi să trag folos de voi în toate privințele de aș fi vrednic. Căci dacă și sunt legat, totuș nu sunt nimică față de unul din voi, cei neleagați. Sciu că nu vă îngâmfați; căci aveți întru voi pe Isus Cristos; mai vîrtoș, când vă laud sciu că deveniți perplecsi, precum este scris: *Dreptul săcru pe sine însuș*.¹⁾

XIII. Străduiți-vă deci a vă întări în învățăturile Domnului și ale apostolilor, că orice faceți să aibă urmare bună²⁾ pentru trup și spirit, credință și iubire, în Fiul, Tatăl și Spiritul, la început și sfîrșit, împreună cu episcopul vostru și cu foarte frumoasa cunună a presbiteriului vostru și cu diaconii iubiți de Dzeu. Supuneți-vă episcopului și unul altuia, cum s'a supus Isus Cristos Tatălui după trup, apostolii lui Cristos, Tatălui și Spiritului sănt, ca să fie armorie trupească și spirituală.

XIV. Sciind că sunteți plini de Dzeu, am voit numai scurt să vă îndemn. Aduceți-vă aminte de mine în rugăciunile voastre, ca să am parte de Dzeu, și de biserică din Siria, după care a mă numi nu sunt vrednic; căci am mare trebuință de rugăciunea și dragostea voastră unite în Dzeu, pentruca biserică din Siria prin biserică voastră să se învrednicească a se roura.

XV. Vă salută dela Smirna, unde scriu, Efezenii, care au venit încocace, ca și voi, spre onoarea lui Dzeu, și în toate privințele m'au măngăiat, împreună cu Policarp, episcopul Smirnei. Vă salută și celelalte biserici în cinstea lui Isus Cristos. Rămâneti în uniune cu Dzeu, având Spiritul care nu să poate nimici, pe Isus Cristos.

¹⁾ Prov. 18, 17. ²⁾ Psal. 1, 3.

Epistola lui Ignatie către Traliani.

Ignatie purtătorul de Dzeu, bisericii din Tralles în Azia, cele iubite de Dzeu, Părintele lui Isus Cristos, speranța noastră într-o întreagă. Învierea spre dênsul; o salut în întregul ei, după datina apostolească, și-i doresc tot binele.

I. Sciind că voi aveți dispozițiiune nepărtățită și în patimi neînvinsă, care este nu după făptuirea esternă ci din fire, precum mi-a descoperit Polybius, episcopul vostru, care cu voia lui Dzeu și a lui Isus Cristos a fost la Smirna, și mi-a făcut atâta bucurie mie, celui legat în Isus Cristos, încât am privit în el comuna voastră întreagă. Primind deci prin el bunăvoița cea după Dzeu, am crezut a vă fi aflat ca pe imitatorii lui Dzeu.

II. Căci supuindu-vă voi episcopului ca lui Isus Cristos, nu-mi păreți a viețui după oameni, ci după Isus Cristos, care a murit pentru noi, ca crezând în moartea lui să scăpați de moarte. Este delipsă, cum și faceți, a nu face nimic fără episcop; dar vă supuneți și prezbiteriului ca apostolilor lui Isus Cristos, speranța noastră, în care să fim aflați viețuind. Dar și diaconii tuturor să fie în toate plăcuți, care sunt taina lui Isus Cristos. Căci ei nu sunt slujitorii mâncărilor și beaturilor, ci servitorii bisericii lui Dzeu. De aceea să se ferească de călcări ca de foc.

III. Asemenea toți să cinstiască pe diaconi ca pe Isus Cristos, și pe episcop, fiind tipul Părintelui, pe presbiteri ca pe sfatul lui Dzeu și legătura apostolilor. Fără aceștia nu există biserică. Sunt convins că despre acestea voi încă așa cugetați. Căci în episcopul vostru am primit și am exemplarul iubirii voastre, a cărui purtare este deja mare învățătură, iar blândețea lui putere; eu cred că și necredințioșii trebuie să-l stimeze. Iubindu-vă vă crut, putând a scrie ceva mai aspru despre aceasta; dar nici nu cuget, că fiind condamnat să poruncesc ca un apostol.

IV. La multe am cugetat în Dzeu; dar mă moderez, ca să nu mă pierd lăudându-mă. Căci acum trebuie mai mult ca altădată să mă tem și să nu ascult de ceice mă îngâmfează. Căci care-mi vorbesc (lăudându-mă) mă torturăză. E drept că iubesc patima, dar nu sciu de sunt vrednic. Căci neastemperarea mea multora nu e cunoscută, dar mie mi se opune foarte mult. Am lipsă de blândețe, prin care să nimicesc stăpânul acestui veac.

V. Năș putea oare scrie asupra lucrurilor ceresci? Dar mă tem, că vă face pagubă vouă celor minoreni. Și — iertați-mă — neputându-le voi înțelege să fiți sugrumați. Căci și eu, deși sunt legat, nu sunt în stare să înțeleg cele ceresci și rangurile ângeresci și ordinele începătorilor, cele vîzute și nevîzute, față de acestea și eu sunt încă învățăcel. Multe ne lipsesc încă ca Dzeu să nu ne lipsiască.

VI. Vă rog, nu eu, ci dragostea lui Isus Cristos, că să întrebuițăți numai hrana creștină, să vă feriți de plante străine, adeca de erzie. Aceștia amestecă cu venin pe Isus Cristos învețând despre dênsul lucruri nevrednice de credință, precum fac ceice dau venin omorîtor în vin cu miere, pe care celce nu scie cu placere îl bea spre moarte.

VII. Feriți-vă deci de aceștia. Aceasta nu vi să va întâmpla însă, dacă nu vă îngâmfați și nu vă dezbinăți de Dzeul lui Isus Cristos și de episcop și de poruncile apostolilor. Cine e în lăuntrul altarului este curat, adeca celce face ceva fără episcop, presbiteriu și diacon, nu are conșcientă curată.

VIII. Nu că doar aș sei atari lucruri în mijlocul vostru, ci vă feresc ca pe iubiții mei, pentru că prevăd cursele diavolului. Îmbrăcați blândetea modestă și creați-vă de nou în credință, care este trupul Domnului, și în iubire, care este sângele lui Isus Cristos. Nime să nu aibă ceva contra aproapelui. Nu dați anză păgânilor, ca să nu să huliașcă multimea cea în Dzeu pentru neprudența unor puțini. *Căci vai, din a cui cauză pentru nimic să blastemă numele meu.¹⁾*

IX. Fiți deci surzi când vă vorbesc cineva fără Isus Cristos, care cu adevărat s'a născut din sémânta lui David, din Maria, a mâncat și beut, întradevăr a fost urmărit sub Pilat din Pont, a fost răstignit și a murit, privind la acestea ființele ceresci și pământesce și cele de sub pămînt; care adevărat a înviat din morți, înviindu-l Tatăl; în asemănarea căruia și pe noi, ceice credem întrânsul, ne va învia Tatăl său în Cristos Isus, fără de care nu avem adevărată viață.

X. Dacă însă, precum afirmă unii oameni fără Dzeu, adeca necredincioși, numai la aparență a pătimit — precând ei singuri sunt numai aparență — de ce sunt legat? de ce doresc și aruncat chiar la animale? înzadar nu mor; deci dar mintesc contra Domnului.

XI. Fugiți de retelele plante parasite cari dau roade ucizătoare, din cari gustând cineva îndată moare. Căci aceștia nu sunt plantătionea Tatălui. Căci de ar fi s'ar arăta ca ramuri ale crucii, și rădul lor ar fi neperitor; prin care vă chiamă la patimile sale fiind membrele lui. Capul nu se poate nasce deci fără membre, fiindcă Dzeu promite unitate care este el însuș.²⁾

XII. Vă salut dela Smirna, ceeace fac și bisericile lui Dzeu cari sunt de față cari m'au întărit întru toate după trup și spirit. Vă conjură legăturile mele, cari le port pentru Isus Cristos, eu dorința de a mă face părtaş de Dzeu: rămâneți în buna voastră înțelegere și în rugăciunea unul pentru altul. Căci vi să cuvine, fiecărui în parte, că și îndeosebi presbiterilor, a întări pe episcop pentru onoarea Tatălui lui Isus Cristos și a apostolilor. Vă rog a mă asculta cu iubire, ca să nu fiu mărturie între voi scriindu-vă. Rugați-vă și pentru mine, căci am trebuiță de iubirea voastră la mila lui Dzeu, ca să fiu învrednicit a ajunge sortul ce-mi este pus înainte, ca să nu fiu aflat ca unul ce nu-l merit.³⁾

¹⁾ Is. 52, 5. ²⁾ Mt. 15, 13. ³⁾ 1. Cor. 9, 27.

XIII. Vă salută dragostea Smirnenilor și a Efezenilor. Aduceți-vă aminte în rugăciunile voastre de biserică Siriei; la care nu sunt vrednic a mă numera, fiind cel din urmă între ei. Rămâneți cu Isus Cristos, supuindu-vă episcopului ca poruncii (lui Dzeu), asemenea și presbiteriului; iubiți-vă unul pe altul bărbătesce cu inimă ne'mpărțită. Căci să curățesce spiritul meu prin voi nu numai acum, ci și când voi ajunge la Dzeu. Căci mă aflu încă în primejdie; dar Tatăl este credincios în Isus Cristos, ca să împliniască cererea mea și a voastră: întrânsul a fi aflați voi fără prihană.

Epistola lui Ignatie către Romani.

Ignatie, purtătorul de Dzeu, bisericii miluite în bunătatea Tatălui prea înalt și a lui Isus Cristos, unicul său Fiu, cea iubită și luminată în voia celuice toate voiesce ce sunt după iubirea lui Isus Cristos, Dzeul nostru; care și presidează teritorul Romei, vrednică de Dzeu, de cinste, de laudă, mărire, fericire, de sănțenie morală, prezidenta dragostei, împodobită cu numele lui Cristos și al Tatălui, pe care o și salut în numele lui Isus Cristos, Fiul Tatălui; uniți după trup și spirit în toate poruncile lui, plini de harul lui Dzeu fără abatere și curății de orice coloare străină în Isus Cristos, Dzeul, nostru, multe bunătăți neconturbate!

I. Dupăce m'am rugat la Dzeu mi s'a dat a vedea fața voastră vrednică de Dzeu, precum și altele am cerut a mi să împărtășești. Fiind legat în Cristos Isus sper a vă saluta, de cumva voia lui Dzeu mă va învredni și ajunge până la sfârșit. Începutul este foarte bun, de voi avea harul ca fără piedeci să-mi ajung sortul. Căci mă tem de dragostea voastră, care ușor îmi poate fi spre daună! Vă este ușor a face ce voiți; iar mie îmi este greu a ajunge la Dzeu, dacă mă crățuți.

II. Nu voi ca să căutați plăcerea oamenilor, ci să plăceți lui Dzeu, cum și faceti. Căci nicicând nu voi avea această ocazie a ajunge la Dzeu; nici voi nu vă puteți subscrive la un op mai bun, dacă tăceți. Căci tăceți voi despre mine, voi fi la Dzeu; iar de iubiți trupul meu, iar voi fi cursor. Nu-mi dăruți mai mult decât să mă jertfesc lui Dzeu, până când altarul este gata, pentru ca voi uniți în corul iubirii să cântați Tatălui în Isus Cristos, că Dzeu a învrednit pe episcopul Siriei a fi aflat ducându-l din răsărit la apus. Bine este a apune de pe pămînt la Dzeu, ca întrânsul să răsară.

III. Nicicând n'ati invidiat pe cineva; pe alții ati învețați. Iar eu voiesc ca ceeace voi ati învețați să fie întărîite. Pentru mine rugați-vă numai să mi să dea putere internă și esternă, nu numai să vorbesc ci să și voiesc, nu numai să mă numesc creștin, ci să și fiu. Căci dacă (astfel) voi fi aflat, atunci mă pot și numi și fi statornic, când lumea nu mă va mai vedea. Nimic din cele văzute este bun. Căci Dzeul nostru Isus Cristos se arată tot mai mult fiind în Tatăl. Creștinismul nu este o lucrare a tăcerii liniscite, ci de fapte mari, când e urit de lume.

IV. Eu scriu tuturor bisericilor și le spun, că de bunăvoie mor pentru Dzeu, de cumva voi nu mă impiedecați. Vă rog deci a nu-mi arăta bunăvoiță nepotrivită cu timpul. Lăsați-mă să fiu prada animalelor sălbătice, prin ce ajung la Dzeu. Sunt grâul lui Dzeu, dintii animalelor sălbătice voiesc să mă macine, ca pâne curată să fiu a lui Cristos. Mai bine momiți animalele să-mi fie ele mormântul

și nimic să nu lase din trupul meu, ca nimenii să nu fiu spre greutate după moartea mea. Atunci voi fi cu adevărat învățăcelul lui Cristos, când lumea nu va mai vedea nici trupul meu. Rugați-vă lui Cristos pentru mine, ca prin aceste organe să mă fac jertfă lui Dzeu. Nu vă dau porunci ca Petru și Paul. Aceștia erau apostoli, eu condamnat; aceștia liberi, eu până acum sclav. Dar dacă sufer, devin un libertin al lui Isus Cristos, și ca liber voi fiu întrânsul. Acum, în legături, învăță a nu mai dori nimic.

V. Din Siria până la Roma lupt cu animale, pe mare și uscat, noaptea și ziua, legat de 10 leoparzi, adecă de o serțiune militară; care prin binefaceri mai răi s'au făcut. În mărturările lor mai bine sănătatea, dar nu sunt pentru aceasta drept¹⁾. De aș ajunge odată la animale, cari sunt pregătite mie, și mă rog ca ele să mă aștepte gata! Le voi și momi, ca îndată să mă mănușcă și să nu se sfârscă a mă atinge, ca pe unii. Dacă însă ele nu m'ar voi contra voi lor le voi sili. Iertați-mă; scin, ce-mi folosesc. Acum încep și fi învățăcel. Nimic văzut sau nevăzut să nu mă pizmuiască, ca să ajung la Isus Cristos. Foc cruce, multimea animalelor sălbatice, sfirtecare, despicarea, împărtăierea oașelor, zdrumicarea membrilor, sfârimarea întregului trup, plăgile rele ale diavolului pot veni asupra mea, numai să ajung la Isus Cristos!

VI. Nimic nu mi-ar folosi plăcerile lumii, nici împărățile acestui veac. Mai bine este mie a muri în Cristos Isus decât a stăpâni marginile pământului.²⁾ Pe acesta caut care a murit pentru noi; pe acesta doresc, care pentru noi a înviat. Îmi este pus înainte ca căstig. Iertați-mă, fraților, nu mă împiedicați a viețui, nu voi ca să mor; nu faceți lumii plăcere și nu vă înșelați de materie precând eu voiesc să fiu al lui Dzeu; lăsați-mă să primești lumină curată; după ce voi fi ajuns acolo, voi fi om. Lăsați-mă să imitez patima Dzeului meu. Dacă cineva îl posede, cugete, ce voiesc, să mă compătimiască, cunoșcând ce mă apasă.

VII. Stăpânul acestei lumi voiesc să mă răpiască la sine și să nimiciască credința mea în Dzeu. Nimeni din voi să nu-i ajute; ci mai mult fiți cu mine, adecă la Dzeu. Nu vorbiți de Isus Cristos, iar în minte aveți lumea. Neînțelegeri să nu fie între voi. De văș rugă, fiind la voi, de altceva, să nu mă ascultați; ci ascultați mai vîrstos ceeace vă scriu acum. Căci vă scriu fiind în viață, plin de dragostea morții. Iubirea mea e răstignită, și în mine nu este foc ce iubesc materia; ci apă vie și vorbesc mie zicând: „Vino la Tatăl“. Nu mă bucur de mâncare trećătoare, nici de plăcerile acestei vieți. Voiesc părțea lui Dzeu care este trupul lui Isus Cristos, celui din sămînătă lui David și beatitudinea voiesc săngele lui, adecă dragoste neperitoare.

VIII. Nu voiesc mai mult a viețui ca oamenii. Aceasta însă o voi ajunge, de voi și voi. Voi și ca și voi să fiți voi. Cu puține

¹⁾ 1. Cor. 4, 4. ²⁾ Mt. 16, 26.

cuvinte vă rog: Credeti mie. Isus Cristos vă va descoperi, că grăesc adevărul, gura ce nu poate minți, în care Tatăl a vorbit cu adevăr. Rugați-vă pentru mine, ca să ajung. Nu v' am scris după măsura cărnii, ci după voia lui Dzeu. De voi suferi, mi-ați voit binele; de voi fi respins, m'ați urit.

IX. Aduceți-vă aminte în rugăciunile voastre de biserică Siriei, care în locul meu are păstor pe Dzeu. Însuș Isus Cristos va fi episcopul ei și dragostea voastră. Iar eu mă rușinez a fi numărat între ei; căci nu sunt vrednic fiind cel din urmă și fătul abortat. Dar am fost miluit a fi ceva dacă căștig pe Dzeu. Vă salută spiritul meu și dragostea bisericilor cari m'au primit în numele lui Isus Cristos, nu ca pe un trecător. Căci chiar și celece nu mă priviau m'au însoțit în calea ce aveam s'o fac în trup din oraș în oraș.

X. Vă scriu acestea dela Smirna prin Efezenii cei prea fericiți. Între mulți alții se află cu mine Crocus, nume mie foarte iubit. Cred că deja ați făcut cunoștință cu ceice au mers înaintea mea la Roma spre mărireala lui Dzeu, cărora spuneti că sunt aproape. Căci toți sunt vrednici de Dzeu și de voi; să cuvine deci ca voi întru toate să-i întăriți. V-am scris acestea înainte de 9 a Calendelor lui Septembrie (24 August). Rămâneți sănătoși până în sfîrșit în statornicia pentru Isus Cristos.

Epistola lui Ignatie către Filadelfeni.

Ignatie, purtătorul de Dzeu, bisericii lui Dzeu Tatăl și a Domnului Isus Cristos în Filadelfia Aziei, miluită și întărătită în armonie cu Dzeu și fără deosebire veselă în patima Domnului nostru, deplină tare în credință în invierea lui prin toată mila: pe aceasta o salut în sângele lui Isus Cristos; care este bucurie vecinică și durabilă, mai ales de sunt una cu episcopul și cu presbiterii și diaconii uniți cu densus, arătați în sfatul lui Isus Cristos, pe care după voia sa i-așezat prin întărirea Spiritului său celui sănt.

I. Despre episcop am fățeles, că nu a căștigat oficiul prin sine însuș, nici prin oameni,¹⁾ nici pentru deșertăciune, ci în dragostea lui Dzeu Tatăl și a Domnului Isus Cristos, a cărui blândețe admir foarte mult, care tacând face mai mult decât alții care vorbesc cuvinte deșerte. Căci el stă în consunare cu poruncile ca chitara cu coardele. De aceea fericesc sufletul meu cugetul lui îndreptat la Dzeu, care am cunoscut că este virtuos și deplin, tăria lui de caracter și lipsa lui de patimi în toată blândețea Dzeului celui viu.

II. Ca fiți luminii și ai adevărului, fugiți de dezbinare și de învățăturile rele; unde e păstorul, intracolo urmați-i ca oi. Căci mulți lupi, la părere vrednici de încredere, prind pe alergătorii lui Dzeu cu placerea stricăcioasă; dar în unirea voastră nu pot avea loc.

III. Fericiti-vă de buruenile rele, pe cari nu le plantează Isus Cristos, pentrucă nu sunt plantațiunea Tatălui;²⁾ nu ca cum aș fi aflat la voi dezbinare, ei (din contră) lămurire. Căci toți care sunt ai lui Dzeu și Isus Cristos țin cu episcopul; și care pocăindu-se se reîntorc la unirea bisericii, și aceștia vor fi ai lui Dzeu, ca să viețuiască după Isus Cristos. Nu vă înselați, fraților, cine urmează unuia care face dezbinare, nu va mosceni împărăția lui Dzeu;³⁾ cine umblă în învățătură străină, nu armoniază cu patima (lui Cristos).

IV. Străduiti-vă deci a vă împărtăși de o euharistie; că unul este trupul Domnului nostru Isus Cristos, și un potir spre unirea cu sângele lui; un altar, precum un episcop cu presbiterul și diaconii, conservatorii mei; ca orice veți face, să fie după voia lui Dzeu.

V. Fraților cu desăvârșire am vărsat asupra voastră dragostea mea și vă întăresc cu bucurie nespusă de mare; nu eu, ci Isus Cristos, în care fiind legat mă tem cu atât mai mult, pentrucă voi fi tras încă înaintea judecătoriei; dar rugăciunea voastră la Dzeu mă va desăvârși, ca să mă învrednicesc de sorțul meu, cu care am fost miluit, luând scăpare la evanghelie ca la trupul lui Isus, și la apostoli ca la presbiterul bisericii. Dar să iubim și pe profetii, pentrucă și ei au predicat despre evanghelie, au sperat întrânsul și l-au

¹⁾ Gal. 1, 1. ²⁾ Mt. 15, 18. ³⁾ 1. Cor. 6, 9. 10.

așteptat; în care sperând au fost măntuitori, fiind în unire cu Isus Cristos, sănți vrednici de iubire și de admirare, mărturisitori prin Isus Cristos și împreună numărăți în evanghelie la speranța comună.

VII. Dacă cineva vă explică iudaizm, nu-l băgați în samă. Căci mai bine este a asculta dela un netăiat împrejur creștinism decât iudaizm dela cel tăiat împrejur. Dacă însă amândoi nu vorbesc de Isus Cristos, atunci sunt pietri comemorative și dâmburi de morți, pe cari să află scrise nimai nume de oameni. Fugiți de înșelăciunile și cursele stăpânului acestui veac, ca nu strimtorăți de părerea lui să seadă dragostea voastră. Ci toți fiți uniți cu inimă neîmpărtită. Mulțumesc Dzeului meu, că în privința voastră am conșcientă bună și nime nu să poate lănda, întrascuns sau public, că aş fi fost cuiva sarcină fie în mic fie în mare. Dar și asigur pe toți, cărora am vorbit, că nu voi fi mărturie (contra lor).

VIII. Deși ar voi cineva după trup să mă seducă, dar spiritul nu se lasă a fi înșelat, fiindcă este dela Dzeu. Căci scrie, de unde vine și unde merge¹⁾ și vădesece cele ascunse. Am strigat fiind de față, cu voce înaltă am grăbit, vocea lui Dzeu: Tineți cu episcopul, cu presbiteriul și cu diaconii. Unii credeau că vorbesc astfel, pentru că prevăd căderea unora, mai târziu îmi este însă în care sunt legat, că de aceasta nu aveam cunoștință dela carne omenească. Dar Spiritul a vestit zicând: Fără episcop nimic să nu faceți; păziți trupul vostru ca templul lui Dzeu; iubiți unirea, fugiți de dezbinări; imitați pe Isus Cristos, precum și el pe Tatăl său.

VIII. Eu datorința mi-am împlinit-o, hotărît fiind spre unire cu om. Unde este dezbinăre și mânie Dzeu nu petrece. Domnul iartă celor ce se porăiesc, dacă se pocăiesc spre unire cu Dzeu și la comuniune cu episcopul. Mă încredință în grația lui Isus Cristos, care vadezlegă dela voi orice legătură. Vă rog însă să nu faceți nimic din mania de ceartă, ci după învățătura lui Cristos; am auzit pe unii zicând: „de nă voi afla în mărturii vechi, în evanghelie nu cred“, și răspunzându-le eu: „este scris“, mi-au replicat: „de aceasta e tocmai întrebarea“. Mie îmi este însă document Isus Cristos și urice nefalzificate crucea lui, moartea, învierea și credința printrânsul săvârșită; în acestea voiște să mă justific prin rugăciunea voastră.

IX. Buni au fost preoții, dar mai bun arhiereul, cui a fost încredințată sânta săntelor, cui singur sunt încredințate misteriile lui Dzeu; el e poartă la Tatăl, pe care intră Avram, Isac și Iacob, profetii, apostolii și biserică. Toate acestea spre unirea cu Dzeu. Ceva deosebit însă are evangelia: venirea Măntuitorului, a Domnului nostru Isus Cristos, patima și învierea lui. Căci iubiții profeti au prezis despre el; iar evangelia este realizarea neperitoare. Toate sunt bune dacă le credeți în iubire.

X. Deoarece prin rugăciunea voastră și compătimirea ce aveți în Cristos Isus, după cum am înțeles, comuna din Antiohia Siriei are

¹⁾ Ioan 3, 8.

iarăș pace, să cuvine vouă, ca bisericii lui Dzeu, a le hirotoni un diacon, care să primiască o misiune a lui Dzeu acolo, ca împreună cu ei se vă bucurați când se adună la cult și preamăresc numele. Fericit este în Isus Cristos cel ce se învrednicesc de atare slujbă; și voi veți fi lăudați. Nu vă este cu neputință, de voi, a face aceasta pentru numele lui Dzeu; precum și unele biserici mai apropiate au trimis episcopi, altele presbiteri ori diaconi.

XI. Despre diaconul Filo din Cilicia, bărbat cu bun nume, care și acum îmi slujește în cuvântul lui Dzeu împreună cu Rheus Agathopus, bărbat ales, care lăpedându-se de viață mi-a urmat din Siria, care vă vor da mărturii, mulțumesc și eu lui Dzeu pentru voi, căci i-ați primit precum Domnul pe voi. Iar pe ceice i-au disprețuit să-i ierte grația lui Isus Cristos. Vă salută iubirea fraților din Troia; de unde vă și scriu prin Burrus, care mi-a fost dat de Efezeni și Smirneni spre cuvânt de onoare. Pe aceștia îi va onora Domnul Isus Cristos, în care speră în trup, suflet, credință, dragoste și unire. Rămâneți sănătoși în Cristos Isus, speranța noastră comună!

Epistola lui Ignatie cătră Smirneni.

Ignatie, purtătorul de Dzeu, bisericii lui Dzeu Tatăl și a iubitului Isus Cristos, cea miluită cu toate darurile, desăvârșită în credință și dragoste, fără scădere în orice dar, de Dzeu iubită și producătoare de sănți, care este în Smirna din Azia, binecuvântare în spirit neprihănit și în cuvântul lui Dzeu.

I. Preamăresc pe Isus Cristos Dzeul, care astfel v-a înțelepțit; căci am înțeles, că sunteți deplini în credință neclătită, ca cum ați fi pironiți de crucea Domnului Isus Cristos cu trupul și spiritul și sunteți întăriți în iubirea în sângele lui Cristos, cu deplină credință în Domnul nostru, care se trage cu adevărat după trup din neamul lui David¹⁾; Fiul lui Dzeu după voință și puterea lui Dzeu, cu adevărat născut din fecioară, botezat de Ioan, ca aşa să se împliniască *toată dreptatea*²⁾; care sub Pilat din Pont și tetrarhul Irod a fost pironit cu trupul — al cărui rod suntem noi din patima lui binecuvântată de Dzeu — ca prin învierea sa pe veci să pună standard³⁾ pentru sănții și credincioșii săi, fie din Iudei, fie din pagâni, întrun trup al bisericii sale.

II. Căci toate acestea le-a suferit pentru noi, ca să ne mântuiască; și întradevăr a pătimit, precum cu adevărat a și înviat, nu precum afirmă unii necredincioși, că e părere numai moartea lui, fiind ei singuri părere; și cum cugetă să se va întâmpla fiind fantastici și demonici.

III. Căci sciu că și după înviere el este în trup, chiar și acum. Si când viind la Petru și soții le-a zis: *Luați, pipăiți-mă și vedeați, că nu sunt nălucă fără trup.*⁴⁾ Si îndată l-au pipăit și au crezut, comunicând cu trupul și spiritul lui. De aceea au și disprețuit moartea, dar s'au aflat înălțați peste moarte. După înviere a mâncat și beut împreună cu dênsii în trup, deși după spirit era unit cu Tatăl.⁵⁾

IV. La acestea vă îndemn, iubiților, deși sciu, că și voi astfel le țineți. Vă feresc mai nainte de fiarele în chipul oamenilor, pe cari nu numai să nu-i primiți, dar cât e cu puțință, nici să nu conveniți cu ei; numai să vă rugați pentru dênsii, doar se vor pocăi, deși aceasta e lucru greu. Isus Cristos însă, adevărată noastră viață, poate face și aceasta. Dacă Domnul a făcut acestea numai la părere, atunci și eu numai la părere sunt legat. De ce însă m'am dat morții, focului, sabiei, animalelor? Ci aproape de sabie, aproape de Dzeu; între animale, în Dzeu; numai în numele lui Isus Cristos. Toate răbd ca să pot pătimi împreună cu el, întărindu-mă el care să a făcut om desăvârșit.

¹⁾ Rom. 1, 4. ²⁾ Mt. 3, 15. ³⁾ Is. 5, 26. ⁴⁾ De unde? ⁵⁾ Acta 10, 41.

V. Unii îl neagă din nescință, sau mai bine, el s'a lăpădat de ei, pentru că apără mai mult moartea decât adevărul; pe care nu i-au făcut a crede nici profetii nici legea lui Moisi, nici până acum evangelia, nici patimile fiecărui din noi. Aceeașă părere au ei și despre noi. Căci ce folos am, dacă cineva pe mine mă laudă, hulesce însă pe Domnul meu, nemărturisind că acesta are trup? Cel ce aceasta nu mărturiscesc, s'a lăpădat cu desăvârșire de el și poartă cadavru. Dar nu aflu de bine a le spune numele, fiind necredincioși. Dar nici nu voiesc a-mi aduce aminte de ei, până când nu se vor întoarce la patima care este învierea noastră.

VI. Nime să nu se înșale; cele ceresci și mărirearea ângerilor, începătoriile văzute și nevăzute, încă să vor judeca, de nu cred în sângele lui Cristos. *Cine poate înțelege să înțeleagă?*¹⁾ Oficiul pe nime să nu îngâmfeze; căci totul este credință și dragoste, cari sunt neîntrecute de altceva: Învățați a cunoasce pe ceice învață altcum despre harul lui Isus Cristos care a venit preste noi, cât de dușmani sunt voie hotărîte a lui Dzeu. Ei n'au grija de dragoste, de văduvă, de orfan, de cel asuprit, de cel legat ori liber, de cel flămând sau setos.

VII. Ei se depărtează dela euharistie și rugăciune, pentru că nu mărturisesc că euharistia este trupul Mântuitorului nostru Isus Cristos care a pătimit pentru păcatele noastre, l-a înviat Tatăl întru bunăvoieță sa. Aceștia contrazicând darului dzeesc mor disputându-se. Bine le-ar fi lor să iubiască, ca să și învie. Să cuvine a se feri de aceștia și a nu vorbi de ei nici pentru sine, nici în public, a asculta însă de profeti, îndeosebi de evanghelie, în care să espune patima, iar învierea pe deplin să dovedește. Fugiti de dezbinări cari sunt începutul relelor.

VIII. Toți urmați episcopului ca Isus Cristos Tatălui, și presbiteriului ca apostolilor; pe diaconi însă cinstiti-i ca porunca lui Dzeu. Nime să nu facă ceva fără episcop din cele privesc biserică. Numai euharistia săvârșită sub episcop să fie legală, sau pe care el o încuviințează. Unde se arată episcopul, să fie și poporul; precum unde este Cristos Isus, este biserică catolică. Nu este permis a boala fără episcop nici a sărba agape; ci ceeace acesta aflat bun, aceea e bineplăcut lui Dzeu, ca ceeace să face, să fie sigur și tare.

IX. Altcum mintea cere ca să ne înțeleptim și întoarcem la Dzeu până când avem vreme. Bine este a cunoasce pe Dzeu și pe episcopul. Cel ce onorează pe episcop onorat va fi de Dzeu; cel ce face ceva ascuns de episcop, diabolului slujesce. În grătie să aveți prisosință de toate; căci sunteți vrednici. În toate privințele măți zidit, iar pe voi Isus Cristos. Măți iubit fiind și nefiind la voi; Dzeu vă va răsplăti, pentru care toate răbdăți și veți avea parte de el.

X. Frumos văți purtat cătră Filo și Rheus Agathopus, care în cele dzeesci mi-au urmat; primindu-i ca pe servitorii lui Cristos Dzeu, care și mulțumesc Domnului pentru voi, căci în toate privin-

¹⁾ Mt. 19, 12.

tele i-ați întărit. Nimic nu veți pierde. Spiritul și legăturile mele sunt răsplătă, pe cari nu le-ați disprețuit, nici v-ați rușinat de ele. Nici de voi nu se va rușina Isus Cristos, credința desăvârșită.

XI. Rugăciunea voastră a ajuns la biserică din Antiohia Siriei; de aci salut pe toți fiind legat în legăturile prea bineplăcute lui Dzeu, deși nu sunt vrednic a fi de acolo fiind cel din urmă între ei; dar după voie am fost învrednicit, nu din hotărire proprie, ci din grația lui Dzeu, care mă rog să mi să dea în măsură deplină, ca cu rugăciunea voastră să ajung la Dzeu. Ca deci desăvârșit să fie lucrul vostru pe pămînt și în cer, să cuvine bisericii voastre, spre onoarea lui Dzeu, a alege un trimis al lui Dzeu, care mergând în Siria să se bucure împreună cu aceia, pentru că iarăș au dobândit pace și mărire lor și să a restaurat trupușorul lor. Lucru vrednic mi s-a păut a trimite voi pe cineva cu epistolă, care împreună cu ei să laude liniștea vînturilor dăruită de Dzeu, și că prin rugăciunea voastră au ajuns deja la limanul dorit. Fiind voi desăvârșiți, să și cugetați cele desăvârșite. Căci Dzeu este gata a vă da când dorîți ceva bun.

XII. Vă salută dragostea fraților din Troia; de unde și scriu vouă prin Burrus, pe care l-ați trimis cu mine voi și Efezenii, frații voștri, care în toate mă întărit. Și doresc numai ca toți să-l urmeze, fiind exemplu în slujba lui Dzeu. Grația tă va răsplăti toate. Salut pe episcopul vrednic de Dzeu și presbiteriul venerabil, consilierii mei, pe diaconi și pe toți în parte și la olaltă în numele lui Isus Cristos, în carne și sângele, în patimi și înviere, în unirea trupească și spirituală cu Dzeu și între voi. Har vouă, milă, pace, statornicie întru toate.

XIII. Salut familiile fraților mei cu pe femei, copii și fecioare, așanumitele văduve. Rămâneți sănătoși în puterea Spiritului. Vă salută Filo care este la mine. Salut casa Taviei, pe care o rog să se întăriască în credință și iubire trupească și spirituală. Salut pe Alke, iubitul nume, pe Dafnus, cel neasemănăt și dăruit cu mulți copii, și pe toți cu numele. Rămâneți sănătoși în harul lui Dzeu.

Epistola lui Ignatie către Policarp.

Ignatie, purtătorul de Dzeu, lui Policarp, episcopul Smirnei, mai bine celuice stă sub episcopia lui Dzeu Tatăl și a Domnului Isus Cristos, toate bunățările.

I. Dupăce am probat cugetul tău către Dzeu, care este ca pe o stâncă neclătit, sunt plin de laudă că m-am învrednicit a vedea fața ta neprihănăită, și doresc a o vedea totdeuna în Dzeu. Te rog pentru grația care ai îmbrăcat, să promovezi alergarea ta și să îndemni pe toți, ca să se mânduiască. Apără postul tău cu toată îngrijirea cu trupul și spiritul. Îngrijesce de armonie decât care nimic nu este mai bun. Poartă pe toți ca Domnul pe tine. Pe toți ține-i în dragoste, cum și faci. Fără întrerupere fii în rugăciuni. Cere mai multă înțelegere decât ai. Vechiază, înzestrându-te cu spirit neadormit. Cu fiecare vorbesce cum poți în Dzeu. Supoartă *boalele*¹⁾ tuturor, ca un erou desăvîrșit. Unde este mai multă osteneală, este căstig bogat.

II. Dacă iubesci numai pe învățăcei buni nu ai har; mai bine este a supune pe cei reușați cu blândețea. Nu fiecare rana să vindecă cu arelaș emplastru. Accese vehemente alină cu cataplașme recoritoare. *Întru toate fii înțelept ca șarpele și bland totdeuna ca porumbul*²⁾. De aceea esci din carne și spirit, ca cele văzute feții tale să căștigi cu tratarea, iar pentru cele nevăzute să te rogi, să îți să descopere, încât să nu ai lipsă de nimic, și să prisonescă în tot darul. Vremea te cere, ca cărmaciul corabiei vînturi și ca cel strîmtorat de furtună liman, ca să ajungi la Dzeu. Fii treaz ca un erou al lui Dzeu; prețul este nestricăciune și viață vecinică, despre ce esci deplin credincios. Garantăm pentru tine în toate privințele eu și legăturile mele, cari le iubesci.

III. Ceice numai la părere merită crezămînt, dar învață falz, să nu te însăpămînte. Fii tare ca nicovala sub loviturile ciocanului. Prin aceasta să dovedesc luptătorul mare, a primi lovitori și totuș a învinge. Noi trebuie să răbdăm toate mai vîrtoș pentru Dzeu, ca și el să fie răbdător către noi. Fă-te mai zelos decum esci. Învață a întrebuiță ocaziunea potrivită. Așteaptă pe celce este asupra tim-pului, pe cel fără timp, pe cel nevăzut, pentru noi însă văzut, pe cel nepipăit, fără patimi, iar pentru noi în stare a pătimi, pe celce toate a răbdat pentru noi.

VI. Văduvele să nu rămână fără îngrijire. După Domnul fii tu îngrijitorul lor. Fără învoiearea ta nimic să nu se întâmpile, nici tu fără Dzeu nimic să nu faci; precum și faci. Stăi bine. Adunările la cultul Dzeesc să se țină adese; îngrijesce de toate în special. Nu

¹⁾ Mt. 8, 17. ²⁾ Mt. 10, 16.

trata cu îngâmfare pe sclavi și slave; dar nici ei să nu se truifască, ci să slujească cu mai mare zel spre mărirea lui Dzeu, ca să capete dela Dzeu libertate mai bună. Să nu ceară a fi eliberați cu banii comunei, ca să nu se afle sclavi ai poftei.

V. Fugi de artele înselătoare; mai mult vorbesce contra lor în propunerile tale. Grăesce surorilor mele, ca să iubiască pe Domnul și să se mulțumiască cu soții lor după timp și spirit. Asemene vătesc fraților mei în numele lui Isus Cristos ca să-si iubiască soțile ca Domnul biserica. De poate cineva rămânea în curătenie feciorească, spre mărirea căruii Domnului, să o facă, fară a se lăuda. De se va lăuda cu aceasta este pierdut; și de se crede mai mult decât episcopul este sedus. Să cuvine mirii și miresele să se uniască cu învoirea episcopului, ca căsătoria lor să fie în Domnul, și nu pentru poftă. Toate să se facă spre onoarea lui Dzeu.

VI. Tineți la episcopul, ca și Dzeu la voi. Sufletul meu pun pentru ceice ascultă de episcop, presbiteri, diaconi; de mi-ar fi dat ca împreună cu ei să am parte în Dzeu. Obosiți-vă unul pentru altul, împreună luptați, alergați, suferiți, odihniți, vă deșteptați ca administratorii, ajutătorii, servii lui Dzeu. Căștiagați-vă iubirea celor pentru care luptați, dela care Iuați și plata. Nime dintre voi să nu se afle între desertori. Botezul fie vouă armatură, credința coif, iubirea lancee, răbdarea arsenal. Depositul vostru fie faptele voastre, ca cu vrednicie să vă primiți răsplata. Fiți îndelungrăbdători unul cătră altul cu blândeță, precum Dzeu cu voi. De m'aș putea bucura totdeuna pentru voi!

VII. Dupăce biserica din Antiohia Siriei, precum am esperiat, iarăs are pace, prin rugăciunea voastră, și eu m'am mai înveselit prin ne'ngrijirea cea în Dzeu, de cumva aş ajunge la Dzeu prin patimă, ca la înviere să fiu învățăcelul vostru. Să cuvine, preafericite în Dzeu Policarpe, a aduna pe membri bisericii în adunare lui Dzeu plăcută și a alege pe unul, care este iubit și stă în nume de neobosit, încât se poate numi cursorul lui Dzeu; acesta să se se învredniciască, ca mergând în Siria să preamăriască dragostea voastră nestrămutată întru mărirea lui Dzeu. Creștinul nu are asupraș deplină putere, ci timpul lui este menit lui Dzeu. Aceasta este lucrul lui Dzeu și al vostru, dacă o aduceți la îndeplinire. Căci mă incred în grație, că sunteți gata la faptă bună cătră Dzeu. Cunoscând deci zelul vostru spre adevăr, în puține cuvinte v-am îndemnat.

VIII. Deoarece n'am putut scrie tuturor bisericilor, pentru că pe neașteptate am imbarcat pe corabie din Troia spre Neapol, după cum poruncesc voia, scrie-le tu bisericilor din nainte, ca unul ce esci înzestrat cu voia lui Dzeu, ca și ele asemenea să facă, întrucât le este cu putință, să trimîtă delegați și aducă epistolele celor trimiși de tine, ca să fiți sărbătoriți cu o faptă neperitoare, dupăcum și meriți. Salut pe toți după nume, și pe soția lui Epitrop împreună cu casa și copiii ei. Salut pe iubitul meu Atal. Salut pe celce va fi

Invrednicit a merge în Siria. Fie harul cu dênsul totdeuna și cu Policarp care-l trimite. Îmi iau r mas bun dela voi pentru totdeuna în Dzeul nostru Isus Cristos, m rog ca în el s r m ne i în unire cu Dzeu și cu episcopul. Salut pe Alke, mult iubitul nume. Salutare în Domnul!

Epistola s. Policarp, episcopul Smirnei și ieromartir, către Filipeni.

Policarp și presbiterii lângă el bisericii lui Dzeu în Filipi, ce se află între străini; milă vouă și pace să se 'nmulțească dela Dzeu atotstăpânitorul și Mântuitorul nostru Isus Cristos.

I. Foarte mult m'am bucurat pentru voi în Domnul nostru Isus Cristos, pentru că ați primit pe adevărați imitători ai dragostei adevărate și ați însoțit, ce este vrednic de voi, pe cei împovărați cu lanțuri care să potrivesc sănților fiind odorul celor cu adevărat aleși de Dzeu și Domnul nostru; că tare e rădăcina credinții voastre, care vi s'a predicat din timpuri foarte străvechi, durează până acum și rodescă pentru Domnul nostru Isus Cristos, care a suferit până chiar moarte pentru păcatele noastre: *pe care l-a înviat Dzeu dezlegând durerile morții¹;* *în care voi credeți înainte de a-l vedea cu bucurie nespusă și preamarită²;* în care mulți doresc a intra sciind că prin har sunteți măntuiti, nu din fapte³), ci după voia lui Dzeu prin Isus Cristos.

II. De aceea încingeți-vă coapsele voastre și sluiți lui Dzeu în frică⁴) și adevăr, părăsiți vorbele deșerte și rătăcirea multora, crezând în celce a înviat din morți pe Domnul nostru Isus Cristos și i-a dat lui mărire⁵) și tron de dreapta sa; cui sunt supuse toate, cele ceresci și pământesci, lui slujescă toată suflarea, care vine ca judecătorul viilor și al morților, a cărui sânge Dzeu îl cere dela ceice nu-l ascultă. Care înviindu-l însă din morți și pe noi ne va învia, dacă împlinim voia și umblăm în poruncile lui, și iubim ceeace a iubit, ne lăpedăm de toată nedreptatea, lăcomia, iubirea de argint, clevetirea, mărturia mincinioasă; nerăspălitind rău pentru rău, sau clevetire pentru clevetire⁶); făptuire cu făptuire, blăstêm cu blăstêm; aducându-ne aminte de ceeace zice Domnul învățând; *nu judecați ca să nu fiți judecați;* iertați și vi să va ierta; *fiți milostivi, și veți fi miluți;* cu ce măsură măsurăți, vi să va măsura; și că fericiți cei săraci și cei prigojniți pentru dreptate, căci a lor este împărația lui Dzeut).

III. Acestea, fraților, nu ar gându-mi ceva, vă scriu despre dreptate, ci pentru că m'ati provocat. Căci nici eu, nici altul asemenea mie, nu poate ajunge la înțelepciunea fericitului și prealăudatului Paul, care în persoană a fost la voi și a învățat pe ceice erau atunci în viață cu deamărunțul și sigur cuvântul adevărului, care și fiind dus dela voi vi-a scris epistole, în cari privind voi, vă puteți întări în cre-

¹⁾ Acta 2, 24. ²⁾ I. Petru 1, 8. 12. ³⁾ Efez. 2, 8. 9. ⁴⁾ Petru 1, 13. Psal. 2, 11. ⁵⁾ I. Petru 1, 21. ⁶⁾ I. Petru 3, 9. ⁷⁾ Mt. 7, 1. Lc. 6, 37. Mt. 5, 8. 10, Lc. 6, 20.

dință predată vouă; care este mama noastră¹⁾), urmându-i speranța, iar iubirea îi merge înainte, cea cătră Dzeu, Cristos și aproapele. Dacă cineva viețuesce cu adevărat în acestea a împlinit porunca dreptății; căci cine are iubire de departe este de tot păcatul.

IV. Începutul tuturor retelelor este iubirea de argint. Sciind deci că nimic n'am adus în lume, deci nici a duce ceva nu putem²⁾ să ne înarmăm cu armele dreptății și să ne învățăm a umbla mai întâi în porunca Domnului; apoi pe femeile voastre în credința predată lor. în iubire și sănțenie, să-și iubiască bărbății în tot adevărul și pe toți ceialalți să-i stimeze cu toată moderățiunea, pe copii să-i învețe frica lui Dzeu; pe văduve învățați să fie prudente și treze în credința Domnului, să se roage ne'ncetat pentru toți de departe fiind de orice clevetire, vorbire de rău, mărturie mincinoasă, iubire de argint și de tot rău; să cunoască că sunt altarul lui Dzeu, și că el toate le cercetează, și nimic nu este ascuns înaintea lui, fie cugetare, reprezentare, fie cele ascunse ale inimii.

V. Sciind deci, că Dzeu nu să batjocurescă³⁾, trebuie să umblăm cu vrednicie în porunca și mărire lui. De asemenea și diaconii, neprihăniți în ochii dreptății lui, ca servitorii lui Dzeu și ai lui Cristos, și nu ai oamenilor; nu clevetitori, cu două limbi, neiubitori de argint, înfrânați în toate, buni la inimă, milostivi, umblând după adevărul Domnului care să a făcut servul tuturor;⁴⁾ dacă servim lui bine în acest veac, vom lua parte și la cel viitor, precum ne-a făgăduit, că ne va invia din morți și vom stăpâni cu dênsul, de vom viețui ca cetățenii lui cu vrednicie,⁵⁾ adeca de vom crede. Asemenea și cei mai tineri să fie fără prihană întru toate, grijind mai nainte de toate de curățenie și să se înfrâneze de tot rău. Căci bine este a curma cu plăcerile lumii, deoarece fiecare poftă luptă contra spiritului, și curvarii, eteminații și sodomiții împărăția lui Dzeu nu vor videa⁶⁾, nici ceice fac fapte neiertate. De aceea este datorință a se reține de toate acestea supuindu-se presbiterilor și diaconilor ca lui Dzeu și Cristos; fecioarele să umble în conșcientă neprihănită și curată.

VI. Și presbiterii să fie milostivi, cătră toți cu compătimire, să întoarcă îndărăt cele rătăcite, să cerceteze pe toți bolnavii, să nu negrijească de văduvă, orfană și de cel sérac; ci totdeauna să cugete la cele plăcute înaintea lui Dzeu și a oamenilor,⁷⁾ să fie fără orice mânie, părtinire, judecată nedreaptă, de departe de toată lăcomia, să nu creadă ușor ceva contra altuia, să nu fie prea severi în judecare aducându-și aminte, că toți suntem supuși păcatului. Dacă deci ne rugăm la Domnul ca să ne ierte, trebuie și noi să iertăm; căci noi viețuim sub ochii Domnului și a lui Dumnezeu, toți trebuie să ne înfățișăm înaintea lui Cristos și fiecare să dea samă de sine⁸⁾. Astfel să-și slujim lui cu frică și cu toată evlavia, precum înșuș a poruncit

¹⁾ Gal. 4, 26. ²⁾ 1. Tim. 6, 10. 7. ³⁾ Gal. 6, 7. ⁴⁾ 1. Petr. 2, 11. Gal. 5, 17; 1. Cor. 6, 9. 10. ⁵⁾ Prov. 3, 4. 2. Cor. 8, 21. ⁶⁾ Rom. 14, 10. 12.

și apostolii care ne-au predicat evangelia și profetii care mai naințe au prevestit mila Domnului nostru, să fim zeloși în cele bune, să ne reținem de scandal și de frații mincinoși și de ceice cu fățărnicie poartă numele Domnului și aşa seduc pe oamenii neprecugetați.

VII. Căci celce nu mărturisesc pe Isus Cristos cel venit în trup, este anticrist;¹⁾ și fiecare nu mărturisesc mărturia crucii, este dela diavol; și care schimbă cuvintele Domnului după poftele sale și grăcesc că nu este inviere, judecată, este antăinăscutul diavolului. De aceea părăsind desertoare multora și învechiturile lor falze, să ne întoarcem la învechitura predată nouă dintru început, la rugăciunea treji, în post neconitenit așteptând, cu cereri rugându-ne la atotvăzătorul Dzeu, ca să nu ne ducă în cercare, precum a zis Domnul; căci spiritul este gata iar carneia e slabă²⁾.

VIII. Fără incetare deci să petrecem în speranța noastră și la arvuna dreptății noastre, care este Cristos Isus, care a purtat păcatele noastre cu trupul său pe lemn, care păcat n'a făcut, nici s'a aflat vicleșug în gura lui³⁾; ci pentru noi toate a răbdat, ca se viețuim întrânsul. Să imităm răbdarea lui; și dacă suferim pentru numerole lui, îl vom preamări. Căci în aceasta el ni-a dat exemplu și noi am primit credința în aceasta.

IX. Vă îndemn deci să ascultați de cuvântul dreptății și să fiți peste tot răbdători ceeace cu ochii ați văzut nu numai la fericitii Ignatie, Zosim și Ruf, ci și la alții din voi, chiar la însuș Paul și la ceialalți apostoli. Să fim încredințați, că toți aceștia nu înzadară au alergat,⁴⁾ ci în credință și dreptate, și că au ajuns la locul ce li să cuvine la Domnul, cu care împreună au pătimit. Că nu au iubit veacul de acum⁵⁾, ci pe celce a murit pentru noi și a inviat din porunca lui Dzeu pentru noi.

X. Stați în acestea și urmați exemplul Domnului, fiți tari în credință și neschimbați, iubiți frăția, unul pe altul, uniți în adevăr așteptați harul lui Dzeu pentru olaltă, nu disprețuiți pe nime. Nu refuzați nimănui binefacerea când puteți, căci milostenia de moarte scapă⁶⁾. Supuneți-vă unul altuia, viețuirea voastră între păgâni să fie fără prihană, ca din faptele voastre să fiți înșivă laudați, iar Domnul să nu se blasfeme prin voi. Vai prin cine să hulesce numerole Domnului⁷⁾. Învățați toți trezvia și umblați întrânsa.

XI. Mult întristat suntem pentru Valens, care fusese la voi căreând presbiter, căci uită aşa mult locul dat lui. Vă admonez deci să vă feriți de iubirea de argint și să fiți curați și iubitori de adevăr. Feriți-vă de tot răul. Celce în acestea nu se poate stăpâni, cum va putea înveța pe alții? Dacă cineva nu se reține de iubirea de argint se întinează cu idololatrie și să va judeca încătiva cu păgânii, care nu cunosc judecata Domnului. Sau nu scim că sănții vor judeca lumea⁸⁾ precum învăță Paul. Eu însă atari lucruri n'am observat,

¹⁾ 1. Ioan 4, 2. 3. 2. Ioan 7. ²⁾ 1. Petru 4, 7, Mt. 6, 13. 26, 41. ³⁾ 1 Petru 2, 24. 22. ⁴⁾ Filip. 2, 16. ⁵⁾ 2. Tim. 4, 10. ⁶⁾ Tob. 4, 10. 1. Petr. 2, 12. ⁷⁾ Is. 25, 5. ⁸⁾ Cor. 6, 2.

nici n'am auzit la voi, la care au lucrat fericitul Paul, pe care și amintesce la începutul epistolei sale. Cu voi se laudă el doar în toate bisericile, cari nu cunoșteau atunci pe Dzeu, iar noi încă nu-l cunoșcusem. Foarte întristat sunt deci, fraților, pentru el și soția sa. Domnul să le dee adeverata pocăință. Fiți și voi însă treji în aceasta; *nu considerați pe aceștia dușmani*,¹⁾ ci ca pe membre suferitoare și rătăcitoare chiamați-i mai vîrtoș îndărăt ca întreg corpul vostru să-l măntuiți. Astfel lucrând, îșiivă vă edificați.

XII. Mă încred că voi cunoasceți foarte bine sântele Scripturi și nimic nu vă este necunoscut; iar mie aceasta nu-mi este dat. Numai, cum zice în scripturile următoare: *Mâniați-vă și nu păcatu-iți, și soarele să nu apună asupra mâniei voastre*²⁾. Fericit cel ce își aduce aminte de acestea ceeace cred că să află la voi. Iar Dzeu și Tatăl Domnului nostru Isus Cristos și însuș vecinicul arhiereu, Fiul lui Dzeu, Isus Cristos, să vă zidească în credință și adevăr și în toată blândețea și fără mânie cu toată răbdarea și în îndelungă-răbdare, îngăduire și curătenie; să vă dee sort și parte între sănții săi, cu voi și nouă tuturor care sunt sub cer, care cred în Domnul nostru Isus Cristos și în Tatăl său, care l-a inviat din morți. Rugați-vă pentru toți credincioșii. Rugați-vă și pentru regi și stăpânitori, pentru principi, pentru ceice vă urmăresc și urăsc și pentru dușmani crucii, ca rodul vostru să se vadă în toate, ca să fiți întrânsul desevărșiti.

XIII. Mi-ați scris voi și Ignatie, că călătorind cineva de aici în Siria, să aducă scriere și dela voi. Ceeace voi face când voi avea vreme potrivită, fie eu, fie acela, pe care voi trimite și în numele vostru. Vă trimitem aci epistolele lui Ignatie scrise nouă, și altele ce le avem, precum ați dorit. Veți trage mult folos din ele. Căci ele conțin credință și răbdarea și tot felul de zidire, care are de scop pe Domnul. Dați-ne scire despre Ignatie și soții lui.

XIV. Acestea vi le-am scris prin Crescens, pe care vi l-am recomandat până în ziua de azi și acum de nou îl recomand. El să a purtat în petrecerea sa cu noi totdeauna fără prihană; cred că și cu voi asemenea a făcut. Recomandată fie și soru-sa când va veni la voi. Fiți sănătoși în Isus Cristos și grația lui fie cu voi toti — Amin.

¹⁾ 2. Tes. 3, 15. ²⁾ Psal. 4, 5. Efez. 4, 26.

Martiriul săntului Policarp.

Biserica lui Dzeu care peregrinează în Smirna, bisericii lui Dzeu care peregrinează în Filomiliu și tuturor diecezelor bisericii sănătate și catolice de pe fața pământului, milă, pace și iubire dela Dzeu Tatăl și Domnul nostru Isus Cristos să vi se înmulțească.

I. Vă scriem, fraților, cele despre martiri și fericitul Policarp, care a linisit goana puind așa zicând sigilul prin mărturia sa. Căci toate cele întâmplate s-au făcut ca să ne arate Domnul din cer, ce este mărturia după evanghelie. Căci el aștepta, ca și Domnul, să fie tradat, ca și noi să-l imităm, *nu numai să căutăm fericirea noastră, ci și pe a aproapelui*.¹⁾ Căci iubirea adevărată și tare conzistă, a se mântui nu numai pe sine, ci și pe toți frații.

II. Fericite și vrednice au fost toate martiriile, căci s-au săvîrșit după voia lui Dzeu. Căci având idee mai religioasă trebuie să recunoascem lui Dzeu puterea peste toate. Căci cine nu va admira generozitatea, perseveranța și iubirea lor de Dzeu! Sfăiați de biciuri că să putea vedea organizmul trupului lor până la vinele din lăuntru și vasele de sânge, au răbdat încât ceice stăteau împrejur de mila lor se tânguiau; iar aceștia se avîntau la un grad așa înalt de tărie a sufletului, că nici unul nu să văienda nici nu suspina, dovedindu-ne nouă tuturor, martirii lui Cristos, că în timpul chinuirilor sunt desbrăcați de carne, sau mai mult, că Domnul stătea lângă dînsii și le vorbesce. Iar având ei îndreptată mintea la grația lui Cristos disprețuau chinurile lumesci, prin o oră se rescumpărău de pedeapsa vecinică. Focul călăilor barbari li să părea recoritor. Căci aveau în vedere a scăpa de focul vecinic, care nicicând nu se stinge, și priviau cu ochii inimii la bunurile depuse pentru cei statornici, cari ureche n'a auzit, ochi nu le-a vîzut, nici la inima omului nu s'au ridicat²⁾, lor însă le-a arătat Domnul, care nu erau mai mult oameni, ci ângeri. Asemenea au răbdat chinuri cumplite și cei condamnați la animale, fost-au întinși pe piroane și chinuiți cu alte chinuri deosebite ca, de este cu putință, tiranul prin necontenita chinuire să-i facă a se lăpăda.

III. Căci multe a născocit diavolul contra lor. Dar multămită lui Dzeu! cu nici unul n'a izbutit. Căci pe nobilul Germanicus l-a întărit statornicia sa contra fricei de dînsii și așa a luptat foarte bine cu animalele. Voind proconzulul să-l înduplece și zise: că-i pare rău de tinerețele lui, cu puterea a înversunat fiara contra sa, ca cât mai curând să iasă din viață nedreaptă și fără de lege. Atunci tot poporul s'a mirat de eroizmul neamului iubitor și temător de Dzeu al creștinilor și striga turbat: „Piară cei fără de lege; căutați pe Policarp“.

¹⁾ Fil. 2, 4. ²⁾ 1. Cor. 2, 9.

IV. Iar unul, cu numele Quintus, din Frigia, care nu demult venise de acolo, s'a însășimîntat văzând fiarele. Dar tocmai el fusese care pe sine și pe alții a silit să se dee (martiriului) de bună voie. Proconzulul l-a căstigat, înzistând cu deosebite rugăminte, să se lăpede și să aducă jertfe. De aceea, fraților, să nu lăudăm pe ceice singuri se predau, căci evangelia nu astfel învață.

V. Iar prea vrednicul de mirare Policarp nu s'a însășimîntat auzind ântâia dată (de cererea poporului), ci voia să rămâne în cetate; dar mai mulți îl sfătuiesc să o părăsească. Atunci s'a retras într-o casă la țară, nu tocmai departe de oraș; petrecea cu puțini, noaptea și ziua numai rugându-se pentru toți și pentru toate bisericile de pe fața pămîntului; după cum avea obicei. Și cum se ruga astfel, avu vedenie 3 zile înainte de prinderea lui și văzu perina sa cuprinsă de foc; și întorcîndu-se zise celor de pe lângă dênsul: „Trebue de viu să fiu ars“.

VI. Și urmându-se cu multă sîrguină cercetările de a-l afla se mută în altă casă; dar îndată i-au dat de urmă ceice îl căutau. Și neafăndându-l au prins 2 sclavi tineri, din care unul l-a trădat fiind chinuit. Așa nici nu mai era cu puțină să se ascundă, deoarece chiar casnicii se făcură tradatorii lui. Irinarhul — numit și clironom, ceeace este aceeaș — cu numele Irod, se grăbia a-l duce la stadiu, ca acesta însoș să-și pregătască soartea făcîndu-se soțul lui Cristos, iar tradatorii să primiască răspînătirea lui Iuda!

VII. Vineri pela amiază, ieșiră având pe sclav într-o casă mică petrecând în etajul de sus. El putea și de aici să fugă la altă moșie, dar nu voia să zise: *Fie voia lui Dzeu.* Înțelegînd că sosiră, se coborî la ei și începu să vorbească cu dênsii, poteră să miră de bêtărîtele și înțrepiditatea lui, și că să-și au dat atâtă silință să prindă un bărbat așa bêtărân. El îndată poruncă să le da în aceeaș oră de mâncare și beutură, cât voiesc; și rugă însă să-i dea un ceas să se rugă neconturbat. Îngăduindu-se aceasta, se rugă stând, plin de grație lui Dzeu, încât nu înceată apoi să vorbească 2 ore, iar auzitorii să miră și multora să păre reușit, că au ieșit contra unui bêtărân așa placut lui Dzeu.

VIII. Iar după ce s-a sfîrșit rugăciunea și s'a rugat și pentru toți: pentru ceice cândva să vor fi întâlnite cu dênsul, mici și mari, renumiți și neînsemnați și pentru întreaga biserică universală de pe pămînt, sosind ora de pornire îl puseră pe un azin și-l aduseră în cetate, era Sâmbăta mare. Irinarhul Irod și tatăl-său Nikita i-au ieșit cu trăsura spre întimpinare, care l luară cu sine în trăsura, îl aşezără lângă sine și se încercă să-l întâptească: „Ce reușit este a zice „Domnul Cezar,“ a jertfi și a face altele asemenea scăpându-și așa viață?“ La început nu le respunse; dar înzistând ei să zise: „Nu voiesc să fac ceeace voi să sfătuiesc“. Iar văzînd ei, că nu le-a

¹⁾ Mt. 26, 55. Acta 21, 14,

succes a-l convinge, începură a-l amenința și îngribă îl dateră jos din trăsură încât coborîndu-se din trăsură își sucise fluerul piciorului. Dar el nu băgă aceasta în seamă și merse ca cum nimic nu s-ar fi întâmplat, de bună voie cu grabă mai departe și fu dus în stadiu, unde era aşa mare larmă, că nime nu putea fi auzit.

IX. Pecând întră Policarp în stadiu, auzi voce din cer: „Fii tare, Policarpe, și întăresc-te!“ Nime n'a văzut pe celce a vorbit, iar vocea au auzit-o toți din ai nostri. Altcum era mare tumult când fu adus, căci se lătise vestea, că Policarp e prins. Fiind adus îl întrebă proconzulul, de este el Policarp. Afirmând el aceasta căută a-l sfătuia zicând: „Fie-ți milă de vîrsta ta“, aşa și altele i-a vorbit lui, precum să îndatinează a să vorbi la asemenea ocazuni; „Joară la fortuna Cezarelui, întoarce-te, zi: jos cu atei“. Iar Policarp privi cu față posomorită către mulțimea celor adunați din necredincioși în stadiu, scutură mâna către ei, suspină și privi la cer cu cuvintele: „Lipsiască cei fără Dzeu“. Proconzul tot mai mult înzista și zicea: „Joară și te voi slobozi; afurisesc pe Cristos“. Atunci respunse Policarp: „86 de ani slujesc lui și nicicând nu mi-a făcut nedrepitate; și cum să blastem pe regele meu, care m'a mantuit?“

X. Înzistând însă el tot mai mult și zicând: „Joară la fortuna Cezarelui“, răspunse: „De astă în aceasta mărire deșartă, ca să jor la fortuna Cezarelui, precum zici tu, prefăcîndu-te că n'ai sci cine sunt: apoi ascultă, eu îndrăznire îți spun: sunt creștin. Dacă voiesci să cunoisci învățătura creștinismului, dă-mi o zi și mă ascultă“... Proconzul răspunse: „Convinge poporul“. Policarp răspunse: „Pe tine te-am crezut vrednic încă de o explicare căci am învățat a cinsti autoritățile și domniile puse de Dzeu, întrucât aceasta nu ne aduce pagubă; iar aceia nu sunt — după părerea mea — vrednici ca să mă apăr înaintea lor.

XI. Atunci zise proconzulul: „Am animale sălbaticice, acestora te voi arunca, de nu te întorci“. Iar el zise: „Poruncesc; căci noi nu ne putem întoarce dela mai bine la mai rău; bine este din contră a trece dela rău la bine“. Acela iarăș i-a zis: „Dacă disprețuiesci animalele sălbaticice, apoi voi lăsa focul să te mistue, de cumva nu te vei întoarce“. Zis-a Policarp: „Tu amenință cu focul, care arde numai o oră și apoi îndată se stingă; căci nu cunoaci focul judecății viitoare și al pedepsei vecinice, care așteaptă pe cei impioși. Dar ce întârzi? Fă ce voiesci.“.

XII. Acestea și altele zicând să a umplut de curaj și bucurie, față lui strălucia de grație încât nu numai că nu s'a însăpașimentat de amenințările adresate lui, ci mai vîrtoasă a zăpăcit pe proconzul, care trimite pe servul său în stadiu a vesti de 3 ori: „Policarp a mărturisit, că este creștin“. Vestind acestea heroldul strigă mulțimea păgânilor și a Iudeilor, ce locuia în Smirna, cu furie nemărginită și cu glas final: „Acesta e învățătorul fărădelegilor, părintele creștinilor, ucizătorul zeilor nostri, care pe mulți îi învață a nu jertfi și a nu adora pe zei“. Zicând acestea au făcut gălăgie mare și cereau dela

Aziarhul Filip, ca să lasă asupra lui Policarp un leu. Iar el zise, că aceasta nu-i permis a face, pentru că trecuse deja timpul goanei animalelor. Atunci astăzi de bine a striga toți cu un glas, Policarp să se ardă viu. Căci trebuia să se împlinească vedenia ce s'a arătat asupra perinii sale, când văzuse că arde era tocmai rugându-se, zisese cătră cei de pe lângă sine cuvintele profetice: „De viu trebuie să fiu ars“.

XIII. Acestea să întâmplă și așa mare grabă, că nici nu să poate povesti, mulțimea îndată adună din oficine și băi lemne și vreascuri, mai vîrtoș Iudeii erau la îndemână în aceste servite, cum au fost totdeauna. Fiind gata rugul, depuse toate hainele deasupra și desingând brâul și încercă să se și desculță, mai nainte nu făcea aceasta, pentru că fiecare din credincioși se întrecea care să se atingă mai întâi de trupul lui. Căci încă înaintea martiriu era el împodobit cu toate însușirile mărețe pentru viațuirea sa. Îndată i-să puseră uneltele gata pentru eșafod. Voind ei să-i bată și cue, zise: „Lăsat-mă așa; căci celce mi-a dat a muri în foc, îmi va da să sufer nemîșcat pe eșafod și fără siguranță cuelor voastre.“

XIV. Ei deci nu l-au bătut cu cue, dar l-au legat. Cu mâinile tare legate și strinse la spate, ca un țap fiumos ales din turma numărăosă spre jertfă plăcută lui Dzeu, privi la cer și zise: „Doamne Dzeule, atotstăpânitorule, părintele iubitului și binecuvîntatului tău Fiu, Isus Cristos, prin care te-am cunoscut pe tine, Dzeul ângerilor, al puterilor și a toată creației, al întregului neam al dreptililor, care viațesc înaintea feții tale! Te binecuvînt că m'ai învrednicit de ziua și ora aceasta, a lăsată la numărul martirilor tăi întru potirul Cristosului tău spre invierea vieții vecinice cu sufletul și trupul în nestrîcăciunea Spiritului sănt! Priințește-mă azi între acești martiri ca o jertfă grăsă și bineplăcută, precum tu m'ai pregătit la aceasta. Dzeule nemincinoase și adevărate, care înainte mi-ai descooperit și ai împlinit acum. De aceea Te și laud pentru toate, Te binecuvînt, Te preamarăesc prin arhieul vecinic și ceresc Isus Cristos, iubitul Tău Fiu, cu care Tie și sănțului Spirit fie onoare, acum și în veacurile viitoare. Amin.“

XV. Sfîrșind el Amin și împlinindu-și rugăciunea bărbății dela foc au aprins focul. Mare era flacăra, minune am văzut noi, căror să a dat a vedea; care am și fost păstrați în viață ca să spunem altora cele întâmplăte. Căci focul luase forma unui săn, ca o vîslă umflată de vînt și împresura ca un zid trupul martirului; iar el nu stătea în mijloc ca carne ce se frige, ci ca o pâne ce se coace, sau ca aur și argint cari să lămurească în cuptor. Chiar și un miros plăcut adia inspre noi, ca de tămte mirosoitoare sau dela alt aromat prețios.

XVI. Văzând în urmă cei fără de lege, că trupul lui nu-l poate mistui focul, au poruncit să pășească un confector, ca să-l străpungă cu pumnalul. Și făcând el aceasta a ieșit din împunsetură mult sânge, că focul se stinsese și se mira tot poporul, de întradevăr așa mare este deosebirea între necredincioși și cei aleși; dintre care era și

acest Policarp, martirul admirabil, pentru timpurile noastre învățător apostolesc și bărbat înzestrat cu darul profetiei, episcop al bisericiei catolice în Smirna. Căci tot cuvântul ieșit din gura lui s'a împlinit și să va împlini.

XVII. Dar rivalul, invidiosul, răutăcosul, dușmanul neamului dreptilor, văzând mărimea mărturiei lui și viețuirea lui neprihănăită din început, încununat cu cununa nestricăciunii și luând premiul fără contrazicere, să a dat silință că să nu putem primi nici rămășițele lui, deși mulți doriau a face aceasta și a lua parte la sănțul lui trup. A șoptit deci lui Nikita, tatăl lui Irod, fratele lui Alke, să roage pe proconzul a nu estra la trupul lui ca să se înmormânteze „Ca să nu se lapede de cel răstignit — zice — și să n'nceapă a cinsti pe acesta“. Acestea le-a zis el fiind îndemnat și silit de Iudei care și țineau strajă, când voi am să-l scoatem din foc, ei nu înțeleg, că noi nu suntem în stare a părăsi cândva pe Cristos care a pătimit pentru măntuirea celorce pe întreg pământul se vor măntui, cel nevinovat pentru păcătoși, nici a adora pe altul. Căci noi ne închinăm lui fiind Fiul lui Dzeu, iar pe mărtiri și iubim ca pe învățători și imitătorii Domnului, după vrednicie, pentru că cinstesc în mod ne'atrecut pe regele și învățătorul lor; ai căror părți și condiscipuli să ne facem și noi!

XVIII. Văzând deci centurionul filonichia Iudeilor, l-a pus în mijloc, după datina lor, și l-a ars. Așa mai apoi am căpătat noi osemintele lui cari ne sunt mai prețioase decât pietrele prețioase și mai scumpe decât aurul, și lă-am așezat într-un loc cuviincios. Acolo va da Domnul să ne putem aduna după puțință în veselie și bucurie, ca să săvârșim ziua martirului întru amintirea celorce deja au săvîrșit luptă și întru pregătirea celorce merg spre ea.

XIX. Acestea despre fericitul Policarp, care împreună cu cei din Filadelfia ca al 12. a suferit martiriu în Smirna, dar între toți el mai mult să amintesc, chiar păgânii vorbesc de el pretutindenea. El nu era numai învățător escelent, ci și martir ales, al cărui martiriu toți doresc să-l imiteze, pentru că a fost după evangelia lui Cristos. Căci cu statornicia sa a învins pe proconzul nedrept agonisind aşa cununa nestricăciunii, preamărescă veselindu-se cu apostolii și toți dreptii pe Dz'u Tatăl și binecuvântă pe Domnul nostru Isus Cristos, Mântuitorul sufletelor noastre și guvernatorul trupurilor noastre și păstorul bisericii catolice de pe fața pământului.

XX. Voi adeca ne-ați rugat să vă descriem ceva mai pe larg cele întâmpilate; iar noi am lăsat să le espună fratele nostru Marcu numai după părțile esențiale. Cunoscând deci acestea, trimiteți apoi epistola și la alți frați din afară, ca și ei să preamăriască pe Domnul care face alegere între servitorii săi. Iar celuice pe toți ne poate introduce cu grația și darul său în împărația sa vecinică, prin unul nașcent Fiul său Isus Cristos, fie onoare, mărire, putere, maiestate în veci. Salutați pe toți sănții. Vă salută ceice sunt cu mine și Evarist, care a scris acestea, cu casa-sa.

XXI. Fericitul Policarp suferi martiriu în a 2. a lunii Xanthius, 7 zile înainte de 1. Mai, în Sâmbăta patimilor, pela ora a 8. (adecă în 26 Martie). A fost prins de Irod sub arhieul Filip dela Tralles, fiind proconzul Statius Quadratus, sub vecinica domnire a lui Isus Cristos; cui fie mărire, onoare, maiestate, tron vecinic din neam și până în neam. Amin.

XXII. Vă dorim să fiți sănătoși, fraților, umblând după învățătura evangheliei lui Isus Cristos; cu care fie mărire lui Dzeu Tatăl și Spiritului sănt pentru mântuirea sănătilor săi aleși! precum a mărturisit fericitul Policarp, în ale cărui urme să ne aflăm în împărăția lui Isus Cristos.

Acestea a copiat Gaiu din exemplarul lui Irineu, învățăcelul lui Policarp, care a și petrecut la olaltă cu Irineu. Iar eu Socrate am făcut la Corint altă copie din a lui Gaiu. Harul cū toți.

Iarăș eu, Pioniu, am făcut copie de pe cele descrise aflându-le, arătându-mi în descoperire fericitul Policarp, precum voi espune în cele următoare, am adunat toate, deși suferiseră în curgerea timpului, ca și pe mine să mă adune Domnul Isus Cristos cu aleșii săi întru împărăția sa cerească, cui fie mărire împreună cu Tatălui și Spiritului sănt în vecii vecilor. Amin.

Alt epilog

copiat din un codice moscovit.

Acestea a copiat Gaiu din scrisorile lui Irineu, care și petrecuse la un loc cu Irineu, învățăcelul săntului Policarp. Căci acest Irineu, oarecare timp după martiriul episcopului Policarp a mers la Roma învățând pe mulți; cui să și atridue multe scrisori foarte bune și adevărate; în cari amintesce de Policarp, dela care a învățat; combate bine orice erenzie și arată canonul bisericesc și catolic, cum l-a primit dela săntul și l'a predat. Zice însă și aceea, că întâlnindu-se odată săntul Policarp cu Marcion, după care se numesc Marcionitii, și zicându-i: „Recunoasce-ne, Policarpe“ a zis el lui Marcion: „Cunosc, cunosc pe ântăiul născut al satanei“. Si acestea să relatează în scrisorile lui Irineu, că în ziua și ora când în Smirna a suferit Policarp martiriu, s'a auzit voce în cetatea Romanilor fiind de față Irineu, ca o trîmbită zicând: „Policarp a murit ca martir.“ De aceea precum s'a zis mai nainte, a copiat din scrisorile lui Irineu, Gaiu, iar din a lui Gaiu a copiat Isocrat în Corint. Iarăș eu, Pioniu, am scris din copiile lui Isocrat, căutându-le după descoperirea avută dela săntul Policarp le-am adunat, cari suferiseră înurgerea timpului, ca și pe mine să mă adune Domnul Isus Cristos cu aleșii săi întru Impărăția sa cerească; cui fie mărire împreună cu Tatălui și Fiului și Spiritului sănt în vecii vecilor. Amin.

Păstorul.

Viziunea I.

1. Crescătorul meu m'a vândut unei atare Rhode la Roma. După mulți ani iarăș m'am întâlnit cu ea și am început a o iubi ca pe o soră. După câtva timp am văzut-o scăldându-se în Tibru, i-am întins mâna și am scos-o din riu. Atunci observându-i frumuseță, am zis întru mine: „Cât de fericit aș fi, de aș avea soție așa frumoasă, și totuș onestă!“ Numai atâtă am cugetat, mai mult nu. După câtva timp am mers la Cumae și preamăriam creaturile lui Dzeu, cât de mari, frumoase și puternice sunt ele, iar umblând încoace și încolo am adurmit. Și un spirit m'a luat și m'a dus pe un loc fără drumuri, unde nici un om nu putea să umble; iar locul era rîpos și mâncat de apă. Trecând rîul acela am ajuns pe șes, și căzând în genunchi am început a mă ruga la Domnul și a-mi marturisi păcatele. Când eu mă rugam să deschis cerul, și văd femeea aceea, pe care o dorisem, salutându-mă din cer și zicând: „Hermo, salutare!“ Iar eu văzând-o am zis: „Doamnă, ce faci aici?“ și ea îmi răspunse: Am fost luată aici sus, ca să aduc păcatele tale înaintea Domnului.“ Îi zic: „Tu acum mă acuzi?“ Nu, zice, dar ascultă cuvintele cari îți le voi spune. Dzeu, care locuiesc în ceruri și a făcut din cele ce nu sunt ceeace este, le-a înmulțit și crescut pentru săntă sa biserică, și mânios pe tine, pentru că ai păcatuit asupra mea“. Răspunzându-i eu am zis: „Am păcatuit asupra ta? în ce chip? grăbit-am cândva cătră tine un cuvînt urât? nu te-am ținut totdeauna ca pe o zină? nu te-am onorat totdeauna ca pe o soră? ce mă mințesci, o femeie, cu așa lucruri rele și necurate?“ Surizând răspunse: „În inima ta săa suit pofta răului. Sau nu îți să pare tie faptă rea, dacă un bărbat drept poftesce în inima sa ceva rău? Aceasta e doar păcat, zise ea, și încă mare. Căci bărbatul drept doresce numai lucruri drepte. Iar voind el cele bune să ține în mare preț onoarea lui în ceruri și Domnul este milostiv lui în tot lucrul său; iar ceice voiesc cele rele în inimă își atrag moarte și închișoare, mai ales ceice voiesc să căștige pentru sine veacul de acum și se îmbuibă în avuțiile lor și nu poartă grija bunurilor viitoare. Sufletele lor vor simți părere de rău, care n'au speranță, ci mai vîrtoș s'au lăpădat de sine și de viață lor. Iar tu roagă-te la Dzeu, și va vindeca păcatele tale, ale casei tale și ale tuturor sănților.“

2. Dupăce vorbise ea aceste cuvinte cerurile se închiseră; iar eu eram cuprins de frică și durere. Zice-am în mine: „Dacă deja aceasta mi să socotesc păcat, cum mă voi putea măntui? sau cum voi împăca pe Dzeu pentru păcatele mele săvîrșite? sau cu ce cuvinte mă voi ruga la Domnul, ca să se îndure de mine? Cugetând eu acestea întră înima mea și judecând, iată văd în față mea un

fotoiu mare îmbrăcat cu postav alb de lână; și veni o femeie bătrâna în haină foarte strălucitoare, având în mâna carte, șezu și mă salută: „Hermo, salutare!“ iar eu cu întristare și plângând fi răspunsei: „Doamnă, salutare!“. Și-mi zise ea: „De ce esci trist, Hermo?, tu care esci răbdător și greu de exacerbat, totdeuna vesel; de ce esci așa posomorit și nu te bucuri?“ Iar eu i-am răspuns: „Cea mai nobilă femeie mi-a spus că am greșit contra ei“. „De loc, zise ea, zace asupra servului lui Dzeu atare vină; dar în tot cazul ai poftit-o în inima ta. Atare dorință poate duce pe servii lui Dzeu la păcate; de aceea rea este dorința și uricioasă pentru sufletul care intru toate este sănătă și deja probat, dacă poftesce o faptă rea, și mai vîrtoștu. Hermo, care esci înfrânat, încungiuri orice poftă rea și esci plin de simplicitate și mare nerăutate.“

3. Dar nu pentru aceasta se supără Dzeu pe tine, ci pentru că aduci la pocăință casa ta, care a făcut fărădelege cătră Dzeu și cătră voi, părinții lor. Tu însă, din iubire oarbă cătră copiii tăi, n'ai mustrat casa ta, ci ai lăsat-o să piară în chip îngrozitor. De aceea să-maniat pe tine Domnul; dar el va vindeca toate relele întâmplate în casa ta; căci pentru păcatele și fărădelegile lor tu ai scăpat în afacerile tale pămîntesci. Dar îndurarea nemărginită a Domnului te-a miluit pe tine și casa ta și te va face tare și va întemeia iarăs mărièrea ta. Tu însă lapădă ușurătatea, cu seriozitate întăresce casa ta. Căci precum faurul pune lucrul său sub ciocan și face din el ce voiesce, așa schimbă cuvântul drept rostit zilnic cugelele rele. Nu înceta a admona copiii tăi; căci sciu, că întorcîndu-se din toată inima vor fi înscriși lăngă sănătă în cartea vieții. Încetând ea a vorbi acestea îmi zise: „Voiesci să-ți cetesc ceva?“ Iar eu zic: „Voiesc Doamnă“. Îmi zise apoi: „Fii ascultător și auzi măririle lui Dzeu“. Auzit-am în chip măreț și minunat lucruri, de cari nu-mi mai pot aduce aminte; căci toate cuvintele erau însăpînătăoare, pe cari omul nu le poate suporta. De cuvintele din urmă îmi aduc aminte; căci ne erau favorabile și blânde. „Iată Dzeul puterilor, care a creat lumea cu putere nevăzută, tare și cu înțelepciune înaltă, a îmbrăcat creațura în înțelepciunea sa vrednică de laudă cu frumuseță, a întărit cerul cu cuvântul său cel puternic și a aşezat pămîntul peste ape, și cu înțelepciunea și pronia sa a înființat biserică sa sănătă, pe care a binecuvîntat-o, — iată acela va schimba cerurile, munții, dealurile și măurile, și toate vor fi întinse pentru chiematii săi, ca să le dee făgăduința, dată lor, cu multă mărire și bucurie, de vor păzi așezămintele lui Dzeu, primite cu multă credință.“

4. Dupăcă sfîrșise cetirea se sculă de pe fotoiu, veniră apoi 4 tineri, luară fotoiu și se duseră cătră răsărit. Mă chiemă (femeea bătrâna) la sine și atingând pieptul meu îmi zise: „Ti-a plăcut ceeace și-am cîtit?“ Iar eu fi zisei: „Doamnă, cele din urmă îmi plac, iar cele de mai nainte sunt grele și aspre“. Ea îmi răspunse: „Sfîrșitul privesc pe cei drepti, iar cele de mai nainte pe păgâni și apostati“. Vorbind ea acestea cu mine, veniră 2 bărbați, o ridicără pe brațe

și se depărtară cătră răsărit, încotro fusese dus și fotoliul. Plină de bucurie se depărta ea zicându-mi: „Hermo, fii bărbat“.

Viziunea II.

Mergând eu la Cume cam în acelaș timp ca anul trecut plimbându-mă mi-am adus aminte de viziunea din anul trecut, și iarăș mă apucă spiritul și mă duse în acelaș loc ca anul trecut. Sosind la acel loc îngunchiai și începui să mă rog la Domnul și a preamări numele lui, căci vrednic mă socotit și mi-a iertat păcatele de mai nainte. Iar dupăce mă sculat dela rugăciune văd înaintea mea matrona, care am văzut-o și anul trecut, umblând și cetind între carte. Apoi îmi zise: „Poți tu propovedui acestea aleșilor lui Dzeu?“ Eu și respond: „Doamnă, atâtea lucruri nu pot ține minte; dar dă-mi cartea, ca să le copiez“. „Ia-o, zise ea, dar iarăș să mi-o dai“. Și luând-o mă dus de o parte la un loc corespunzător în câmp și am scris literă după literă; căci nu aflam silabe. Dupăce însă copiasem întreaga carte fără veste mi se luă originalul din mâna; de cine, nu sciu.

2. Patrusprezece zile am postit și mult mă rugat la Domnul; apoi mi s'a descoperit cunoștința scrierii. Ea cuprindea acestea: „Hermo, sămânța ta a păcatuit contra lui Dzeu, a hulit pe Domnul și a tradat pe părinții ei în mare răutate, s'au făcut tradatori de părinți, iar tradarea nu le-a adus nici un folos, ci au mai înmulțit păcatele lor cu desfrâñare și răutăți de tot felul; și aşa s'au umplut măsura fărădelegilor. Tu însă spune copiilor tăi aceste cuvinte și soției tale, care mai târziu îți va fi ca soră; căci și ea nu-și stăpânește limba, cu care face rău; dar auzind aceste cuvinte se va lăsa și va avea milă. Dupăce tu le vei fi spus aceste cuvinte, care îți le-am descoperit la porunca Domnului, atunci li să vor ierta toate păcatele făcute mai nainte, chiar și sănților care au păcatuit păna în această zi, de se vor întoarce din toată inima și vor scoate duplicitatea din inimile lor. Căci a jurat Domnul pe mărire sa pentru aleșii săi; dacă după ziua aceea hotărâtă încă vor mai păcatui, să nu dobândiască mântuire; căci pocăința se sfărăsesce pentru cei drepti; s'au împlinit zilele de pocăință păna la sfărșitul zilelor. Spune deci prepozitilor bisericii ca să îndrepte căile lor întru dreptate, ca să poată dobândi cu belșug făgăduințele cu multă onoare. Fiți tari voi care lucrați dreptatea, nu fiți nehotărîti, ca să fie trecerea voastră cu sănții ângeri. Fericiti sunteți care suportați nevoia mare viitoare, și care nu se lapădă de viața lor. Căci juratul să a Domnul pe Fiul său, ca să nu aibă parte de viața lor ceice se lapădă de Domnul lor, cei care de acum se lapădă în zilele următoare; iar cătră ceice s'au lapădat mai nainte a fost grajios pentru nemărginita sa îndurare.

3. Iar tu, Hermo, mai mult nu aminti fărădelegile copiilor tăi, nici părași pe soru-tă, ca să se curețe de păcatele lor de mai nainte. Căci vor primi pedeapsa dreaptă dacă nu te arăți de tot neîmpăcat.

Ne'mpăcarea aduce moarte. Iar tu, Hermo, ai îndurat multe necazuri familiare pentru călcările casei tale, căci tu nu îngrijieai de ea. Ci ai fost indiferent ocupându-te numai cu afacerile tale rele; dar nrocul tău este, că nu te-ai lăpădat de Dzeul cel viu; simplicitatea și multă înfrâñarea ta; acestea te-au măntuit de vei fi statornic, și pe toți va măntui care lucră acestea umblând în nevinovăție și simplicitate. Aceștia vor îvinge orice răutate și vor fi statornici până la viața vecinică. Fericiti sunt ceice lucră dreptate. În veci nu vor peri. Vei spune lui Maxim: „Iată vine nevoie; de-ți place, lăpădă-te iarăș. Aproape este Domnul de ceice se întorc, precum este scris la Eldat și Modat care au profetit poporului în pustie“.

4. Fraților! Un tânăr foarte frumos mi-a descoperit în somn acestea. El mă întrebă: „Cine crezi tu, că este bătrâna, dela care ai primit cartea?“ Eu i-am răspuns: „Sibila.“ „Te înșeli, nu este ea.“ „Deci cine?“ i-am zis. „Biserica,“ răspunse el. L-am întrebat apoi: „De ce se arată bătrâna?“ „Pentru că, zise, s'a făcut mai nainte decât toate; de aceea este bătrâna și pentru că din pricina ei lumea s'a pus la loc.“ Apoi am avut vizuire în casa mea. Veni matrona și mă întrebă de am dat deja cartea bătrânilor. Am negat a li-o fi dat. Bine ai făcut, zise ea; căci am să mai adaog ceva. Când deci voi fi gata cu toate să incunoșcintezi pe toți aleșii despre ea. Scrie deci 2 exemplare, trimite unul lui Clement, altul Graptei. Clement îl va trimite apoi în cetățile din afară, căci lui să cuvine aceasta; iar Grapte va învăța din el pe văduve și orfani. Tu însuți vei ceta în această cetate cu presbiterii care stau în fruntea bisericii.

Viziunea III.

1. Fraților! am văzut acestea. După ce de multe ori postisem și mă rugasem la Domnul ca să-mi arate descoperirea, ce îmi făgăduise prin matronă a mi-o face, în aceeaș noapte mi se arăta matrona și-mi zise: „Fiindcă te rogi cu atâtă inzistență și arăți atâtă zel a cunoasce toate, vino la câmp, unde lucrezi acum la orz și pela ora a cincia mă voi arăta ție și-ți voi descoperi ce vei mai vedea.“ „Doamnă, în care loc al câmpului?“ „Unde voiesci“ zise ea. Alesem un loc frumos, de o parte. Dar înainte de a-i fi vorbit și a-i spune locul, îmi zice: „Voi veni, unde tu voiesci.“ Așa, fraților, m'am dus la câmp, mi-am tocmit vremea și am sosit la ora precisă în locul hotărît, și văd o sofa de fildes, pe ea era o perină de pânză și peste sofa întinsă pânză fină. Văzând eu acestea înaintea mea și pe nime în acel loc am amețit, spaimă mă cuprinse, perii se făcuseră măciucă; frică mă luase, căci mă vedeam singur. Venindu-mi iarăș în fire îmi adusei aminte de măritarea lui Dzeu și încurajându-mă îngenunchiai și-mi mărturisii Domnului păcatele, cum am făcut și mai nainte. Ea veni cu 6 tineri, pe care și mai nainte i-am văzut, se puse ceva după mine, mă ascultă cum mă rog la Dzeu și-i mărturisesc păcatele. Atingându-mă îmi zise: „Hermo, încetează a te ruga pentru păcatele tale; roagă-te și după dreptate, ca să aibi

parte de ea tu și casa ta.“ Apoi mă ridică cu mâna și mă duse la sofa, și zise tinerilor: „Duceți-vă zidiți.“ Iar după depărtarea tinerilor, fiind noi singuri, îmi zise: „Şezi aci“. Eu îi răspunsei: „Doamnă, să șădă mai întâi cei mai bătrâni.“ Ea răspunse: „Dacă îți zic, řezi.“ Voind a mă așeza de partea dreaptă a sofei nu-mi dădu voie, ci zise să mă așez de partea stângă. Murmurând eu pentru aceasta și întristându-mă că nu mă lăsat să sed de dreapta îmi zise: „Hermo, te întristezi?“ Locul de dreapta este pentru alții, care deja au bineplăcut lui Dzeu și au suferit pentru numele lui; tu mai trebuie încă multe să faci păنăce te vei așeza cu dênsii; dar precum acum stăruesci în simplicitate, stăruie și mai departe și vei ředea cu dênsii, și toti care săvîrșesc faptele lor și cu răbdare supoartă ce au răbdat.

2. „Ce au suferit ei?“ Întrerupsei eu. „Ascultă, îmi răspunse; pentru numele biciuiri, închisoare, nevoi mari, cruce, animale; de aceea ocupă între sânți locul de dreapta, și oricine suferă pentru nume; iar ceialalți sunt de stânga. Dar amândoi, cei care săd de dreapta și cei de stânga, au aceleasi daruri și aceleasi promisiuni; cei de dreapta mai au încă ceva deosebită onoare. Tu doresci cu mare dor să ţedea de dreapta cu ei, dar ai încă multe scăderi; dar te vei curăti de ele; și toti care nu se îndoiesc se vor curăti de toate păcatele lor făcute până în ziua aceasta.“ Acestea zicând voia să se depărteze; dar eu căzui la picioarele ei rugând-o pentru Domnul să-mi arate viziunea promisă. Ea iarăș mă prinse de mână, mă sculă și mă așeză pe sofa de partea stângă; iar ea ţedea de dreapta. Apoi arătând un sceptru foarte frumos îmi zise: „Vezi un lucru mare?“ „Nu, doamnă“, fi răspunsei eu. Îmi zise: „Privesce, nu vezi înaintea ta un turn mare, zidit peste ape din cadre strălucitoare?“ Turnul îl zidiau în patru unghiuri tinerei care veniseră cu dênsa; dar zeci de mii de oameni duceau piatră, unii din adânc, alții de pe pămînt, și le dădeau celor 6 tineri. Aceștia iarăș le primiau și zidiau. Petriile din adânc le așezau în zidire cum erau aduse: căci erau cioplite și se potrivau cu celealte în zidire; și aşa se lipiau una de alta că nu se putea vedea între ele. Întreaga zidire a turnului părea alcătuită dintr-o piatră. Iar din pietriile aduse de pe uscat unele puneau de o parte, altele puneau în zidire, altele le spărgeau și lăpădau departe de turn. Si imprejurul turnului erau multe pietri cari nu se întrebuițau la zidire; căci unele erau aspre și colțuroase, altele erau crepate, altele sparte și altele albe și rotunde, că nu erau bune la zidire. Am văzut și alte pietri departe aruncate dela turn și se mișcau pe drum și nu stăteau locului, ci se rostogoliră în locuri neumbrate; altele iarăș căzuseră în foc și ardeau; altele căzuseră aproape de ape și nu puteau să ajungă în apă deși doriau a se rostogoli mai departe și a ajunge în apă.

3. După ce imi arătase toate acestea voia să se depărteze. Eu îi zisei: „Doamnă, ce-mi folosesc, că am văzut acestea, dacă nu scu ce însemnează?“ „Omule, esci curios, voind să scii cele dimprejurul turnului“. „Da, doamnă, răspunsei eu, ca să vestesc fraților

mei și făcându-se mai veseli auzind acestea să cunoască pe Domnul în multa lui mărire". Ea îmi zise: „Mulți se vor bucura, alții vor plângere; dar și aceștia, dacă vor asculta și se vor pocăi, se vor bucura.“ Ascultă deci asemănările cuprinse în turn; căci toate și le voi descoperi. Dar mai mult să nu mă infestezi cu descoperire; căci aceste descoperiri au sfîrșit; ele s-au împlinit. Dar tu nu încetezi a cere descoperire fiindcă ești nerușinat. Turnul deci, care ai văzut zidindu-l sunt eu, biserică, care și s'a arătat tie acum și mai nainte; întreabă orice voiesci despre turn și-ți voi descoperi, ca să te bucuri cu sănții. — „Doamnă, și răspunsei, deoarece odată m'ai ținut vrednic a-mi descoperi, fă-o acum.“ Iar ea îmi zise: „Să va descoperi ceeace s'a aflat de bine, numai inima ta să fie la Dzeu și să nu te îndoesci de ceeace vei vedea.“ Apoi o întrebai: „Doamnă, de ce s'a zidit turnul peste ape?“ „Ti-am spus deja, zise ea, cele de mai nainte, și totuși ceri explicări detailate; cercetând tu mai aproape vei afla adevărul. Ascultă, de ce turnul s'a zidit peste ape: că viața voastră s'a mantuit și să va mantui prin apă. Turnul este întemeiat pe cuvântul atotputernicului și preamaritului nume și să ține la olaltă de puterea nevezută a Domnului.“

4. Răspunzând i-am zis: „Doamnă, măret și minunat este acest lucru. Cine sunt cei 6 tineri care zidesc?“ „Acestia sunt sănții ângeri ai lui Dzeu care mai ântâi au fost creați, căror Domnul a dat întreaga creatură, ca să o înmulțească, zidească și stăpânească întreaga făptură. De aceea ei vor duce la capăt zidirea turnului.“ „Cine sunt ceilalți care aduc pietrile?“ „Să aceia sunt sănții ângeri ai lui Dzeu; dar cei 6 de mai nainte sunt lor superiori. Zidirea turnului să va sfîrși și toți împreună se vor bucura făcând cerc în jurul turnului și vor preamarí pe Dzeu, că s'a sfîrșit zidirea turnului.“ Am mai întrebat-o zicând: „Doamnă, aş dori să cunosc soartea pietrilor și puterea lor.“ Răspunzând ea îmi zise: „Nu ca cum ai fi mai vrednic decât alții și s'a descoperit; căci sunt unii care te-au întrecut și sunt mai buni decât tine, încât adecață acestora trebuia să se descompere aceste vedenii; ci pentru că să se preamaríască numele lui Dzeu și s'a descoperit și să se va mai descoperi pentru cei îndoelniți, pentru ceice totdeuna cugetă în inima lor, de să vor întâmpla acestea ori nu. Spune-le, că tote acestea sunt adevăr, și nimic nu este afară de adevăr, ci toate sunt tari, sigure și fondate.“

5. „Acum ascultă despre pietrile întrebuițate la zidire. Pietrile evadrate, albe și cari se lipesc cu laturile, sunt apostolii și episcopii și învățătorii și diaconii, care au umblat întru sănțenia lui Dzeu supraveghind, învățând și servind pentru aleșii lui Dzeu cu curățenie și sănțenie, unii deja au reposat, alții însă sunt încă în viață; totdeuna au lucrat împreună în bunăntelegeră și au păstrat pacea între olaltă ascultând unul de celalalt; de aceea să și potrivesc cu laturile lor la zidire.“ „Cine sunt pietrile aduse din adâncă care să intrebuițează la zidire?“ „Acestia sunt ceice au pătimit pentru numele Domnului.“ „Aș mai dori să cunosc, Doamnă, cine sunt pietrile

celealte cari fură aduse de pe uscat? Ea îmi zise: „Cari nu sunt cioplite și se pot întrebuița la partea de jos a zidirii, pe aceia Domnul i-a preamărit, pentru că au umblat calea dreaptă a Domnului și au urmat poruncile lui.“ „Cine sunt cele aduse și puse în partea deasupra a zidirii?“ Sunt cei tineri în credință și credincioși în genere. Ângerii îi îndeamnă să facă bine, pentru că nu se află întrânsii răutate.“ Cine sunt cele pe cari le puseră la o parte și lăpădară?“ „Acestea sunt ceice au păcatuit, dar voiesc să se pocăiască; de aceea n’au fost aruncate tocmai departe de turn, căci pocăindu-se pot fi întrebuițați la zidire. Ceice voiesc aşadar să se pocăiască, dacă întradevăr se pocăiesc, să întăresc în credință, de se pocăiesc acum pănă când să zidesc turnul. Iar când zidirea va fi sfârșită, nu mai au loc, ci vor fi lăpădați. Numai atâtă au, că sunt în apropierea turnului.“

6. „Voiesci să cunoisci și pe celece au fost sparte și aruncate departe dela turn?“ „Aceste sunt fiii nedreptății; ei au crezut cu fătănicie, și toată răutatea nu s’au depărtat dela ei; de aceea nu au mântuire, căci nu sunt apti la zidire pentru răutățile lor. De aceea au fost sparte și aruncate departe de mânia Domnului, căci îl mâniaseră. Iar celealte cari multe le-au văzut zăcând fără a fi întrebuițate la zidire sunt cele colțuroase ceice au cunoscut adeverul, dar nu rămân întrânsul nici se lipesc de sânți; de aceea sunt nefolositori.“ „Cine sunt celece au crepături?“ „Aceaștia sunt cei, ce se dușmănesc între olaltă în inima lor și nu au pace între sine care de față sunt cu pace, iar depărtându-se unul de altul au în inimă răutățile lor. Acestea sunt crepăturile pietrilor. Iar pietrile ciuntite sunt ceice au crezut și în parte mare în credință cu dreptate, dar mai au unele părți de nedreptate; de aceea nu sunt întregi, ci ciuntite.“ „Doamnă, cine sunt cele albe și rotunde cari nu să potrivesc la zidire?“ Răspunzând ea îmi zise: „Pănă când ești nebun și neînțelegător, întrebi de toate și nimic nu scii? Aceste sunt ceice au credință, dar au și averile acestui veac. Când vine nevoie, pentru avuția și afacerile lor se lapădă de Domnul lor.“ Si răspunzând i-am zis: „Doamnă, când vor putea fi întrebuițați la zidire?“ „De treabă lui Dzeu vor fi ei, zise, când se va ângusta avuția lor care îi stăpânește. Căci precum piatra rotundă dacă nu să taie și lapădă ceva din ea nu poate fi cvadrată, astfel și cei avuți în lumea aceasta, de nu să va tăia averea lor, nu pot fi apti Domnului. Înțelege aceasta mai întâi dela tine însuți: cât erai bogat, erai netreburnic, acum însă ești trebuincios și folositor pentru viață. Fiți trebuinciosi lui Dzeu; căci și tu însuți vei fi luat din aceste pietri.“

7. „Celealte pietri cari ai văzut aruncate departe de turn și căzând pe drum și rostogolindu-se din drum în loc neumblat: aceștia sunt care au crezut, dar pentru inima lor nerezolută au părăsit calea cea adeverată; ei au crezut că pot afla o cale mai bună, rătăcesc și chinindu-se umblă pe căi neumbrate. Iar celece au căzut în

foc și ard sunt ceice definitiv s'au lăpădat de Dzeu cel viu, și care nu mai cugetă a se pocăi, pentru poftele de necurăție și răutățile ce săvârșesc.“ „Voiesci doar să scii, cine sunt pietrile celelalte, cari au căzut aproape de ape și nu puteau să se rostogoliască în apă? Aceștia sunt ceice au ascultat cuvântul și doriau să se boteze în numele Domnului; apoi aducându-și aminte de sănțenia adevărului, se întorc și umblă iarăș după poftele lor rele“. Așadar încehaiă esplorarea turnului. Îndrăznind însă am mai întrebat-o, dacă toate pietrile lăpădate și cari nu se potrivesc la zidirea turnului ar avea loc la acest turn, de cumva săr pocăi? „Pocăință“, răspunse ea, „este și pentru ei, dar la acest turn nu mai pot avea loc. Buni vor fi pentru un loc mult inferior, dar și aceasta numai de vor fi fost chinuiți și de au încheiat zilele păcatelor lor. Si de aceea vor fi transpuși, pentru că au primit cuvântul drept. Si atunci le va succede a trece din chinurile lor, când se vor urca la inima lor faptele rele ce le-au săvârșit. Iar de nu se vor ridica la inima lor, nu se vor măntui pentru împietrirea inimii lor“.

8. Iar incetând eu a o întrebă despre toate îmi zise: „Voiesci să vezi încă ceva?“ Fiind foarte poftitor a vedea mă bucurai că voi mai vedea ceva. Privindu-mă zimbi și-mi zise: „Vezi tu 7 femei împrejurul turnului? „Văd, răspunsei, Doamnă“. „Acest turn îl vor duce acestea la porunca Domnului. Ascultă explicarea lor! Întâia între ele cu mâni tari se chiamă *credință*; prin aceasta să măntue aleșii lui Dzeu. A doua, cea încinsă cu șorț, cu ținuta bărbătească, se chiamă *înfrâñare*; este fica credinții. Cine urmează ei fericit va fi în viață, căci se feresce de toate faptele rele crezând, că va mosceni viață vecinică, de se înfrâñează de toată pofta rea!“ „Iar celelalte, Doamnă, cine sunt?“ „Sunt fice dela olaltă. Una se chiamă *simplicitate*, a doua *nevinovație*, a treia *sânțenie*, a patra *sciință*, a cincia *dragoste*. De vei împlini toate faptele mamei lor, poți fi viu“. „Aș voi, Doamnă, să cunosc, fiecare ce putere are?“ „Ascultă“, zise ea, „puterile ce le au“. „Acestea se condiționează una de alta și urmează după nascerea lor. Din credință se nasce înfrâñarea, din înfrâñare simplicitatea, din simplicitate nevinovăția, din nevinovăție sănțenia, din sănțenie sciință, din sciință dragostea. Lucrurile lor sunt curate, sante și dzeesci. Cine servește lor și e în stare a fi stăpânit de faptele lor va locui în turn împreună cu sănții lui Dzeu.“ O întrebai apoi despre timpuri, de este deja sfîrșitul lumii. Ea strigă cu voce înaltă zicând: „O omule ne'nțelepte! nu vezi, că încă să zidesce la turn? Cum însă s'a sfîrșit turnul, la care să zidesce, are sfîrșit. Dar încurând să va sfîrși. Nu mă mai întrebă; destul îți este tie și sănților această aducere aminte și înnoirea spiritelor voastre. Dar nu numai tie să-ți facă aceste descopeririri, ci ca să le împărtășești tuturor. După 3 zile — mai ântâi trebuie să te resgândesci asupra lor — Hermo, aceasta e cea mai mare poruncă, vei vorbi toate acestea în urechile sănților, ca ascultându-le și împlinindu-le să se curățească de toate răutățile lor și tu împreună cu ei“.

9 „A scultați-mă, filori! eu v' am crescut în mare simplicitate, nevinovătie și sănțenie prin îndurarea Domnului, care a lăsat să stropiască asupra voastră dreptate, ca să vă îndreptați și sănții de toată răutatea și de toată perversitatea. Iar voi nu voi să încetați dela răutatea voastră. Acum deci ascultați-mă, fiți în pace între voi, cercetați-vă, primiți-vă unul pe altul, nu vă împărtășiți numai singuri din neîntelepciune de făpturile lui Dzeu, ci dați și celor lipsiți. Căci unii pentru multimea mijloacelor de trai cauzează cărni lor slăbițiuni, făcând pagubă cărni lor; iar carnele celorce n'au nutrimente suferă pentru că n'au destule mijloace și trupul lor să păgubesce. Acest inconvenient este spre dauna voastră, care aveți și nu dați celor lipsiți. Căutați la judecata viitoare! Voi îmbuibatilor căutați pe cei flămândi păna când nu s'a sfârșit turnul; căci după ce s'a sfârșit turnul veți voi să faceți bine și nu veți avea ocaziune. Căutați deci voi care vă mândri și cu averile văastre, ca să nu suspine lipsiții, și suspinarea lor să se finalizeze la Domnul și să fiți încuiați afară de ușa turnului împreună cu bunurile voastre. Acum deci mă adresez vouă prepozițiilor bisericii și celorce aveți locurile dântăi: nu fiți asemene vrăjitorilor. Vrăjitorii poartă adecață mijloacele lor în cutii, iar voi purtați mijlocul și veninul vostru în inimă. V-ați întărit ca osul și nu voi să curățați înimele voastre și să uniți cugetarea voastră spre aceeașă intru inimă curată, ca să dobândești milă la împăratul cel mare. Căutați deci, filori, ca aceste dezbinări să nu vă lipsiască de viața voastră. Cum voi să creșteți pe aleșii Domnului, dacă înșivă sunteți fără crescere? Fiți deci între olală disciplinați și aveți pace între voi, ca și eu să pot păsi cu inimă veselă înaintea Tatălui și să pun cuvânt la Domnul vostru pentru toți.

10. Când încetase a-mi vorbi, veniră cei 6 tineri care zidau o duseră la turn, alți 4 luară sofa și o duseră lângă turn. Fața lor n'au văzut-o, căci erau întorsi cu dosul către mine. La despărțire am mai rugat-o să-mi descopere cele 3 chipuri în cari mi s'a arătat. Ea îmi răspunse: „În privința aceasta altădată trebuie să te rogi, ca să ti să descopere. Ea mi se arătase, fraților, în ântâia vizionării, acum anul, ca o femeie bătrână și frumoasă în fotoliu. În a doua vizionăre avea chip mai tânăr, carne și părul erau ca la bătrâne și stând vorbia cu mine. Era și mai veselă ca înălția dată. În a treia vizionăre era de tot tinerică și de frumuseță captivătoare, numai părul era alb ca la o femeie bătrână; era fără întrerupere veselă și sedea în sofa. Pentru acestea eram foarte trist, ca să cunoasc chipurile descoperirii. Atunci văd în vedenie de noapte pe matronă grăindu-mi: „Fiecare rugămintă condiționează euget supus; postesc și vei primi ceea ce ceri dela Domnul“. Am postit deci 1 zi, iar în noaptea următoare mi s'a arătat un tânăr zicând: „De ce ceri în rugăciuni descoperire fără pregătire? Cătuș să nu strici corpului tău cerând aşa multe lucruri. Fie că destule descoperirile acestea. Sau esci tu în stare să vezi descoperire de cuprins mai puternic decât cele văzute“? Rezpunzând i-am zis: „Domnule, numai atâtă mă rog, ca să mi se

explice cele 3 înfățișeri ale matronei, ca așa descoperirea să fie un întreg“. Iar el îmi zise: „Până când sunteți nepricepuți? Îndoileile vă fac nepricepuți și să nu aveți inima voastră la Domnul“. Răspunzându-i iarăș am zis: „Domnule, prin tine vom cunoaște acestea mai temeinic.“

11. „Ascultă, zice, ce însemnează cele 3 chipuri, despre care întrebui. De ce s'a arătat matrona în vizuirea antâia săzând în fotoliu? Pentru că spiritul vostru era îmbrețrănit și deja mort, nu mai avea putere în urma molesirii și a îndoileilor voastre. Căci precum bătrâni care nu au speranță de întinerire nu așteaptă decât moartea, așa și voi moleșindu-vă de afacerile lumesci, v-ați dat trăndăviei și nu ați pus grijile voastre în Domnul; ci mai ales mintea voastră a suferit și ați îmbrețrănit sub povara necazurilor voastre“. „Aș dori, să mai sciu Domnule, de ce a săzut în fotoliu“? „Fiecare bolnav săde în fotoliu din cauza slăbiciunii, ca se deoareze infirmității trupului său. Acum cunoști însemnarea vizinii prime“.

12. În vizuirea a doua ai văzut-o stând și având chip mai tânăr și mai veselă ca antâia oară, iar trupul și părul erau bătrâne. Ascultă, zise, și această parabolă. Când e cineva bătrân, din cauza slăbiciunii și săraciei nu mai are speranță, așteaptă numai ziua din urmă a vieții; apoi pe neașteptate moscenesce, auzind de aceasta se îndreaptă și-si adună puterile fiind plin de bucurie, nu zace mai mult ci stă, se înnoiesce spiritul lui cel deja mort de încordările de mai nainte, el nici nu mai săde, ci este în puterea bărbatului: așa și voi ascultând descoperirea ce via făcut-o Domnul. Căci s'a milostivit de voi și a înnoit spiritul vostru, ați depus molesirea, ați primit putere și v-ați întărit în credință și văzând Domnul întărirea voastră s'a bucurat; de aceea via a arătat zidirea turnului, și altele vă va descoperi, de veți avea pace întru voi din toată inima“.

13. În vizuirea a 3. ai văzut-o Tânără, frumoasă și veselă, frumos era chipul ei. Căci dacă un întristat, primind veste bună, îndată uită durerile de mai nainte și așteaptă numai împlinirea vestei bune, se întăresce pentru viitor spre cele bune, spiritul lui se înnoiesce pentru bucuria primită: așa și voi ați luat înnoirea spiritelor voastre văzând aceste bunuri. Când ai văzut-o săzând în sofa era starea ei sigură; căci sofa are 4 picioare și stă tare: și lumea conține din 4 elemente. Ceice se întorc devin cu desevîrsire tineri și sunt întăriți, adeca că dacă se întorc din toată inima. Astfel descoperirea e explicată pe deplin. Nu mai cere altă descoperire, iar dacă ai mai avea ceva de lipsă și să te va descoperi.“

Viziunea IV.

1. Carea am văzut-o, fraților, după 20 de zile dela vizuirea de mai nainte drept semn al nevoilor ce vor să fie. M'am dus la holda mea pe calea campană. Este departe de drumul public cam 10 stadii; locul e foarte anevoie de umblat. Umblând singur mă rog de Domnul să completeze descoperirile și vedeniile arătate mie

prin sănta sa biserică, ca să mă întăriască și să dău pocăință servilor lui care au dat anză la scandal, ca să se preamăriască numele lui cel mare și înalt, căci mă invrednicit a-mi arăta minunile sale. Și când îl preamăriam și-i mulțumiam, mi s-a răspuns ca un echo de voce: „Hermo, nu te îndoi.“ Începui întru mine a cuneta și a zice: „De ce să mă îndoiesc, căci doar Domnul mă întărit așa mult și am văzut lucruri minunate?“ Și am mers ceva înainte, fraților, și iată văzui un nor de praf ca pănă la cer, și începui a grăbi întru mine: „Doar vine o turmă de vite și face praf?“ Aceasta era deosebite de mine cam 1 stadiu. Dar mărindu-se tot mai mult norul începui a presimți ceva dzesc; soarele lucia puțin, și iată văz un animal de tot mare ca un bălaur, din gura lui eșau locuste de foc. Iar animalul era cam 100 de pași în lungime, capul era ca de lut. Și am început a plângere și a ruga pe Domnul să mă scapă de el. Dar mi-am adus aminte de cuvântul ce l-am auzit: „Nu te îndoi, Hermo.“ Întărind, fraților, Domnul credința mea și aducându-mi aminte de minunile ce mi-a arătat, cu îndrăznire m'am dat fiarei. Fiara vuia cu așa mare violență că o cetate ar fi putut返turna. Mă apropiai de ea, atunci se lungescă pe pămînt această puternică reptilă și nu se mișcă decât limba, rămâne nemîșcată pănă ce trecui; fiara avea pe cap 4 colori: neagră, roșul focului și a săngelui, apoi aurie, în urmă albă.

2. Iar dupătrecui de fiară și mersesem cam 30 de pași, iată mă întimpină o fecioară, împodobită ca cum ar veni dela ospăt, toată îmbrăcată în alb și cu sandale albe, acoperită pănă la frunte, de mitră era acoperemîntul ei; avea păr alb. Eu o cunoșcui din vizunile de mai nainte că este biserică și m'am veselit. Ea mă salută zicînd: „Bucură-te, omule!“ Eu repetai salutarea: „Doamnă, bine ai venit.“ Răspunzînd ea mi zise: „N'ai întâlnit pe nime?“ „Doamnă, răspunsei, o fiară ce poate nimici popoare; dar puterea Domnului și îndurarea lui m'au scăpat.“ „Bine ai scăpat.“ zise ea, pentru că grija ta ai dat-o lui Dzeu și ai deschis inima ta Domnului crezînd, că nime altul nu te poate măntui decât numele cel mare și mareț. De aceea Domnul a trimis pe ângerul său care este peste animale, cu numele Tegri, și a închis gura lui, ca să nu te striviască. Din mare nevoie te-a scăpat credința ta și pentru că fiară așa de mare n'ai fost nerezolut; mergi deci și vestesce aleșilor Domnului măririle lui și le spune, că fiara aceasta este tipul nevoiei mari ce va să vie; dacă deci vă pregăti și vă întoarceți din toată inima la Domnul veți putea scăpa de ea, de va fi inima voastră curată și nepătăță, și fără prihană veți servi Domnului în celelalte zile ale vieții voastre. Lăsați grijile voastre Domnului și acesta le va dezlegă. Credeti Domnului, voi îndoiosîlor, căci el poate toate, și a lăua dela voi mânia să și a trimite biciurile sale asupra voastră îndoelniciilor. Vai celorce aud aceste cuvinte și nu le ascultă; mai bine le-ar fi să nu se fi nașcut.

3. Am întrebat apoi despre cele 4 colori de pe capul fiarei,

Ea răspunzând zise: „Iarăș esci curios în privința acestor lucruri?“ „Da, răspunsei, Doamnă; explică-mi-le ce însemnează.“ „Ascultă, zise ea: Negrul însemnează lumea, în care locuiți; roșul focului și a săngelui, că lumea aceasta trebuie să piară prin sânge și foc; partea aurie sunteți voi care fugiți de lumea aceasta. Căci precum aurul se lămuresc în foc și devine folositor, aşa veți fi și voi examinați căt locuiți întrânsa. Cei statornici și care au trecut proba de foc s-au curățit de ea. Precum aurul lapădă zgura, aşa și voi veți lăpăda toată durerea și întristarea, și curățați veți fi apă la zidirea turnului. Partea albă este veacul viitor când vor viețui aleșii lui Dzeu; căci curați și neprihăniți vor fi cei aleși de Dzeu spre viața vecinică. Tu deci nu înceta a vorbi în urechile sănților. Acum aveți și icoana nevoiei mari ce va să fie. Dacă voiți, nimic nu vă va strica. Aduceți-vă aminte de cele scrise mai nainte.“ Acestea zicând să a depărtat, și nu sciu unde s'a dus; căci să făcuse zgomot; iar eu m'am întors de frică crezând că vine fiara.

Descoperirea V.

Pecând mă rugam în casă și mă lăsasem apoi pe sofa, întră la mine un bărbat cu chip nobil, în îmbrăcăminte de păstor purtând piele albă de capră, pe umeri traistă și toiag în mână. El mă salută, iar eu fi răspunsei. Și îndată se aşeză lângă mine și zise: „Ângerul cel prea cinstit m'a trimis ca să locuesc împreună cu tine celelalte zile ale vieții tale.“ Iar eu credeam că a venit să mă ispitească, deci i-am zis: „Dar tu cine esci? Aș dori să sciu cui sunt încredințat.“ El îmi zise: „Nu mă cunoșci?“ „Nu, răspunsei.“ „Eu sunt păstorul cui ai fost predat.“ Încă vorbind el se schimbă chipul lui și recunoșcui întrânsul pe acela, cui am fost încredințat, și îndată mă însăpămentai, frică mă cuprinse, întreaga mea fire era stăpânită de durere, pentrucă fi răspunsesem cu atâtă răutate și imprudență. Iar el răspunzând îmi zise: Nu te speria, ci întăresc-te prin poruncile mele cari îți le voi da. Căci am fost trimis, zice, să-ți mai arăt celece odată ai văzut, îndeosebi celece vouă vă sunt de folos. Scrie mai întâi poruncile mele și asemănările; iar celelalte scrie-le aşa cum îți voi arăta; de aceea, zice, îți poruncesc să scrii mai întâi poruncile și asemănările, pentruca fară întârziere să le poți ceti și păstra.“ Am scris deci poruncile și asemănările, dupăcum îmi poruncise. „Dacă auzindu-le le veți ține și veți umbla în ele și le veți pune în lucrare cu inimă curată, veți lua dela Domnul promisiunile făcute vouă; iar dacă auzindu-le nu vă pocăiți, ci mai adaogați la păcatele voastre, veți lua dela Domnul contrarul.“ Acestea mi-a poruncit mie să scriu păstorul, ângerul pocăinții.

Porunca I.

Mai nainte de toate crede că este un Dzeu, care toate a creat și întocmit, a adus toate întru existență din nimic, toate le cuprinde, iar el este necuprins. Crede deci întrânsul și teme-te de el, iar te-

mându-te te înfrânează. Tine acestea și lapădă toată răutatea, îmbracă toată virtutea dreptății, vei viețui lui Dzeu dacă țini porunca aceasta.

Porunca II.

El îmi zise: Cultivă simplicitatea și fii nevinovat, fii ca copiii care nu cunosc răutatea ce pierde viața oamenilor. Mai nainte de toate nu cleveti pe nime, nu asculta cu placere pe clevetitor; la din contră și tu cel e ascultăesci vinovat de păcatul clevetitorului, dacă dai crezément clevetirii ce ascultă: căci crezând și tu te abați dela fratele tău. Așa te faci vinovat de păcatul clevetitorului. Păgubitoare este clevetirea, demon nestatornic, nicicând nu iubesc pacea, ci totdeauna e amestecată în certe. Feresce-te de ea și totdeauna vei avea bunăințelegere cu toți. Îmbracă cuviința, în care nu este nicio piedecă rea, ci toate sunt drepte și vesele. Lucrează cele bune și dă din toate roadele sudorii tale, cari îți le dă Dzeu, celor lipsiți simplu, fără a te resgândi cui să dai sau cui să nu dai. Dă tuturor; căci Dzeu voiesc tuturor să se dea din darurile lui. Iar ceice le-au primit vor da seamă lui Dzeu, de ce și spre ce le-au primit; ceice în nevoi au primit ceva nu să vor judeca, iar ceice în fătănicie au luat vor ajunge la judecată. Dătătorul nu răspunde; căci precum a luat dela Domnul a împlini servitul, simplu l-a săvârșit, fără a judeca cui să dea și cui nu. Împlinindu-se simplu acest servit este preamarit la Dzeu. Cel ce împlinesc simplu servitul său vietuesc lui Dzeu. Păzesce deci aceste porunci, cum îți le-am grădit, ca pocăința ta și a casei tale să fie întru simplicitate, iar inima ta să fie curată și nepătăță.

Porunca III.

Altădată îmi zise: Iubesce adevărul, și numai adevărul să ieșă din gura ta, pentru că spiritul, pe care Dzeu-l-a aşezat în acest trup să locuiască, să se afle adevărul la toți oamenii, și așa să va preamări Domnul care locuiesc întru tine; căci Domnul este adevărul în tot cuvântul, și la dênsul nu este minciună. De aceea minciinii sătăgăduiesc pe Domnul și se fac înșelătorii lui, nu dau înapoi împrumutul luat. Căci ei au primit dela dênsul spirit nemincinos. Dând pe acesta înapoi minciinos, au spurcat porunca Domnului și sunt înșelători. Auzind eu acestea am plâns foarte. Iar el văzându-mă plângând îmi zise: „De ce plângi?”, „Pentru că, răspunsei, Domnule, nu sciu de mă voi măntui”. „De ce?”, zise el. „Pentru că, Domnule, în viața mea n-am grădit nicicând un cuvânt adevărul, ci totdeauna am vorbit eu toți în două înțelesuri, și minciuna am înfățișat-o tuturor oamenilor ca adevăr; dar nici nu mi-a contrazis cineva cândva, ci au dat crezément cuvintelor mele. Deci cum mă voi putea măntui, Domnule, după ce am săvârșit atari fapte?”, „Bine și înțelepțesce cugeti, îmi zise el; căci se cuvenia ca servitorul lui Dzeu să umble în adevăr și să ru locuiască la un loc o conșcientă rea cu spiritul adevărului, nici să intristeze spiritul sublim și adevărul”. „Nicicând, răspunsei

eu, am auzit cuvinte aşa temeinice“. „Acum însă le auzi, zise el; urmează-le, pentruca adevărate să devie și minciunile grăite mai nainte în afacerile tale; că i pot deveni adevărate și acestea. Dacă vei ține acestea și de acum înapoi vei vorbi tot adevărul și poți agonisi viață. Oricine ascultă această poruncă și se feresce de minciuna cea foarte stricăcioasă va fi viu pentru Dzeu“.

Porunca IV.

1. „Îți poruncesc, zise el, să păstrezi fecioria, și în inima ta să nu se ridice pofta după femeie străină sau după curvie, sau orice păcat asemenea acestora. Căci săvârșind acestea faci păcat mare. Iar de-ți vei aduce aminte totdeuna că ai soție, nicicând nu vei păcatui. Căci ridicându-se atare poftă în inimă păcătuesci, și faci păcat și nutrind altă răutate de acest fel. Atare poftă este pentru servul lui Dzeu păcat mare; iar dacă cineva și face acest lucru rău, și agonisesce moarte. Deci feresce-te: depărtează dela tine astfel de pofte; căci unde locuiesce sănătenie, acolo fărădelege nu este iertat să se ridice în inima bărbatului drept“. Eu îi zisei: „Domnule, permite mi să te întreb ceva“. „Vorbesc“, zise el. „Domnule, zic eu, dacă cineva are soție credincioasă și o află în curvie cu altul, păcătuesce omul, de viețuesce mai departe cu densa?“ „Până când nu știe, răspunse el, nu are păcat; iar dacă cunoasce bărbatul păcatul ei, iar ea nu se pocăesce, ci stăruiesce în curvie, și viețuesce cu densa, se face vinovat păcatului și părtaş curviei ei“. „Deci, zic eu, ce să facă bărbatul, dacă soția sa stăruiesce în patima ei?“ „Să o lase, îmi răspunse, iar el să rămână singur; iar dacă despărțindu-se de soția sa se recăsaioresce, și el curvesc“. „Dar dacă, zisei, Domnule, după părăsire femeia se pocăesce și voiesc să se întoarcă la bărbatul ei, să nu o primiască?“ „Sigur, zise el, chiar ar păcatui, de năr primi-o iarăș, și adeca se face vinovat de păcat mare, ci trebuie să primiască pe păcătoasa care se pocăesce. Dar aceasta să nu se repețească; căci pentru servii lui Dzeu există numai o pocăință. Din cauza că se poate pocăi, bărbatul nu se poate însura. Această praxă să aplică la bărbat și femeie“. „Dar, zise el, nu este adulteriu numai când cineva spurcă trupul său, ci și când face aşa ceva cu păgâni, prea curvesce. Dacă cineva stăruiesce în aceste fapte și nu se pocăesce, feriți-vă de densul și nu viețuiți la un loc; de nu, te faci vinovat păcatului lui. De aceea ați primit poruncă, femeie și bărbat, a rămânea pentru voi; căci numai aşa are loc pocăința. Iar eu n'ăș voi să dau anză ca această praxă să se aplice, ci mai vîrtos, că cine odată a păcatuit să nu mai păcatuiască. A vindeca de păcatul de mai nainte poate cel Atotputernic; căci el are putere peste toate“.

2. Iarăș l-am întrebat zicând: „Fiindcă m'a învrednicit Domnul, ca tu totdeuna să fii cu mine, permite-mi încă puține cuvinte, căci eu nimic nu pot înțelege, iar inima mea este impietrită de faptele de mai nainte; învață-mă căci sunt foarte neîntelept și nu pricep

nimic". Răspunzând el îmi zise: „Eu, zice, sunt servitorul pocăinții și dau înțelegere celorce se pocăesc. Sau nu vezi tu, că tocmai pocăința este cunoștință? Pocăința este mare cunoștință. Păcătosul adecață înțelege că a făcut rău înaintea Domnului, și se nălță la inima lui lucrarea săvârșită, se pocăesc și mai mult nu face răul, ci săvârșesc în tot chipul ce e bine, supune și pedepsesce aspru sufletul său, căci a păcatuit. Vezi dar, că pocăința este mare cunoștință“. „De aceea, răspunsei, cer și eu dela tine deslușiri; mai întâi fiindcă sunt păcătos, ca să cunosc ce fapte săvârșesc spre a fi viu, căci multe și de multe feluri sunt păcatele mele.“ „Vei fi viu, zise el, deoarece vei păzi poruncile mele și vei umbla întrâinsele; și oricine ascultă aceste porunci și le păzesce va fi viu lui Dzeu“.

3. „Domnule, zisei, mai trebuie să te întreb“. „Vorbesc, răspunse“. „Am auzit, zisei, Domnule, dela oarecare învățători, că nu este altă pocăință decât aceea când ne cufundăm în apă și primim iertarea păcatelor noastre de mai nainte“. El îmi zise: „Bine ai auzit; căci aşa și este. Căci săcuvine că cel ce odată a dobândit iertarea păcatelor să nu mai păcatuască, ci curat să rămână. Dar fiindcă tu întrebi de toate, și aceasta îți voi lămuri, fără a îndemna pe ceice vor crede sau și acum cred în Domnul. Căci ceice acum cred sau vor crede în viitor nu au pocăință pentru păcate, ci iertarea păcatelor de mai nainte. Pentru ceice au fost chiamați înainte de zilele acestea și așezat Domnul pocăința. Căci cunoștește Domnul înimele și sciind toate mai nainte, a cunoscut slăbiciunea oamenilor și unelturile diavolului, că face rău servilor lui Dzeu și aduce rele asupra lor. Fiind deci Domnul preaîndurat să milostivite de făptura sa și a pus această pocăință iar mie mi-a dat puterea acestei pocăințe. Dar te asigur, zise, dacă după chiemarea aceasta mare și înaltă cineva, sedus de diavolul, păcatuiesce, nu mai are pocăință. De păcatuiesce cineva la fiecare ocazie și se pocăesc, apoi aceasta nu este de folos acestui om; căci greu este să fie viu“. Îl răspunsei: „Întrebându-te astfel de lucruri am dobândit viață; căci sciu, că dacă nu voi mai adaoga la păcatele mele, voi fi viu“. „Te vei măntuia, zise el, și toți care fac acestea.“

4. Iarăș l-am întrebat: „Domnule, fiind tu aşa indulgent cu mine, lămuresc-mi și acestea“. „Grăiesc, zise el“. „Dacă o femeie, Domnule, sau iarăș un bărbat oarecare a reposat, iar ceealaltă parte se căsătoresc, păcatuiesce făcând aceasta?“ „Nu păcatuiesce, fu răspunsul; dar de rămâne cineva singur, agonisesc și se căsătoresc nu păcatuiesce. Păzesce deci curățenia și demnitatea și vei fi viu lui Dzeu. Celeste îți grăiesc acum sau îți voi grăi păzesce-le de acum înainte, adecață din ziua în care mi-ai fost predat, și voi locui în casa ta. Iar păcatele tale de mai nainte să vor ierta de păzesci poruncile mele. Ba tuturor să vor ierta, de păzesc aceste porunci ale mele și vor umbla în această curățenie.“

Porunca V.

1. El îmi zise: „Fii răbdător și prudent și vei învinge toate faptele rele și vei face orice dreptate. Căci fiind tu răbdător, Spiritul sănt care locuesce întru tine va fi curat, nu va fi întunecat de alt spirit rău, ci locuind fără împiedecare se va bucura și veseli împreună cu vasul, în care locuesce, și va servi lui Dzeu cu bucurie, având întru sine fericire. Iar de întră arțagul, îndată să strimtorează Spiritul sănt care e foarte simțitor, neavând loc curat, și căută a se depărta de acolo; căci se înădușe de spiritul rău, neavând loc a servi Domnului precum voesce, pentru că arțagul l-a pătit. Domnul locuiesce unde e răbdare, iar în mânie diavolul. Locuind amândouă aceste spirite întrun loc nu aduc folos și sunt spre dauna omului, în care locuesc. Căci luând tu numai puțin pelin și turnându-l în oala cu miere, au nu toată mierea se strică, și atâta miere să strică de puțin pelin, pierde dulceața și nu mai are aceeaș placere pentru stăpân, căci amărăciunea a făcut-o să nu mai fie bună; iar de nu să pune în miere pelin rămâne dulce și o folosesce stăpânul. Vezi deci că răbdarea e mai dulce decât mierea și folositoare la Domnul, și întrânsa locuesce. Iar mânia este amără și nefolositoare. Dacă se amestecă mânia cu răbdarea, aceasta se pătează și rugăciunea și mai mult nu folosesce la Domnul“. „Domnule, zisei, aş voi să cunosc puterea arțagului ca să mă feresc de el“. „Bine, de nu te vei păzi de el tu și casa ta, ai pierdut orice speranță. Dar feresce-te, căci eu sunt cu tine. Dar toți se vor feri de el care se pocăesc din toată inima; căci eu voi fi cu dănsii și-i voi supraveghia; căci toți sunt îndreptați de ângerul prea demn“.

2. „Așultă deci, îmi zise, lucrarea mâniei cât de rea este, cum nimicesce pe servii lui Dzeu în puterea ei și cum îi abate dela dreptate. Dar nu abate pe cei deplini în credință, căci asupra lor nici nu poate influența, pentru că puterea Domnului este cu dănsii; seduce însă pe cei deșerti și îndoelnici. Căci văzând el că acești oameni se află bine, se furiosează în inima unui atare om și fără cauză, bărbat ori femei, se amăresce din pricina afacerilor pământeschi, sau pentru un ospet, pentru un cuvîntel, pentru un prieten, pentru primire ori dare, sau alte lueruri de acestea sarbede. Dar toate acestea sunt proaste, deșerte și nefolositoare servilor lui Dzeu. Iar răbdarea este ceva mare și sigur, are putere tare și pătrunzătoare, cuprinde un teren mare, veselă, bucurioasă, fără griji, preamăring pe Domnul în tot timpul, neavând întru sine ceva amar, totdeauna remâne blândă și liniscită. Această răbdare locuesce deci la ceice au credință în deplină măsură. Iar mânia este înainte de toate proastă, ușuratică și nepricepută. Apoi din nepricepere purcede amărăciune, din amărăciune agitare, din agitare mânie, din mânie rancoare. Această rancoare, compusă din atâtea rele, nasce un păcat mare și nemântuitor. Căci când locuesc aceste spirite în aelaș vas cu Spiritul sănt, acel vas nu le poate cuprinde și se varsă. Spiritul simțitor deci, nefiind îndatinat a locui împreună cu spiritul cel rău, nici cu împiet-

rirea, părăsesce pe atare om și caută a locui cu blândeță și liniștea. Apoi după ce s'a despărțit de acest om, unde locuise, acest om devine deșert de spiritul drept, și plin de spiritele rele dă înapoi în toate lucrările sale, fiind tras de spiritele rele încocia și încolo, și este cu totul orbit pentru cunoșința bună. Astfel să întâmplă cu toți îndoelnicii. Feresce-te deci de mânie, cel mai rău spirit care există; îmbracă răbdarea și opune-te mâniei și amărăciunii și te vei afă cu acea vrednicie ce este placută Domnului. Caută deci că nicicând să nu treci cu vederea această poruncă; căci stăpânind tu odată această poruncă, vei putea ține și pe celelalte, cari îi le voi mai porunci. Arată-te în ele tare și cu energie, și toți să fie tari care voesc a umbla întrările“.

Porunca VI.

1. „În ântâia poruncă, zise el, îi-am poruncit, ca să păzești credința, frica și înfrenarea“. „Da, răspunsei, Domnule!“ „Acum însă, zise, voi să-ți arăt și puterea lor, ca să cunoști puterea și lucrarea fiecărei din aceste virtuți. Lucrarea lor este duplă: de se afă la cel drept ori cel nedrept. Tu deci crede dreptului, iar celui nedrept nu; căci ce este drept are drum drept, iar ce e nedrept strîmb. Tu umblă pe drumul drept și neted, încungiură pe cel nedrept. Drumul strîmb nu are multe căi bătute, ci multe locuri neumblate și piedeci, este greu și plin de spini. Este deci primejdios pentru ceice umblă pe el. Iar ceice umblă pe drumul drept calcă neted și fără piedeci; căci nu este greu nici cu spini. Vezi deci, că e mai bine a umbla pe acest drum“. „Domnule, zisei, voi să umblu pe acest drum“. „Umblă, răspunse el, și fiecare întorcându-se din toată inima la Domnul umblă pe acesta“.

2. „Așculta acum, zise, despre credință. Omul are 2 ângeri: unul al dreptății, altul al reuțății“. „Cum, Domnule, voi cunoaște lucrarea lor, căci amândoi ângerii locuiesc cu mine?“ „Așculta, răspunse el, și înțelege. Ângerul dreptății este simțitor, rușinos, bland și liniscit. Când acesta se înalță la inima ta îndată îți grăsesce de dreptate, curătenie, demnitate și cumpătare, de tot lucrul bun, de toată virtutea demnă. Când toate acestea se înalță în inima ta cunoasce că ângerul dreptății este cu tine. Acestea sunt lucrările ângerului dreptății. Acestuia crede și faptele lui. Acum faptele ângerului reuțății. Mai ântai de toate este el arăagos, amărit și nepriceput, iar faptele lui sunt rele și restoarnă pe servii lui Dzeu; când se înalță acesta în inima ta îl cunoști din faptele lui“. „Domnule, zisei, încă nu înțeleg cum să-l cunosc“. Așculta, îmi zise, când te apucă mânie sau amărăciune, cunoasce că el este întru tine; apoi pofta afacerilor multe, lux în mâncare și beuturi, beții multe, de obiecte diferite și fără necesitate, pofta după femei, lăcomia, multă îngâmfare, fală etc. Când acestea se înalță în inima ta cunoasce că ângerul reuțății este întru tine. Tu cunoșcând acum faptele lui lasă-te de el și nu-i crede, căci faptele lui sunt

rele și nefolositoare servilor lui Dzeu. Acum ai lucrările amânduror ângerilor; înțelege-le și crede ângerului dreptății; iar de ângerul răutății despărțesce-te, căci învățatura lui este rea spre orice lucrare; de ar fi cineva cel mai credincios bărbat, iar în inimă lui se înaltă îndemnul acestui ânger, acest bărbat sau femeie trebue să păcătuiască ceva. Și iarăs dacă bărbat sau femeie ar fi de tot răi, și se înaltă în inimă lui faptele ângerului dreptății, cu necesitate trebue să facă ceva bine. Vezi deci, zise el, că bine este a urma ângerului dreptății și a se lăpăda de ângerul răutății. Această poruncă îți descopere cele ale credinții, ca să crezi în faptele ângerului dreptății și lucrându-le să fii viu lui Dzeu. Crede că faptele ângerului răutății sunt păgubitoare; întrucât nu le lucrezi vei fi viu lui Dzeu“.

Porunca VII.

„Teme-te, îmi zise, de Domnul și ține poruncile lui; ținând poruncile lui Dzeu vei putea împlini orice lucrare, iar lucrarea ta va fi fără păreche. Căci temêndu-te de Domnul vei face toate bine; aceasta este frica ce trebuie să o aibi ca să te mantui. Iar de diavolul nu te teme; căci temêndu-te de Domnul vei învinge pe diavolul, pentru că acesta nu are putere. De cine nu are putere nici să nu te temi; iar cel ce are deosebită putere poate produce frică. Cine are putere este și temut; iar cine nu are putere este disprețuit de toate. Teme-te însă de faptele diavolului, căci sunt rele. Temêndu-te de Domnul te temi de faptele diavolului și nu le săvârșesci, ci vei fugi de ele. Frica e de 2 feluri: de voesci a nu lucra cele rele, teme-te de Domnul și sigur nu le vei face; iar de voesci a face cele bune, teme-te de Domnul și le vei săvârși. Astfel frica de Domnul este putere mare și însemnată. Teme-te deci de Domnul și vei fi viu lui; și toți care se vor teme de dânsul păzinl poruncile lui vor fi vii pentru Dzeu“. „Domnule, îl întrebai, de ce zici, că ceice păzesce poruncile lui, vor fi vii lui Dzeu?“ „Pentru că, răspunse el, toată făptura se teme de Domnul, deși nu păzesce poruncile lui. Deci ceice se tem și țin poruncile lui au viață la Dzeu; iar ceice nu țin poruncile lui, nu au viață întru sine“.

Porunca VIII.

„Ti-am spus deja, că făpturile lui Dzeu sunt duple; aşa și înfrânarea are 2 părți. De unele trebuie să ne înfrînam, de altele nu“. „Domnule, fi zisei, fă-mi cunoscute de cari trebuie a se înfrâna și de cari nu“. „Ascultă, zise. Retinete de rău și nu-l face; iar de bine nu te opri și fă-l. (Căci oprindu-te a nu face binele, păcat mare lucrezi); iar dacă te rețini a nu face răul, lucrezi mare dreptate. Reține-te deci de tot răul și lucrează binele“. „Domnule, zisei, cari sunt păcatele, de cari trebuie să mă feresc?“ „Ascultă, răspunse el: de adulteriu și curvie, de betă neinfrînată, de mândria rea, de mâncări multe și de lux în avuție, de lăudăroșie, fală și îngâmfare, de

minciună, clevetire și fătănicie, de ținerea în minte a răului și de toată hulirea. Aceste fapte sunt cele mai rele în viața oamenilor. De aceste fapte trebuie servul lui Dzeu să se rețină. Căci cine nu se înfrânează de ele nu poate viețui lui Dzeu. Ascultă și acelea cari urmează lor“. „Domnule, zisei, sunt poate și alte fapte rele?“ „Da, răspunse el, și încă multe, de cari servul lui Dzeu trebuie să se înfrâneze: furtul, înselăciunea, prada, mărturia mincinoasă, lăcomia, pofta rea, amăgirea, dezertăciunea, fanfaronada, etc. Sau nu îți să par acestea rele, chiar foarte rele pentru servii lui Dzeu? De toate acestea trebuie să se înfrâneze servitorul lui Dzeu. Înfrânează-te deci de toate acestea, ca să fii viu lui Dzeu, și să fii scris împreună cu ceice s-au înfrânat de ele. De acestea deci trebuie să te înfrânezi. Ascultă acum, zise el, de ce să nu te rețini, ci să faci. De bine nu te reține, ci fă-l“. „Domnule, zisei, arată-mi și puterea celor bune, ca să umblu întrările și să slujesc lor, ca lucrându-le să mă mantuiesc“. „Ascultă, zise, faptele binelui cari trebuie să le lucrezi și să nu te rețini de ele. Mai întâi de toate este credința, frica de Domnul, iubirea, concordia, cuvintele dreptății, adevărul, răbdarea; în viața oamenilor nimic nu este mai bun decât acestea. De va ține cineva acestea și nu să va înfrâne de ele, fericit va fi în viața lui. Ascultă acum celele urmează lor: a ajutora pe văduve, a căuta pe orfani și lipsiți, a scăpa din nevoi pe servii lui Dzeu, a fi ospital (căci în ospitalitate este ocaziune la binefacere), nimănui a nu se opune, a fi aşezat, a fi în urma tuturor, a cinsti pe bătrâni, a exercia dreptatea, a păstra frăția, a suporta îngâmfare, a fi îndelung-răbdător, a nu ține minte răul, a măngăia pe cei întristați cu sufletul, a primi pe cei căzuți dela credință în urma scandalizării, a-i înțoarce înapoia și a-i face cu intențiuni bune, a îndrepta pe păcașoși, a nu asupri pe datorași și lipsiți, etc. Ce crezi, zise el, sunt acestea bune?“ „Domnule, răspunsei eu, ce poate fi mai bun decât acestea“. „Umbla deci în ele, îmi răspunse, și nu te opri dela ele și vei fi viu pentru Dzeu. Păzesce deci porunca aceasta; de faci binele și nu te reții de el vei viețui lui Dzeu (și), toți vor viețui lui Dzeu care asemene fac. Și iarăș de nu vei face răul și te vei reține de el, vei fi viu lui Dzeu, și toți vor viețui lui Dzeu, care păzesc aceste porunci și umbla întrările“.

Porunca IX.

„Îmi mai zise: „Depune îndoiala și nicicând să nu fii îngrijat a cere ceva dela Dzeu zicând întru tine, că cum pot cere ceva dela Domnul și să primesc, eu, care am păcatuit așa mult contra lui? Nu cugeta astfel, ei din toată inima te înțoarce către Domnul și cere dela dênsul fără sfială și vei cunoaște nemăsurata lui bunetate, că nu te-a părăsit, ci va împlini cererea sufletului tău. Căci Dzeu nu este ca oamenii care țin minte răul, ci el nu ține minte răul și este bun către făptura sa. Tu deci curățește inima ta de toată dezertăciunea veacului de acum și de cele espuse mai nainte, cere dela

Domnul și toate vei primi, și întru celece ceri nu vei avea scădere, dacă ceri dela Domnul fără teamă. Iar de te îndoesci în inima ta nimic nu vei primi din ceeace ai cerut. Căci ceice se îndoesc despre Dzeu sunt numai jumătate și nimic din ceeace au cerut nu vor căpăta întreg. Iar cei deplini în credință toate le cer încrezându-se în Domnul, și vor primi, căci cer fără sovăire, fără a se îndoi de ceva. Fiecare îndoelnic, de nu se va pocăi, cu greu se poate mântui. Curățesce deci inima ta de îndoială, îmbracă credința care e statornică și crede lui Dzeu, că vei primi tot ce vei cere dela dênsul. Si dacă cândva cerînd ceva dela Domnul ti să împlinesc cererea cam înceț, nu te îndoi pentrucă nu ti s'a împlinit cererea sufletului tău îngribă; căci sigur întârzierea este examinare sau din cauza vrunui păcat, pe care tu nu-l scii. Tu deci nu înceta a propune cererea sufletului tău și o vei primi. De pierzi însă curajul și te îndoesci, învinoțesce-te pe tine însuți și nu pe celce nu-ți dă. Privesce o atare îndoială; căci este rea și neratională, pe mulți desrădăcinează din credință, deși erau tari și siguri. Pentrucă această îndoială este sora diavolului și mult rău face servilor lui Dzeu. Disprețuesce sovăirea și o nimicesc în tot lucrul, îmbracă credința tare și puternică. Căci credința toate făgădue, toate împlinesc, iar sovăirea neîncrezându-se în sine e nefericită în toate lucrările. Vezi deci, zise, că credința e de sus, dela Domnul, și are putere mare; iar neîncrederea este spirit pământeian dela diavolul, nu are putere. Tu deci servescă credință ce are putere, și fugi de neîncredere care nu are putere, și vei viațui lui Dzeu, și toti vor viațui lui Dzeu care cugetă acestea“.

Porunca X.

1. Lapădă, zise el, întristarea; căci și aceasta este sora neîncrederii și a mâniei“. „Cum, zisei, Domnule, este sora acestora? căci mi se pare altceva a fi mânia, și altceva întristarea“. „Esci nepriceput omule! Nu scii că întristarea mai rea este decât toate spiritele și mai de temut de servii lui Dzeu, și nimicesc pe om mai mult ca oricare alt spirit, și scoate pe Spiritul sănt și iarăș il mântue?“ „Da, Domnule, sunt nepriceput și nu n'țeleg aceste asemănări. Căci cum poate să-l scoată și iarăș să-l mântue, nu pricep“. „Ascultă, zise: Ceice nicicând n'au scrutat adevărul, nici n'au căutat cele ale dzeirii, crezând numai, dar s'au ocupat mai departe cu afacerile lor, cu avere, prietenii cu păgânii și alte multe trebi ale yeacului acestuia; care deci nu se ocupă cu acestea, nu înțeleg asemănările despre dzeire; căci ele să întunecă de aceste ocupații, degenereză și selbătecesc. Precum vițele nobile când nu sunt îngrijite selbătecesc între spini și mărcini, astfel și oamenii credincioși de se ocupă cu aceste lucruri multe, de cari s'a vorbit, rătăcesc dela înțelegerea lor (și nimic nu mai înțeleg despre ale dzeirii; căci și de aud despre ale dzeirii, mintea este la ocupațiunile lor) și nimic nu mai pricep de tot. Iar ceice se tem de Dzeu și cercetează ale dzeirii și adevă-

rului, și au inima lor spre Domnul, înțeleg și pricep cele grăite lor mai îngribă, căci au frica Domnului întrînșii, căci unde locuesce Domnul, acolo este și multă înțelegere. Lipesc-te deci de Domnul și toate vei înțelege și pricepe.

2. „Așculta deci, zise, neînțelegătorule, cum întristarea alungă Spiritul sănt și iarăș îl măntue. Când îndoelnicul întreprinde ceva și aceasta nu-i succede din cauza neîncriderii sale, această întristare intră în om, întristează pe Spiritul sănt și-l alungă. Sau când mânia se prinde de un om din cauza unei afaceri și foarte îl amăresce, iarăș întristarea a intrat în inima omului mânos, se întristează pentru lucrarea sa, și-i pare rău că a făcut rău. Atare durere pare a fi urmată de măntuire, pentru că celce a făcut rău a simțit părere de rău. Amândouă faptele deci întristează spiritul; neîncriderea pentru că nu i-a succes întreprinderea, mânia întristează spiritul pentru că a făcut rău! Amândouă sunt deci triste pentru Spiritul sănt, neîncriderea și mânia. Lapădă deci dela tine întristarea și nu întrista pe Spiritul sănt care locuesce întru tine, ca să nu pășască la Dzeu contra ta și să te părăsiască. Căci Spiritul lui Dzeu care e dat în acest trup nu sufere întristare și lamentare“.

3. „Îmbracă deci veselia care totdeuna are har la Dzeu și e plăcută și te bucură întrânsa. Tot omul vesel lucrează cele bune și cugetă cele bune, și disprețuiesc întristarea; iar bărbatul întristat face totdeuna rău; mai întâi face rău, pentru că întristează pe Spiritul sănt cel vesel, dat omului; apoi săvârșește o fărădelege, pentru că nu se mai roagă nici se mărturisesc lui Dzeu. Căci rugăciunea celui întristat nu are nicicând putere a se ridica la altarul lui Dzeu“. „De ce, întrerupsei, nu se mai înalță la altar rugăciunea celui întristat?“ „Pentru că, răspunde, întristarea s'a așezat în inima lui; mestecându-se deci întristarea cu rugăciunea nu lasă ca rugăciunea să se înalte curată pe altar. Căci precum amestecându-se oțet cu vin nu mai au același gust bun, astfel și întristarea amestecându-se cu Spiritul sănt nu mai are aceea rugăciune. Curățește deci de întristarea aceasta rea, și vei fi viu lui Dzeu; și toti vor viețui lui Dzeu care vor lăpăda întristarea și vor îmbrăca toată veselia“.

Porunca XI.

Îmi arătă mai mulți oameni săzând pe bânci, și alt om săzând pe fotoliu și mă întrebă: „Vezi pe ceice săd pe bânci?“ „Văd, răspunsei, Domnule“. „Acestia, zise, sunt credincioși, iar celecă săde în fotoliu este profet falz care strică gândurile servilor lui Dzeu; dar nimicesc numai pe a îndoelniciilor, nu și a credincioșilor. Acești îndoelniți vin la dânsul ca la vrăjitor și-l întrebă, ce să va întâmpla cu ei; iar fiind el profet falz, neavând în sine nici o putere a Spiritului dzeesc, le răspunde după întrebările lor și după poftele răutății lor și le umple inima după cum ei doresc. Căci fiind el deșert, răspunde celor deșerți încă lucruri deșerte; căci întrebându-l cineva răspunde după deșerțiaciunea omului. Adauge însă și unele

cuvinte adevărate; căci diavolul îl umple de spiritul său, de ar putea aşa să zmulgă pe cineva dintre cei drepti. Ceice sunt deci tari în credința Domnului, îmbrăcați cu adevărul, nu se lipesc de aceste spirite, ci se feresc de ele. Iar care sunt îndoelnici și care în tot momentul se pocăesc, aleargă după vrăjitorie ca păgânii, atrăgându-și astfel prin idolatrie păcat mai mare; căci celce întrebă pe profetul mincinos asupra unui lucru idolatru este și deșert de adevăr și neînțelept. Pentru că tot spiritul dat de Dzeu nu se lasă să-l întrebe, ci înzestrat fiind cu puterea dzeirii vorbesce dela sine toate, căci este de sus, din puterea spiritului dzeesc. Iar spiritul care se lasă a-l întreba și care vorbesce după poftele oamenilor este pământesc, fără vază și putere; și de loc nu vorbesce, de nu-l întrebă cineva. „Domnule, zisei, cum poate omul cunoasce, care dintre ei este profet și care profet falz?“ „Ascultă, îmi zise, asupra amânduror profetilor; și cum îți voi vorbi, aşa vei judeca pe profet și pe profetul falz. Din viață cunosci, de are omul spiritul dzeesc. Mai întâi, celce care spiritul dzeesc, de sus, este bland, linisit, smerit și se feresce de toată răutatea și pofta deșartă a acestui veac, se crede inferior tuturor oamenilor, nu răspunde nimănui fiind întrebat, nu grăsesce în unghiuri, nici când voesce vrunt om vorbesce Spiritul său, ci grăsesce atunci când voesce Dzeu să vorbiască. Când vine deci individul cuprins de spiritul dzeesc în adunarea oamenilor drepti, care au credință în spiritul dzeesc, și adunarea acestor oameni se roagă la Dzeu, atunci ângerul Spiritului profetic, care stă lângă profet, îl umple pe om și plin fiind omul de Spiritul său grăsesce cătră adunare precum voesce Domnul. Astfel își să va arăta de acum înainte spiritul dzeirii. Aceasta este deci puterea Domnului, ce are spiritul dzeesc. Ascultă deci, zise, despre spiritul pământesc, deșert și fără putere, care este nebun. Mai întâi, acest om crede că are spirit, se înalță pe sine și voesce a ocupa jeturile dântăi, îndată este cutezător și obraznic, limbut, petrece în multe plăceri ale unei vieți desfrâname și în alte deosebite rătăciri, și primesce plată pentru profetiile sale; iar de nu capătă, nu profetește. Spiritul dzeesc poate primi plată și să profetească? Profetul lui Dzeu aceasta nu poate face, dar spiritul acestor oameni este pământesc. Apoi de adunările oamenilor drepti absolut nu se apropie, ci fugă de ei. Se lipesc însă de îndoelnici și de cei deșerti, le profetește în orișicare unghiu, îi însăla vorbindu-le cuvinte deșerte după pofta lor; căci el și răspunde celor deșerti. Un vas gol nu se sparge ciocnindu-se cu altul gol, ci mai vîrtoș sună la un loc. Viind el în adunarea plină a oamenilor drepti care au spiritul dzeirii și săvîrșesc rugăciune, acel om stă cu totul părăsit, spiritul lui pământesc de frică fugă dela dânsul, acel om amușesc și cade de oboseală neputînd vorbi ceva. Puind tu vin ori olei în pivniță și pui sub ele un vas gol, apoi iarăș curățesci pivnița, vei lúa vasul amintit gol fiindcă gol l-ai pus: astfel și profetii deșerti, venind la un loc cu spiritele dreptilor, rămân precum au venit. Acum ai viață amânduror profetilor. Din fapte și viață deci examinează pe

omul care afirmă că este purtătorul spiritului. Tu crede numai spiritului care vine dela Dzeu și are putere; iar spiritului pământesc și deșert nu crede, căci nu este putere întrânsul; pentru că vine dela diavolul. Ascultă încă asemănarea ce ți-o voi spune. Ia o piatră și aruncă-o cătră cer și vezi de o poți întepeni acolo; sau iarăs ia o pompă de apă și stropesce cătră cer, vezi de poți petrunde cerul“. „Domnule, cum să poate întâmpla aceasta; căci amândouă sunt cu neputință?“ „Precum, zise el, sunt acestea cu neputință, aşa și spiritele pământesci sunt neputincioase și slabe“. Caută acum însă la puterea ce vine de sus. Grindina este un ce foarte mic, și când cade pe capul omului, cătă durere îi face! Sau ia iarăs picătura ce cade de pe țigla coperișului pe pămînt și îngăură piatra. Vezi deci că lucrurile și cele mai mici, dacă vin de sus, căzând pe pămînt au mare putere; aşa și spiritul dzeesc este puternic, pentru că vine de sus. Acestui spirit deci crede, iar de celalalt feresce-te“.

Porunca XII.

1. Îmi zice: „Lapădă dela tine toată pofta rea, îmbracă pofta bună și sănătă; căci îmbrăcând această poftă vei ură pofta rea și te vei stăpâni pe tine însuți după plac. Pofta rea e sălbatecă și cu greu să îmblânzesc; căci este strănică și nimicesc foarte mult pe oameni în sălbăticia ei; îndeosebi de căde în ea un serv al lui Dzeu și de nu va fi prudent, cumplit îl impilează. Ea însă strică numai celor ce nu poartă îmbrăcămîntea poftei bune, ci sunt copleșiți de veacul acesta. Pe aceștiu îi predă morții“. „Cari sunt, zisei, Domnule, faptele poftei rele cari aduc pe om la moarte? Fă-mi-le cunoscute și mă voi feri de ele“. „Ascultă, în cari fapte pofta rea ucide pe servii lui Dzeu“.

2. „Mai ântâi de toate este pofta după o femee sau bărbat strîin, nizuință după bogătie, după multe mâncări deșerte și beuturi, și după multe alte lucruri de lux și nebune, căci fiecare obiect de lux este nebunie și deșertăciune pentru servii lui Dzeu. Aceste pofte sunt rele, ucid pe servii lui Dzeu. Căci atare poftă rea este fica diavolului. Trebuie să ve fieri de poftele rele, ca în înfrînare să viețuiți lui Dzeu. Iar ceice vor fi stăpâniți de ele și nu se vor opune lor, vor pieri cu desăvîrșire; căci aceste pofte aduc moarte. Tu deci îmbracă pofta dreptății și intrarmându-te cu frica Domnului te opune lor. Căci frica lui Dzeu locuesc în pofta bună. Văzîndu-te pofta rea întrarmat cu frica lui Dzeu și opuindu-te ei, se va depărta de tine și nu îi se va mai arăta temêndu-se de armele tale. Tu deci luând cununa pentru învingerea contra ei vino la pofta dreptății, și predă-i învingerea căstigată, servește-i precum și ea doresce. De vei servi poftei bune și te vei supune ei, vei putea stăpâni pofta rea și să o supuni cum voiesci“.

3. „Domnule, zisei, aş voi să sciu, în ce chip să servesc poftei bune“? „Ascultă, răspunse el: Fă dreptate și virtute, adevăr și frica Domnului, credință și blândeță și orice bine asemenea lor. Făcând

acestea vei fi slugă plăcută lui Dzeu și vei viețui lui; și celce servesc pottei bune va fi viu lui Dzeu". Cu acestea încheia cele 12 porunci și-mi zise: „Acum ai aceste porunci; umblă în ele și îndeamnă pe ceice te ascultă, ca pocaința lor să fie curată în zilele celelalte ale vieții lor. Împlinesc cu zel servitul ce îți l-am încredințat și lucră mult; căci vei afla har la ceice voesc să se pocăiască și vor crede cuvintelor tale; căci eu voi fi cu tine și-i voi sili să-ți credă“.

4. I-am zis: „Domnule, poruncile acestea sunt mari, frumoase și mărețe și pot îmbucura inima omului care le poate ține. Dar nu sciu dacă oamenii le vor putea păzi, căci sunt foarte grele“. El îmi răspunse: „Dacă însuți ai convingerea că s-ar putea împlini, atunci ușor le poți observa și nu vor fi grele; iar dacă în inima ta deja s-a înălțat gândul că omul nu le poate păzi, nu le vei ține. Acum deci îți spun: De nu te vei păzi, ci le treci cu vederea, nu te vei mântui, nici copiii tăi, nici casa ta, pentru că este lucru hotărît deja de tine, că omul poate observa aceste porunci“.

5. Aceste cuvinte mi le zise în ton aspru, încât mă spăriasem și frică mare mă cuprinse; chipul lui se schimbase, că om nu putea să priviască la mânia lui. Văzându-mă el cuprins de frică și însătmântat începu a-mi vorbi mai bland și-mi zise: „Tu neprudentule, neînteleptule și nerezolutule, nu pricpești mărire lui Dzeu cât de mare, puternică și miraculoasă este, căci a creat lumea pentru om și toată făptura sa a supus-o omului, i-a dat puterea toată să stăpâniască toate ce sunt sub cer? Dacă, zise, omul este stăpânul făpturilor lui Dzeu și toate le stăpânesc, nu va putea el stăpâni și aceste porunci? Va putea, zise, omul va stăpâni toate și toate poruncile acestea, de va avea pe Domnul în inimă. Ceice au numai pe buze pe Domnul, iar inima lor este impietrită și sunt departe de Domnul, acestora sunt aceste porunci grele și aspre. Primiți deci voi care sunteți deșerți și ușori cu credință pe Domnul în inima voastră și veți vedea, că nimic nu e mai ușor, mai dulce și mai plăcut decât aceste porunci. Întoarceți-vă ceice umblați în poruncile diavolului, cari sunt grele, amare și sălbatece excese, și nu vă temeți de diavol, căci el nu are putere asupra voastră; eu voi fi cu voi, ângerul pocainții care-l stăpânesc. Diavolul nasce numai frică, dar frica lui nu are stare; nu vă temeți deci de el și va fugi dela voi“.

6. „Îi zisei: „Domnule, ascultă încă puține cuvinte“. „Spune, zise el, ce voesci“. „Omul, zisei, Domnule, este aplecată păzi poruncile lui Dzeu și nu este nime care să nu ceară dela Domnul ca să-l întăriască în poruncile sale și să-l supună lor, dar diavolul este strănic și-i tiranizează“. „Nu poate, zise, să tiranizeze pe servii lui Dzeu care din toată inima speră în Domnul. Diavolul îi poate numai ataca, dar învinge nu. Dacă deci vă opuneți lui, fiind învins fuge dela voi rușinat! Care însă, zise, sunt deșerți, se tem de diavolul ca cum ar avea putere. Dacă omul umple niște urcioare potrivite cu vin bun, și unele le lasă cam goale, vine la urcioare (mai apoi) și nu caută

la cele pline — căci scie că sunt pline — ci cercetează pe cele cam goale temându-se că s'a acrit; căci urcioarele puțin goale oțetesc în curând și să pierde gustul vinului. Astfel și diavolul vine asupra tuturor servilor lui Dzeu ispitindu-i. Cei plini de credință î-se opun cu statornicie, iar el se depărtează dela ei neavând pe unde intră. Vine apoi la cei deșerți și găsind loc, intră în ei, și lucră aci ceeace voesce, iar ei î-se fac slugi".

6. „Iar eu vă zic, ângerul pocăinții: Nu vă temeți de diavolul. Căci am fost trimis, zice, să fiu cu voi ceice vă pocăiți din toată inima și să-i întăreșe în credință. Credeți deci lui Dzeu, voi, care ati desperat de viață pentru păcatele voastre și ati îngreuiat viața voastră cu păcate noane, căci de vă veți întoarce la Domnul din toată inima și veți lueră dreptate în celelalte zile ale vieții voastre și veți servi lui cu dreptate după voia lui, va vindeca păcatele voastre de mai nainte și veți avea putere a stăpâni lucrările diavolului. Nu vă temeți absolut de amenințările diavolului; căci este fără simțire ca nervii cadavrului. Ascultați de mine, temeți-vă de celce toate le poate, a măntui și a pierde, țineți poruncile acestea și veți viețui lui Dzeu". Atunci i-am zis: „Domnule, acum sunt tare în toate aşezările Domnului, pentru că tu esci cu mine; și sciu că scoți din rădăcini toată puterea diavolului, și noi îl vom stăpâni și vom învinge toate lucrările lui. Sper încă, Domnule, că voi putea păzi poruncile acestea ce mi le-ai dat, întărindu-mă Domnul". „Le vei păzi, răspunse el, dacă inima ta va fi curată către Domnul; și toti le vor ține care își curățesc inimile de poftele deșerte ale lumii acesteia și vor fi vii pentru Dzeu".

Asemănările (parabole) propuse mie.

Îmi zise: „Sciți, că voi servitorii lui Dzeu locuți ca străini; căci cetatea voastră departe este de această cetate; dacă, zise, cunoașteți cetatea, în care veți locui, de ce vă preparați aici holde, pompă de mult preț, locuințe și zidiri fără folos? Cine astfel se aranjează în această cetate, nu așteaptă să intră în cetatea proprie. O omule neîntelege, îndoelnică și mizerabilă, nu cugetă, că toate acestea sunt ale altuia fiind supuse altei stăpâniri? căci va zice stăpânul acestei cetăți: „Nu voesc ca tu să locuesci în cetatea mea, ci ieși din această cetate, pentru că nu viețuiesci după legile mele". Acum având tu holde, case și multe lucruri, fiind alungat de el, ce vei face cu holdele, casa și celelalte ale tale, ce ți-ai agonisit? căci după dreptate grăsesce stăpânul acestui ținut: „Sau țini legile mele, sau ieși din țara mea". Tu deci ce vei face, având deja lege în cetatea ta? din pricina holdelor și a celor agonisite te vei lăpăda cu totul de legea ta și vei umbla în legea acestei cetăți? Socotesce, poate nu-ți folosesc să te lapezi de legea ta; căci dacă voesci să te reîntorci în cetatea ta nu vei fi primit, ci eschis, pentru că te-ai lăpădat de legea cetății tale. Caută deci ca, petrecând în străinătate, să nu-ți agonisesci mai mult decât ai trebui să fi fi gata, când va

veni stăpânul acestei cetăți să te scoată ca pe unul ce te-ai opus legii, a ieși din cetatea lui și a merge în cetatea ta, și a viețui neconturbat și în bucurie după legea ta. Luati seama voi care serviți Domnului și-l purtați în inimă; lucrați faptele lui Dzeu aducându-vă aminte de poruncile lui și de promisiunile date, credeți că el le va împlini, de vor fi ținute poruncile lui. În loc de țarine cumpărăți suflete strâmtorate, fiecare cum poate, de văduve și orfani îngrijiți și nu-i treceți cu vederea, averea și toate agoniselile voastre cheltuiți-le pentru țarine și case cari le-ați primit dela Dzeu. Căci pentru aceea v-a îmbogățit Domnul, ca să faceți lui aceste slujbe; mai bine este a cumpără astfel de țarine, bunuri și case, pe cari iarăș le vei găsi în cetatea ta, când te vei așeza acolo. Această cheltuire e bună și sănătă, nu are durere, nici frică, ci bucurie. Nu cheltuiți ca păgânii; căci nu vă folosesc fiind voi servitorii lui Dzeu; ci mai vîrtoș cheltuiți cum săcuvine vouă, în ce veți putea avea bucurie; nu atingeți lucru străin, nici să-l poftiți; căci e stricăios lucru a pofti ceva străin. Fă lucrul tău și te vei măntui.

Altă asemănare.

Plimbându-mă eu în holda mea și privind la un ulm și la o viță și cugetând asupra lor și a roadelor mi se arătă păstorul zîcând: „Ce cugeti întru tine asupra ulmului și a viței?“ „Aflu, răspunsei (Domnule), că foarte bine se potrivesc la olaltă“. El îmi răspunse: „Acești 2 arbori sunt tipurile servilor lui Dzeu“. „Doresc, zisei, să cunoști tipul acestor arbori, de cari vorbesci“. „Vezi, zise, ulmul și vița?“ „Văd, Domnule, răspunsei“. „Vița, zise el, face roade, iar ulmul este arbore fără rod; dar de nu s-ar urca vița pe ulm, ci ar rămâne la pămînt, n-ar aduce rod mult, iar rodul cel face este putred, de nu se acață de ulm. De se sue deci vița pe ulm și acesta o poartă, face rod pentru sine și ulm. Vezi deci că și ulmul dă rod mult, nu mai puțin decât vița, din contră mai mult. (Cum, zisei, Domnule, mai mult?). Vița, zise el, numai înălțându-se pe ulm, face rod bogat și bun, iar zăcând pe pămînt face rod puțin și muced. Această asemănare se realizează în servitorii lui Dzeu, la sérac și bogat“. „Cum, zisei, Domnule, învață-mă“. „Ascultă, zise el: bogatul are avuții multe, dar în cele cătră Domnul este sérac fiind prea preocupat de avereala sa, și foarte puțin timp are pentru mărturisire și rugăciune la Domnul, și cătă (rugăciune) are, este mică, neînsemnată, fără putere sus. Când deci bogatul grijesce de cel sérac și-i dă cele trebuincioase crede că ceeace lucră față de cel sérac poate avea răsplăta la Dzeu, căci séracul este bogat în rugăciune și mărturisire, și rugăciunea lui are influență la Dzeu: acest avut grijește deci de sérac fără hesitate; iar séracul ajutorat de cel bogat mijlocesc pentru el, mulțumind lui Dzeu pentru celce i-a dat. Si acesta încă mai mult grijește de sérac, ca nimic să nu-i lipsiască în ale traiului; căci scie că rugăciunea séracului e bine primită și bogată la Dzeu. Amendoi deci își împlinesc datorință. Séracul se roagă,

în care este bogăția primită dela Domnul; aceasta o aduce Domnului pentru cel ce poartă grija de el. Asemene și bogatul împărtășește cu mână dărnică pe cel sărac din averea primită dela Domnul. Aceasta este o faptă mare și plăcută lui Dzeu, pentru că bogatul se nărăvesce cu avere sa, lucră cu darurile lui Dzeu pentru sărac și administrează cu dreptate servitul Domnului. Oamenii cred că ulmul nu aduce roade, dar nu sciu, nici înțeleg, că fiind secetă, având ulmul umezală adăpă viață, și viață, care neîntrerupt are umezală, aduce rod îndoit pentru sine și ulm. Așa și săracii rugându-se la Domnul pentru cei bogăți le măresc avuția, și iarăși bogății purtând grija săracilor cu cele trebuincioase mulțumesc deplin sufletele acestora. Amândoi sunt deci părtași la un lucru drept. Cel ce face acestea nu va fi părăsit de Dzeu, ci va fi scris în cărțile viilor. Fericiti care posed și înțeleg că avuția lor e dela Domnul (căci cine înțelege acestea poate lucra și ceva bun).

Altă asemănare.

Îmi arătă arbori mulți fără frunză, păreau a fi uscați; toți erau asemene. Și-mi zise: „Vezi, acești arbori?“ „Văd, Domnule, răspunsei, samănă și sunt uscați“. Răspunzând îmi zise: „Acești arbori, care-i vezi, sunt locuitorii acestei lumi“. „Domnule, zisei, de ce sunt asemene și ca cum ar fi uscați?“ „Pentru că, zise el, în lumea aceasta, nu să văd chiar nici dreptii, nici păcătoșii, ci toți samănă. Căci veacul acesta este pentru drepti iarnă, și nu să pot cunoaște locuind împreună cu păcătoșii. Căci precum arborii iarna toți samănă unul cu altul, după ce a căzut frunza, și nu să vede cari sunt uscați, cari verzi, astfel și în veacul acesta nu să văd lămurit dreptii, nici păcătoșii, ci toți samănă unul cu altul“.

Altă asemănare.

Altădată îmi arătă mulți arbori, din cari unii înmugurau, alții erau uscați, și-mi zise: „Vezi, zice, acești arbori?“ „Văd, răspunsei, Domnule, unii înverzesc, alții sunt uscați“. „Acești arbori, zise el, cari înverzesc sunt dreptii care vor locui în veacul viitor; căci veacul viitor este adecă vară pentru cei drepti, iarnă însă pentru păcătoși. Când deci se va arăta îndurarea Domnului, atunci să vor descoperi servitorii lui Dzeu, și toți fără deosebire să vor descoperi. Căci precum să văd vara roadele fiecărui arbore și să cunoște care cum este, astfel și roadele dreptilor arătate vor fi în acel veac și se vor cunoaște fiind plini de bucurie. Iar păgâni și păcătoșii, pe care îi vezi arbori uscați, astfel vor fi în veacul acela, uscați și fără roade, să vor arde ca lemne și să vor vădi; căci lucrarea lor în viață era rea. Păcătoșii adecă vor ajunge în foc, pentru că au păcatuit fără a se pocăi, iar păgâni să vor arde, pentru că n-au cunoscut pe cel ce-i-a creat. Tu deci să roade, că cunoscut să fie rodul tău în vara aceea. Reține-te de multe afaceri și să nu mai păcătuesci. Căci ceice se ocupă cu multe, mult și păcătuesc, hotărindu-se numai de afacerile

lor fără a servi Domnului (lor). Cum deci, zise, poate cere un atare ceva dela Domnul și să primiască, neservind Domnului? Numai ceice servesc vor lua cererile lor, iar care nu slujesc Domnului, nimic nu vor lua. Dacă se ocupă cineva numai cu un lucru, poate servi pelângă acesta și Domnului; căci cugetul lui nu se înstrăinează de Domnul, ci va servi lui având cuget curat. Acestea deci făcând, vei putea aduce rod în veacul viitor; și ori cine face aceasta aduce rod.

Altă asemănare.

1. Postind într-o zi m'am suit pe un munte și mulțumiam Domnului pentru toate câte a făcut mie, văd pe păstor stând lângă mine și zicând: „De ce ai venit așa de dimineață încoace?“ „Pentru, răspunsei, Domnule, în stație“. „Ce însamnă, zise el, stație?“ „Postesc, răspunsei eu, Domnule“. „Și ce post este, zise, care voi țineți?“ „Postesc, Domnule, zisei, dupăcum m'am întărit“. „Voi nu știți, zise, cum să postește Domnului, (de aceea) nefolositor este postul care voi postați lui“. „De ce, zisei, grăesci aceasta, Domnule?“ „Îți spun, zise, că nu aceasta este postul, cum voi credeți; ci te voi înveța postul deplin și plăcut Domnului; ascultă. Dzeu nu voește acest post deșert; căci cine postește așa lui Dzeu nu lucră nimic pentru dreptate. Postește lui Dzeu acest post: nu săvârși nimic rău în viața ta, servește Domnului cu inimă curată; păzesce poruncile lui umbând în aşezăminte lui, nicio poftă rea să nu se întâlnească în inima ta; crede lui Dzeu; de vei face acestea și te vei teme de el și te vei înfrâna de tot lucrul rău, vei fi viu lui Dzeu și acestea făcând vei face post mare și plăcut lui Dzeu“.

2. Ascultă asemănarea, care-ti voi spune cu privire la post. Cineva avea țarină și sclavi mulți; o parte o sădi cu vie. Și alegând între sclavii săi pe unul credincios, bine văzut și stimat, îl chiemă și-i zise: „Primesc via aceasta, care am săd-o, îngrădesc-o cu pari până când voi veni, altceva să nu faci la vie; împlinesc numai această poruncă a mea și vei dobândi libertatea. Așa se duse stăpânlul sclavului departe în streinătate. Ieșind acum sclavul îngrădită viea cu gard de pari. Dar sfîrșind îngrădirea observă, că vrea este plină de burueni. Și cugetă întru sine zicând: Această poruncă a stăpânlui am împlinit; dar voi și săpa această vie și va arăta mai plăcută fiind săpată, și fără burueni va da roade mai multe, ne'naibusind-o mărăcina. Deci se puse, săpă vrea, stirpi toate mărăcinele din ea. Și se făcu vrea aceasta frumoasă și plăcută neavând mărăcini cari să o înăbușească. După oarecare timp s'a întors stăpânlul sclavului și al țarinei și a ieșit afară la vie. Și văzând vrea îngrădită frumos, încă și săpată, toate mărăcinele plivite, iar vițele în floare să a bucurat foarte de lucrul sclavului. Chiemând întărită pe iubitul său fiu, care era moscenitor, și pe prietenii cu care se sfătuia, le istorisi ce poruncise el sclavului și ce săvârșise acesta. Și aceștia împreună se bucurără de sclav pentru mărturia ce i-a dat-o stăpânlui său. Și zice lor: Am promis acestui sclav libertate de va împlini

porunca ce i-am dat-o; el a împlinit porunca, dar a mai lăcrat ceva bun în vie, ceeace foarte mi-a plăcut. Pentru acest lucru al său voesc să-l fac împreună moscenitor cu fiul meu, pentru că n'a trecut cu vederea priceperea mai bună, ci a săvârșit-o. Cu aceasta s'a învoit fiul stăpânului, ca sclavul să fie împreună moscenitor al fiului. După puține zile dădu ospăt (stăpânul) și trimise lui din ospăt multe feluri de bucate. Luând sclavul bucatele, trimise din partea stăpânului, reținu căt era de trebuință lui, iar rămășița o dărui celor împreună sclavi. Ceialalți sclavi luând bucatele se bucurară foarte și începură să se rugă pentru dânsul, ca să afle și mai mare har la stăpânul său, căci aşa se îngrijesce de ei. Stăpânul auzise de toate aceste întâmplări și foarte s'a bucurat de fapta lui. Chiemând stăpânul iarăș pe prieteni și pe fiul său le istorisi cele întâmplate cu bucatele trimise; iar ei cu atât mai vîrtos se învoiră ca sclavul să fie împreună moscenitor cu fiul lui".

3. „Domnule, zisei eu, nu înțeleg aceste asemănări, nici nu le pot pricepe, de nu mi le vei explica“. „Toate îți voi explica, și ce-ți voi mai vorbi îți voi lămuri. Poruncile (Domnului păzesce-le și vei fi plăcut lui Dzeu și vei fi scris în numărul celorce păzesc poruncile) lui. De faci ceva bun mai mult decât cere porunca lui Dzeu îți agonisesci mai multă glorie, și vei ajunge la Dzeu în mărire mai mare, decum ar fi de rînd. Dacă deci păzind poruncile lui Dzeu mai adaugi și aceste exerciții pioase te vei bucura, de le țini după porunca mea“. „Domnule, zic, orice tmii vei porunci voi ține; căci sciu că tu esci cu mine“. „Voi fi, zise, cu ține, căci esci foarte dispus să face bine, și cu toții voi fi, zise, care au această dispoziție. Postul este foarte bun de împlinesc cineva poruncile lui Dzeu. Tu vei ține acest post deci astfel. Mai întâi de toate feresce-te de orice cuvînt rîu și de toată pofta rea, curățește inima de toată desăvîrșit. Veacului acestuia. Păzind acestea, acest post al tău este desăvîrșit. Astfel vei face: sfîrșind toate cele scrise, în ziua când postesci nu vei gusta decât pâne și apă, calculă spesele ce le-ai face în acea zi pentru masa ta și le dă vîduvelor, orfanilor și celor lipsiți, și aşa te vei smeri, ca din smerenia ta celce primește să se umple în sufletul său și să se roage pentru ține la Domnul. Dacă postesci precum îți-am poruncit, atunci jertfa ta va fi primită la Dzeu, și introdus va fi acest post, iar exercițul pios astfel împlinit va fi bun, sănătă și Domnului bineplăcut. Ține-le acestea tu cu copiii și întreagă casa ta; ținându-le vei fi fericit; și toții care ascultând le vor ține vor fi fericiți, și vor lua orice vor cere dela Domnul“.

4. Mult l-am rugat, ca să-mi explică asemănarea despre țarină, stăpân, vie, sclav care a îngrădit viaea, pari, despre buruenile pli-vite din vie, despre fiu și prietenii cu care se sfătuia. Căci înțelessem că acestea sunt asemănări. Iar el răspunzând tmii zise: „Esci cam îndrăznește la întrebări. N'ai trebuință se întrebî, zise; căci de trebue a îți să descoperi ceva, să face și aşa“. Îi zisei: „Domnule, orice mi-ai arătat și nu-mi explică, înzadar le-am vîzut căci nu le

înțeleg ce însemnează; asemenea și de-mi vorbesci asemănări și nu mi le explici, înzadar le-am auzit dela tine“. El iarăș îmi răspunse: „Cine este servul lui Dzeu și are pe Domnul în inimă cere dela dênsul înțelegere și va primi-o și va explica orice asemănare și va înțelege cuvintele Domnului, cele grăite în asemănări; iar cei slabii și trândavi la rugăciune se îndoesc a ruga pe Domnul; dar Domnul este milostiv, și dă fără întârziere tuturor care-l roagă. Tu fiind înțarit de ângerul sănt și ai primit dela dênsul astfel de însușire spre rugăciune și nici esci trândav, de ce nu rogi pe Domnul după înțelegere și o vei primi?“ I-am răspuns: „Domnule, avându-te lângă mine, am trebuință să te întreb și să te rog; căci tu-mi arăți toate și grăesci cu mine; iar de le-aș fi văzut sau auzit acestea fără tine, aş ruga pe Domnul să mi le explic“.

5. „Ti-am spus și-ți mai spun încă, zise, că esci viclean și îndrăznești cerând explicarea asemănărilor. Dar fiind așa stăruitor, îți voi explica asemănarea despre țarină și celelalte obiecte după rândul lor, ca tuturor să le faci cunoscute. Ascultă deci, zise, și înțelege. Țarină este lumea aceasta; iar domnul țarinei este care toate a facut și le-a întocmit și le-a dat putere (fiul este Spiritul sănt), sclavul este fiul lui Dzeu; vițele de vie este poporul acesta pe care însuș l-a sădit; parii sunt sănții ângeri ai Domnului care țin la un loc pe poporul lui; mărcinele plivite din vie sunt fărădelegile servitorilor lui Dzeu; bucatele trimise dela ospăt sunt poruncile date poporului prin Fiul său; prietenii și sfetnicii sunt sănții ângeri, cei ântâi săzatori; depărtarea stăpânului este timpul până la revenirea lui“. „Domnule, ti răspunsei, toate sunt mărete, minunate și prealăudate. Și eu să fiu fost în stare să te înțeleg? Nici altul între oameni, fie el ori căt de înțelept, nu le poate înțelege. Domnule zisei, mai explică-mi ceeace voesc încă să te rog.“ „Spune, zise el, ce voesci?“ „Pentruce, răspunsei, Domnule, Fiul lui Dzeu are în asemănare chipul sclavului?“

6. „Ascultă, zise el. (Nu) are Fiul lui Dzeu chipul sclavului, ci putere mare și stăpânire“. „Cum, zisei, Domnule, nu înțeleg?“ „Pentru că, zise, Dzeu a sădit viața, așa că a creat poporul și l-a predat Fiului; iar Fiul a pus asupra lor pe ângeri ca să-i păzască; el însuș i-a curățit de păcatele lor multe suferind și multe chinuri purtând; căci nicio (vie) nu poate fi săpată fără osteneală și încordare. El deci, care a curățit păcatele poporului, le-a arătat căile vieții dându-le legea ce a primit-o dela Tatăl său. (Vezi, zise, că însuș este Domnul poporului, pentru că totă puterea a primit dela Tatăl său). Că stăpânul a ținut sfat cu Fiul și ângeri aleși asupra primirii în moscenire a sclavului, ascultă: Pe Spiritul sănt care există de mai nainte, creatorul tuturor făpturilor, l-a pus Dzeu să locuiască într-un trup ales de el însuș. Acest trup, în care a locuit Spiritul sănt, i-a slujit bine umblind în sănțenie și curățenie, întru nimic profanând pe Spiritul. Pentru că viețui bine și curat, împreună cu Spiritul răbdă oboseli și munci, arătându-se tare și bărbătesc, avu parte cu Spiritul sănt. Căci plăcu (lui Dzeu) viețuirea acestui trup,

pentru că nu se pângări pe pămînt fiind purtătorul Spiritului. S'a sfătuia deci cu Fiul și cu țingerii aleși ca și acest trup, care servită Spiritului fără prihană, să aibă loc de locuință și să nu se creată că răspălată (servitul său a pierdut-o; căci tot trupul va lua răspălată) care să va afla nepărat și fără prihană, întru care a locuit Spiritul său. Acum îți să explică și această asemănare“.

7. „Domnule, zisei, foarte m'am bucurat auzind această explicație“. „Ascultă acum, zise. Păstrează curat și nepărat acest trup al tău, pentru că spiritul ce locuiesc întrările să-i dea mărturie, și să se îndrepte trupul tău. Caută să nu se înalte în inima ta cugetul că acest trup este peritor și ai putea abuza de el pentru o faptă rușinoasă. Căci dacă pângăresc trupul tău, pângăresc și pe Spiritul său; iar de pângăresc pe spiritul, nu vei avea viață“. „Dacă oare cine, zisei, Domnule, ar fi fost înainte de a auzi ceste cuvinte în nescință, cum se va măntui omul care a pângărit trupul său?“ „Pentru păcatele din nescință de mai înainte numai Domn poate da mărturiere; căci el are toată puterea. (Totuș poartă grijă de tine și atotputernicul și preaînduratul Domn va vindeca păcatele de mai înainte din nescință) dacă în viitor nu vei mai pângări trupul tău și pe Spiritul. Amândouă acestea fac un întreg și unul nu poate fi pângărit fără de celalalt. Amândouă înține curate și vei fi viu lui Domn“.

Asemănarea VI.

1. Odată sedeam în casă, preamăriam pe Domnul pentru cele văzute și cugetam asupra poruncilor, că sunt bune, eficace, plăcute și maiestioase și pot măntui sufletul omului, zicând întru mine: „Fericit voi fi, de voi umbă în aceste porunci, și fericit va fi oricine va umbă întru ele.“ Cum vorbiam astfel întru mine, îl văd fără veste șezând lângă mine și zicând: „De ce te îndoiesc despre poruncile date tăie? Sunt bune; nu te îndoii deci căt de puțin, ci îmbrăca credința Domnului și umblă întrările; căci eu te voi întări în ele. Aceste porunci sunt folositoare celorce vor să se poată face; căci dacă nu vor umbă în ele înzadar este pocăința lor. Drept aceea care vă poți să îl pădești reușitatea acestui veac, care numai vă pierde; îmbrăcați toată virtutea dreptății și veți putea păzi aceste porunci și nu veți mai înmulții păcatele voastre. (Dacă nimic nu veți mai adauge, vă veți feri de păcatele voastre de mai înainte) umbălați deci în aceste porunci ale mele și veți viețui lui Domn. Toate acestea voesc să vă le fiu spus.“ Si după ce vorbi acestea cu mine și mi zice: „Să mergem în țarină și să voi arăta pe „păstorii oilor“. „Să mergem, zisei, Domnule“. Si ajunseră într-un șes, și-mi arăta un păstor tiner imbrăcat cu haină de coloare ca sofrafanul. El păscea oi foarte multe, și oile aceleia păreau foarte încălate și risipitoare și vesele săriau dintr-un loc în altul; iar păstorul însuși era vesel de turma sa; înținta păstorului era foarte veselă și alerga încoace și încolo după oi (și alte oi am văzut încălate și risipitoare întralt loc, dar nu săriau).

2. „Și-mi zise: „Vezi pe acest păstor? „Îl văd, răspunsei, Domnule“. „Acesta, zise, este ângerul plăcerii și al amăgirii. Acesta pierde sufletele servitorilor lui Dzeu și le abate dela adevăr, ademeneindu-i cu pofte rele, în cari se pierd. Căci uită de poruncile lui Dzeu celui viu și umblă în amăgiri și pofte deșerte și să pierd de ângerul acesta unii spre moarte, alții spre cădere“. Îi zisei: „Domnule, nu înțeleg ce însemnează „spre moarte și spre cădere“. „Ascultă, zise: Oile ce vezi vesele și zburdând sunt ceice pentru totdeauna s-au lăpedat de Dzeu, și s-au dat pe sine (poftelor veacului acestuia. În aceștia nu este pocăință spre viață; căci au adaus la păcatele lor, și adeca că au hulit numele lui Dzeu. Pe aceștia îi așteaptă moartea. Iar oile cari vezi că nu săr, ci pasc pe un loc, acestea sunt ceice s-au dat pe sine) exceselor și amăgirilor, dar n'au hulit pe Domnul. Aceștia deci s-au lăpedat de adevăr; ei au speranță pocăinții, în care pot fi vii. Cădere are deci speranță înnoirii, iar moartea numai pierzare vecinică“. Am mers apoi mai departe și-mi arătă un păstor mare, după înfățișare cam sălbatic, îmbrăcat cu piele albă de capră, traistă pe umeri, toiac tare, nodoros și bici; privirea lui era aspiră, încât mă temui de dênsul; aşa privire avea! Acest păstor primi oile dela păstorul cel tinér, pe cele încălate și risipitoare, dar cari nu săriau, și le mînă întrun loc costiș, plin de spini și mărcâini, încât de spini și mărcâinile cu ghimpi oile nu puteau ieși, ci se înfundara în spini și mărcâini. Așa încurcate păsceau spini și mărcâinile cu ghimpi și suferau mult de loviturile biciului; le mîna încoace și încolo, nu le lăsa se odihniască, și aceste oi deloc nu aveau soartă bună.

3. Văzându-le eu aşa lovite cu biciul și chinuite mi s'a făcut milă de ele căci erau aşa chinuite și nu aveau deloc repaos. Zisei deci păstorului, care vorbia cu mine: „Domnule, cine este acest păstor atât de nemilos și amărit, care nu are absolut inimă pentru aceste oi?“ „Acesta, zise, este ângerul pedepsirii; este dintre ângerii drepti, dar are oficiul a pedepsi. El primind pe ceice s-au abătut dela Dzeu și umblă în pofte și amăgirile acestui veac îi pedepsesc, dupăcum sunt vrednici, cu pedepse grele și deosebite“. „Aș dori, zisei, Domnule, să cunoșc, ce sunt aceste pedepse deosebite?“ „Ascultă, zisei pedepsele și chinurile deosebite. Pedepsele sunt luate din viață; căci să pedepsesc unii cu pagube, alții duc lipsuri, alții cad în deosebite boale, alții nu au loc statornic, pe alții hulesc oameni nevrednici și sufer alte neplăceri; căci mulți, fiind nestatornici în planurile lor, se aruncă în multe afaceri și nimic nu le succede. Și zic că n'au noroc în afacerile lor, dar nu se înalță în inima lor gândul că au săvârșit fapte rele, ci cer numai dela Domnul. Când să pedepsesc deci în deosebite chipuri, atunci mi s'a predat mie ca greu pedepsindu-i să-i fac tari în credința în Domnul, și celealte zile ale vieții lor vor servi Domnului cu inimă curată; (iar de se vor pocăi, atunci se vor înalța în inima lor faptele rele săvârșite, și atunci vor preamări pe Dzeu zicând, că este drept judecător și cu dreptate fiecare

a suferit după faptele sale; vor servi în viitor Domnului cu inimă curată) și vor avea noroc în toate lucrările lor, primind dela Domnul orice vor cere; și atunci vor preamări pe Domnul, că nuau fost predăți și nimic rěu nu vor mai suferi“.

4. „Domnule, zisei, explică-mi încă aceasta“. „Ce poftesci, zise el“. „Vor fi chinuți cei îmbuibăti și amăgiți atât timp cât au petrecut în îmbuibare și amăgire?“ „Da zise el, atâtă timp vor fi chinuți“. (Domnule, zisei, aceasta e prea puțin), căci cei îmbuibăti și care au uitat pe Dzeu să se pedepsască de 7 ori“. „Zise, esci ne'ntelept și nu cugetă la puterea chinului“. „Da, Domnule, zisei, de aș înțelege, nici nu te-aș ruga să-mi explici“. „Ascultă, zise, puterea amândurora. Timpul îmbuibării și al amăgirii este o oră; iar al chinului are putere de 30 de zile. Dacă cineva o zi a trăit în îmbuibare și amăgire va fi pedepsit o zi, ziua aceasta de chin este asemenea cu un an întreg. Câte zile trăesce cineva în îmbuibare, atâtă amăgiu să va chinui. Vezi deci, zise, că timpul îmbuibării și al amăgirii este scurt, iar al pedepsei lung“.

5. „Domnule, zisei, încă nu'nteleleg pe deplin timpul amăgirii, îmbuibării și chinului; explică-mi-l mai lămurit“. Răspunzând zise: „Nepriceperea ta aceea rămâne, și nu voesci să-ți curătesci inima și să servesci lui Dzeu. Vezi, zise, ca să nu se împlniască vremea, iar tu tot ne'ntelept să fii. Ascultă deci, zise, precum voiesi să le înțelegi. Celce trăesce în îmbuibare și amăgire o zi și lucrează ce voesco, s'a cufundat în mare ne'ntelepciune și nu înțelege lucrarea ce săvîrșesce; căci păna dimineața uită ceeace a făcut cu o zi mai nainte; pentru că îmbuibarea și amăgirea nu au memorie din cauza neprudenții de care sunt cuprinse, iar pedeapsa și chinul când se lipesc de om o zi îl pedepsesc și chinuesc un an; pentru că pedeapsa și chinul au memorie puternică. Cel chinuit și pedepsit anul întreg și aduce aminte de îmbuibare și amăgire și cunoasce, că suferă rele pentru acestea. Fiecare om deci care trăesce în îmbuibare și amăgire astfel să pedepsesce, pentru că având viață să au dat pe sine morții“. „Domnule, zisei, cari plăceri sunt stricăcioase?“ „Orice faptă, răspunse, este pentru om îmbuibare, de-i face plăcere: căci și cel arătos are plăcere când săvîrșesce fapta sa; asemenea curvarul, bețivul, cleveitorul, mincinosul, lacomul, înșelătorul etc. când satisfac boalei lor simțesc plăcere ne'nfrînată în fapta lor. Toate aceste plăceri de îmbuibare sunt păgubitoare pentru servitorii lui Dzeu și pentru aceste amăgiri sufer pedepse și chinuri. Există însă plăceri cari sunt măntuitoare omului. Multă adeca arată exces făcând bine fiind purtați de plăcerea lor. Această plăcere folosește servitorilor lui Dzeu și căstigă acestui om viață; iar plăcerile de mai nainte le aduc chinuri și pedepse; de stăruesc și nu se pocăesc și căstigă moarte“.

Asemănarea VII.

După câteva zile l-am văzut pe șesul acela unde văzusem păstorii, și zise cătră mine: Ce ceri?“ „Domnule, zisei, te-aș ruga să

poruncesci ca păstorul pedepsitor să se depărteze dela casa mea, căci mult mă supără“. „Tu trebuie tocmai, zise, să fi strimtorat, căci astfel a poruncit ângerul cel preamărit în privința ta; căci voesce să te scie examinat“. „Dar, Domnule, zisei, ce rău am făcut, să fiu predat aceluia ânger?“ „Așculta, zise; păcatele tale sunt multe, dar nu aşa grele încât să fi predat acestui ânger; ci casa ta a lucrat multe fărădelegi și păcate, și s-a amărit foarte ângerul preamărit pentru faptele lor, și de aceea a poruncit ca tu să fi strimtorat câtva timp, ca și aceștia să se pocăiască și să se curățească de orice poftă a acestei lumi. Când deci să vor fi pocăit și curățit, atunci se va duce (dela tine) ângerul pedepselor“. „I-am respuns: Domnule, dacă aceia au făcut acestea că ângerul preamărit s'a amărit foarte, ce am făcut eu?“ „Aceia, zise, nu pot fi altfel strimtorăți, de nu vei fi tu strimtorat, capul familiei; fiind tu strimtorat cu necesitate și aceia vor fi strimtorăți, iar mergându-ți bine, ei nu pot fi în strimtoare“. „Dar iată zisei, Domnule, ei s'au pocăit din toată inima“. „Sciu, zise, și eu că s'au pocăit din toată inima; crezi tu că celorce se pocăesc îndată li să iartă păcatele? Nu, deloc; ci celce se pocăesc trebue să chinuiască sufletul său și să se smeriască foarte tare în toată lucrarea sa și să se chinuiască cu toate chinurile posibile; și de va suporta cu statornicie necazurile ce vin asupra lui, atunci se va milostivi de tot de dânsul celce toate a creat și stăpânesce și-i va da vindecare. Aceasta însă să întâmplă numai (dacă vede inima) celuice se pocăesc curată de toată fapta rea. De folos este tie și casei tale ca acum să fii strimtorat precum a poruncit acel ânger al Domnului care te-a dat mie; și tu mulțumesc pentru aceasta Domnului, că te-a crezut vrednic a-ți descoperi mai nainte nevoia, ca cunoșcând-o să o suporți cu tărie“. I-am zis: „Domnule, fii cu mine și voi suporta orice nevoie“. „Eu, zise el, sunt cu tine; voi rugă pe ângerul pedepselor, ca să te strimtoreze mai ușor; dar puțin timp vei fi strimtorat, apoi iarăș va fi bine în casa ta; numai fii statornic smerindu-te și servind Domnului din toată inima curată, copiii tei și casa ta, și umblă în poruncile mele și va putea fi tare și curată pocăința ta. Dacă vei păzi acestea cu casa ta să va lua orice nevoie dela casa ta; și dela toți, zise, să va depărta calamitatea, care umblă în aceste porunci ale mele.

Asemănarea VIII.

1. Îmi arătă o salce mare, care umbria șesuri și dealuri și sub umbra sălcii sunt adunați toți care chiamă numele Domnului. Ângerul Domnului cel preamărit și înalt stătea lângă salce având un cuțit mare, tăia ramuri din salce și le dădea poporului ce se umbria sub salce; dădea numai ramuri mici, cam un cot de lungi. Iar dupăce luară ramuri lăsă ângerul cuțitul, iar copacul acela era neatins cum și văzusem mai nainte. Mirându-mă ziceam întru mine: „Cum poate fi acest arbore neatins, dupăce s'au tăiat atâtea ramuri?“ Îmi zise păstorul: „Nu te miră, că arboarele a rămas întreg, deși s'au tăiat din el atâtea ramuri; (ci așteaptă) când toate vei fi văzut, zise, și

să vor explica ce însemnează". Ângerul, care dăduse ramurile poporului, iarăș le ceru îndărăt dela ei; și cum le-au primit, astfel și chiemă la sine și fiecare dădea ramurile. Iar ângerul Domnului le luă și le examină. Dela unii primi ramurile uscate și ca roase de molii; ângerul porunci că aceștia să stee de o parte. Alții iarăș le dădură jumătate uscate; și aceștia stătură separat. Alții dădură ramurile uscate, dar nu erau roase de molie; și aceștia se aşezără de o parte. Alții dădură ramurile jumătate uscate; aceștia încă se aşezără separat. Alții dădură ramurile jumătate uscate și având crepături; și aceștia se puseră de o parte. (Alții dădură ramurile verzi și cu crepături, și aceștia stătură separat). Alții dădură ramurile jumătate uscate și jumătate verzi; aceștia încă se puseră de o parte. Alții aduseră ramurile 2 părți ale ramului verzi, iar partea a treia uscată; și ei se puseră separat. Alții le dădură 2 părți uscate, a treia parte verzi; și ei se puseră separat. Alții dădură ramurile mai de tot verzi, numai puțin erau uscate, și adeca la vîrf, dar aveau crepături; și ei se puseră de o parte. Dela altele era numai puțin verde, iar rămășița ramurilor uscată; și aceștia se aşezără separat. Alții însă veniră și aduseră ramurile verzi cum le-au primit dela ânger. Partea mai mare a adunării aduse astfel de ramuri. Iar ângerul se bucura de dănsii foarte; și ei se aşezără separat. (Alții însă dădură ramurile verzi și având vlăstari; și aceștia se puseră de o parte; pentru dănsii încă se bucură foarte ângerul). Alții dădură ramurile lor verzi, cu vlăstari, dar vlăstarii aveau oarecare rod. Si foarte veseli erau acești oameni, ale căror ramuri erau astfel. Ângerul încă se veselia pentru dănsii, chiar față păstorului se veselí pentru ei.

2. Ângerul Domnului porunci să se aducă cununi. Si fură aduse cununi ca de finici, și încunună pe oamenii care dădură ramurile lor cu vlăstari purtând oarecare rod, și-i lăsa în turn. Si pe ceialalți și trimise în turn care dăuseră ramurile cu vlăstari deși nu aveau rod, și le dădu sigil. Toți aveau îmbrăcăminte albă ca neaua ceice intraseră în turn. Celorce aduseseră ramurile verzi, cum le primiseră, dădu haină și sigil. Dupăce sfîrșii ângerul acestea, zise cătră păstor: "Mă duc; iar tu vei pune pe aceștia între ziduri, dupăcum fiecare va fi vrednic să locuiască. Privesc însă bine la ramurile lor, și astfel le dă loc; fii cu multă grijă. Caută, zise, să nu te însale cineva. Iar de te va însela vrunul, îl voi examina pe altar". Aceste grăind păstorului s'a depărtat. Iar depărtându-se ângerul zise păstorul cătră mine: "Vom lua ramurile tuturor și le vom sădi, ca să vedem cari din ele au viață". "Domnule, zisei lui, cele uscate cum vor mai avea viață în ele?" El răspunzând îmi zise: "Arboarele acesta e salce și aceasta e tenace; dacă deci ramurile sădesc și rădăcinile au puțină umezală multe vlăstăresc din ele; vom face probă și le vom da apă. Dacă vruna din ele poate rămâne vie ne vom bucura; dacă însă nu va putea, cel puțin eu nu sunt învinuit că nu le-am purtat grija". Păstorul îmi porunci să le chiemă după rîndul în care erau puse. Rînd după rînd veniră și dădură

ramurile păstorului. Iar păstorul luă ramurile, le sădă după rîndul lor, și după ce le sădi le udă cu apă multă, că nu să mai vedeau ramurile din apă. După ce udă ramurile îmi zise: „(Să mergem) și după puține zile ne vom reîntoarce și vom căuta la ramuri; căci cel ce a pus acest arboră aci voiesce ca toți să fie vii care au primit ramuri din acest arbore. Sper și eu, că cele mai multe ramuri vor viețui după primă umezală și fură udate cu apă.“

3. „Domnule, zic lui, explică-mi ce însemnează acest arbore?“ Căci sunt în nedumerire în privința lui fiind întreg deși s-au tăiat ramuri din el, ba se înfățișează că cum nimic n'ar fi fost tăiat; de aceea sunt în nedumerire. „Ascultă, zise. Arborele acesta mare care umbresce dealuri, vă și întreg pămîntul este legea lui Dzeu, care s'a dat pentru toată lumea; iar această lege este Fiul lui Dzeu, predicator până la marginile pămîntului; popoarele în umbră sunt ceice au ascultat predica și au crezut întrânsul; iar ângerul este marele și preamăritul Mihail care are putere asupra acestui popor și-l stăpânesc. Căci acesta este care a dat legea în inima credincioșilor; veghiază asupra lor, de o păzesc aceia, căror a dat-o. Vezi ramurile fiecaruia: ramurile însemnează adecă legea. Vezi multe ramuri nefolositoare, înțelegi că ele sunt ceice n'au păzit legea, și vei vedea și locuința fiecaruia.“ Zisei lui: „Domnule, de ce a lăsat o parte să intre în turn, iar pe ceealaltă ti-a dat-o tie?“. El răspunse: „Pe ceice au călcat legea primită dela el, i-a dat în puterea mea spre pocăință; iar pe ceice au bineplăcut legii, au păzit-o, și ține sub puterea sa“. „Cine sunt, zisei, Domnule, care fură încununați și intrără în turn?“ („Sunt, zise, care au luptat contra diavolului și l-au învins, aceștia au fost încununați). „Aceștia sunt ceice au pătimit pentru lege; iar ceialalți care dădură ramurile lor verzi cu văstare, dar fără oarecare rod, sunt cei asupriți pentru lege, dar n'au pătimit, nici n'au lăpădat legea lor. Ceice au predat ramurile lor verzi cum le-au primit au viețuit cu demnitate, dreptate și zel din inimă curată și au păzit poruncile Domnului. Celelalte vei înțelege când vom cerceta ramurile sădite și udate.“

4. După puține zile am venit la acel loc și ședea păstorul la locul ângerului, iar eu luai loc lângă el. Și-mi zise: „Încinge pânză curată (și-mi servesc. Am încins pânză curată) de materie dură“. Văzând apoi că am încins și sunt gata a-i servi îmi zise: „Chiamă pe oamenii ale căror ramuri au fost sădite, după rîndul în care a dat fiecine ramurile“. Și mă dusei în ses, chiemai pe toți; și stăteau rînd după rînd. El le zise: „Fiecare să scoată ramul său și să-l aducă la mine“. Mai ântâi dădură ceice aveau uscate și scrijelite și se astăra astfel uscate și scrijelite; le porunci să stee separat. Apoi au dat ceice aveau uscate, dar neroase; unii din ei dădură ramurile verzi, alții uscate și ca roase de molie. Celorce le-au dat verzi porunci să stee separat, iar celorce dăduseră uscate și roase porunci să stee cu cei dântâi. Apoi dădură cei cu de jumătate uscate și sparte; mulți din ei le dădură verzi fără crepături; alții verzi cu

văstari, iar pe văstari cu roade, cum aveau cei încununați care se duseră în turn; alții le dădură uscate și roase, alții uscate și neroase, alții de jumătate uscate și cu crepături, cum erau și mai nainte. Le porunci ca fiecare să stea de sine, adecă unii în rândul lor cuvenit, iar ceeaலăți separat.

5. Apoi dădură ceice aveau ramuri verzi dar cu crepături; aceștia toti le dădură acum verzi și se puseră în rândul lor. Se bucură păstorul pentru ei, căci toti s'au schimbat și au lăpădat crepăturile. Dădură și ceice aveau de jumătate verzi și de jumătate uscate; ramurile unora erau acum de tot verzi, ale altora de jumătate verzi, ale altora uscate și roase, ale altora verzi și având văstari. Toti aceștia intrară în rândul lor. Apoi dădură ceice aveau 2 părți verzi, iar a treia era uscată; mulți din ei dădură verzi, mulți jumătate uscate, alții uscate și roase; aceștia ocupără rândul lor. Apoi dădură ceice aveau 2 părți uscate și a treia parte verde. Mulți din ei dădură jumătate uscate, alții uscate și roase, alții jumătate uscate și având crepături, puțini verzi. Aceștia toti stătuă în rândul lor. Dădură și ceice aveau ramuri verzi numai puțin uscate și având văstari. Și aceștia se duseră la rândul lor. Apoi dădură ceice aveau parte mică verde, iar ceeaலătă era uscată; ramurile acestora erau acum parte mai mare verzi și cu văstari și rod în văstari, iar celelalte erau toate verzi. De aceste ramuri se bucură păstorul foarte, căci astfel au fost aflate. Și aceștia fiecare ocupă loc în rândul său.

6. Dupăce păstorul examinase toate ramurile îmi zise: „Spusuți-am, că acest arbore este foarte tenace? Vezi, zise, căti s'au pocăit și măntuit.“ „Da, domnule, răspunsei!“ „Din acestea, zise, poți cunoaște că mila Domnului este mare și prea înaltă și dă spiritul pocăinții celor vrednici.“ „Domnule de ce nu s'au pocăit toti?“ „A căror inimă, zise, a văzut el că se va curăți și va servi lui din toată inima, acelora a dat pocăință; iar a căror vicleșug și răutate văzu, care numai fățăresc pocăință, nu le-a dat pocăință, ca se nu profaneze mai odată numele lui.“ Zisei lui: „Domnule, explică-mi acum cine este fiecare din ceice au depus ramurile și locuința lor, pentru că ceice au crescut și au primit sigilul, dar l-au vătemat și nu l-au păzit întreg, să audă și să se înțeleptească în faptele lor, să se pocăiască, și primind sigilul dela tine se preamăreasă pe Domnul, căci i-a miluit, și te-a trimis a le înoi spiritele.“ „Ascultă zise. Ale căror ramuri se află uscate și roase de molie, aceștia sunt apostații și tradatorii bisericii și ceice huliră în păcatele lor pe Domnul, ba chiar se rușină de numele Domnului chiemat asupra lor. Aceștia deci sunt perduți pe veci pentru Dzeu. Vezi, că nici unul din ei nu s'a pocăit, deși au auzit cuvintele ce le-am poruncit și despre ei; dela aceștia viața să a deținut. Iar ceice au dat cele uscate, dar nu putrede, stau aproape de aceștia; căci erau fățurnici și lățitori învățăturilor falze și smintea pe servitorii lui Dzeu, mai vîrtoș fișă pe ceice păcatușera nelăsându-i să se pocăiască, ci și

sfătuiau cu învățăturile lor nebune. Aceștia mai au speranță de pocăință. Vezi, mulți din ei s'au și întors de când le-am spus poruncile mele; și se vor mai pocăi. Iar ceice nu se vor pocăi au pierdut viață; căti însă s'au pocăit, s'au făcut buni și locuința lor este în lăuntrul zidului dântăi; unii chiar în turn s'au suit. Vezi, zise, că pocăința păcătoșilor aduce viață, iar nepocăința moarte.“

7. „Ceice au dat de jumătate uscate și cu crepături, ascultă și explicarea lor. Ale căror ramuri erau numai de jumătate uscate sunt cei îndoelnici; căci sunt nici vii nici morți. Iar ceice au de jumătate uscate cu crepături, aceștia sunt cei îndoelnici și clevetitorii deodata, care nicicând nu au pace între olală, ci pretutindene se ceartă. Dar și pentru aceștia, zise, este pocăință. Vezi, zise, că unii dintre ei s'au pocăit. Și mai este speranță de pocăință. Iar ceice din ei s'au pocăit, zice, au locuință în turn; care înse se vor pocăi mai târziu, vor locui în lăuntrul zidurilor. Din contră ceice nu se pocăiesc, ci stăruiesc în faptele lor, cu moarte vor murí. Ceice au dat ramurile lor verzi având crepături, aceștia totdeauna au fost credincioși și buni, dar erau jaluzi între sine pentru ântăietate și orce fel de mărire; dar toți sunt nebuni pentrucă se pizmuesc între sine din cauza ântăietății. Totuș auzind ei poruncile mele, fiind buni s'au curățit și îndată s'au pocăit. Locuința lor se făcu așa în turn. Dacă însă cineva iarăș să intorțe la ceartă, atunci să va scoate din turn și va pierde viață sa. Toți vor avea viață de vor tine poruncile Domnului; în porunci însă nimic nu e cuprins despre ântăietate și oarecare glorie, ci despre îndelungărăbdare și smerenia unui bărbat. Întru acestea deci este viața Domnului, iar în dezbinări și în călcările legii moarte.“

8. Ceice au dat ramurile de jumătate verzi de jumătate însă uscate sunt cei încurcați în afacerile lor, care nu se lipesc de sănți. De aceea viețuesce jumătate din ei, iar ceealaltă jumătate e moartă. Mulți însă s'au pocăit auzind poruncile mele. Ceice s'au pocăit vor locui în turn. Unii din ei însă s'au lăpădat de tot. Aceștia nu mai au pocăință; căci pentru afacerile lor au hulit pe Domnul și în urmă s'au lăpădat. Au pierdut viața pentru nelegiuirea săvârșită. Mulți din ei au disperat. Aceștia se mai pot pocăi, dacă vor face aceasta în grabă, și vor avea locuință în turn; dacă însă vor întârzia cu pocăința, atunci vor locui în lăuntrul zidurilor; iar de nu se vor pocăi, și ei au pierdut viață. Ceice au dat 2 părți verzi, iar a treia parte fiind uscate, sunt ceice s'au lăpădat în telurite chipuri. Mulți (din ei) s'au pocăit (și au căpătat locuință în turn; alții iarăș cu desăvârșire s'au lăpădat de Dzeu; aceștia deci pentru totdeauna au pierdut viața lor). Unii din ei însă au disperat și s'au dat certelor. Aceștia deci se mai pot pocăi, de o vor face în grabă și nu vor stăru în plăcerile lor; iar de vor stăru în faptele lor, și aceștia își agonisesc moarte.“

9. „Ceice au dat ramurile de 2 părți uscate iar a treia parte verzi sunt ceice au fost credincioși, îmbogățindu-se însă ajunseseră

la păgâni în mare vază; se îmbrăcară cu multă mândrie, devină trufași, părăsiră adevărul, nu se asociară dreptilor, ci vietuirea împreună cu păgânii părêndu-li-se această cale mai dulce; de Dzeu însă nu s'au lăpădat, ci au stâruit în credință fără a lucra faptele credinții. Unii din ei s'au pocăit și au locuință în turn. Alții însă vietuesc cu desăvîrșire cu păgânii și ascultând de deșertaciunile păgânilor (s'au lăpădat de Dzeu, servind faptele și lucrărilor păgânilor). Aceștia au fost numărăți cu păgânii. Alții din ei disperări neavând nădejde de mântuire pentru faptele săvîrșite; alții au disperat și se dezbinări între sine. Acestora pentru că au disperat din cauza faptelor lor mai este pocăință; dar pocăința lor trebuie să fie căt mai îngribă, ca și ei să capete locuință în turn; iar pentru ceice nu se vor pocăi, ci stăruesc în plăcerile lor, este aproape moartea.“

10. „Ceice au dat ramurile verzi, dar vîrfurile erau uscate și crepate, aceștia totdeauna au fost buni, credincioși și măriti la Dzeu, numai puțin au păcatuit prin poftă neînsemnată și fiind amăriti între olală; dar auzind cuvintele mele cea mai mare parte s'a pocăit, și vor locui în turn. Unii din ei au disperat, alții disperând au făcut dezbinări și mai mari. La aceștia mai este speranță de pocăință, pentru că peste tot au fost buni; cu greu va pieri unul din ei. Ceice au dat ramurile lor uscate, fiind numai cea mai mică parte verde, aceștia sunt ceice au crezut dar lucrează faptele fără delegii; de Dzeu nu s'au lăpădat nicicând, cu plăcere au purtat numele lui, în casele lor cu bucurie au primit pe servitorii lui Dzeu. Fiind provocăți la pocăință fără întârziere s'au întors și lucrează toată virtutea și dreptatea; unii din ei însă (fiind strîmtorâți sau suferit), cunoscând faptele ce le-au săvîrșit. Toți aceștia vor locui în turn.“

11. Dupăcă sfîrșit el a explica însemnătatea tuturor ramurilor îmi zise: „Mergi, spune tuturor ca să se pocăiască, și să viețuiască lui Dzeu; căci Domnul m'a trimis fiind îndurat să dea tuturor pocăință, deși unii nu mai sunt vrednici pentru faptele lor; dar Domnul fiind îndelungrăbdător voește să mantuiască chiemarea săvîrșită prin Fiul său“. Îl respunsei: „Domnule, sper că toți auzind acestea se vor pocăi; căci sună convins că fiecare cunoasce faptele sale și temenidu-se de Dzeu se va pocăi“. Răspunzând el îmi zise: „Toți care din inimă (se vor pocăi și) se vor curăți de toate răuțările expuse mai nainte și mai mult nu vor adauge la păcatele lor, vor dobândi dela Domnul vindecarea păcatelor de mai nainte, de nu se vor îndoi în aceste porunci, și vor fi vii lui Dzeu. (Iar, zise, ceice vor mai înmulții păcatele lor și vor umbla în poftele acestui veac, se condamnă pe sine la moarte). Tu însă umblă în poruncile mele, și vei fi viu (lui Dzeu; și ceice vor umbla în ele și vor lucra cu dreptate, vor viețui lui Dzeu)“. Dupăcă îmi arătase și vorbise acestea zice: „Celelalte și le voi arăta după câteva zile“.

Asemănarea IX.

1. Dupăcă scrisese poruncile și asemănările păstorului, angebul pocăinții, veni la mine și-mi zise: „Voește încă odată să-ți arăt

toate ce Spiritul săntăti-a arătat vorbind cu tine în chipul bisericii; căci acest Spirit este Fiul lui Dzeu. Iar fiind tu atunci încă slab din pricina trupului nu și s'au împărtășit de un anger. Acum însă esci întărit prin Spiritul și ai puterea lui, că poți vedea pe anger, atunci deci și s'a arătat de biserică zidirea turnului; frumoase și mărețe le-ai văzut toate, cum nu să putea altcum dela o fecioară. Acum însă vezi prin mijlocirea angerului, prin același spirit; dar trebuie toate să înveți dela mine mai cu dinadinsul. Pentru că de aceea am fost pus de angerul preamărit a locui în casa ta, ca toate după puțință să vezi și să nu te mai sfiesci ca înainte. și mă duse în Arcadia, pe un munte în forma țărei și mă puse pe vîrful muntelui, îmi aretă un șes mare, iar împrejurul șesului 12 munți, fiecare avea înfățișare deosebită. Cel dântăi era negru ca funinginea; al doilea pleș fără vegetație; al treilea plin de spini și mărcăcini; al patrulea avea plante de jumătate uscate, cari sus erau verzi, cătră rădăcini uscate; unele plante se uscară arzând soarele; al cincilea munte avea plante verzi, dar era pietros. Al șeselea munte era plin de crepături, mai mici, mai mari; în crepături erau însă plante, deși nu erau tocmai vesele, ci mai mult uscate. Al șeptelea munte avea plante vesele și întreg muntele era verde, pe acest munte tot soiul de animale și paseri se nutria; și cu cât mai mult mâncau animalele și paserile, cu atât mai tare cresceau plantele aceluia munte. Al optulea munte era plin de fântâne, și tot felul de creațuri ale Domnului se adăpau din fântânele acestui munte. Al noulea munte (nu avea deloc apă și era de tot pustiu, aci petreceau vermi omorîtori, primejdioși oamenilor. Al zecelea munte însă) avea copaci foarte mari și era de tot umbrit, iar sub umbra copacilor zăceau oi odihnind și rumegând. Al unsprezecelea munte era foarte bogat de arbori, pe cari erau fructe, fiecare avea alte fructe, că văzându-le cineva poftia să mănânce din ele. Al doisprezecelea munte era întreg alb, înfățișarea lui era veselă; în sine muntele era foarte plăcut.

2. În mijlocul șesului îmi aretă o stâncă albă, ce se ridică din șes. Stâncă era mai înaltă decât munții, în patru unghiuri, și putea cuprinde lumea întreagă. Veche era acea stâncă, avea poartă tăiată; cum mi să părea poarta nu era tăiată tocmai de mult. Poarta întrecea însă aşa mult soarele cu razele sale, că mă minunam de strălucirea ei. Împrejurul porții stăteau 12 fecioare. Cele 4, cari stăteau la colțurile porții, mi să păreau a fi mai venerabile, deși și celelalte erau venerabile. Ele stăteau la cele 4 părți ale porții, în mijlocul lor câte 2 fecioare. Aveau smârăcăminte de în, frumos încinse, umerii drepti erau liberi ca cum ar voi să ducă o sarcină. Astfel erau gătite; căci erau foarte vesele și gata la servit. După ce văzui acestea mult m'am mirat întru mine, că văd lucruri aşa mari și mărețe. și iarăși nu puteam cuprinde cu mintea, ca fecioare aşa gingăse să stee cu atâta bărbătie, ca cum ar voi să poarte cerul. Si-mi zise păstorul: „Ce să petrece în mintea ta și te chinuesci făcându-ți singur întrește? Ceeace nu poți înțelege, nici nu încerca ca cum ai putea

înțelege, ci roagă pe Domnul să-ți dee înțelegerea acestor lucruri. Cele dinapoaia ta nu poți vedea, iar cele din nainte le vezi. Ceeace nu vezi, lasă deci, și nu te tortura mai mult. Ocupă-te numai cu ceeace vezi, iar de celealte nu te îngriji; toate și le voi explica eu, căte șiți voi arăta. Bagă seama de celealte“.

3. Văzut-am 6 bărbați ieșind, înalți și venerabili și asemene la chip; și chiemără o mulțime de bărbați. Si aceștia pășiră, erau mari, frumoși și robusti; le porunciră cei 6 bărbați să zidiască un turn deasupra stâncii (și deasupra porții). Mare mișcare se făcu între bărbații care veniră să zidiască turnul, alergau încocaci și încolo împrejurul porții; iar fecioarele cari stăteau împrejurul porții ziseră bărbaților să grăbiască a zidi turnul. Fecioarele întinseră mâinile ca cum ar voi să iee ceva dela bărbați. Iar cei 6 bărbați porunciră unor pietri să iasă dintr-o adâncime și să se pună în zidul turnului. Se suiră 10 pietri în patru unghiuri luminoase, (ne) cioplite. Cei 6 bărbați chiemără pe fecioare și le porunciră să iee toate pietrile cari vor voi a intra în zidul turnului și să le ducă pe poartă și predeea bărbaților, care vor zidi turnul. Fecioarele puseră cele 10 pietri dândăi cari eșiseră din adâncime una peste alta și le duseră una după alta la un loc.

4. Precum stăteau împrejurul porții, astfel și duseră, celece păreau a fi tari se puseră sub unghiu pietrii; iar celealte se puseră de laturile pietrii; și astfel duseră toate pietrile; le duseră pe poartă, cum li s'a poruncit și le dădură bărbaților în turn; aceștia iar având pietri zidiau. Iar zidirea turnului să făcea pe stâncă cea mare și deasupra porții. Si se legără cele 10 pietri (și umplură stâncă întreagă. Si fură temelia zidirii turnului. Iar stâncă și poarta purtau turnul întreg. După cele 10 pietri ieșiră din adâncime alte 25 de pietri. Si acestea se legără într-o zidirea turnului, aducându-se de fecioare ca cele de mai nainte. După acestea ieșiră 35; și acestea asemene să băgară în turn. După acestea ieșiră alte 40 de pietri; și acestea toate fură aduse în zidirea turnului (se făcuseră deci 4 straturi în temeliile turnului). Si înecetără a mai ieși pietri din adâncime; odihniră însă puțin și zidarii. Si iarăș porunciră cei 6 bărbați mulțimei să aducă pietri de pe dealuri la zidirea turnului. Bărbații adunară deci de pe toate dealurile în deosebite colori, cioplite, le dădură fecioarelor; iar fecioarele le duceau pe poartă și le dădeau spre zidirea turnului. Si când să așezau pietrile de deosebite colori în zidirea turnului se făceau albe și schimbau colorile lor deosebite. Unele pietri fură însă date de bărbați spre zidire, și nu se făcueră strălucitoare, ci rămăseră cum au fost puse; căci nu le dăduseră fecioarele nici trecuseră pe poartă. Aceste pietri nu erau frumoase în zidirea turnului. Văzând cei 6 bărbați pietrile nepotrivite la zidire, porunciră a le scoate și duce jos la locul de unde fură aduse. (Si) porunciră bărbaților celorce aduceau pietri: „Voi absolut să nu duceți pietrile în zidire; puneti-le lângă turn, ca fecioarele să le treacă pe poartă și dee la zidire. Căci de nu vor trece, ziseră, prin

mânile acestor fecioare pe poartă, coloarea lor nu se poate schimba; nu vă siliți înzadar, ziseră ei“.

5. „În acea zi să sistă zidirea, dar turnul încă nu era sfârșit; ci avea să se zidiască mai departe; și să facă numai pauză la zidire. Porunciră deci cei 6 bărbați zidarilor să se depărteze puțin și pauzeze; iar fecioarelor porunciră a nu se duce dela turn. Mi să parea că fecioarele aveau să păziască turnul. Dupăce toți se duseră a pauza zic pastorului: „Domnule, zisei, de ce nu să sfârșit zidirea turnului?“ Turnul nu poate fi sfârșit, îmi răspunse, pănăce nu va veni Domnul lui și examinează zidirea aceasta, ca, de să vor afla unele pătri nefolositoare, să le înlocuiască cu altele; căci după voia lui să zidesc turnul“. „Aș dori, zisei, Domnule, să cunoasc ce însemnează zidirea acestui turn, stâncă, poarta, munte, fecioarele, pietrile ieșite din adâncime necioplite, cari astfel fură aşezate în zidire. Si de ce se puseră mai întâi în temelie 10 pietri, apoi 25, 35, 40, pietrile puse în zidire apoi scoase și aşezate la locul lor; despre toate acestea Domnule, liniscește sufletul meu și mi le fă cunoscute“. „De nu vei fi aflat curios, zise, toate vei cunoasce; căci după putine zile (vom veni încoace și vei vedea celelalte ce să vor întâmpla la turn, și toate asemănările vei cunoasce cu deamărunțul“. Si după puține zile) venirăm la locul unde am săzut și-mi zise: „Să mergem la turn; căci stăpânul turnului vine să-l examineze“. Si sosirăm la turn; nimeni nu era acolo decât fecioarele. Si întrebă pastorul pe fecioare de a fost deja stăpânul turnului aci. Iar ele răspunseră, că va veni să vadă turnul.

6. Si iată după puțin timp văd apropiindu-se un convoi de bărbați mulți; și în mijloc era un bărbat înalt de stătură, că întrecea turnul. Si cei 6 bărbați care conduceau zidirea (stând de dreapta și stânga mergeau cu dênsul, și toți ceice lucraseră la zidire) erau cu dênsul și mulți alți venerabili îl încunjurau. Iar fecioarele cari păziau turnul alergându-i înainte îl salutară și începură a umbla în apropierea locului împrejurul turnului. Acel bărbat examină cu deamărunțul zidirea luând fiecare piatră. În mâna avea toiaig și lovia fiecare piatră din cele zidite. Si când lovia unele se făceau negre ca funingenea, altele aspre, altele se despicau, altele se sfârimau în bucăți, altele nu erau nici negre, nici albe, altele deveniră grunzuroase și nu se potriviau cu celelalte pietri, altele aveau (multe) pete; aceste erau pietrile deosebite cari să află nepotrivite în zidire. El porunci că toate acestea să se scoată din turn și să se pună lângă turn, să se aducă altele și pună în locul lor. (Si-l întrebară zidarii, din care munte voiesc să se aducă pietrile și pună în locul lor). Si nu-i lăsă să le aducă de pe munte (ci le spuse să le iee din un șes aproape). Săpară deci șesul și aflări pietri strălucitoare în patru unghiuri, iar unele erau rotunde. Toate pietrile din acel șes fură aduse, trecute pe poartă de fecioare. Pietrile în patru unghiuri fură cioplite și aşezate în locul celor scoase; iar cele rotunde nu să puseră în zidire,

căci erau prea tari și greu a le ciopli. Ele fură puse lângă turn, ca mai târziu să fie cioplite și puse în zidire; căci și ele străluiau.

7. Sfîrșind toate acestea bărbatul preastimat și stăpânul turnului chiemă la sine pe păstor, și i dădu toate pietrile de lângă turn, cari fură scoase din zidire, și zise lui: „Cu îngrijire curățesce aceste pietri toate și pune le în zidirea turnului, intru-ăt se potrivesc cu celelalte; iar cari nu se potrivesc aruncă-le departe de turn“. (Sfîrșind a spune acestea păstorului se depărta de turn) cu toți însotitorii. Iar fecioarele stăteau în jurul turnului păzindu-l. Zisei păstorului: „Putea-vor oare aceste pietri să fie întrebuintate la zidire, de să vor dovedi la examinare?“ El îmi răspunse: „Veki, zise, aceste pietri?“ „Le văd, răspunsei“. „Eu, zice, voi ciopli partea mai mare a acestor pietri și le voi aduce în zidire, și se vor potrivi cu celelalte pietri“. „Cum, Domnule, zisei, vor putea umplea acelaș loc după ce au fost cioplite?“ Răspunzând, îmi zise: „Cele ce vor fi aflate prea mici să vor arunca în mijlocul zidirii, care vor fi mai mari să vor pune pe partea din afară și le vor ține la un loc“. Zicând acestea grăcesc: „Să mergem, și după 2 zile să venim ca să curățim aceste pietri, și le vom pune în zidire; căci cele ce stau în jurul turnului toate trebuie să se curățească, ca nu venind stăpânul fără de veste să afle lângă turn dărimături și supărându-se aceste pietri să nu mai vină în zidire, iar eu să apar negligent stăpânlui“. Si după 2 zile am venit la turn și-mi zice: „Să examinăm toate pietrile și să vedem cari pot veni în zidire“. Răspunsei lui: „Domnule, să cercetăm“.

8. Si începură să examina mai întâi pietrile negre, și cum fură scoase din zidire, așa erau și acum. Si porunci păstorul ca ele să se deporteze și depareze dela turn. Apoi cercetă pe cele aspre; și începând ciopli multe din ele și porunci fecioarelor să le iee și pună în zidire. Si le luară fecioarele și le puseră în mijlocul zidirii turnului. Rămășița lor porunci să pune la cele negre; căci și acestea erau negre. Apoi cercetă pe celece aveau crepături; și din acestea multe ciopli și porunci fecioarelor să le pună în zidire; să aşezără în partea de din afară, căci erau mai mari. Rămășița însă, din cauza multelor crepături, nu putu fi cioplita; de aceea să lăpedără dela zidirea turnului. Apoi examină pe cele ciuntite, și multe erau negre, altele aveau crepături mari; și porunci să se pună și acestea la cele lăpedate. Rămășița lor curățind-o și cioplind-o porunci să se pună în zidire. Iar fecioarele le luară și aşezără în mijlocul zidirii turnului; căci erau cam usoare. Apoi cercetă cele jumătate albe, jumătate negre; și multe erau negre. Porunci deci ca să se iee (și pună) la cele lăpedate. Rămășița lor însă întreagă fu luată de fecioare; pentru că fiind albe se potriviau de aceste fecioare în zidire; să aşezără însă în partea din afară, căci erau întregi și puteau ține la un loc cele aşezate în mijloc; nimic nu se stirbise adeca din ele. Apoi examină pe cele aspre și tari, și puține din ele fură lăpedate pentru că nu să pleteau ciopli; căci erau foarte tari. Rămășița însă fu

cioplită, fecioarele le luară și așezară în mijlocul zidirii turnului; pentru că să țineau de cele cam slabe. Apoi examină pe celece aveau pete, și din ele foarte puține înegriseră, și fură lăpădate la celealte. Partea prisositoare străluciau și erau întregi. Si pe acestea fecioarele le puseră în zidire; să așezară însă în partea din afară fiind vîrtoase.

9 Apoi începu a examina pietrile albe și rotunde și-mi zise: „Ce să facem cu aceste pietri?“ „Ce sciu eu, răspunsei, Domnule?“. „Nimic nu pricepi în acest lucru?“ „Eu, zisei, Domnule, nu mă ocup cu această meserie, nici nu sunt cioplitor de piatră, nici nu pot pricepe ceva în aceasta“. „Nu vezi, că sunt foarte rotunde? și de aș voi să le fac în patru unghiuri mult ar trebui să tai din ele; unele însă cu necesitate trebuie să vină în zidire“. „Domnule, zisei, dacă trebuie numai decât, atunci de ce te chinuesci și nu alegi din ele la zidire pe cari voiesci și le așezi acolo? Si alese din ele pe cele mai mari și strălucitoare și le ciopli; iar fecioarele le luară și puseră în partea din afară a zidirii. Rămășița fu dată la o parte și aruncată pe șes, de unde le adunaseră; dar nu fură lăpădate, pentru că, zise, turnul să mai zidescă încă puțină vreme. Iar stăpânul turnului voiescă ca toate aceste pietri să vină în zidire, căci sunt foarte strălucitoare. Apoi fură chiamate 12 femei, de statură frumoasă, îmbrăcate în negru, (încinse și cu umerii liberi), iar pérul despletit. Mi să pareau aceste femei supuse patimei. Le chiemă păstorul să iee pietrile lăpădate dela zidire, și să le ducă pe dealurile de unde fuseseră aduse. Iar femeile vesele le luară și duseră toate pietrile și le așezără, de unde fură luate. Si după fură duse toate pietrile și nu mai era piatră în jurul turnului îmi zise păstorul: „Să încungiurăm turnul și să vedem, de nu are vro scădere“. Si l-am încungiurat împreună. Văzând păstorul turnul frumos la înfățișare se bucură foarte; căci turnul era zidit astfel, că văzându-l poftiam să-l am; era zidit ca dintro singură piatră, neavând nicio încheietură. Piatra se arăta ca tăiată dintro stâncă; mi să părea a fi monolit.

10. Dar și eu eram vesel umblând împreună cu dênsul în jurul turnului văzând așa ceva bine întocmit. Iar păstorul îmi zise: „Mergi și adă var și mici hîrburi ca să umplu urmele pietrilor scoase și așezate în zidire; căci toate în jurul turnului trebuie să fie drepte“. Si făcui precum îmi poruncise, și le-am adus la el. „Ajută-mi, zise, și lucrul îndată va fi gata“. Umplu așa urmele pietrilor venite în zidire, și lăsă ca în jurul turnului să se măture și curătească. Iar fecioarele luând mături, măturără și depărtără toată murdăria din turn și udără apă, iar locul în turn era plăcut și foarte frumos. Îmi zise apoi păstorul: „Toate, zise, sunt curate; dacă va veni stăpânul să vadă turnul nu va avea să ne mustre“. Acestea zicând voia să se depărteze; iar eu îl prinsei de traistă și începui a-l jura pe Domnul să-mi explică cele arătate. El îmi răspunse: „Am puțin lucru, apoi toate îți voi explica; așteaptă aci până când vin“. „Domnule, zisei, ce să fac aci singur?“ „Nu esci singur, răspunse el, căci aceste fecioare sunt cu tine“. Recomandă-mă deci lor, zisei“. „Păstorul le

chiemă la sine și le zise: „Vă recomand pe acesta pănă când vin.“ Și se depărta. Iar eu eram singur cu fecioarele; ele erau acum și mai vesele și mă întimpinau prietenesc; mai ales cele 4 nobile dintre ele.

11. Fecioarele ziseră cătră mine: „Astăzi păstorul nu se va mai întoarce“. „Ce fac eu, zise?“ „Ele răspunseră: pănă de seară îl vei aștepta; și viind va vorbi cu tine; iar de nu va veni, rămâi cu noi pănă când vine“. Le zisei: „Îl voi aștepta pănă îndeseară; iar de nu va veni, mă voi duce acasă și dimineață mă voi reîntoarce“. Iar ele răspunzând îmi ziseră: „Nouă ai fost încredințat; nu te poți depărta dela noi“. Le răspunsei: „Dar unde să rămân?“ Vei dormi cu noi ca un frate, nu ca un bărbat. Căci esci fratele nostru și în viitor vom locui împreună cu tine; căci foarte te iubim“. Iar eu mă rușinam a rămâne cu denele. Și aceea care părea a fi între ele ântâia începu a mă săruta (iar celealte văzând-o că mă sărută și ele începură a mă săruta) și a mă duce în jurul turnului și a se juca cu mine. Iar eu mă facui tânăr și începu însumi a mă juca cu ele. Unele din ele execuțau horă, altele jucau, altele cântau; iar eu tăceam umblând cu denele în jurul turnului și eram vesel în mijlocul lor. Făcându-se seară voi am să plec acasă; iar ele nu mă lăsă, ci mă reținură. Și am rămas noaptea cu ele, și am dormit lângă turn. Iar fecioarele întinseră pe pămînt vestminteile lor de în și mă puseră în mijlocul lor, și nu făceau alta decât se rugau; și eu cu denele neîntrerupt mă rugam și nu mai puțin ca ele. Și se bucură fecioarele că mă rugam astfel. Și am rămas acolo cu fecioarele pănă în ora a doua din ziua următoare. Apoi veni păstorul și zise fecioarelor: „Nu i-ați făcut vrana rușine?“. „Întrebă-l, răspunseră ele“. Îi zisei: „Domnule, m'am bucurat rămânând cu denele“. „Ce ai mâncat, zise el?“ „Am mâncat, Domnule, zisei, noaptea întreagă cuvintele Domnului“. „Bine te-au primit?“ „Da, răspunsei. Domnule“. „Acum, zise, ce voesci să auzi mai ântâi?“ „Domnule, răspunsei, după cum mi-ai explicat dintru început; rogu-te Domnule, ca să-mi explici cum te voi întreba“. „Precum voesci, zise, aşa îți voi explica, și nimic nu voi ascunde naintea ta“.

12. Mai ântâi de toate, zisei, Domnule, explică-mi: cine este stâna și poarta?“ „Stâna, zise, și poarta sunt Fiul lui Dzeu“. „Cum, Domnule, zisei; stâna e veche, iar poarta e nouă?“ „Ascultă, zise, și înțelege neprinciporul Fiul lui Dzeu este mai vechi ca întreaga sa creațură, încât el a fost sfătuitorul Tatălui pentru creațura sa. De aceea și pare bătrân“. „Iar poarta, de ce e nouă, zisei eu?“ „Pentru că, răspunse, să arătat în zilele de pe urmă ale îndeplinirii, de aceea și poarta este nouă, ca ceice se vor măntui prin ea să intre în împărația lui Dzeu. Ai văzut, continuă, pietrile cari trecuseră pe poartă în zidirea turnului (au fost puse), iar cari nu trecuseră fură aruncate iarăși la locul lor?“ „Am văzut, Domnule, răspunsei“. „Astfel, zise, nime nu va intra în împărația lui Dzeu, de nu va primi numele Fiului său. Căci de voesci să întri în oarecare cetate,

și cetatea e înconjurată de zid având numai o poartă, poți tu intra în cetate pe altunde decât numai pe poarta ce are?“ „Domnule, zisei, cum să vor întâmpla toate acestea?“ „Dacă în cetate să poate intra numai pe poartă, astfel, zise, și în împărția lui Dzeu altcum omul nu poate intra decât prin numele Fiului său. Ai văzut, zise, mulțimea celorce zidau turnul?“ „Am văzut, Domnule, răspunsei eu“. „Acestia, zise, sunt toți ângeri preamăriți. Ei încunjură pe Domnul ca un zid. Poarta însă este Fiul lui Dzeu; aceasta este unică intrare la Domnul. Ai văzut, zise, pe cei 6 bărbăti și în mijlocul lor pe bărbatul preamărit și mare, care umbla în jurul turnului și scotea pietrile din zid?“ „Da, Domnule“. „Bărbatul preastimat, zise el, este Fiul lui Dzeu, iar cei 6 sunt ângeri preamăriți care-l împresoră de dreapta și stânga. Din acești 6 ângeri nici unul nu intră la Dzeu decât prin el; ori cine nu primesc numele lui, nu va intra întră împărția lui Dzeu“.

13. „Iar turnul, întrebai, cine este?“ „Turnul, răspunse, acesta e biserică“. „Iar fecioarele, cine sunt?“ „Sunt spirite sănătoase; și altcum omul nu se poate afla în împărția lui Dzeu, dacă acestea nu-l vor îmbrăca cu haina lor; căci dacă primesci numele, iar nu și haina dela acestea, nu-ți folosesc. Căci aceste fecioare sunt puterile Fiului lui Dzeu. Dacă (deci) porți numele, iar puterea lui nu, înzadar porți numele lui. Iar pietrile, zise, cari le-ai văzut lăpădate, purtau numele, dar nu îmbrăcaseră haina fecioarelor“. „Domnule, zisei, cum este îmbrăcămîntea lor?“ „Numele lor, zise, sunt îmbrăcămîntea. Cine poartă numele Fiului lui Dzeu, trebuie să poarte și numele lor; căci și însuș Fiul poartă numele acestor fecioare. Pietrile, zise, cari le-ai văzut în zidirea (turnului puse, predate de mâna lor și cari au rămas în zidire) acestora fecioarele au îmbrăcat puterea lor. De aceea ai văzut turnul contopit într-un monolit cu stânca. Astfel și ceice cred Domnului prin Fiul său și au îmbrăcat aceste spirite vor fi un spirit, un trup și o coloare va avea îmbrăcămîntea lor. Iar ceice poartă numele fecioarelor vor locui în turn.“ „Domnule, zisei, de ce pietrile au fost lăpădate; căci trecuseră pe poartă, și prin mâinile fecioarelor fură aşezate în zidirea turnului?“ „Deoarece tu de toate te interesezi, zise, și cercetezi cu deamărunțul, ascultă și despre pietrile lăpădate. Acestea, zise, toate au primit numele Fiului lui Dzeu, au primit și puterea acestor fecioare. Prințind aceste spirite se întărîră, și erau cu servitorii lui Dzeu și aveau un spirit, un trup și o îmbrăcămîntă; căci aceeaș cugetau și lucrau dreptate. După un timp oarecare fură seduși de femeile cari le-ai văzut îmbrăcate în negru, cu umerii liberi, părul despletit și frumoase la chip. Văzându-le și le-au poftit, au îmbrăcat puterea lor dezbrăcând îmbrăcămîntea fecioarelor. Aceștia deci fură lăpădați dela casa lui Dzeu și predăți acelora. Iar ceice nu s-au lăsat înșelați de chiemarea acestor femei au rămas în casa lui Dzeu. Acum ai, zise, dezlegarea celor lăpădate“.

14. Domnule, zisei: ce va fi, dacă acești oameni, astfel fiind, se vor pocăi și vor lăpăda pofta acelor femei, și se întorc la fecioare, umblă în puterea și faptele lor, nu vor intra în casa lui Ddeu? „Vor intra, răspunse, de vor lăpăda faptele acelor femei, vor îmbrăca puterea fecioarelor și vor umbla în faptele lor. Pentru aceasta s'a și făcut pauză la zidire, ca pocăindu-se aceștia, să între în zidirea turnului. Iar de nu se vor pocăi, atunci alții vor intra, iar aceștia să vor lăpăda cu desăvârșire“. Pentru toate acestea mulțumii Domnului, căci s'a milostivit de toți care au chiemat numele lui, și a trimis pe ăngerul pocăinții la noi care am păcatuit contra lui, și a înoit spiritul nostru și a deșteptat viața noastră, care eram deja pierduți și neavând speranță mai mult“. „Acum, zisei, Domnule, explică-mi, de ce turnul nu s'a zidit pe pămînt, ci pe stâncă și pe poartă“. „Încă ești neînțelegător și nepriceput, răspunse el?“ „Sunt silit, Domnule, despre toate să te întreb, pentru că nimic nu pot înțelege absolut; căci toate sunt lucruri mari și minunate și neînțelese de oameni“. „Așculta, zise el. Numele Fiului lui Dzeu este mare și neîncăput și poartă lumea întreagă. Dacă Fiul lui Dzeu poartă orice creațură, ce crezi tu despre cei chiemăți de dênsul și care poartă numele Fiului lui Dzeu și umblă în poruncile lui? Vezi, pe care-i poartă? Pe ceice din toată inimă poartă numele lui. El s'a făcut temelia lor, și cu plăcere îi poartă, pentru că nu se rușinează a purta numele lui“.

15. (Arată-mi), zisei, Domnule, (numele fecioarelor și al femeilor îmbrăcate în haine negre“). „Așculta, zise), numele fecioarelor mai tari, aşezate în unghiuri. Întâia este *credința*, a doua *înfrângere*, a treia *puterea*, a patra *îndelungărăbdarea*; iar celelalte care stau între dênsale se numesc: *simplicitate*, *nevinovăție*, *curăție*, *veselie*, *adevăr*, *prudență*, *concordie* și *dragoste*. Cine poartă aceste nume și pe al Fiului lui Dzeu poate intra întră împărăția lui Dzeu. Așculta, zise, și numele femeilor îmbrăcate în haine negre. Si din aceste 4 sunt mai puternice. Întâia este *necredința*, a doua *necumpătarea*, a treia *neascutarea*, a patra *seducerea*. Iar cele următoare se numesc: *întristare*, *răutate*, *lăcomie*, *mână*, *minciună*, *imprudență*, *clevetire*, *ură*. Servitorul lui Dzeu care poartă aceste nume va vedea împărăția lui Dzeu, dar întrânsa nu va intra“. „Iar pietrile, zisei, Domnule, care fură puse în temelie din adâncime, cine sunt?“ „Cele dântai, răspunse el, cele 10 puse în temelie, sunt întâia generație; cele 25 sunt a doua generație a bărbăților drepti; cele 35 sunt profeti și servitori lui Dzeu; iar cele 40 sunt apostolii și învățătorii predicei Fiului lui Dzeu“ „Domnule, zisei, de ce fecioarele au pus și aceste pietri în zidirea turnului și le-au trecut pe poartă?“ „Aceștia, răspunse el, au purtat mai întâi aceste spirite și în nici un chip nu s'au părăsit unul pe altul, nici spiritele pe oameni, nici oamenii pe spirite, ci spiritele au stârnuit pe lângă dênsii până la moartea lor. Si de nu ar fi avut aceste spirite cu sine nu s'ar fi aflat apă la zidirea acestui turn“.

„Domnule, zisei, explică-mi înca“. „Ce mai ceri, răspunse el?“ „Domnule, zisei, de ce au ieșit pietrile din adâncime și fură puse în zidirea (turnului), dacă au purtat aceste spirite?“ „El răspunse, era necesitate a trece prin apă, ca să dobândiască viață; căci nu puteau intra altcum absolut în împărția lui Dzeu, de nu depuneau moartea vieții lor (de mai nainte). De aceea primiră și acești adormiți sigilul Fiului lui Dzeu (și intrără în împărția lui Dzeu), căci, zise, omul este mort înainte de a purta numele (Fiului) lui Dzeu; iar când primesce sigilul lapădă moartea și îmbracă viață. Apa este deci sigilul; în apă se cobor ei deci morți fiind și ies având viață. Si acelora a fost predicat sigilul și s-au folosit de el, ca să între în împărția lui Dzeu“. „Domnule, zisei, de ce ieșiră din adâncime cele 40 de pietri împreună cu ele având deja sigilul?“ „Pentru că, răspunse, acești apostoli și învețători care au predicat numele Fiului lui Dzeu, adormind în puterea și credința Fiului lui Dzeu au predicat și celor mai nainte adormiți și le-au dat sigilul predicei. S-au coborit deci împreună în apă și iarăș au ieșit. (Dar aceștia s-au coborit fiind vii, și iarăș vii au ieșit; iar ceice mai nainte adormiseră s-au coborit morți și au ieșit iarăș vii). Prin aceștia au dobândit viață și au cunoscut numele Fiului lui Dzeu. De aceea și împreună cu deneșii au ieșit și au fost așezăți în zidirea turnului și împreună zidiți deși erau neciopliți; căci în dreptate au adorât și în mare curățenie; numai nu aveau acest sigil. Acum ai și această explicație“. „Am, Domnule, răspunsei eu“.

17. „Domnule, acum explică-mi munții; de ce forma lor este deosebită și unii întrun chip, alții întralt chip?“ „Așculta, zise. Munții acești 12 sunt semințiiile (12) cari locuesc întreagă lumea. La acestea a fost predicat Fiul lui Dzeu prin apostoli“. „Explică-mi, Domnule, de ce au munții deosebite înfățișări?“ „Așculta, zise. Aceste 12 seminții cari locuesc întreagă lumea sunt 12 popoare. Aceste se deosebesc în cunoștință și pricepere; cum ai văzut dealurile având deosebite chipuri, aşa deosebite sunt cunoștința și priceperea popoarelor. Îți voi explica însă felul fiecăruia de lucrare“. Domnule, zisei, mai întâi explică-mi, de ce fiind munții deosebiți, pietrile de pe ei așezându-se în zidire căpătară coloare strălucitoare ca și pietrile eșite din adâncime?“ „Pentru că, răspunse el, toate popoarele cari locuesc sub cer, întrucât au ascultat și crezut, au fost chiamate pe numele (Fiului) lui Dzeu. Primind ele sigilul aveau o simțire și inteligență; între ele era o credință și dragoste și purtau spiritele fecioarelor împreună cu numele; de aceea zidirea turnului se făcu într-o coloare strălucitoare ca soarele. Iar după ele se adunară la un loc și se făcură un trup, unele se întinăra și fură scoase din neamul dreptilor și să făcură iarăș ca mai nainte sau chiar mai rele“.

18. „Domnule, zisei, cum s-au făcut mai rele, după ce cunoșceră pe Dzeu?“ „El răspunse, cine nu cunoasce pe Dzeu și face rău așteaptă pedeapsa răutății sale; iar cine cunoasce pe Dzeu este dator și nu mai face rău, ci bine. Dacă face rău cel ce este îndatorat

a face bine, nu și să pare a face mai mare răutate decât cel ce nu cunoasce pe Dzeu? De aceea ceice nu au cunoscut pe Dzeu și fac rău sunt osândiți la moarte, iar ceice au cunoscut pe Dzeu și au văzut măririle lui și totuș fac rău după vor fi pedepsiți și vor mori în veci. Așa să curățește biserică lui Dzeu. Cum ai văzut pietrile scoțindu-se din turn, predându-se spiritelor rele și lăpădându-se de acolo; și va fi un trup al celor curați, precum și turnul să făcă ca dintr-o piatră după fusese curățit: astfel va fi și biserică lui Dzeu după ce va fi curățată și vor fi lăpădați cei răi, fătarnici, hulitori, îndoelniți și făcătorii de rele în deosebite chipuri. După această vor fi lăpădați biserică lui Dzeu va forma un trup, o simțire, intelligentă, credință, dragoste. Atunci Fiul lui se va veseli și bucura întrânsii agonisind un popor curat". „Domnule, zisei, toate sunt lucruri mari și mărețe“. „Mai explică-mi, Domnule, puterea și lucrarea fiecărui dintre munți, ca tot sufletul ce se încrede în Domnul auzind să preamăriască numele lui cel mare, minunat și preamărit“. „Ascultă, răspunse, despre deosebirea celor 12 munți și a popoarelor“.

19. „Din muntele dântăi, cel negru, credincioșii sunt astfel: apostăți, hulitori ai Domnului și tradatori ai servitorilor lui Dzeu. Pentru această nu mai este pocăință, ci moarte, și de aceea sunt negri; căci și neamul lor este nelegiuță. Din muntele al doilea, cel pleșuv, sunt credincioșii: fătarnici și învățători de rele. Aceștia sunt asemenea celor dântăi neavând rodul dreptății; căci precum muntele lor este neroditor, așa și acești oameni au nume, sunt deșerți de credință și întrânsii nu este nici un rod al adevărului. Pentru această mai este pocăință, de se vor întoarce cuțind; iar de vor întârzia, cu cei dântăi vor afla moartea lor“. „Domnule, zisei, de ce pentru această mai este pocăință, iar pentru cei dântăi nu? Căci lucrările lor sunt mai asemene“. „De aceea, răspunse, pentru această este pocăință, căci n'au hulit pe Domnul lor nici n'au tradat pe servitorii lui Dzeu, dar au fost fătarnici pentru pofta de căstig și au învățat după pofta oamenilor păcătoși. Dar vor suferi oarecare pedeapsă; pocăință însă au pentru că n'au hulit nici n'au fost tradatori“.

20. Iar din muntele al 3., care era cu spini și mărcăini, credincioșii sunt: unii din ei sunt bogăți, alții copleșiți de multe afaceri. Mărcăinile însemnează pe cei bogăți, iar spinii pe cei copleșiți de deosebite afaceri. Această (deci, cei copleșiți de deosebite afaceri nu) se lipesc de servitorii lui Dzeu, ei rătăcesc înecându-se în afacerile lor; iar cei bogăți cu greu se lipesc de servitorii lui Dzeu temându-se că li să va cere ceva. Această deci cu greu vor intra în împărăția lui Dzeu. Căci precum greu este a umbla între mărcăini cu picioarele goale, așa anevoie este și pentru această a intra întru împărăția lui Dzeu. Dar pentru toți această este pocăință, însă neîntâriță, pentru că ceace n'au lucrat mai nainte în ani să supliniască acum în zile făcând ceva bine. (Dacă deci se vor pocăi și vor face ceva bine) vor fi vii lui Dzeu; iar de vor stăru în faptele lor vor fi predăți acelor femei cari-i vor da morții“.

21. „Din al patrulea munte cu multe plante, din cari partea de sus e verde, iar cătă rădăcini sunt uscate, unele uscate și de arșița soarelui, sunt credincioșii: îndoelnici cari au pe Domnul pe buze, iar în inimă nu. De aceea principiile lor sunt uscate și n'au putere, numai cuvintele lor trăesc, iar faptele sunt moarte. Aceștia (nici nu viețuesc, nici) mor. Ei samănă cu îndoelnicii; căci și aceștia nici nu sunt verzi, nici uscați; nici au viață, nici sunt morți. Precum plantele lor văzând soare se uscă, și cei îndoelnici când aud de suferință, din lașitate se încină la idoli și se rușinează de numele Domnului lor. Aceștia deci (nici sunt vii) nici morți. Dar și ei de se vor pocăi curând (pot să fie vii; iar de nu se vor pocăi) sunt deja predăți femeilor cari le iau viață“.

22. „Din muntele al cincilea cu plante verzi, pietros, sunt credincioșii astfel: sunt credincioși dar nedocili, volnici și iubitori de sine, voesc a înțelege toate și nimic nu înțeleg. Pentru închipuirea lor s'a depărtat dela dênsii cunoșință și a intrat întrânsii nepricepere nebună. Ei se laudă a avea pricepere și voesc a fi învețători harnici fiind neprudenți. Pentru această trufie mulți s'a facut nimic înălțându-se pe sine; căci demon mare este închipuirea (și încrederea în sine); mulți din aceștia sunt lăpelați, unii însă s'a pocăit, au crescut și s'a supus celorce au minte, cunoșcând nepriceperea lor. Si pentru ceialalți de acest fel este pocăință; căci nu erau răi, ci mai ales (nebuni și fără minte. Aceștia deci dacă) se vor pocăi vor viețui lui Dzeu; iar de nu se vor pocăi, vor locui împreună cu femeile cari le fac rău“.

29. Din (muntele) al șeselea cu crepături mari și mici și între crepături cu plante vestejite sunt credincioșii astfel: cei cu crepături mici sunt ceice au ceva între sine și li s'a stins credința pentru clevetirile lor; dar mulți s'a pocăit din ei. Si ceialalți se vor pocăi, când vor auzi poruncile mele; căci clevetirile lor sunt mici și îngrabă se întorc. Iar care au crepături mari stăruesc în clevetirile lor și aducându-și aminte de rele își răzbună. Acestea deci au fost aruncate dela turn și nu s'a aflat vrednică la zidirea lui. Aceștia cu greu vor fi vii. Dacă Dzeu și Domnul nostru, care toate le stăpânesce și are puterea asupra întregii creațuri, nu amintesce relele celorce își mărturisesc păcatele, ci este milostiv, omul fiind muritor și plin de păcate cum va aminti relele omului, ca cum poate să-l piardă ori deoarece viață? Vă spun vouă eu, ângerul pocăinții, care aveți această dispoziție, lăpedați-o și vă pocăiți, și Domnul va vindeca (păcatele) voastre de mai nainte, de v-ați curățit de acest spirit rău; iar de nu, veți fi dați lui spre moarte“.

24. „Din al șeptelea (munte cu plante) verzi (și) vesele, iar muntele întreg este în belșug, și tot felul de animale și paserile cerului păsceau (plantele de pe acel) munte, iar plantele păscute crescă și mai frumoase, credinciosii sunt așa: totdeauna au fost simpli, nevinovați (și fericiți), nimic n'au avut între sine, ci totdeauna s'a bucurat de servitorii lui Dzeu, erau îmbrăcați în spiritul (sânt

al acestor) fecioare și totdeuna erau milostivi cătră tot omul, și fiecarui om dădeau fără pizmă și întârziere din rodul ostenelelor. Văzând (deci) Domnul simplicitatea și bunătatea lor li-a dat prisosință în ostenelele mânilor lor și li-a dat har în toată lucrarea lor. Iar eu, țângerul pocăinții, vă spun: rămâneți astfel, și nu să va risipi sămânța voastră în veci. Căci Domnul v-a examinat și v-a seris în numărul nostru, și întreaga voastră sămânță va locui cu Fiul lui Dzeu; căci voi ati luat din spiritul lui".

25. „Din muntele al optulea, unde erau fântâni multe și toată creaatura Domnului se adăpa din fântâni, credincioșii sunt astfel: apostoli și învățători care au predicat în întreaga lume și au predicat cu demnitate și sănțenie cuvântul lui Dzeu și întru nimic nu s-au abătut după vro poftă rea, ci totdeuna au umblat în dreptate și adevăr, dupăcum primiseră Spiritul sănt. Viața acestora este cu țângerii".

26. „Din muntele al noauălea, cel sterp, cu șerpi și animalele sălbătice cari păgubesc pe oameni, sunt credincioșii aşa: unii cari au pete sunt diaconi care rău au administrat oficiul și au răpit viața văduvelor și a orfanilor, iar loru-și au făcut căstig din servitul dobandit spre administrare; dacă deci stăruiesc în pofta lor au murit și nu mai au speranță de viață; iar de se vor întoarce și vor împlini cu sănțenie oficiul lor mai pot fi vii. Cele răioase iarăș sunt ceice s-au lăpădat și nu s-au întors la Domnul lor, ci s-au sălbătătit și instrăinat, nu se unesc cu servitorii lui Dzeu, ci singuratici dau sufletul lor pierzării. Căci precum viața rămasă singură intro îngrăditură, pierde în urma negrijirii și se pustiesc de celelalte plante, iar cu timpul se face sălbătice și nu mai este folositore stăpânului, astfel și acești oameni au degenerat și sălbătăteindu-se devin nefolositori Domnului lor. Pentru aceștia este pocăință numai dacă nu să dovedesce că din inimă s-au lăpădat; iar de să se va dovedi că din inimă s'a lăpădat vrunul, nu sciu, de mai pot fi vii. Acestea nu le spun pentru zilele de acum, ca lăpădându-se cineva să iee pocăință; căci e cu neputință să se mantuiască celce acum se lăpădă de Domnul său; ci numai acelor pare a fi dăruită pocăință, care mai demult s'a lăpădat. Dacă deci cineva voiesc a se pocăi să o facă îngribă, mai nainte de ce s'a sfîrșit zidirea turnului; iar de nu, va fi pierdut de femei spre moarte. Și cele bucațite sunt cei vicleni și clevetitori; și animalele sălbătice ce le-ai văzut pe munte sunt aceștia. Căci precum fiarele strică și nimicesc pe om cu veninul lor, astfel și cuvintele acestor oameni strică și pierde pe oameni. Aceștia deci sunt scurtați în credință pentru taptele lor; unii însă s'a pocăit și mantuit. Și ceialalți — fiind astfel — se pot mantui, de se vor pocăi; dacă însă nu se vor pocăi, să vor omori cu acele femei, a căror putere au".

27. „Din muntele al zecelea, cu arbori care umbriau turma de oi, credincioșii sunt: episcopii și cei ospitali care totdeuna cu bucurie au primit în casele lor pe servitorii lui Dzeu fără fătănicie;

iar episcopiei totdeuna fără încetare au purtat grija de cei lipsiți și de văduve prin servitorimea lor și au trăit totdeuna în sănțenie. Aceștia deci totdeuna vor fi îngrijiti de Domnul. Care lucră acestea sunt și binevăzuți la Dzeu și au deja loc cu ângerii, de vor stăru până în sfîrșit servind Domnului“.

28. „Din muntele al unsprezecelea, unde erau arbori plini de fructe, înfrumusețați unii cu unele, alții cu alte fructe, credincioșii sunt așa: ceice au suferit pentru numele Fiului lui Dzeu, care cu bucurie au suferit din toată inima și și-au dat sufletul“. „Domnule, zisei, de ce au toți pomii fructe, unele însă sunt mai frumoase?“ „Ascultă, răspunse el. Cari au suferit pentru numele sunt binevăzuți la Dzeu, păcatele lor toate sunt sterse, căci au suferit pentru numele Fiului lui Dzeu. Ascultă, de ce fructele lor sunt deosebite, unele chiar foarte frumoase. Ceice aduși înaintea autorității lumesci, zise, fiind torturați nu s-au lăpădat, ci cu placere au răbdat, sunt mai văzuți la Domnul; fructul lor e mai frumos. Iar ceice fură lași și rezervați și cugetau în inimile lor, de să se lapede sau să mărturisască și ar suferit, fructul acestora este inferior, pentru că se înălțase în inima lor acest sfat; acest sfat este rău, ca un servitor să nege pe Domnul său. Căutați voi care voiți acestea, ca să nu dănuiască acest sfat în inimile voastre și să fiți morți pentru Dzeu. Iar voi care ați suferit pentru numele trebuie să preamarăti pe Dzeu, că Dzeu v-a învrednicit ca să purtați acest nume și să vă vindecați de toate păcatele. Însă nu vă țineți pe voi fericiți; ci mai ales credeți că lucru mare este, dacă vrunul din voi a suferit pentru Dzeu. Domnul vă dă viață ca resplată și voi nu înțelegeți; căci păcatele voastre v'au asuprit, și de nu ați fi suferit pentru numele Domnului, ați fi fost morți pentru Dzeu din cauza păcatelor. Acestea vi le spun, celor indoelniici, pentru lăpădare sau mărturisire. Mărturisiti că aveți un Domn, ca nu lăpădându-vă să fiți dați în închisoare. Dacă păgânii pedepsesc pe sclavii lor când vrunul se lăpădă de stăpânul său, ce credeți că va face Domnul vouă, care are putere peste toate? Depărtați aceste sfaturi din inimile voastre, ca totdeuna să fiți vii lui Dzeu“.

29. „Din muntele al doisprezecelea, cel alb, credincioșii: sunt ca copiii mici, în inima căror nu s'a înălțat nici o reuțate, nici nu cunosc malitia, ci totdeuna au stăruuit pelângă ființa copilărească. Aceștia vor locui fără șovăire în împărăția lui Dzeu (căci) eu nici o faptă n'au pângărit poruncile lui Dzeu, ci au stăruuit ca copii în toate zilele vieții în acelaș cuget. Ceice stăruiuți, zise, și veți fi ca copiii, fără reuțate, veți fi mai cinstiți decât cei despre care am vorbit mai nainte; pentru că tu pruncii sunt binevăzuți la Dzeu și cei dântai la dênsul. Fericiți sunteți deci căci ați lăpădat reuțatea și ați îmbrăcat nevinovăția; mai nainte de toti veți fi vii lui Dzeu.“ Dupăce sfîrșit el asemănările despre munți și zisei: „Domnule, explică-mi acum pietrile luate din ses cari au fost aşezate în zidire în locul pietrilor scoase din turn, și pietrile rotunde puse în zidire și acelea cari încă sunt rotunde.“

30. „Ascultă răspunse, despre toate acestea. Pietrile luate din şes și puse în zidirea turnului în locul celor lăpădate sunt rădăcinile acestui munte alb. Dupăce toți credincioșii din muntele cel alb fură aflați nevinovați porunci stăpânul turnului ca acestea să fie scoase din poalele acestui munte și aduse în zidirea turnului. Căci scia, că venind aceste pietri în zidirea turnului vor rămâne tot albe strălucitoare și nici una nu va negri. Iar de ar fi luat pietri de pe ceialalți munți ar fi trebuit iarăș să examineze turnul și să-l curețe. Aceste toate erau albe, care au crezut și vor mai crede; căci sunt din acelaș neam. Fericit este acest neam pentru că e nevinovat. Ascultă acum și despre pietrile rotunde și strălucitoare. Toate sunt de pe acest munte alb. Ascultă, de ce au fost aflate rotunde. Avuțiile lor le-au ascuns puțin adevărul și l-a întunecat, de Dzeu însă nicicând nu s-au lăpădat, nici cuvînt rău n'a ieșit din gura lor, ci toată equitatea și virtutea adevărului. Văzând Domnul cugetul lor, că ar putea favoriza adevărul și rămâne buni, a poruncit să li se ciuntiască averile, dar să nu li se iee de tot, ca să poată face ceva bine din cele rămase lor, și vor viațu lui Dzeu, pentru că sunt din neam bun. De aceea deci sunt puțin ciuntite și puse în zidirea acestui turn“.

31. „Iar cele ce au rămas până acum rotunde, nici nu sunt apte spre zidire, pentru că n'au primit sigilul, au fost puse la locul lor; căci erau foarte rotunde. Trebuie ciuntite asupra lor veacul acesta și toată deșertăciunea averilor lor, și atunci vor intra în împărăția lui Dzeu. Ei trebuie să intre în împărăția lui Dzeu; căci Domnul a binecuvîntat acest neam nevinovat. Din acest neam deci nici unul nu va pieri. Deși greșesc vrunul fiind ispitit de diavolul cel rău, îndată va alerga la Domnul. Vă declar fericiti eu, ângerul pocăinții, toți care sunteți nevinovați ca prunci, pentru că partea voastră este bună și cinstită la Dzeu. Vă spun tuturor care ați primit sigilul acesta, ca să fiți simpli și să nu vă aduceți aminte de toate vătămările, nici stăruință în răutatea voastră sau în amintirea amăraciunii vătămărilor, să fiți într-un spirit, vindecați și lăpădați dela voi aceste sciziuni rele, ca Domnul turmei să se bucure de acestea. Se va bucura însă de vă afla toate sănătoase. Iar de vă afla vruna rătăcită din ele, vai va fi păstorilor. Iar de însiși păstorii vor fi risipiti, ce vor răspunde pentru oile lor? Vor zice doar, că au fost maltratați de oi? Nu vor afla crezămînt. Căci necrezut lucru este, că păstorul să sufere ceva din partea turmei; ci mai vîrtos să va pedepsi pentru minciuna sa. Și eu sunt păstor și trebuie să dau cea mai severă dare de samă despre voi.“

32. „Vindecați-vă deci până să zidesc turnul. Domnul locuesc în bărbătii iubitori de pace; pentru că scumpă este înaintea lui pacea; se depărtează însă foarte de cei certăreți și pierduți prin răutate. Dați-i înăpoi spiritul întreg cum l-ați primit. Căci dacă piuarului ai dat o haină nouă întreagă, voiesci întreagă să îți-o dea înăpoi, dacă îl-ai da-o piuarul ruptă, ai primi-o? nu mai vîrtos te-ai aprinde și l-ai

mustra, zicând : „Ti-am dat haina întreagă ; de ce ai rupt-o și ai făcut-o nefolositoare ? și pentru ruptura ce ai făcut nu să mai poate întrebuiță. Au nu toate aceste cuvinte vei zice piuarului pentru ruptura aflată în haina ta ? Dacă deci aşa îți pare rău după haina ta și te căinezi că n'ai primit-o întreagă, ce gândesci că-ți va face tie Domnul care îți-a dat un spirit întreg, iar tu îl redai nefolositor încât spre nimic nu mai poate fi de folos stăpânului său ? Întrebuițarea lui adeca devine nefolositoare dupăce este stricat de tine. Au Domnul spiritului tău nu-ți va face ție asemenea pentru că ai făcut aceasta și te va da (morții) ?“ „Da, zisei eu.“ „Tuturor pe care-i va afla stăruind în amintirea vătămărilor suferite asemenea le va face.“ „Nu călcăti, zise el, blândețea lui cu picioarele, ci mai ales îl cinstiți, căci este atât de răbdător cătră călcările voastre, și nu este ca voi. Faceți pocăință care vă este de folos.“

33. „Cele scrise mai nainte eu, păstorul, ângerul pocăinții le-am arătat și grăit servitorilor lui Dzeu. De veți crede deci și veți asculta cuvintele mele și veți umbla întrâNSELE și veți îndrepta căile voastre, puteți fi vii. Iar de veți stăru în răutate și aducerea aminte de vătămări, nici unul din aceștia nu va viețui lui Dzeu. Toate acestea ce aveam să spun sunt grăite pentru voi.“ Mie iarăș îmi grăi păstorul : „M'ai întrebat despre toate ?“ „Da, răspunsei, Domnule.“ „De ce nu m'ai întrebat asupra formei pietrilor puse în zidire, ca să umplem forma lor ?“ „Domnule, răspunsei, am uitat.“ „Așultă, zise, despre ele. Acestea sunt ceice au auzit poruncile mele și din toată inima au făcut pocăință. Si văzând Domnul că pocăința lor este bună și curată și că pot stăru întrâNSA a poruncit să li se steargă păcatele de mai nainte. Aceste urme erau păcatele lor și au fost nivolate ca să nu se vază.“

Asemănarea X.

1. Dupăce scrisesem această carte veni acel ânger, care m-a predat păstorului, în casa unde eram, și șezu pe pat, iar la dreapta lui stătea păstorul. Apoi mă chiemă și-mi zise : „Te-am dat pe tine și casa ta acestui păstor, ca să poți fi scutit de el“. „Da, Domnule“. „De voesci, zise el, a fi scutit de orice chin și cruzime, să ai noroc în tot lucrul și cuvîntul bun și toată vîrtutea dreptății, umblă în aceste porunci, cari îți le-am dat și vei putea stăpâni toată nedrepitatea. De vei tine aceste porunci, îți să va supune toată pofta și plăcerea acestui veac, dar vei avea succes în orice lucru bun. Însușescă-ți maturitatea acestuia și modestia, și spune tuturor că el stă în mare onoare la Dzeu și în vază la Domnul, este capul unei puteri mari și puternic este în oficiul său. Numai lui s'a dat puterea pocăinții în lumea întreagă. Nu îți să pare puternic ? Dar voi disprețuiți seriozitatea lui și crucea, ce o are cu voi.“

2. Iar eu i-am răspuns : „Domnule, întreabă-l de am făcut ceva — de când este în casa mea — afară de rînduială, de l-am ofenzat cu ceva“. „Sciu, zise, că tu nimic n'ai făcut afară de rînduială, nici

vei face. Dar de aceea îți grăesc acestea ca să stăruesci. Căci el mi-a spus lucruri bune despre tine. Tu însă vei spune aceste lucruri și altora, ca și ei care deja s-au pocăit sau se vor pocăi să aibă acelaș cuget ca tine, și acesta să mijlociască pentru dênsii la mine, iar eu la Domnul“. „Domnule, zisei, eu vestesc fiecarui om lucrurile minunate ale Domnului; dar sper, că ceice mai nainte au păcatuit auzind acestea, de bună voie se vor pocăi ca să dobândiască iarăș viață“. „Stăruesc deci, răspunse, în acest ofici și-l împlinesc. Iar toți care vor împlini poruncile lui vor avea viață, iar acesta mare onoare la Domnul. Ceice nu vor ține însă poruncile lui fug dela viață lui și sunt contra lui, nici urmează poruncile lui, ci se dau morții și fiecare din ei este vinovat de sângele său. Tie-ți spun însă ca se servesci acestor porunci și te vei vindeca de păcate“.

3. „Ti-am trimis însă aceste fecioare ca să locuiască cu tine; căci am văzut că-ți sunt binevoitoare. Le ai deci ajutoare, ca atât mai bine să poți ține poruncile lui; căci e cu neputință fără aceste persoane să ține poruncile acestea. Văd că bucuros petrec cu tine. Dar eu le voi porunci că absolut să nu părăsiască casa ta. Tu curățesc numai casa ta; în casă curată ele cu plăcere stau. Căci sunt curate, caste și sirguincioase și pline de grătie la Domnul. De vor avea deci casa ta curată, cu tine vor rămâne; iar de se va întâmpla numai ceva întinare, îndată vor părăsi casa ta. Aceste fecioare absolut nu iubesc întinarea“. Eu i-am răspuns: „Sper, Domnule, că le va plăcea așa mult încât cu plăcere vor locui totdeauna în casa mea. Și precum nu s'a jălbuit întru nimica cela cui m'ai predat, așa nici aceleia nu se vor jălbi“. Păstorului zise: „Văd, zise, că servul lui Dzeu voiesce a fi viu, a păzi aceste porunci și ca fecioarele să locuiască în locuință curată“. Zicând acestea, mă dădu iarăș păstorului, chiemă fecioarele și le zise: „Pentru că voi cu plăcere locuiți în casa acestuia și recomand și casa lui, ca nicicând să nu părășiți casa lui“. Iar ele cu bucurie primiră aceste cuvinte.

4. Apoi mi zise: „Fii bărbat în administrarea acestui ofici, fiecarui om spune lucrurile minunate ale Domnului și vei avea har în acest ofici. Oricine va umbla în aceste porunci va fi viu și fericit va fi în viață sa; iar cine le va negriji nu va fi viu și nefericit va fi în viață sa. Spune tuturor care pot face bine, să nu neglige aceasta; folositor este lor a face fapte bune. Iar eu zic, că fiecare om trebuie ajutat în nevoi. Căci cel ce duce lipsă și suferă neplăceri în viață sa zilnică se află în mare chin și lipsă. Cine scoate din nevoie atare suflet și agonisesce mare bucurie. Căci cel chinuit de atare nevoie se chinuesce ca și cel legat în fieră. Căci mulți pentru aceste strimtorări, neputențu-le suportă, și fac moartea. Cine deci cunoasce necazurile unui atare om și nu-i ajută, face păcat mare și este vinovat de sângele aceluia. Faceți fapte bune, voi care ati primit dela Domnul, ca să nu se sfîrșiască zidirea turnului până ce voi întârziați cu facerea. Pentru voi să intrerupt zidirea turnului. De nu grăbiți

a face bine, să va sfîrși zidirea, iar voi veți fi eschiși“. Iar dupăce vorbi cu mine, se sculă de pe pat și luând pe păstor și pe fecioare se depărta zicîndu mi, că va trimite pe păstor și pe fecioare în casa mea.



VERIFICAT
2007

VERIFICAT
2017

CUPRINSUL.

	Pag.
Epistola 1. a lui Clement cătră Corinteni	5
Epistola 2. " Barnaba	27
Epistola lui Barnaba	34
Fragmentele lui Papia	49
Epistola cătră Diognet	55
Epistola lui Ignatie cătră Efezeni	61
" " " " Magnezieni	66
" " " " Traianii	69
" " " " Romani	72
" " " " Filadelfeni	75
" " " " Smirneni	78
" " " " Policarp	81
Epistola s. Policarp, episcopul Smirnei și ieromartir, cătră Filipeni	84
Martirul săntului Policarp	88
Păstorul (lui Herma)	95

E R A T Ă.

Pag. 10 citește XVI în loc de XV.

" 16	citește	șirul	14	de jos	<i>înămpla</i>	in loc de intempla.
" 17	citește	șirul	16	de sus	<i>și-ți</i>	" " " <i>si-ti</i> .
" 20	"	11	de jos	"	<i>și</i>	" " " <i>si</i> .
" 22	"	1	de sus	"	<i>viețui</i>	" " " <i>vietui</i> .
" 23	"	21	de sus	"	<i>căci</i>	" " " <i>caci</i> .
" 24	"	19	de sus	"	<i>părere</i>	" " " <i>parere</i> .
" 28	"	4	de jos	"	<i>afla</i>	" " " <i>a-fla</i> .
" 35	"	20	de jos	"	<i>și</i>	" " " <i>si</i> .
" 35	"	6	de jos	"	<i>împărății</i>	" " " <i>împărații</i> .
" 36	"	4	de sus	"	<i>legămentul</i>	" " " <i>legamentul</i> .
" 56	"	9	de jos	"	<i>observa</i>	" " " <i>absevra</i> .
" 61	citește	XXI	in loc de	XII.		
" 66	șirul	19	de jos	citește	<i>să i-ne</i>	in loc de <i>să-i ne</i> .
" 76	"	20	de jos	"	<i>dezbinare</i>	" " " <i>dezbinăre</i> .
" 82	"	7	de sus	"	<i>trup</i>	" " " <i>timp</i> .
" 85	"	9	de sus	"	<i>bărbății</i>	" " " <i>bărbății</i> .
" 85	"	18	de sus	"	<i>și</i>	" " " <i>si</i> .
" 109	"	15	de sus	"	<i>pocăință</i>	" " " <i>pocăiniă</i> .
" 114	"	19	de sus	"	<i>șordire</i>	" " " <i>sovăire</i> .
" 114	"	13	de jos	"	<i>asemănări</i>	" " " <i>asemănari</i> .
" 118	"	4	de sus	"	<i>pocăință</i>	" " " <i>pocaința</i> .
" 121	"	11	de jos	"	<i>și</i>	" " " <i>si</i> .
" 124	"	5	de sus	"	<i>asemănări</i>	" " " <i>asemănări</i> .
" 125	"	14	de sus	"	<i>aceste</i>	" " " <i>ceste</i> .
" 132	"	14	de sus	"	<i>însă</i>	" " " <i>înse</i> .
" 138	"	21	de sus	"	<i>păreau</i>	" " " <i>pareau</i> .

